

VILNIAUS UNIVERSITETAS
FILOSOFIJOS FAKULTETAS
SOCIOLOGIJOS KATEDRA

Ingos Smolskaitės

Sociologijos studijų programa

Magistro darbas

**Moterų kolektyvinio tapatumo raiška komandinėse sporto šakose: krepšinio atvejo
studija**

Vadovas: doc. dr. A.Poviliunas

Vilnius, 2007

TURINYS

SANTRAUKA	3
SUMMARY	4
ĮVADAS	5
1. LYČIŲ NELYGYBĖ SPORTE.....	8
1.1. Socialinis pripažinimas, kaip veiksnys, inspiruojantis lyčių nelygybę sporte.....	8
1.2. Lytis kaip socialinė struktūra.....	10
1.3. Lyčių nelygybė, kaip sąveikaujančios galios išdava	12
1.4. Sportininkų ir sportininkų vaizdavimo nelygybė žiniasklaidos priemonėse	13
2. ĮSTATYMŲ REGLAMENTUOJAMOS MOTERŲ TEISĖS SPORTE	14
3. KOLEKTYVINIO TAPATUMO SAMPRATA	17
3.1. V.Taylor ir N.Whittier kolektyvinio tapatumo aiškinimo modelis	18
3.2. A. Melucci kolektyvinio tapatumo apibrėžimas.....	19
3.3. Kolektyvinis tapatumas ir laukas.....	21
3.3.1. A.Melucci lauko samprata.....	21
3.3.2. Bourdieu lauko samprata	21
3.4. Kolektyvinis tapatumas ir socialinio pripažinimo poreikis	22
3.5. Sąlygos, sukeliančios kolektyvinį veiksmą	23
3.6. Kolektyvinio tapatumo sampratos pritaikymas ledo ritulyje.....	26
4. EMPIRINIS TYRIMAS	29
4.1. Tyrimo metodika	29
4.2. Empirinėje darbo dalyje naudojamų terminų apibrėžimai ir aprašai.....	31
4.2.1. Sporto ir kolektyvinių sporto šakų apibrėžimai.....	31
4.2.2. Krepšinio aprašas.....	31
4.2.3. VU merginų krepšinio komandos aprašas	33
4.2.4. Lietuvos studentų krepšinio lygos aprašas	33
4.3. Tyrimo duomenų analizė	35
4.3.1. Lyčių nelygybė sporte	36
4.3.2. Lyčių nelygybė sporte sąlygojantys veiksniai	37
4.3.3. Struktūrinės sąlygas sportuoti apsprendžiantys veiksniai	39
4.3.4. Visuomenės susidomėjimą vyrų ir moterų kultivuojamomis sporto šakomis apsprendžiantys veiksniai.....	41
4.3.5. Veiksniai, sąlygojantys merginų apsisprendimą užsiimti profesionaliu sportu	42
4.3.6. VU sporto administracijos sudaromos struktūrinės galimybės merginoms žaisti krepšinį ..	44
4.3.7. VU merginų ir vaikinų krepšinio komandų tarpusavio santykiai.....	45
4.3.8. VU sporto administracijos sudaromos struktūrinės sąlygos sportuoti.....	46
4.3.9. LSKL merginų ir vaikinų grupių nuostatos ir organizaciniai ypatumai.....	48
4.3.9.1. LSKL merginų ir vaikinų grupių nuostatų analizė	48
4.3.9.2. LSKL merginų ir vaikinų grupių varžybų organizaciniai ypatumai.....	50
4.3.10. Bendrumo jausmas VU merginų krepšinio komandoje.....	52
4.3.11. Kaip būtų galima populiarinti merginų krepšinį?.....	55
IŠVADOS.....	57
LITERATŪRA	60
PRIEDAI	64

Moterų kolektyvinio tapatumo raiška komandinėse sporto šakose: krepšinio atvejo studija

SANTRAUKA

Nors sportininkų skaičius nuolat auga, sportas vis dar yra suvokiamas kaip vyrams aktuali veikla, todėl natūralu, kad moterys, norėdamos sulaukti pripažinimo ir populiarumo, susiduria su eile apribojimų. Šio darbo tikslas yra išsiaiškinti, ar egzistuoja lyčių nelygybė sporte ir pastarosios įtaką kolektyvinio tapatumo formavimuisi komandinėje sporto šakoje, kaip būdai, siekiant sugriauti lytiškumu (sexism) paremtas struktūras.

Teorinėje darbo dalyje remiantis socialinio pripažinimo, lyties kaip struktūros, galios sampratomis bei sportininkų/ sportininkų vaizdavimo ypatumais žiniasklaidoje parodoma, kad sportas dar tebėra vyrų dominavimo sritis. Aptariama teisinė bazė (Tarptautinių „Moterų ir sporto“ konferencijų principai, Title IX (JAV)), reglamentuojanti moterų teises sporte. Apžvelgiamos A.Melucci, V.Taylor ir N.Whittier kolektyvinio tapatumo sampratos leidžia suvokti, kaip grupė apibrėžia, kas ji yra, kaip konstruoja grupės sąmonę, bei kaip mobilizuojasi kovai prieš nusistovėjusį lyčių status quo. Tuo pačiu, pristatomas kolektyvinio tapatumo ryšys su lauko, socialinio pripažinimo sampratomis. Aptiriamos sąlygos, sukeliančios kolektyvinio veiksmo atsiradimą. Pristatomas C.F. Pelak atliktas lyčių nelygybės ledo ritulyje tyrimas.

Empirinės darbo dalies pagrindą sudaro atvejo – VU merginų krepšinio komanda – analizė, kurioje siekiama pažiūrėti, ar moteriškos lyties atstovės susiduria su lyčių nelygybė sporte ir kokia forma ji reiškiasi. Tuo pačiu, C.F.Pelak merginų ledo ritulio komandos tyrime naudoti indikatoriai adaptuojami atliekant interviu su VU krepšinio komandos narėmis, siekiant nustatyti, ar komandoje egzistuoja sąlygos formotis kolektyviniam tapatumui, kaip priemonei norint pagerinti netenkinančią situaciją sporte. Remiantis giluminiais interviu su krepšininkėmis, galima teigti, kad egzistuoja lyčių nelygybė sporte, kuri pasireiškia per sąlyginai nevienodą finansavimą ir visuomenės susidomėjimą vyrų ir moterų kultivuojamomis sporto šakomis. Įvertintos VU sporto administracijos sudaromos sąlygas žaisti krepšinį, apžvelgtos LSKL lygos vaikinių bei merginų grupės nuostatos bei organizaciniai šių grupių varžybų ypatumai, nustatytas komandoje egzistuojantis bendrumo jausmas bei rodoma iniciatyva keisti netenkinančią situaciją, leidžia teigti, kad VU merginų krepšinio komandoje yra sąlygos formotis kolektyviniam tapatumui.

Womens's collective identity formation in team sports: a case study from basketball

SUMMARY

Although the number of sportswomen grows, however the sport is conceptualized as exclusively male domain. For this reason, women, who want to be sport leaders have to confront with a lot of boundaries.

The aim of this work is to find out whether gender inequality exists in sport and if it does, to show the role that collective identity plays in contesting sexism structures in team sports.

According to conceptions of social recognition, gender as a social structure, power and presentation of sportsmen/sportswomen in media, the theoretical part of this work reveals that the sport is not just the male domain. In this part is described the legal basis (the principles of international "Women and sports" conferences Title IX (USA)) that regulates women's rights in sports. A.Melucci, V.Taylor and N.Whittier collective identity concepts allow us to examine the processe of how groups define who they are, construct the group consciousness and mobilize against perceived injustices. Here are also discussed the circumstances that cause the rise of collective action. The research of gender differences in ice hockey by C.F. Pelak is presented.

The empirical base of this work is a case study – VU women's basketball team – analysis, which helps to find out whether female confront gender inequality in sports and if they do, how it shows. The same indicators were adapted in making the interviews with the VU basketball players as in C.F.Pelak female ice hockey players research, in order to establish whether there are conditions to form collective identity as an implement to make the situation better in sports.

According to in-depth interview with the women basketball players, it may be stated that gender inequality in sport exists and it shows differences in terms of financial conditions and society's interest in women's and men's sport.

There were evaluated conditions to play basketball that gives VU sports administration, the regulations of LSBL (Lithuanian Student Basketball League) for women's and men's teams and peculiarities of organization competitions' were overlooked. It was established that in the team exists a collective feeling and the shown initiative to change the existing situation allows to state, that in VU women's basketball team there are conditions for collective identity formation.

IVADAS

Nuolatinis moterų sportininkų skaičiaus augimas¹ tiek individualiose, tiek komandinėse, tiek apibrėžiamose labiau kaip vyriškose, tiek – labiau kaip moteriškose sporto šakose, kurių inspiravo 1970 metais kilęs feministinis judėjimas, vis dar neleidžia mums kalbėti apie sporte įsigalintį lyčių lygiateisiškumą ir vienodas galimybes bei sąlygas abiem lytims kultivuoti pasirinktą sporto šaką. Iš pažiūros optimistiškai nuteikiantis paskutinėse vasaros olimpinėse žaidynėse Atėnuose dalyvavusių moterų skaičius - 41 procentą visų dalyvavusiųjų sudarė moterys (Athens 2004, 2004) – tėra tik išorinė lyčių lygybę sporte demonstruojanti statistika, neatspindinti tikrosios, hegemonine institucija laikomos, sporto „virtuvės“. Kitaip tariant, apylygis profesionalių sportininkų ir sportininkų skaičius neparodo, kokios sąlygos yra sudaromos treniruotis vieniems ir kitiems, kokios (ir ar vienodos) materialinės bei moralinės paramos sulaukia tą pačią sporto šaką propaguojantys moterys ir vyrai, ar susiduria su tarpusavio priešišku bei žeminimu.

Sporto sociologų, tokių kaip Malcom (1997), Mewett (2003), Pelak (2002), atlikti tyrimai parodė, kad sportininkės, siekdamos populiarumo bei pripažinimo susiduria su begale apribojimų. Visų pirma, joms nėra sudaromos tinkamos ar tokios pačios sąlygos, kaip sportininkams, kultivuoti pasirinktą sporto šaką. Visų antra, ryškiai skiriasi visuomenės susidomėjimas vyrų bei moterų propoguojamomis sporto šakomis. Tiek viena, tiek kita priklauso nuo sporto administracijos skiriamo nepakankamo finansavimo ir vis dar vienos lyties – vyrų – protegavimo sporte. Todėl natūralu, kad visa tai iššaukia sportininkų nuoskaudą ar nepasitenkinimą, kuris tampa pagrindu, skatinančiu sportininkes kolektyviai siekti pagerinti esamą padėtį bei taip sumažinti lyčių nelygybę sporte.

Kolektyvinis tapatumas, kurio pagrindu formuojasi kolektyvinis veiksmas, yra vienas iš būdų, galinčių padėti „sugriauti“ sporte įsigalėjusių vyrų etoso status quo bei sudaryti optimalias (lygias sportininkų) sąlygas ir galimybes moterims siekti aukščiausių sportinių laimėjimų. Kitaip tariant, yra naudingas siekiant suprasti būdą, kuriuo socialinė neteisybė yra pervedama į socialinį protestą (Melucci, 1996). Pastarasis yra pasiekiamas tik veikiant kolektyviai, nes grupė turi prieiti prie bendro savo patirties supratimo (Taylor ir Whittier, 1992, cituota iš Pelak, 2002).

Tarptautinių tyrimų patirtis analizuojant lyčių nelygybę sporte, remiantis kolektyvinio tapatumo indikatoriais, gali būti pagrindas, sociologiniam Lietuvos moterų padėties sporte tyrimui. Nebyliai

¹ Pirmą kartą 1900 metais Paryžiuje II Olimpiados žaidynėse dalyvavusios moterys sudarė tik 2 proc. visų dalyvavusiųjų atletų. 1960 m. Romoje - 11,5 proc., 1988 m. Seule - 25,8 proc., 1996 m. Atlantoje - 31,6 proc., 2000 m. Sidnėjuje - 39 procentus (Daumantas, 2001), 2004 m. Atėnuose – 41 procentą (Athens 2004, 2004).

reiškiami sportininkų priekaištai dėl per menko jų vertinimo, atliekant tokio pobūdžio tyrimą, pasitarnautų tiek ieškant tinkamų priemonių populiarinti moterų sportą, tiek siekiant optimalaus finansavimo.

Darbo tikslas: išsiaiškinti, ar egzistuoja lyčių nelygybė sporte ir pastarosios įtaką kolektyvinio tapatumo formavimuisi komandinėje sporto šakoje, kaip būdai, siekiant sugriauti lytiškumą (sexism) paremtas struktūras.

Teorinės dalies uždaviniai:

- Remiantis socialinio pripažinimo, lyties kaip struktūros, galios sampratomis bei sportininkų/sportininkų vaizdavimo ypatumais žiniasklaidoje, išsiaiškinti, ar egzistuoja lyčių nelygybė sporte.
- Aptarti įstatymus, apibrėžiančius moterų teises sporte.
- Apžvelgti kolektyvinio tapatumo sampratą (A.Melucci, V.Taylor ir N.Whittier) bei jam kilti reikalingas sąlygas (lauko, socialinio pripažinimo sampratos).
- Aptarti sąlygas, sukeliančias kolektyvinį veiksma.
- Supažindinti su V.Taylor ir N.Whittier kolektyvinio tapatumo sampratos taikymu, analizuojant lyčių nelygybę ledo ritulyje.

Tyrimo objektas: komandinės sporto šakos atstovės, t.y. Vilniaus Universiteto merginų krepšinio komanda.

Empirinės dalies uždaviniai:

- Išanalizuoti pasirinktą komandinę sporto šaką;
- Pritaikyti V.Taylor ir N.Whittier kolektyvinio tapatumo modelį siekiant išsiaiškinti, ar VU merginų krepšinio komandoje yra sąlygos formotis kolektyviniam tapatumui;
 - o Išsiaiškinti, ar egzistuoja lyčių nelygybė sporte ir kas ją sąlygoja (struktūrinės sąlygos, visuomenės susidomėjimas).
 - o Išsiaiškinti, kas turi lemiamos įtakos moteriškos lyties atstovių sprendimui profesionaliai sportuoti.
 - o Nustatyti, ar egzistuoja struktūrinės ribos studentų krepšinyje (VU sporto administracija ir LSKL), kurios vienai lyčiai sudaro geresnes sąlygas kultivuoti pasirinktą sporto šaką ir koku pagrindu jos formuojasi.
 - o Išsiaiškinti, ar VU merginų krepšinio komandoje formuojasi bendrumo jausmas ir kokie veiksniai jį inspiruoja.
 - o Išsiaiškinti, kokių priemonių pagalba būtų galima populiarinti LSKL merginų grupės varžybas.

Kadangi tyrimas atliekamas remiantis kokybine metodika yra formuluojamos **tezės**:

- Lyčių nelygybė sporte pasireiškia per nevienodą vyrų ir moterų kultivuojamų sporto šakų finansavimą.
- Skirtingas visuomenės susidomėjimas vyrų ir moterų propoguojamomis sporto šakomis pastato vyrus dominuojančiųjų poziciją sporte.
- Sporto sudaromos galimybės realizuoti save turi lemiamos įtakos merginų apsisprendimui profesionaliai sportuoti.
- VU sporto administracija sudaro geresnį priėjimą prie kultivuojamai sporto šakai reikalingų išteklių ir priemonių vaikinų krepšinio komandai.
- LSKL didesnę organizacinę dėmesį skiria vaikinų grupės varžyboms.
- VU merginų krepšinio komandoje egzistuoja bendrumo jausmas.
- Rėmimas yra pagrindinė priemonė siekiant populiarinti LSKL merginų grupės varžybas.
- VU merginų krepšinio komandoje yra sąlygos formuoti kolektyviniam tapatumui.

Darbą sudaro keturios dalys:

- *pirmoje dalyje*, remiantis socialinio pripažinimo (H.Popitz), lyties kaip struktūros, galios (M.Foucault) sampratomis bei sportininkų/ sportininkų vaizdavimo ypatumais žiniasklaidoje apžvelgiama lyčių nelygybė sporte;
- *antroje dalyje* aptariama teisinė bazė (Tarptautinių „Moterų ir sporto“ konferencijų principai, Title IX (JAV)), reglamentuojanti moterų teises sporte;
- *trečioje dalyje* apžvelgiamos A.Melucci, V.Taylor ir N.Whittier kolektyvinio tapatumo teorinės išvalgos bei pristatomas pastarojo ryšys su lauko, socialinio pripažinimo sampratomis. Aptariamos sąlygos, sukeliančios kolektyvinio veiksmo atsiradimą. Taip pat, pristatomas C.F. Pelak atliktas lyčių nelygybės tyrimas ledo ritulyje;
- *ketvirtoje dalyje* analizuojami empirinio tyrimo rezultatai.

1. LYČIŲ NELYGYBĖ SPORTE

Nors sportas vis dar laikomas labiau vyrams aktualia sritimi, tačiau vis dažniau jame figūruoja ir sportininkės, kurios jau antras šimtmetis (nuo XIX amžiaus antros pusės) yra profesionalios sporto kultūros dalimi (Dunning, 1986, cituojama iš Malcom, 1997). Tačiau derėtų nepamiršti, kad moterų sportininkių skaičiaus augimas dar nereiškia, kad jos yra noriai priimamos į vis dar vyrų dominavimo sritimi tebelaikomą sporto pasaulį. Lyčių nelygybė sporte, kuri pasireiškia kaip moterų sportininkių nepripažinimas, nesiskaitymas, žeminimas, nevienodos teisės ir galimybės abiem lytims propaguoti pasirinktą sporto šaką, iškelia pagrindinį klausimą, kodėl sportas vis dar yra laikomas tik vyrams aktualia sritimi (Pelak, 2002). Į šį klausimą pabandydysime atsakyti remiantis socialinio pripažinimo, lyties, kaip socialinės struktūros bei galios sampratomis. Be to, sporte egzistuojanti lyčių nelygybė atsispindi ir žiniasklaidos priemonėse.

1.1. Socialinis pripažinimas, kaip veiksnys, inspiruojantis lyčių nelygybę sporte

Sportas yra kultūriškai specifiška ir daug dėmesio susilaukianti veikla, kurios dėka subjektai gali realizuoti save ir taip sustiprinti asmeninį tapatumą, remiantis tokiais išoriniais pasitenkinimais kaip aplinkos pritarimas, statusas ir materialūs prizai. Kitaip tariant, sulaukti socialinio pripažinimo. Pagal Popitz socialinį pripažinimą galima suskirstyti į penkis „socialinio subjektyvumo“ tipus:

- asmens, kaip grupės nario, pripažinimas. Pripažinimas čia, reiškia būti tokiam kaip kiti, būti lygiu tarp lygių, būti savu žmogumi. Priklausymo grupei jausmas yra pagrindinis socialinis patyrimas ir neabejotinai tai yra pagrindinė savęs patvirtinimo forma. Ši socialinio subjektyvumo forma yra aptinkama masėse ir klubinėse sporto šakose, pvz., futbolas. Aukštas socialinės kontrolės laipsnis yra pasiekiamas per grupės autoritetą: grupė kaip visuma – apimanti kiekvieną narį – nusprendžia, ar konkretus asmuo gali būti priimtas į grupę ar ne. Draugystė ir saugumas, kuriuos suteikia narystė, yra tikrinama nuolatiniiais simboliniais ritualais. Žaidėjų tarpusavio bendravimas tiek sporto aikštelėje, tiek už jos ribų, pasižymi vienu svarbiausių bruožų, t.y. priklausymo - bendrumo jausmu (we – ness). Jį palaikyti padeda draugiškas komandos narių bendravimas, džiaugsmas ar liūdesys (priklausomai nuo pasiekto rezultato) po varžybų ir pan. (Weiss, 2001);
- paskirto vaidmens asmeniui pripažinimas - apima bruožus, kuriuos individas gauna gimdamas: amžius, lytis, kilmė ir socialinė klasė. Sporte tai yra parodoma per specifinių

asmens bruožų koreliaciją su tam tikra sporto šaka: vyriškumą pabrėžiančios sporto šakos (imtinės) siejamos su jėga, moteriškumo išraiška siejama su gimnastika, sporto šakos propoguojamos išskirtinai jaunimo yra siejamos su skošu, vyresnių žmonių propoguojamos – su orientaciniu sportu, sporto šakos, kurios koreliuoja su aukštu socialiniu statusu, pvz., golfas ir jachtos, o futbolas ir bokšas yra siejamas su žemesnes socialines klases atstovaujančiais individais (ten pat, 394);

- įgyto asmens vaidmens pripažinimas – apima tiek galimybę atlikti paskirtą vaidmenį (vaidmens patvirtinimas), tiek galimybę jį išmukti. Sporte tai gali būti pasiekta per individualių bei specialių įgūdžių lavinimą. Šis tipas atletams suteikia statusą ir apdovanojimą už pasiekimus labiau nei socialinę poziciją (ten pat, 394);
- visuomeninio asmens vaidmens pripažinimas – tai siejama su sporto varžybų, jų rezultatų nušvietimu žiniasklaidoje. Šiandien tai vaidina ypač svarbų vaidmenį sporto pasaulyje (ten pat, 395);
- asmens tapatumo pripažinimas – tai paremta asmens tapatumo patvirtinimu, suvokiant jį kaip kitokį, kaip išskirtinį, kaip unikalų. Tai siejama su individualiomis sporto šakomis (ten pat, 395).

Remiantis Popitz pasiūlytais „socialinio subjektyvumo“ tipais, galima teigti, kad profesionalus sportas tampa erdve, kur kiekvienas individas, propoguojantis vieną ar kitą sporto šaką, gali įprasminti save. Kitaip sakant, suvokti save bei būti pripažintam kitų.

Tačiau Malcom (1997), Mewett (2003), Pelak (2002) bei kitų sporto sociologų atlikti tyrimai parodė, kad vyrams ir moterims nėra sudarytos vienodos galimybės siekti socialinio pripažinimo sporte. Pavyzdžiui, moterys sportininkės net ir pasiekusios aukščiausius sportinius laimėjimus, susilaukia kur kas mažesnio palaikymo, gauna mažesnę materialinę atlygį bei yra traktuojamos kaip turinčios žemesnę statusą nei sportininkai vyrai. Tai tam tikra prasme leidžia teigti, kad jos nepasiekia arba tik iš dalies pasiekia socialinį pripažinimą. Tokia dviprasmiška situacija, kuomet yra deklaruojama, kad sportas užtikrina socialinio pripažinimo pasiekimą, bet tuo pačiu, atliktų tyrimų rezultatai teigia, kad tai yra labiau pritaikoma vyrams nei moterims, sukelia eilę klausimų: ar/ kodėl sportas vis dar yra laikomas tik vyrams aktualia sritimi; kodėl sporte yra pripažįstama tik viena lytis – vyrai; kokie veiksniai vyrus pastato į šios srities „šeimininkų“ poziciją; ar moterų, kaip aktyvių sporto dalyvių, sąlyginis pripažinimas nėra tik vienos lyties galių demonstravimas prieš kitą; ar egzistuoja aplinkybės ar veiksniai, kuriems veikiant „suvyrinta“ sporto erdvė, pasikeisiant, kitaip tariant, įsivyrautų lyčių lygybė sporte. Norint atsakyti į šiuos klausimus pirmiausia reikia konceptualizuoti lyties (gender) sampratą.

1.2. Lytis kaip socialinė struktūra

Socialiniuose moksluose lytis yra aiškinama remiantis keturiomis skirtingomis tradicijomis:

- pirmoji tradicija, lytį apibrėžia remdamasi biologiniais ir socialiai įgimtais (pvz. socialinis statusas) skirtumus;
- antroji tradicija kilo kaip reakcija į pirmąją ir konceptualizuodama lytį konscentruojasi į tai, kaip socialinės struktūros (o ne biologinės savybės ir išmokimo procesas) sukuria įlytintą (gendered) elgesį;
- trečioji tradicija, taip pat kyla kaip reakcija į pirmąją (individualistinę) ir pabrėžia socialinės sąveikos bei lytims keliamų lūkesčių svarbą. Tuo pačiu, yra orientuota į tai, kaip „lyties darymas“ („doing gender“) sukuria ir reprodukuoja nelygybę;
- šiuolaikinė tradicija lytį nagrinėja kaip socialiai sukonstruotą stratifikacinę sistemą, t.y. remiasi tiek interakcionalistine, tiek struktūrine perspektyvomis (Risman, 2004).

Taigi, į lytį šiame darbe žiūrėsime kaip į socialinę struktūrą, įtvirtintą kasdiniuose socialiniuose procesuose ir socialinėse organizacijose. Todėl tikslinga būtų apžvelgti, kaip yra konstruojama ši socialinė struktūra.

Kaip pastebi Smelser (1988, cituota iš Risman, 2004, p.431), autoriai, analizuojantys socialines struktūras (tuo pačiu ir lytį kaip socialinę struktūrą), remiasi prielaida, kad socialinės struktūros egzistuoja anapus individų troškimų ir motyvų bei yra mažiausiai paaiškinamos per asmens veiksmus. Blau (1977, cituota iš Risman, 2004, p.431) manymu, struktūra privalo būti priešpastatoma individų motyvacijai. Kitaip tariant, jos samprata sumenksta, jeigu individai ją suvokia tik kaip internalizuotų normų ir vertybių formą. Pastarasis autorius, kalbėdamas apie socialinę struktūrą, yra orientuotas į kolektyvinius apribojimus, kurie yra primetami individams. Tai mums leidžia teigti, kad struktūra yra suvokiama kaip tam tikras apribojimas. Tačiau pasak Risman šis apribojimas nėra griežtai priešpastatomas veiksmui (kaip pastebi Smelser), kuris yra suprantamas kaip pasirinkimas. Kitaip sakant, nors lytis (tiek vyrai, tiek moterys) kaip struktūra yra išprausta į skirtingus socialinius vaidmenis, bet tuo pačiu, savo lyties rėmuose individams yra sudaroma galimybė daryti pasirinkimus, t.y. veikti. Būtent, socialinės struktūros analizė padėda suprasti, kaip ir kodėl individai pasirenka viena ar kitą alternatyvą.

Struktūrinė veiksmo teorija, vystoma Burn (1982, cituota iš Deutsch, 2007), teigia, kad galimybę pasirinkti sukuria socialinė struktūra. Tiksliau, socialinė struktūra, remdamasi bendrai

suvoktais individų interesais (netiesiogiai) ir apribojimais (tiesiogiai), sukuria veiksmus. Paprastai subjektų daromi pasirinkimai nepriklauso nuo to, ar jie apie juos turi pakankamai informacijos, ar jie geriausiai atitinka jų interesus. Kai subjektai užima tam tikrą poziciją socialinėje struktūroje ir sugeba įvertinti savo pasirinkimus, lyginant su kitų, esančių panašioje pozicijoje, alternatyvomis, pradeda vystyti normas. To pagrindu, vystosi ir nelygė. Kitaip tariant, moterys yra linkusios lyginti save ir savo pasirinkimus ne tarpusavyje, o su vyrais bei jų pasirinkimais, ko pasekoje ir atsiranda nelygė.

Dar daugiau reikšmės lyties, kaip socialinės struktūros, analizei suteikia Giddens (1984, cituota iš Risman, 2004, p.432) struktūrinė teorija, kurioje yra pabrėžiami vienas kitą sąlygojantys santykiai tarp socialinės struktūros ir individų. T.y. ne tik socialinė struktūra formuoja individus, bet ir individai įtakoja socialinę struktūrą ir tai daro vedami asmeninių tikslų. Be to, kalbėdamas apie socialinę struktūrą autorius panaudoja besikeičiančią individų veiksmų galią. Tai reiškia, kad tam tikra prasme jis kalba apie sąveikaujančią galią.

Connell (1987) pratęsė Giddens socialinės struktūros sampratą ir teigė, kad be galo svarbu yra suvokti, kaip struktūra modeliuoja individų pasirinkimus ir socialines sąveikas bei kaip patys individai kuria, palaiko ir keičia konkrečias struktūras.

SPORTAS. Galima teigti, kad sporte lytis taip pat nekyla iš individų troškimų ar motyvacijos. Lytis yra išspraudžiama į tam tikrus rėmus, kurių ribose moterims/ vyrams yra sudaromos galimybės daryti pasirinkimus, t.y. rinktis tas sporto šakas, kurios atitinka jų lyties struktūrą. Vyriškos lyties struktūrai priskiriamų sporto šakų yra kur kas daugiau nei moterims, todėl to pagrindu išryškėja pirmoji lyčių nelygė sporte. Tačiau moterys gali modifikuoti su jų lytimi siejamus kultūrinius lūkesčius ir palaipsniui stengtis įtraukti kuo daugiau sporto šakų į galimą pasirinkimų sąrašą. Vis gi, pastarieji veiksmai, kuomet moterys nepaisydamos ribų, kurios apsprendžia jų formalius pasirinkimus, renkasi propaguoti tas sporto šakas, kurios yra traktuojamos kaip labiau vyriškos, sukelia antrąją nelygė sporte. T.y. pradėjusios vystyti moterišką vyriškomis laikomų sporto šakų kultūrą, moterys susiduria su priešišku vertinimu ir svarbiausia, su nevienodomis sąlygomis jas kultivuoti (Pelak, 2002). Apibendrinant, iškyla lytims sudaromų galimybių ir sąlygų nelygė sporte.

Be to, sporto sociologė Messner (1996) pastebi, kad lyties kategorijos sporte yra struktūruotos, priklausomai nuo binarinės logikos, t.y. vyrams: sportas – vyriškumas – heteroseksualumas; moterims: sportas – moteriškumas – heteroseksualumas (Mennesson, 2000). Sportas suprantamas, kaip vyriškumo kalvė, kur yra pabrėžiamos tokios fizinės savybės, kaip jėga, galia, agresyvumas ir greitis (Snyder, Spreitzer, 1989, cituota iš Mean, 2001), o moteriškumas yra konceptualizuojamas kaip elegantiškumas, grakštumas, judesių trapumas (Malcom, 1997). Todėl tampa visai nenuostabu, kad dažnai į moteris

sportininkes pirmiausiai žiūrima kaip į moteris, o ne kaip į sportininkes. Vertinami ne jų pasiekimai sporte, o jų išorinis grožis, jų moteriškumas.

1.3. Lyčių nelygybė, kaip sąveikaujančios galios išdava

Lyčių nelygybė yra kuriama ir reprodukuojama per kiekvieną sąveiką: sąveika, kurios metu yra kuriama ir reprodukuojama nelygybė kiekvieną dieną, įtraukia tokius procesus kaip „kitoniškumo“ pabrėžimas, prisitaikymas prie subordinacijos, ribų palaikymas ir emocinį jautrumas. Pagrindinis procesas, kurio pasekoje moterys suvokia save ir įvertina savo pasirinkimus, yra prisitaikymas prie subordinacijos. Bendriausias moterų prisitaikymas prie subordinacijos yra apibūdinamas kaip „iškeisti galią į globą“ principas, t.y. perleisdamos galią vyrams, moterys ją kompensuoja globėjiškais santykiais (Risman, 2004, p.435 - 438).

Sąveiką, kaip esminį dalyką, sąlygojantį galios atsiradimą (iš kurios kyla ir nelygybė), pabrėžė ir Foucault. Galia, jo vystomoje teorijoje, yra pateikiama kaip antrasis subjektą konstruojantis elementas². Foucault galią supranta kaip kažką, kas veikia sąveikoje: galia kyla iš santykių arba jų tinklų, nepriklausomai, ar tai būtų draugų, ar instituciniai santykiai (Pringle, 2005). Paprasčiausiai galia neegzistuoja be tarpusavio santykių, nes būtent ji ir yra šiuose santykiuose.

Foucault teigia: „Galia yra visur; ne dėl to, kad ji apima viską, bet todėl, kad ji kyla iš visko. Galia nėra institucija ir ne struktūra, tai yra tam tikra jėga, su kuria mes egzistuojame (...)” (Foucault, 1998, cituojama iš Gauntlett, 2002:87). Bet tai nereiškia, kad kiekvienas turi lygias teises į galią – visgi visuomenėje egzistuoja nelygybė ir marginalizuotos grupės, nes galia yra judantis galios santykių substratas, kuris nuolat parodo egzistuojančios nelygybės privalumus, įlytina ją (ten pat, 89). Tai reiškia, kad galia yra produktyvi, bet priešinga represijai. Veikdama galia sukuria socialines reikšmes, santykius ir tapatumus (Pringle, 2005).

Nereikia pamiršti, kad ten „Kur yra galia, yra ir pasipriešinimas” (Foucault, 1998, cituojama iš Gauntlett, 2002:89). Jis veikia ne tik aukščiausioje galios eksploatacijos laipsnyje – valstybiniame, kuriame galios santykių tinklas yra „tankus, apimantis įvairius aparatus ir institucijas” (Foucault, 1998, ten pat, 89), bet pasipriešinimas yra „visur, kur yra galios tinklai” (Foucault, 1998, ten pat, 89). Nors Foucault nepritaria tradiciniai galios sampratai, kurią pastarieji laiko negatyvia jėga, tačiau tai

² Pirmasis subjektą konstruojantis elementas yra žinojimo formos, kurias jis pavadina diskursais, t.y. žinojimas apie save, kuris padiktuoja įvairias subjekto praktikas. Praktikos subjektus skiria vienus nuo kitų – tiek „iš viršaus” (mokykla, darbas), tiek „iš apačios” (įvairios bendravimo praktikos, kolektyviniai renginiai) kiekvienam subjektui yra pasiūloma naudotis formalia schema, o tai, kaip jie ja pasinaudos yra ypatingas būdas subjektui reikšti save (McNay, 1999).

neriškia, kad jis galią supranta kaip visada gerą. Paprastai galios sąlygojami veiksmai yra nevienpusiai ir sukelia kitus procesus. Tuo pačiu jis mato ir teigiamus galios aspektus, t.y. jos produktyvumas, kuri sukelia originalaus veiksmo rezultatas arba pasipriešinimo poveikis (Gauntlett, 2002).

SPORTAS. Vadovaujantis Foucault galios samprata galima teigti, kad sporte galia egzistuoja lyčių tarpusavio santykiuose. Tačiau tai nesuteikia galimybės mums kalbėti apie tai, kad kažkuri lytis – vyrai ar moterys – turi daugiau galios. Priešingai, mes galime kalbėti apie tai, kad kažkuri lytis yra galią turinčiojo pozicijoje – šiuo atveju vyrai: nes istoriškai taip yra susiklostę, kad sportas yra tas laukas, kur dominuoja sportininkai, savo kultivuojamose šakose pabrėžiantys jėgą, galią, agresyvumą ir greitį – tuo, lyg konstatuodami faktą, kad sportas yra ne vieta gležnai, silpnai, paklusniai moteriai. Be to, nereikia pamiršti, kad vyriško tipo sporto šakos propaguojamos vyrų yra labiau vertinamos nei moteriško tipo sporto šakos (Mean, 2001) – ir tuo pačiu ši lytis turi daugiau galimybių pasinaudoti galia lyginant su kita lytimi nesančia tokioje pozicijoje. Tačiau vėl gi nereikia pamiršti Foucault pasakymo: „kur yra galia, yra ir pasipriešinimas”. Moterys, kolektyvinių veiksmų dėka, sugeba po truputėlį sugriauti tas gyvenimo sferas, kurios patriarchalinėje visuomenėje buvo laikomos tik vyrų galios lauku bei tuo pačiu, pasiekti lygias galimybes bei užsitikrinti optimalias sąlygas kultivuoti pasirinktas sporto šakas. Taigi, analizuojant galią išryškėja kolektyvinio veiksmo, inspiruoto kolektyvio tapatumo, reikšmė, siekiant minimizuoti ar apskritai panaikinti lyčių nelygybę sporte.

1.4. Sportininkų ir sportininkų vaizdavimo nelygybė žiniasklaidos priemonėse

Struktūrinę lyčių nelygybę sporte, kuri pasireiškia, kaip moterų sportininkų nepripažinimas, nesiskaitymas, žeminimas, nevienodos teisės ir galimybės abiem lytims propaguoti pasirinktą sporto šaką, dar labiau sustiprina kiekybiškai bei kokybiškai nevienodas sportininkų ir sportininkų vaizdavimas žiniasklaidoje. Kitaip tariant, žiniasklaida vaidina svarbų vaidmenį konstruojant bei palaikant lyčių nelygybę sporte, nes:

- žiniasklaidoje pateikiama informacija apie mus supančią socialinę tikrovę ne tik supažindina su ja, bet formuoja mūsų suvokimą apie ją – ji atlieka tarpininko vaidmenį tarp auditorijos ir socialinės tikrovės.

SPORTAS. Sporto įvykių, varžybų rezultatų pateikiamų žiniasklaidos priemonėse dėka, mes ne tik susipažįstame, bet susidarome tam tikrą įspūdį apie tai, kas yra aktualu ar populiariu. Pavyzdžiui,

2004 metais dienraštyje „Lietuvos rytas“ sporto publikacijos apie sportininkus vyrus sudarė 73 proc.³ visų publikacijų sporto tema, todėl tikėtina, kad tai įtakoja mūsų suvokimą, kad vyrai sportininkai yra populiariausi ar net „gabesni“ sportui nei moterys (7 proc. visų sporto pranešimų).

- informacija yra pateikiama selektyviai, t.y. vienas temas gvildindama daugiau bei plačiau konstruoja ribotą, vienareikšmį auditorijos supratimą apie juos supančią aplinką (McCullagh, 2002).

SPORTAS. Kaip parodė 2004 metų sporto įvykių monitoringas, net 10 kartų daugiau informuodama apie sportininkus vyrus, žiniasklaida iškreipia sporte dalyvaujančiųjų vaizdą⁴ – konstruoja bei tuo pačiu palaiko nuomonę, kad sportas – tai vyrų pasaulis.

- informacija auditoriją pasiekia gerokai apdorota, t.y. akcentai sudedami daugiau ant intriguojančių detalių, nei ant pagrindinės žinios (McCullagh, 2002).

SPORTAS. Sporto sociologų atlikti žiniasklaidos priemonių tyrimai atskleidė moterų sportininkų vaizdavimo ypatumus: didesnis dėmesys skiriamas jų kūnui, aprangai, laisvalaikio pomėgiams, o ne sportiniams rezultatams (Gerd von der Lippe, 2002). Pavyzdžiui, tenisininkė A. Kurnikova žiniasklaidos dėmesio susilaukia dėl savo grožio, o dėl pasiekimų sporte (Women and Sport, 2005). Taigi, natūralu, kad visuomenės akyse sportininkės net pasiekusios aukščiausius rezultatus „neužsitarnauja“ tiek pagarbos ir palaikymo, kiek sportininkai vyrai. Net ir pralaimėję varžybas jie tituluojami kaip didvyriai, primenant jų išpūdingas pergales, pasiektas ankstesniuose turnyruose.

Apibendrinant, tiek kiekybiškas, tiek kokybiškas sportininkų vaizdavimas žiniasklaidoje yra marginalizuojamas. Jų sportiniai laimėjimai sumenkinami, nuvertinami ir visa tai pasitarnauja palaikant lyčių nelygybę sporte.

2. ĮSTATYMŲ REGLAMENTUOJAMOS MOTERŲ TEISĖS SPORTE

Kolektyvinio tapatumo inspiruotas kolektyvinis veiksmas veikia kaip viena pagrindinių priemonių, norint pasiekti lyčių lygybę sporte. Galimybę, užtikrinti lygų lyčių priėjimą prie

³ Remiantis A.Skačkauskaitės bakalauro darbu „Sportininkų ir sportininkų vaizdavimo tendencijos Lietuvos žiniasklaidoje“, Vilniaus Universitetas, Filosofijos fakultetas, Sociologijos katedra, 2005.

⁴ 2004 m. Lietuvos sporto organizacijose iš viso sportavo 138 541 šalies gyventojų, iš jų – 38 745 moterų, t.y. sportinkų vyrų buvo daugiau nei 3.5 karto daugiau nei moterų (Lietuvos sporto statistikos metraštis, 2004).

kultivuojamai sporto šakai reikiamų priemonių, finansavimo bei sąlygų sustiprina ir įstatymų, reglamentuojančių moterų teises sporte, išmanymas.

Taigi, Tarptautinėje žmogaus teisių konferencijoje, vykusioje 1993 metais, deklaruojama, kad moterų ir merginų teisės nėra atskiriamos nuo bendrų žmogaus teisių. Tai reiškia, kad jos yra lygiai tokios pačios kaip ir vyrų. O tai, savo ruožtu, leidžia manyti, kad moterys turi pilną teisę propoguoti pasirinktą sporto šaką (Kidd B., Donnelly P., 2000).

Pirmoji Tarptautinėje „Moterų ir sporto“ konferencijoje, vykusioje 1994 metais Brighton'e (Anglija) buvo išplėtotą „Moterų ir Sporto deklaracija“. Pirmasis bei tuo pačiu pagrindinis šios deklaracijos principas yra susijęs su teisingumu ir lygybe, t.y.:

- valstybės ir valdžios pastangos turi būti nukreiptos į tai, kad institucijos ir organizacijos, atsakingos už sportą, laikytųsi lygybės nuostatos, paskelbtos Jungtinių Tautų (JT) Visuotinėje Žmogaus teisių deklaracijoje⁵;
- galimybė užsiimti sportu – laisvalaikio, poilsio ar sveikatos stiprinimo tikslais – yra kiekvienos moters teisė, nepriklausomai nuo jos rasės, spalvos, kalbos, religijos, seksualinės orientacijos, amžiaus, vedybinio statuso, neįgalumo, politinių įsitikinimų, nacionalinės ar socialinės prigimties;
- ištekliai, galia/ sugebėjimai ir išsipareigojimai turi būti paskirstyti teisingai ir nediskriminuojant kažkurios vienos lyties. Be to, toks paskirstymas turi atstatyti balansą tarp neteisingų privilegijų suteiktų vienai lyčiai (Kidd B., Donnelly P., 2000).

Antroje Tarptautinėje „Moterų ir sporto“ konferencijoje, vykusioje 1998 metais Windhoek (Namibijoje) dalyviams buvo pristatyta, kaip JT konvencijos monitoringas dėl visų moterų diskriminavimo formų panaikinimo (1979) įtakojo valdžios atstovų pastangas, skatinti moterų fizinę veiklą ir sportą (ten pat, 139).

Teisių ir Laisvių Chartija, priimta 1982 metais Kanadoje apėmė nacionalinius ir regioninius žmogaus teisių įstatymus, kuriuose buvo praplėstos bei sustiprintos moterų galimybes siekti aukštų laimėjimų sporte ir fizinėje veikloje. Kitaip tariant, Chartijos įgalino ieškoti būdų, kaip būtų galima pagerinti galimybes moterims dalyvauti sporte. Tuo pačiu, perkelti dėmesio centrą nuo lyčių lygybės į lyčių teisingumą sporte. Lygybė čia reiškia – visus individus (nepriklausomai nuo jų lyties) reikia traktuoti kaip vienodus ar lygius. Teisingumas reiškia – kiekvienam individui suteikti „teisingą“

⁵ “(...) visi žmonės gimsta laisvi ir lygūs ir kad kiekvienas žmogus privalo turėti visas joje pripažintas teises ir laisves nepriklausomai nuo jokių skirtumų, įskaitant lytimi pagrįstus skirtumus (...)” (JT Visuotinė Žmogaus teisių deklaracija, I straipsnis, 1948).

priėjimą prie socialinių išteklių, suvokiant, kad jie gali turėti skirtingus interesus ir poreikius. Šis požiūris išlaisvino moteris nuo standartinės vyrų tironijos bei užtikrino teisiškai vienodą lėšų skirtų sportui padalinimą vyrams ir moterims (ten pat, 139).

Reikšmingos įtakos moterų sportui turėjo 1972 metais JAV Kongreso patvirtinta Švietimo įstatymo pataisa, trumpiau vadinama Title IX, kurioje buvo pasisakoma prieš lyčių diskriminaciją mokslo ir sporto srityse pradinėse, vidurinėse ir aukštosiose mokyklose (About ..., 2006) - uždraudžia lyčių diskriminaciją tose institucijose, kurios yra išlaikomos iš valstybės biudžeto. Paprastai tariant, Title IX yra įstatymas, kuris atverė moterims duris tapti gydytojomis, teisininkėmis ar profesionaliomis sportininkėmis. Sportininkės turi būti vertinamos lygiai taip pat kaip sportininkai (Mythbusting ..., 2002).

Derėtų paminėti, kad prieš patvirtinant Title IX, dauguma mokymosi įstaigų atsisakė priimti ar sudarė griežtus apribojimus moterims dalyvauti sporte ar mokslinėje veikloje. Pavyzdžiui, 1994 metais net 43 proc. visų, turinčiųjų daktaro mokslinį laipsnį, sudarė moterys lyginant su 25 proc., kurie buvo 1972 - aisiais (About ..., 2006).

Title IX reikalauja, kad būtų sudaroma proporcinė galimybė lytims dalyvauti sporte, t.y. moterų, dalyvaujančių sporte proporcija turi būti paskaičiuota remiantis bendru moterų skaičiumi konkrečioje mokymosi įstaigoje (Mythbusting ..., 2002).

Pirminės sritys, į kurias yra orientuota Title IX yra šios:

- finacinė parama sportininkams - visa sportui skiriama finacinė parama privalo būti paskirstyta proporcingai, atsižvelgiant į santykinį sportininkų ir sportininkų skaičiui;
- sportininkų interesų ir galimybių suderinimas – sporto šakų atranka ir varžybų lygis privalo atitikti studentų interesus ir galimybes, t.y. vyrų ir moterų dalyvavimo galimybės sporte turi būti numatytos proporcingai jų interesams; institucija turi pateikti sporto istoriją ir konkrečios sporto šakos programą, kuri atitiktų moterų ir vyrų interesus ir gebėjimus; institucija turi parodyti, kad kiekvienos sportininkų ir sportininkų interesai ir galimybės yra pilnai ir efektyviai suderinti su konkrečios sporto šakos vykdoma programa;
- kitos programos sritys (sporto šakai reikalinga priemonės; varžybų ir treniruočių laiko suplanavimas; kelionės į varžybas; galimybė pasinaudoti konsultantų paslaugomis; galimybė gauti trenerį, užduotis ir kompensaciją; persirengimo kambariai, treniruotės ir varžybos; medicinos pagalba ir treniravimosi galimybės; reklama; finacinė parama; studentų – sportininkų verbavimas (About ..., 2006).

Taigi, Title IX daugelį visuomeninių institucijų paskatino atkreipti dėmesį į moteris, suteikti joms ne tik lygų, bet ir teisingą priėjimą prie kultivuojamai sportai šakai reikalingų išteklių.

Apibendrinant, galima teigti, kad lyčių lygybę reglamentuojančių įstatymų išmanymas bei gebėjimais jais pasinaudoti yra rimtas pagrindas, siekiant kolektyvinio veiksmo pagalba pagerinti ar optimizuoti moterų teises ir sąlygas sporte.

3. KOLEKTYVINIO TAPATUMO SAMPRATA

Kolektyvinio tapatumo samprata tampa aktuali XX a. 7 – 8 dešimt., nes ji yra laikoma neatsiejama būtent tuo laikotarpiu išskylančių „naujųjų socialinių judėjimų“, tokių kaip feminizmas, homoseksualai, „žalieji“, kovotojai už juodųjų teises, dalimi. Mokslininkai analizuojantys pastaruosius judėjimus, nuolat bando atsakyti į klausimą, koku pagrindu formuojasi kolektyvinis tapatumas. T.y. ar kolektyvinis tapatumas yra primetamas tam tikrai grupei ar kyla jos viduje; ar individai konstruodami kolektyvinį tapatumą siekia grupės tikslų ar nori maksimizuoti savo asmeninę naudą; koks skirtumas yra tarp kolektyvinio tapatumo ir ideologijos; kiek įtakos kolektyviniam tapatumui turi interesai ir grupės solidarumas (Poletta F., Jasper M., 2001):

- McAdams (1999) teigia, kad kolektyvinis tapatumas yra tam tikras kartu išgyventas bendrumo jausmas, reikalingas kolektyviniam veiksmui (McDonald, 2004);
- Snow (200) kolektyvinį tapatumą apibrėžia kaip „aš“ („I“) ir „mes“ („we“) padėtį, kur individo, norinčio tapti aktyviu socialinio judėjimo agentu asmeninis tapatumas turi atitikti judėjimo kolektyvinį tapatumą (McDonald, 2004);
- Dela Porta ir Diani (1999) kolektyvinį tapatumą apibrėžia kaip procesą, kurio dėka socialiniai veikėjai suvokia save ir yra suvokiami kitų kaip darni grupė (Munday, 2006);
- Hetherington (1998) kalba apie „ekspresyvų tapatumą“, kuris įgauna formą per identifikavimąsi su konkrečia grupe ar judėjimu bei kaip procesas, kuris turi įtakos individo kelio pasirinkimui (Munday, 2006).

Derėtų paminėti, kad kolektyvinį tapatumą galima analizuoti remiantis makro, mikro ir mezo veiksniais. Makro lygmenyje⁶, politinė ir kultūrinė aplinka sąlygoja dalyvavimą judėjimuose, dėl šios priežasties yra sukuriamas kolektyvinis tapatumas. Politinė aplinka apsprendžia ne tik kas dalyvaus konstruojant tapatumą, bet taip pat sukuria ir tapatumo tipus. Pavyzdžiui, Rupp ir Taylor parodo, kad feministinės „depresijos“ periodai sumodeliavo ribotus ir emociniais narių ryšiais pagrįstus tapatumus. Mikro⁷ lygmenyje, suvokti grupės individų bendrumai sukuria kolektyvinio tapatumo konstrukciją. Kai

⁶ Makro lygmenyje kolektyvinį tapatumą analizavo McAdam ir Tarrow.

⁷ Mikro lygmenyje kolektyvinį tapatumą analizavo Melucci, Taylor ir Whittier.

individai sąveikauja tarpusavyje, jie konstruoja bendrą sąmonę, išreiškiančią šį bendrumą. Mezo lygmuo⁸ suvokiamas kaip organizacinis lygmuo, kuriame kolektyvinis tapatumas konstruojamas dėka sociopolitinės aplinkos, subjektų įvairovės ir vadovavimo nuoseklumo (Reger, 2002).

Taigi, šiame darbe kolektyvinis tapatumas bus analizuojamas mikro lygmenyje, kai jis kyla iš grupės apibrėžimo, kurį sudaro bendri jos narių interesai, patirtis ir solidarumas.

SPORTAS. Taigi, mes taip pat galime kalbėti apie kolektyvinį tapatumą bendrai komandinėse sporto šakose, nes jose veikia bendri komandos narių interesai, bendra sportinė patirtis bei solidarumas siekiant pergalių. Tuo pačiu, mes galime kalbėti atskirai apie moterų kolektyvinį tapatumą komandinėse sporto šakose, kuriose varijuoja tie patys komponentai (bendri interesai, patirtis ir solidarumas).

3.1. V.Taylor ir N.Whittier kolektyvinio tapatumo aiškinimo modelis

V.Taylor ir N.Whittier teigia, kad kolektyvinis tapatumas yra kartu patirtas „we – ness“ jausmas, kylantis iš bendrų grupės narių interesų ir solidarumo (Munday, 2006). Taylor ir Whittier kolektyvinį tapatumą siūlo suskaidyti į tris formas: ribas, sąmonę ir derybas:

- ribos yra apibrėžiamos kaip socialinės, psichologinės ir fizinės struktūros, kurios išryškina skirtumus esančius tarp subordinuotų ir dominuojančių. Tai leidžia parodyti, kad nustatytos ribos tarp subordinuotų kolektyvinių subjektų ir kitų kartu veikiančių grupių yra lemiamos formuojantis kolektyviniam tapatumui, kuris yra būtinas pasipriešinant egzistuojančiam status quo. Šis pasipriešinimas kyla iš struktūrinės nelygybės ir įrėmintos sąveikos tarp subordinuotų subjektų ir kitų su juo susijusių tarpininkų (Pelak, 2002).

SPORTAS. Fizinėmis ribomis sporte galime laikyti nepakankamas galimybes pasinaudoti žaidimui reikiamomis priemonėmis. Psichologinėmis – tą pačią sporto šaką kultivuojančių vyrų priešišką nusistatymą sportininkų atžvilgiu bei jų stigmatizavimą. Socialinėmis – institucionalizuotą diskriminaciją, kuri kyla iš sporto administracijos.

- sąmonė nurodo į interpretuojamų struktūrų naudojimą, kurį iššaukia grupės apibrėžimas ir jos interesų suvokimas. Sąmonės svarba išryškėja, kai grupės nariai kolektyvines kliūtis labiau išreiškia struktūriniais ir kultūriniais apribojimais, nei jas traktuoja kaip asmeninius trūkumus ar individualią deviaciją. Sąmonė yra vystoma nustatant grupės lūkesčius suderintus su elgesiu bei veikia kaip mobilizacijos pagrindas prieš egzistuojantį status quo (Pelak, 2002).

⁸ Mezo lygmenyje kolektyvinį tapatumą analizavo Gamson.

SPORTAS. Sąmonės vystymas tarp komandinės sporto šakos narių kyla iš kolektyvinių klubo interesų ir pasipriešinimo dominuojančiai grupei, šiuo atveju, vyrams. Procesas, kurio metu komandinės sporto šakų narės konstruoja savo, kaip kultivuojamos sporto šakos žaidėjų, tapatumą yra paremtas nuolat vykstančiomis sąveikomis tarp jų pačių treniruočių ir varžybų metu, tarp jų santykio su žaidime naudojamais sportiniais įrankiais – kamuoliu, lazda, rutuliu ir kt., per rėmimą ir klubo socialinius įvykius.

- derybos yra simboliniai ar kasdieniniai veiksmai ar priemonės, kurių imasi subordinuota grupė siekdama pasipriešinti dominuojančios grupės sistema ir reikalauja, kad kitos grupės vertintų ją ir elgtųsi palankiai jos atžvilgiu. Veiksmai bei priemonės suprantami kaip kylantys iš išorinės aplinkos – tai gali būti viešas subordinuotos grupės prisistatymas (pvz. žiniasklaidoje, skelbimų lentoje), finansinė parama ir kt. Reikšmingą vaidmenį derybose vaidina charizmatiškas ir aktyvus lyderis, kuris sugeba tiek sutelkti grupę kolektyviniams veiksams, tiek aktyviai sąveikauti su aukštesnio rango institucijų atstovais siekiant norimų išorinių tikslų įgyvendinimo (Pelak, 2002).

SPORTAS. Vadovaujantis Taylor ir Whittier pasiūlytu derybų apibrėžimu, galima teigti, kad išoriniais veiksniais sporte galėtų būti galimybė anonsuoti rungtynes bei rungtynių rezultatų paskelbimas žiniasklaidos priemonėse. Lyderio, siekiančio užtikrinti lygias ir geriausias galimybes moterims propoguoti pasirinktą sporto šaką, vaidmens galėtų imtis treneris ar viena iš komandos narių.

Be to, Taylor ir Whittier pabrėžia, kad kolektyvinis tapatumas kinta laike bei nėra apribotas formalių socialinių judėjimų organizacijos (Pelak, 2002). Tai yra, Taylor ir Whittier pasiūlytas modelis parodo, kad kolektyvinio tapatumo yra dinamiškas procesas.

3.2. A. Melucci kolektyvinio tapatumo apibrėžimas

A.Melucci yra minimas kaip vienas pagrindinių kolektyvinio tapatumo teoretikų. Jis pasiūlo kolektyvinio tapatumo sampratą, pastarąją aptardamas ne tik kaip strateginį terminą, t.y. analizuoja ne tik kaip stipriai įtakojantį kolektyvinį veiksmą, bet tuo pačiu, pabrėžia, kolektyvinio tapatumo autonomiškumą. Melucci siūlo atkreipti dėmesį ne tik į kolektyvinio tapatumo turinio analizę, bet siūlo labiau koncentruotis ir į procesą, kurio dėka kolektyvinis tapatumas pasiekiamas konkrečios grupės viduje (Munday, 2006).

Kolektyvinį tapatumą Melucci (1996b) apibrėžia kaip nuolatinį procesą, kuris įgalina tarpusavyje sąveikaujančių individų grupę suvokti ir apibrėžti save kaip tokią. Grupės kaip tokios

suvokimui įtakos turi tos grupės veiksmų orientacijos bei iš ją supančio lauko kylantys apribojimai, kuriems esant, veiksmai įgauna prasmę. Terminas sąveikaujantis leidžia teigti, kad grupė yra sukonstruota ir patvirtinta dėka tarpusavyje susijusių subjektų aktyviai kartojamų veiksmų.

Melucci pasiūlytas kolektyvinio tapatumo apibrėžimas leidžia kalbėti apie pastarąjį kaip apie procesą apimantį tam tikrą pažinimą susijusį su tikslais, reikšmėmis ir veiksmų lauku. Šie skirtingi kolektyvinio veiksmo elementai yra apibrėžami kalboje, kurią naudoja visa visuomenė arba tam tikra jos grupė bei išreiškiama per ritualus, įpročius, kultūrinius artefaktus. Jie sudaromi skirtingais būdais, bet visada leidžia tam tikrą reikšmių ir tikslų, vertybių bei atlygio numatymą (ten pat, 70).

Be to, kolektyvinis tapatumas kaip procesas remiasi aktyvių veikėjų tarpusavio santykių tinklais, kurie sąveikauja, bendrauja, daro įtaką vienas kitam, tariasi ir priima sprendimus. Organizacijų formas ir vadovavimo modeliai, bendravimo kanalai yra sudėtinės santykių tinklo dalys (ten pat, 71).

Remiantis Melucci, neatsiejama kolektyvinio tapatumo dalis yra kolektyvinių subjektų emocinės išraiškos, tokios kaip entuziazmas, tikėjimas, baimė, neapykanta ir kt., kurios įgalina juos jaustis tam tikros grupės nariais. Kolektyvinio tapatumo laipsnio niekada negalima įvertinti iki galo (pavyzdžiui kaip tai galima padaryti ekonomikoje per išlaidų ir pelno skalę), nes jis visuomet yra susiję su kolektyvinį veiksmą lydinčiomis emocijomis (ten pat, 71).

SPORTAS. Taigi Melucci pateiktas kolektyvinio tapatumo apibrėžimas leidžia mums teigti, kad komandinių sporto šakų atstovės taip pat vysto kolektyvinį tapatumą, nes jos, visų pirma, suvokia save kaip tam tikrą grupę, kuri nuolat sąveikauja tarpusavyje tiek treniruočių bei varžybų metu, tiek metant iššūkį sporte įsigalėjusiam status qua. Pastaruoju atveju, laukas, kuriame jos sąveikauja, yra apspręstas hegemoninių⁹ santykių, kurių pagrindu iškyla tam tikri apribojimai, pavyzdžiui, ribotos galimybės (lyginant su vyrais) pasinaudoti žaidimui reikiama sportinė įranga, iššaukiantys atitinkamus veiksmus, tokius kaip protestas, pasipriešinimas ir pan. Be to, neišvengiamai kiekvieną sporto šaką bei joje veikiančią agentą lydi tam tikra emocija (džiaugsmas laimėjus, liūdesys pralaimėjus ir pan.). Komandinėse sporto šakose pasireiškiantis kolektyvinis tapatumas, kaip mobilizuojantis pagrindas siekiant lygybės, emocijų prasme nėra išimtis – neapykanta vyrams ir entuziazmas norint pagerinti savo padėtį, yra nuolatinės emocijos lydinčios moterų kolektyvinį veiksmą (Pelak, 2002).

⁹ Hegemonija - tai procesas, perduodantis dominuojančią ideologiją ir taip konstruojantis savimone, tuo pačiu, įgyvendinantis vienos socialinės grupės galia arba dominavimas prieš kitas. Hegemonija nėra tiesioginis manipuliavimas žmonėmis veikiant prieš jų interesus. Ji pasiekama ne prievarta, o sava valia taip, kad subordinuotos grupės savo statusą priima kaip normalų (Lull, 2000). Hegemoniniai santykiais sporte tai yra vyrų pranašumo etoso patvirtinimas.

3.3. Kolektyvinis tapatumas ir laukas

3.3.1. A.Melucci lauko samprata

Melucci (1996b) nuomone, kolektyvinis tapatumas įgauna formą dėka lauko, kuriame veikia kryptių sistema. Šios kryptys siekia nustatyti pusiausvyrą tarp įvairių kolektyvinio veiksmo ašių ir tarp pačių kolektyvinių subjektų deklaruojamo bei visuomenės jiems primesto tapatumo (varžovai, sąjungininkų, trečiųjų pusių).

Konkreči kolektyvinio tapatumo forma priklauso nuo to, kaip vieningai veikia šis santykių sistema. Ši sistema nėra tiksli charakteristika, tai yra daug pastangų reikalaujantis procesas, kur vienybė ir pusiausvyrą yra pasiekiamos per sąveiką, veikiančią lauke bei keičiančią jo elementus iš išorės ir iš vidaus. Kai kurios kryptys gali būti silpnesnės, kai kurios – stipresnės, o kai kurių apskritai gali nebūti. Tai galima įsivaizduoti kaip lauką, kuris praplečia arba susiaurina savo ribas, priklausomai nuo įvairių jame veikiančių kryptių bei jų intensyvumo.

SPORTAS. Remiantis Melucci pateikiama lauko samprata, galima teigti, kad laukas, kuriame moterys siekia užsitikrinti lygias galimybes su vyrais, yra vadinamas sporto lauku, kurį sudaro įvairios kryptys, tokios kaip sporto administracijos vadovybė, konkrečios sporto šakos vadovybė, treneriai, rėmėjai, aptarnaujantis personalas ir pan. Visų šių kryptių sistema veikia taip, kad sudarytų geriausias sąlygas moterims sportuoti bei pasiūlytų optimaliausią būdą patenkinti jų reikalavimus. Tačiau priklausomai nuo sporto lauke veikiančių kryptių (daugiausiai sporto administracijos) interesų, moterų kolektyvinis veiksmas, inspiruotas troškimo užsitikrinti lygias galimybes bei sąlygas su vyrais, kultivuojančiais tą pačią sporto šaką, gali būti patenkintas arba atmestas.

3.3.2. Bourdieu lauko samprata

P. Bourdieu pristatomoje socialinės konstrukcijos perspektyvoje taip pat yra kalbama apie lauką, kuriame veikia aktyvūs socialiniai agentai, turintys „(...) reikiamas savybes, leidžiančias jiems būti veiksmingiems bei sukelti tam tikrame lauke padarinius” (Camilleri, Culture et strategie, ou les mille manieres de s’adapter, 1998, cituojama iš Mennesson, 2000).

Socialinė aplinka arba laukas Bourdieu teorijoje iškyla kalbant apie generatyvinę individualaus habitus prigimtį, tačiau tai, tam tikra prasme, galime pritaikyti pristatant lauką, kuriame veikia kolektyvinis tapatumas. Taigi, santykiai tarp habitus ir lauko yra aiškinami per „dvejopus ir sunkiai suprantamus santykius” (Bourdieu, 2003:165). Iš vienos pusės, yra sąlygojimo santykis (ten pat, 165),

kur egzistuojančiam laukui būdingų savybių pagrindu yra konstruojamas habitus. Iš kitos pusės, yra žinojimo arba kognityvaus konstravimo santykis (ten pat, 165) – pats habitus sureikškina esamą lauką, suteikia jam tam tikras vertes ir prasmes, į kurias yra vertinga investuoti savo energiją (McNay, 1999).

SPORTAS. Galime daryti tokią teorinę išvalgą, sporto laukui būdingų savybių pagrindu – vyrų dominavimas, konkurencingumas, tikslo siekimas, agresyvumas, stiprumas ir pan. – konstruojamas sporto habitus. Iš kitos pusės, sporto habitus būdingos dispozicijos - konkurencingumas, tikslo siekimas, agresyvumas, stiprumas – pačios sureikškina sportą, kaip vyrų dominavimo, lauką.

Lauke veikia socialiniai agentai, kurių asmeninis tapatumas yra kompleksinis ekonominės, kultūrinės ir lyčių diferenciacijos tarpusavio sąveikos rezultatas (McNay, 1999), todėl natūralu, kad jų tarpusavio santykiai, atsižvelgiant į vystomą asmeninį tapatumą, gali kisti nuo priešiško vienas kitam iki bendradarbiavimo (Brincker B., Gundelach P., 2005).

SPORTAS. Taigi galime daryti prielaidą, kad tiek apskritai sporto lauke, tiek konkrečios sporto šakos lauke sąveikaujantys individai mobilizuojasi priklausomai nuo vystomo tapatumo. Kaip parodė sporto sociologės Lorber (1994) atliktas tyrimas, sportininkės ne tik gauna mažesnę materialinę atlygį nei sportininkai, bet ir yra traktuojamos kaip turinčios žemesnę statusą sporte bei nesulaukia tinkamo socialinio pripažinimo. Todėl suprantama, kad sportininkės, suvokusios, kad turi menkesnę priėjimą prie kultivuojamai šakai reikiamų išteklių bei jaučiančios nepakankamą ekonominį bei moralinį įvertinimą lyginant su sportininkais, bendradarbiauja imantis kolektyvinių veiksmų ir taip priešpastato save vyrams, nors tiek vieni, tiek kiti sąveikauja tame pačiame lauke.

Be to, kiekvienas laukas yra autonominis, todėl turi tik jam būdingą vidinę logiką, kuri nustato dinamiškus santykius su kitais laukais (McNay, 1999). Bourdieu sporto lauko nelaiko visuminiu lauku (Vaugrand, 2001).

3.4. Kolektyvinis tapatumas ir socialinio pripažinimo poreikis

Kalbant apie kolektyvinį tapatumą yra pabrėžiama socialinio pripažinimo reikšmė. T.y. kolektyvinių subjektų gebėjimas suvokti save turi būti pripažintas kitų.

Kolektyvinis tapatumas sąveikauja su galimybių/ ryšių sistema, kurią socialiniams subjektams pasiūlo išorinė aplinka. Kolektyviniai subjektai indentifikuoja save, kai išmoksta atskirti save ir aplinką. Kitaip tariant, subjektai ir sistema veikia vienas kitą (Melucci, 1996b).

Kolektyvinių veiksmų vienovė remiasi kolektyvinių subjektų gebėjimu surasti savo vietą santykių sistemoje. Kolektyviniai subjektai negali konstruoti savo tapatumo nepriklausomai nuo kitų

socialinių subjektų. Kartu, jie turi suvokti savo skirtingumą ir siekti jo pripažinimo. T.y. grupė, siekianti socialinio pripažinimo, turi bent minimaliai sąveikauti su kitomis grupėmis ar administraciniais/ valdančiais organais (Melucci, 2000).

Kolektyvinių subjektų gebėjimas save traktuoti kaip „mes“ („we“) inspiruoja paradoksalia situacija: iš vienos pusės, yra patvirtinamas jų skirtingumas, iš kitos pusės, jų skirtingumas suvokiamas kaip bendros visuomenės kultūros dalis (McDonald, 2003).

SPORTAS. Visų pirma, sportininkės identifikuoja save kaip konkrečios komandinės sporto šakos atstoves. Biologiniais skirtumai bei tinkamų struktūrinių sąlygų neturėjimas (lyginant su vyrais) kultivuoti pasirinktą sporto šaką, apsprendžia jų grupės skirtingumą. Pastarasis tampa pagrindu imtis kolektyvinio veiksmo, kaip būdo siekti savo tapatumo patvirtinimo. Galiausiai, jų skirtingumas yra patvirtinimas ir kartu priimamas kaip natūralus dalykas, nes sportas vis dar yra tas institutas, kuris visas fizines bei moralines privilegijas suteikia vyrams.

Kolektyvinis tapatumas įgalina subjektus veikti bendrai, išskirti save iš kitų subjektų bei išlaikyti veiksmų kontrolę. Kartu, jie gali veikti kaip kolektyvinis kūnas, nes atspindi kolektyvinio tapatumo užbaigtumą iki tam tikro laipsnio. Tai reiškia, kad apie kolektyvinį tapatumą galima kalbėti kaip apie kolektyvinių veikėjų gebėjimą suvokti savo veiksmus bei pastarųjų daromą poveikį. Kartu, ši poveikį priskirti sau. Toks kolektyvinio tapatumo apibrėžimas: pirma, suteikia savirefleksijos galimybę socialiniams subjektams. Kolektyvinis veiksmas nėra tik reakcija į tam tikrus socialinius ir aplinkos apribojimus, bet savo ruožtu, tai kuria simbolines orientacijas ir reikšmes, kurias veikėjai suvokia. Antra, tai apima priežastingumo ir priklausymo sampratą – kolektyviniai subjektai turi galimybę priskirti savo veiksmų daromą efektą sau. Kartu, suprasti šių veiksmų rezultatus. Trečia, tapatumas sudaro galimybę suvokti trukmę, kuri įgalina veikėjus apibrėžti santykį tarp praeities ir ateities, bei susieti veiksmus su pasiektu rezultatu (Melucci, 1996b).

SPORTAS. Sportininkės siekdamos optimalių galimybių bei lygybės su vyrais, kultivuojančiais tą pačią sporto šaką parodo, kad nėra linkusios susitaikyti su esama padėtimi, todėl imasi tam tikrų veiksmų, kurių daromą poveikį tiesiogiai sieja su savimi. Tuo pačiu, tai leidžia įvertinti pasiektus rezultatus, atsižvelgiant į tai, kokia situacija buvo prieš imantis veiksmų bei po jų.

3.5. Sąlygos, sukeliančios kolektyvinį veiksmą

Kodėl subjektai prisideda prie kolektyvinių veiksmų net ir nežinodami, ar tai duos kažkokios naudos? Kodėl suprasdami, kad gali išlikti pasyvūs bei visą atsakomybę palikti kitiems, jie vis gi ją

prisiima sau? Tai yra klausimas, kuriam sociologai, analizuojantys kolektyvinį veiksma ir kolektyvinį tapatumą, skiria daug dėmesio.

Sociologo Olson (1965) manymu, bendras interesas nėra pakankamas motyvas, siekiant individualias pastangas paversti kolektyviniu veiksmu. Tuo tarpu, Fireman ir Gamson atkreipia dėmesį į tai, kad subjektai, palaikydami pirminius ryšius su kitais, sudaro tinkamas sąlygas atsirasti kolektyviniam elgesiui. „Žmogus, kurio gyvenimas yra neišvengiamai susijęs su tam tikra grupe (per draugystę, giminystę, narysę organizacijoje, neformalų tinklą ar santykiais su nepažįstamais)... turi daug įtakos grupės likimui. Kai kolektyvinis veiksmas yra būtinas, asmuo prisideda prie jo, net jeigu jo dalyvavimo įtaka nėra pastebima“ (Fireman and Gamson, 1979, cituojama iš Polleta and Jasper, 2001).

Subjektai, besiiimantys kolektyviniu veiksmu, nėra izoliuoti, o jų sutelkimas tokiems veiksmams pirmiausiai kyla iš jau egzistuojančio grupės solidarumo. Šiuo atveju, motyvuotą subjektų dalyvavimą iššaukia įsipareigojimas ir grupės narių tarpusavio sąveika. Be to, grupės solidarumas sustiprina ir užtikrina tapatumo vystymąsi. Subjektai jaučia ryšį vieni su kitais todėl, kad juos jungia bendras interesas. Drauge ir dėl to, kad jiems reikia šio ryšio tam, kad suteiktų prasmę tam, ką jie daro ir ko siekia. Solidarumas, kuris jungia individus, įgalina juos save patvirtinti kaip veiksmų subjektus ir priešintis socialinių santykių išardymui, kurį sukelia konfliktas (Melucci, 1996b). Subjektai išmoka rinkti ir kaupti išteklius tam, kad susigrąžinti tai, kas jiems priklauso. Kai kurie sociologai teigia, kad kolektyvinis tapatumas veikia kaip lengviausias kelias, siekiant užtikrinti efektyvius ryšius tarp grupės narių, kurie įpareigoja juos imtis kolektyvinių veiksmų (Polleta and Jasper, 2001). Vis gi, solidarumas veikia kaip būdas, palaikantis tam tikros grupės išorinio skirtingumo atsparumą prieš sistemos homogenizuojantį poveikiui (Melucci, 2000).

Tačiau toks „lojalumas“ grupei imantis kolektyvinių veiksmų iškelia eilę klausimų. Pirmiausia, koks yra grupės ryšių turinys? Ar kolektyvinis tapatumas remiasi moraline pareiga, altruizmu ir asmeniniu lojalumu, ar tai kyla iš savanaudiškų paskatų? Chong emocinius įsipareigojimus priešpastato savanaudiškam susidomėjimui. Pastarasis, jo nuomone, labiausiai motyvuoja subjektus imtis kolektyvinių veiksmų. Kitaip tariant, kolektyvinis veiksmas yra racionalus dalykas, kylantis iš naudos, kuri atitenka tiems, kurie dalinasi kolektyviniu tapatumu (Polleta and Jasper, 2001).

Friedman ir McAdam, panašiai kaip Chong, kolektyvinį tapatumą susieja su į save orientuotu veiksmu. Jie teigia, kad visuomenėje yra aukštai vertinami tie vaidmenys, kurie išryškėja dėka aktyvių veiksmų (Friedman and McAdam, 1992, cituojama iš Polleta and Jasper, 2001). Tačiau kaip parodė Melucci bei kitų autorių tyrinėjimai, racionalūs motyvai, imantis kolektyvinių veiksmų, gali eiti lygiagrečiai kultūrinių reikšmių ir emocijų.

Teske analizuodamas kolektyvinio veiksmo motyvus užima tarpinę poziciją. T.y. jis teigia, kad tiek grupės interesų, tiek egoistinių paskatų vedami subjektai prieina prie kolektyvinio veiksmo. Teske nuomone, klysta tie, kurie, kalbėdami apie kolektyvinį veiksmą asmeninius (ar racionalius) interesus ir moralinius įsipareigojimus grupei laiko priešingybėmis. Kolektyviniai veiksmai daugeliui subjektų sudaro galimybę konstruoti trokštamą tapatumą. „Subjektai nusprendžia dalyvauti nei prieš tai kiekybiškai neįvertindami numanomos naudos, nei altruistinių impulsų“ (Teske, 1997, cituojama iš Polleta and Jasper, 2001).

SPORTAS. Taigi, galime daryti prielaidą, kad komandinių sporto šakų atstoves imtis kolektyvinių veiksmių skatina tai, kad visų pirma, jos priklauso tam tikrai grupei, t.y. komandai, siekiančiai pergalių. Antra, jų kolektyvinis veiksmas kyla iš jų solidarumo, kuris pirmiausiai pasireiškia kaip jų troškimas pasiekti žaidybines pergalę, o vėliau iš poreikio, užsitikrinti tokias pačias sąlygas kokias turi vyrai, kultivuojuojantys tą pačią sporto šaką. Remiantis tuo, kad kolektyvinis veiksmas kyla iš įsipareigojimo komandai bei egosistinių paskatų.

Toliau analizuojant moralinių įsipareigojimų grupei, imantis kolektyvinių veiksmų, modelį, be galo svarbu išsiaiškinti, ar kolektyvinis tapatumas eina pirmiau nei mobilizacija. Minkoff teigia, kad daugelis kolektyvinių subjektų, tokių kaip moterys, vyresni žmonės, gėjai ir lesbietės, neįgalieji, iš pradžių stokoja institucinės infrastruktūros, kuri sąlygoja grupės narių reguliarų bendravimą. Tokios infrastruktūros stoka generuoja kolektyvinį tapatumą, kuris sukuria tinklų ryšius (Minkoff, 1997, cituojama iš Polleta and Jasper, 2001).

Kai mobilizuojant nėra būtinas jau egzistuojantis kolektyvinis tapatumas, tuomet sutelkiant dalyvius lemiamą vaidmenį vaidina aktyvūs subjektai. Jie motyvuoja potencialius kolektyvinio veiksmo pasekėjus numatomos naudos nušvietimu (Polleta and Jasper, 2001).

Taigi, kolektyvinis tapatumas vaidina lemiamą vaidmenį palaikant grupės solidarumą. Vis gi nereikia pamiršti, kad kolektyvinis tapatumas gali dekonstruotis, nes jis yra suprantamas ne kaip statiškas, o kaip labilus ir konstruojamas projektas. Kai kurie kolektyvinio tapatumo tyrinėtojai dekonstrukciją supranta kaip kolektyviai veikiančios grupės tikslą – tai įneša tam tikrų naujovių. Kiti, savo ruožtu, tai traktuoja kaip grėsmę grupės vienybei ar kaip pagrindą, keliantį sąmyšį visuomenėje (Polleta and Jasper, 2001).

3.6. Kolektyvinio tapatumo sampratos pritaikymas ledo ritulyje

JAV lyčių tyrinėtoja C.F.Pelak Taylor ir Whittier pasiūlytą kolektyvinio tapatumo aiškinimo modelį pritaikė universiteto moterų ledo ritulio komandos tyrinėjimuose – ji siekė suprasti moterų kolektyvinio tapatumo bei kolektyvinio veiksmo įtaką sulytintam ledo ritulio pasaulio. Konstruojamas kolektyvinis ledo ritulio žaidėjų tapatumas bei sąmonė parodė, kad kolektyvinės sportininkių nuoskaudos, tokios kaip nepripažinimas, žeminimas, lygių teisių bei galimybių su vyrais neturėjimas, inspiruoja moterų pasipriešinimą lyčių diskriminacijai sporte ir sugriauna lytims „tinkamo“ elgesio normas (Pelak, 2002).

Pelak atliktas tyrimas dalyvaujant leido nustatyti santykius tarp tiesioginių klubo veikėjų, t.y. žaidėjų ir netiesioginių – ledo ritulio aikštės administracijos, sporto departamento, ledo ritulio žaidėjų – vyrų, bei to pagrindu suprasti šios sąveikos reikšmę moterų ledo ritulio komandai. Atlikti pusiau struktūruoti interviu su klubo nariais ir universiteto administracija leido išsiaiškinti žaidėjų dalyvavimo reikšmę kuriant moterų ledo ritulio istoriją, šeimos palaikymą, žaidėjų jausmus, mintis, patirtį. Taip pat pusiau struktūruoti interviu atlikti su ledo ritulio treneriu, sporto departamento direktoriumi, sporto paslaugų administratoriumi, lyties klausimus nagrinėjančiu teisininku bei vyrų ledo ritulio komandos treneriu, padėjo surinkti informaciją apie administracijos sprendimus, susijusius su moterų ledo ritulio universiteto lygos vystymu. Dokumentų analizė atskleidė moterų ledo ritulio organizacijos kultūrą ir santykius tarp moterų klubo, vyrų klubo, ledo ritulio vadovybės ir universiteto administracijos (ten pat, 96).

Praktiškai pritaikydama Taylor ir Whittier kolektyvinio tapatumo pirmąjį elementą – ribas, Pelak pastebėjo, kad vienas svarbiausių mechanizmų, kuris ledo ritulyje pastato moteris į subordinuojančią poziciją yra ribotos galimybės pasinaudoti žaidimui reikiama sportinė įranga. Be to, ledo kiekybė ir kokybė, persirengimo kambariai ir vieta reklamai skiriama merginų ledo ritulio komandai aiškiai nurodė skirtumus tarp moterų ledo ritulio klubo ir kitų sporte veikiančių dalyvių. Pavyzdžiui:

- ilgą laiką ledo ritulio komandos narės neturėjo galimybės pasinaudoti persirengimo kambariais esančiais ledo arenoje, nes jie buvo skirti tik vyrų universiteto komandai;
- turėtą galimybę reklamuotis skelbimų lentoje, esančioje ledo arenoje, prarado, nes universiteto administracija šią erdvę suteikė dailiojo čiuožimo atstovėms, kaip tinkamai reprezentuojančioms moteriškumo ir sporto balansą;

- sporto administracija moterų ledo ritulio komandai suteikė tik vieną valandą per savaitę treniruotėms ledo arenoje nepatogiausiu laiku. Geriausias treniruočių laikas buvo skirtas kitiems – vyrų ledo ritulio ir neuniversitetiniai komandai;
- priešiškas ledo arenos personalo elgesys, kuris pasireiškė per erzinančius simbolinius veiksmus, tokius kaip nesutvarkyti persirengimo kambariai, nebedradarbiaujantys veiksmai, žlugdė treniruotes ir žaidimą. Šie veiksmai įtakojo moterų klubo kaip pašaliečių įvaizdžio kūrimą ir vaizdavo grupę kaip įsibrovėles;
- ledo ritulio žaidėjoms buvo primetama lesbiečių stigma.

Nors visi šie nemalunumai trukdė komandos žaidimui, bet tuo pačiu, tai inspiravo komandos narių solidarumą ir padėjo pamatus jų sąmonės formavimuisi (Pelak, 2002).

Taylor ir Whittier kolektyvinio tapatumo modelio antrąjį elementą – sąmonę, Pelak pabandė užčiuopti per ledo ritulio žaidėjų tapatumą, kuris formuojasi per nuolatinės tarpusavio sąveikas treniruočių ir varžybų metu, per kontaktą su ledo ritulio žaidėjais vyrais, per santykį su žaidime naudojamais sportiniais įrankiais – lazda ir rutuliu, per rėmimą ir klubo socialinius įvykius.

Kadangi ledo ritulys yra laikoma vyriška sporto šaka, tai merginų, propoguojančių šią sporto šaką tapatumas formuojasi kaip atvirkštinis lyties tapatumas, kuris suardo normatyvinius lyties lūkesčius ir įsitikinimus. Atliktas tyrimas parodė, kad dauguma ledo ritulio komandos narių neseniai žaidžia ledo ritulį, todėl visų pirma jos savęs neidentifikuoja kaip ledo ritulio žaidėjos.

Be to, tyrimo metu paaiškėjo, kad būti klubo nare merginoms reiškia ne tik žaisti ledo ritulį, bet taip pat prisidėti prie galimybių žaisti kūrimo bei taip pasipriešinti išankstinėi nuostatai, kad moterų ledo ritulio komanda yra antrarūšė lyginant su vyrų.

Trečiasis Taylor ir Whittier kolektyvinio tapatumo sampratos elementas – derybos – Pelak tyrime išryškėjo per sąveiką tarp struktūros – klubo vadovybė – ir veiksmų – nuolat besikeičiantys išoriniai faktoriai, finansinė parama bei galimybės. Kadangi Universiteto moterų ledo ritulio klubas reikalavo daugiau pripažinimo ir geresnių galimybių sportuoti, reikėjo lyderio, kuris dėtų pastangas norimiems pokyčiams pasiekti. Teisės studentė Kay, kuri žaidė universiteto moterų ledo ritulio komandoje bei vėliau tapo klubo trenere ir tapo ta lydere. Ji pasinaudojo Title IX ir sukūrė ledo ritulio programą, užtikrinančią didesnes teises ir galimybes ledo ritulio atstovėms.

Dėka šio įstatymo, merginų ledo ritulio komanda pasiekė:

- sporto direktorius sutiko patvirtintų moterų ledo ritulio komandos programą universitete ir per tris metus įsipareigojo skirti 50 000 dolerių sporto įrangai įsigyti, kelionėms, viešbučiams ir turnyro mokesčiams.;

- organizavo lyčių lygybės kompaniją žiniasklaidos priemonėse, kuri tvirtino, kad sporto departamentas diskriminuoja moteris sportininkes. Siekdamas tai minimalizuoti, sporto departamentas siekė skatinti moterų sporto programas suderinamas su Title IX taisyklėmis;
- buvo pastatytas naujas sporto kompleksas, į kurį persikėlė vyrų ledo ritulio komanda, todėl senasis kompleksas su visomis vyrams iki tol teikiamomis privilegijomis, liko merginų ledo ritulio komandai (Pelak, 2002).

Taigi, Universiteto moterų ledo ritulio komanda pasiekė legitimumą ir užsitikrino finansinę paramą iš sporto departamento. Tačiau tai turėjo ne tik teigiamos, bet ir neigiamos įtakos klubo veiklai. Visų pirma, pasikeitė komandos organizacija bei vertybės. Susiformavo dvi moterų ledo ritulio komandos: silpnesnė ir stipresnė, ko pasekoje, stipresnė komanda gaudavo didžiąją asmeninių, finansinių ir kitų išteklių dalį. Tai leidžia kalbėti, jau ne apie moterų žaidžiančių ledo ritulį diskriminaciją, bet apie tarp dviejų to pačio universiteto komandų konkurenciją. Kitaip sakant, vėl išskyla dominuojančių ir subordinuotųjų santykiai.

Be to, klubas pasiekė daugiau legitimumo, todėl ledo ritulio komandos narės nustojo save traktuoti kaip pašalietes. Tai inspiravo dominuojančių sporte savybių atsiradimą ir sureikšminimą moterų ledo ritulyje – konkurencija tarp pačių žaidėjų, fizinė agresija ir troškimas laimėti. Taipogi, kolektyvinė klubo sąmonė blanko, nes distancija tarp pradedančiųjų ir pasiekusiųjų klubų augo. Kitaip tariant, solidarumas tarp žaidėjų silpnėjo (Pelak, 2002).

Tačiau nepaisant pastarųjų neigiamų elementų, galima teigti, kad kolektyvinio tapatumo sukeltas kolektyvinis veiksmas turėjo lemiamos įtakos Universiteto moterų ledo ritulio komandai. Moterų kolektyvinis tapatumas buvo raktas, siekiant legitimumo ir efektyvių pokyčių vyriškame ledo ritulyje. Kitaip tariant, universitetas neinicavo moterų ledo ritulio komandos pokyčių, greičiau pačios moterys ėjo link jų.

4. EMPIRINIS TYRIMAS

4.1. Tyrimo metodika

Siekiant įgyvendinti šio empirinio tyrimo tikslą, t.y. išsiaiškinti, ar egzistuoja lyčių nelygybė sporte ir pastarosios įtaką kolektyvinio tapatumo formavimuisi komandinėje sporto šakoje, kaip būdai, siekiant sugriauti lytiškumu (sexism) paremtas struktūras, duomenys buvo renkami giluminių interviu, elektroninės žiniasklaidos priemonių bei dokumentų analizės metodais.

Dokumentų analizei buvo pasirinktos LSKL nuostatos, kurios yra pateikiamos atskirai merginų ir atskirai vaikinių grupėje žaidžiančioms universitetų komandoms. Analizuojant nuostatas buvo siekiama nustatyti kiekvienai grupei keliamų reikalavimų ypatumus bei juos tarpusavyje palyginti, išryškinant skirtumus ir panašumus.

Elektroninė žiniasklaidos priemonių analizė buvo pasirinkta, siekiant nustatyti, ar egzistuoja universiteto merginų ir vaikinių krepšinio rinktinių vaizdavimo nelygybė. Šiam tikslui pasiekti, buvo pasirinkti visi portale www.delfi.lt, kaip turinčio didžiausią GRP¹⁰ iš visų elektroninės žiniasklaidos priemonių, talpinami pranešimai apie LSKL bei specializuotas LSKL tinklalapis www.lskl.lt.

Portalo www.delfi.lt analizė pasitarnavo siekiant nustatyti LSKL žaidžiančių merginų ir vaikinių komandų vaizdavimo tendencijas, t.y. kiekybinę analizę.

Tinklalapis www.lskl.lt buvo naudingas ne tik siekiant įvertinti pranešimų apie merginų ir vaikinių komandas kiekybinę išraišką, bet ir užčiuopti pateikiamos anonsinės bei sužaistų varžybų statistinės informacijos ypatumus.

Giluminiai interviu buvo atlikti su VU merginų krepšinio komandos narėmis. Interviu nebuvo griežtai struktūruoti. Kitaip tariant, nors jie buvo daromi pagal iš anksto apgalvotą planą – gaires, bet tuo pačiu, buvo lankstūs, atviri naujai patirčiai, koreguotini pačio interviu/ pokalbio metu.

Interviu gairės (žr. 1 priedą) buvo sudarytos remiantis šio darbo teorinėje dalyje apžvelgtu JAV lyčių tyrinėtojos C.F.Pelak tyrimu ir nagrinėta literatūra. Galime išskirti tokias pagrindines interviu plano temas:

- sporto biografija: klausimai parodantys, kada (kokios amžiaus būdamos) atletės pradėjo savo sportinę karjerą, kokie veiksniai sąlygojo jų apsisprendimą užsiimti profesionaliu sportu, kokia buvo aplinkos reakcija joms pradėjus sportuoti;

¹⁰ GRP (Gross Rating Point) – suminė vidutinė auditorija, kuri galėjo pamatyti transliaciją per TV, perkaityti pranešimą spaudintinėje žiniasklaidoje ar naujienų portale. Naujausias – 2006 m. II pusmečio – www.delfi.lt GRP yra 68,8. (Kaip reklamuotis televizijoje)

- lyčių nelygybė sporte: klausimai, kuriais siekiama išsiaiškinti, ar vis dar egzistuoja lyčių nelygybė sporte ir tuo pačiu krepšinyje ir kaip ji pasireiškia (apdovanojimai, nevienodos sąlygos ir galimybės, skirtingas visuomenės ir susidomėjimas, nevienodas sporto administracijos ir žiniasklaidos dėmesys vyrų ir moterų kultivuojamoms sporto šakoms);
- ribos: klausimai, kurių pagrindu siekiama nustatyti, ar egzistuoja struktūrinė nelygybė (treniruočių skaičius ir laikas, sportinė apranga, krepšiniui reikalingi įrankiai; sirgaliai) tarp merginų ir vaikinų krepšinio komandų;
- kolektyvinė sąmonė: klausimai, parodantys, ar formuojasi, ir jei formuojasi, tai kokiu pagrindu, bendrumo jausmas VU merginų krepšinio komandoje (komandinės pergalės, asmeniniai rezultatai, komandiniai ritualai, tapatinimasis su komanda, konkurencija);
- derybos: klausimai, orientuoti į priemones, kurios galėtų sudaryti tinkamas sąlygas siekti aukščiausių sportinių laimėjimų bei tuo pačiu, populiarinti moterų krepšinį.

Siekiant, kad giluminių interviu su sportininkėmis metu surinkta informacija nepasirodytų vienpusiška ar tikslinga, buvo planuojama atlikti interviu su VU sporto administracijos atstovu. Tačiau dėl objektyvių priežasčių šio sumanymo buvo atsisakyta ir buvo apsiribota tik laikraštyje „Vilnensis“ (Nr.38) spausdintu interviu su VU Sporto ir sveikatingumo centro direktoriumi prof. J.Jankausku bei rinktinių treneriais. Šiame interviu pateikta informacija tiesiogiai atsakė į šiame darbe nagrinėjamus klausimus. T.y. kokios sąlygos sportuoti yra sudaromos VU sporto šakų rinktinėms, ar jos skiriasi priklausomai nuo sporto šakų ir lyties, kaip paskirstomas rėmimas, ko trūksta, kad būtų užtikrintos tinkamos sąlygos siekiant aukštų rezultatų, ką ir kaip būtų galima tobulinti universiteto sporto rinktinėse.

VU merginų krepšinio komanda atrinkta vadovaujantis patogumo ir prieinamumo principu. T.y. pati tyrinėtoja yra Vilniaus Universiteto studentė, todėl buvo manoma, kad pastarasis statusas palengvins priėjimą prie komandos narių, siekiant atlikti giluminius interviu. Atranka buvo baigta, kai buvo pasiektas „teorinis prisotinimas“. Tai yra, kai nebuvo randama naujų ar prieštaraujančių duomenų tiems, kurie buvo gauti ankstesnių interviu metu.

Interviu pradžioje sportininkėms buvo paaiškintas interviu atlikimo tikslas bei eiga, aptartas informacijos rinkimo ir panaudojimo pobūdis. Nors nė viena iš krepšininkių nepageidavo likti anonimais, tyrimo duomenų analizės patogumo dėlei joms suteikiami identifikacijos kodai, išreikšti skaičiais, žyminčiais interviu atlikimo eiliškumą.

[1] – Kristina, VU merginų krepšinio komandos puolėja.

[2] – Dovilė, VU merginų krepšinio komandos gynėja.

[3] – Laura, VU merginų krepšinio komandos puolėja.

[4] – Neringa, VU merginų krepšinio komandos puolėja.

[5] – Justė, VU merginų krepšinio komandos gynėja.

[6] – Vaiva, VU merginų krepšinio komandos gynėja.

[7] – Jūratė, VU merginų krepšinio komandos puolėja.

[8] – Laura, VU merginų krepšinio komandos puolėja.

[9] – Aistė, VU merginų krepšinio komandos gynėja.

4.2. Empirinėje darbo dalyje naudojamų terminų¹¹ apibrėžimai ir aprašai

4.2.1. Sporto ir kolektyvinių sporto šakų apibrėžimai

Pats sportas kaip socialinis institutas yra suprantamas kaip junginys ar visuma, kurią sudaro tiesiogiai jame veikiantys objektai, t.y. sportininkas ir treneriai bei netiesiogiai – sirgaliai, rėmėjai, aptarnaujantis personalas, sporto departamentas (Mewett, 2003).

Kolektyvinės sporto šakos nurodo į tas sporto šakas, kuriose tiesiogiai ir tuo pačiu metu veikia žaidėjai kaip komanda turėdami bendrą tikslą. T.y. tokios sporto šakos kaip futbolas, kriketas, beisbolas, krepšinis, rankinis, tinklinis, ledo ritulys. Daugelyje komandinių sporto šakų yra naudojami įvairūs įrankiai: raketė, kamuolys, lazda ir kt. (Team sports).

4.2.2. Krepšinio aprašas¹²

Krepšinis – komandinė sporto šaka, kurioje dviejų komandų žaidėjai stengiasi surinkti kuo daugiau taškų, mėtydami kamuolį į priešininkų krepšį. Tai populiariausia sporto šaka Lietuvoje ir viena populiariausių sporto šakų JAV, pietų Europoje, buvusiose Tarybų sąjungos šalyse.

Krepšinio žaidimą sugalvojo kanadietis daktaras Džeimsas Neismitas (*James Naismith*) 1891 metais. Naujosios sporto šakos paskirtis buvo užimti studentus sportu žiemos metu, kai nėra sąlygų žaisti beisbolą ar amerikietišką futbolą.

Lietuvoje krepšinis pradėtas populiarinti 1921 metais. Pirmosios krepšinio rungtynės įvyko Kaune 1922 m. balandžio 23 d. tarp Kauno rinktinės ir LFLS komandos. Tais pačiais metais moterų

¹¹ Sporto ir kolektyvinės sporto šakos apibrėžimai bei krepšinio, LSKL ir VU merginų krepšinio komandos aprašas

¹² Parengta pagal Krepšinis (<http://lt.wikipedia.org/wiki/Krep%C5%A1inis>)

komanda dalyvavo pirmajame nacionaliniame čempionate. Vyrų komanda šiame čempionate žaidė 1924 metais.

Lietuvos krepšinis atstovaujamas daugelyje pasaulio ir Europos čempionatų – jaunučių, jaunių, suaugusiųjų, taip pat olimpinėse žaidynėse. Per neilgą Lietuvos krepšinio istoriją mūsų valstybės krepšininkai (vyrai) tris kartus tapo olimpinių žaidynių prizinininkais (2003, 1996 ir 1992 metais jie iškovojo trečiąją vietą ir gavo bronzos medalius). Tris kartus Lietuvos krepšininkai tapo Europos čempionais (1937m. Rygoje, 1939 m. Kaune ir 2003 m. Stokholme), taip pat vieną kartą tapo Europos vicečempionais (1995 m. Atėnuose).

Mūsų šalies moterų rinktinė taip pat gali didžiuotis Europos čempionių ir vicečempionių vardais. Europos čempionais prieš keletą metų tapo jaunimo ir jaunių komandos.

Taisyklės: komandą sudaro treneris, trenerio asistentas, gydytojas, masažistas, žaidėjai. Rungtynėms komandą sudaro 12 protokole registruotų žaidėjų. Aikštėje vienu metu žaidžia po 5 kiekvienos komandos žaidėjus. Žaidėjai pagal pozicijas: Centro puolėjas, sunkusis kraštas, lengvasis kraštas, nestandartinis kraštas, gynėjas, atakuojantis gynėjas, įžaidėjas.

Žaidimo laikas: pagal FIBA taisykles yra žaidžiami 4 kėliniai po 10 minučių. Po dviejų sužaistų kėlinių yra ilgoji pertrauka, kurios trukmė 10 min., tarp kitų kėlinių yra dviejų min. ilgio pertraukos. Rungtynių pradžioje metamas ginčas dėl kamuolio, vėliau, kiekvieno kėlinio pradžioje, kamuolys atiduodamas kiekvienai komandai iš eilės. Po dviejų kėlinių komandos keičiasi krepšiais. Kiekvieną kartą, kai yra pažeidžiamos krepšinio taisyklės, susižeidžia žaidėjas arba iškyla techninių problemų yra stabdomas laikas. Laikas vėl toliau paleidžiamas, kai kamuolį išmetus iš už galinės (šoninės) linijos jį pagauna kitas žaidėjas.

Pražangos: asmeninė, komandinė, nesportinė, techninė. Asmeninė pražanga: kiekvienas žaidėjas žaidimo metu gali prasižengti 5 kartus. Komandinės pražangos: kiekvieno kėlinio metu, kai komanda prasižengia 5 ir daugiau kartų, varžovas įgyja teisę mesti du baudos metimus. Iki tol, jei buvo prasižengta metant iš dviejų taškų zonos metami du baudos metimai, jei tritaškio zonoje metimo metu - trys baudos metimai. Jei žaidėjas imetą kamuolį su pražanga, jis gauna teisę į vieną papildomą baudos metimą. Nesportinė pražanga skiriama žaidėjui už grubų elgiasį aišteležje prieš varžovą, kuris įgyja teisę mesti du baudos metimus. Techninė pražanga skiriama tiek žaidėjui, tiek komandos treneriui arba atsarginių žaidėjų suoleliui už ginčus su teiseju, už teisėjų ir sekretoriato užgauliojimus. Priešininkų žaidėjas, nesvarbu kuris, gauna teisę mesti du baudos metimus, po to kamuolys yra atiduodamas tai pačiai komandai. Žaidėjas arba treneris surinkęs dvi technines pražangas yra išvejamas iš aikštės. Minutės pertraukėlės ar keitimo gali prašyti tik treneris priėjas prie sekretoriato.

4.2.3. VU merginų krepšinio komandos aprašas¹³

Visais laikais universiteto studentai mėgo krepšinį, turėjo komandas ir atskirais metais kovodavo dėl šalies aukštųjų mokyklų čempionatų aukščiausių apdovanojimų. Ypač buvo pajėgios mūsų merginos, nuo 1972 metų 13 kartų buvo pajėgiausiomis šalyje. 10 metų iškovoja mokyklų čempionatus. Turėtas tradicijas tęsia ir dabartinė karta po ilgesnės pertraukos 2001 m. ir 2006 m. tapusi bronzine komanda, o 2007 tapusi LSKL merginų grupės vicečempionėmis.

Moterų treniruotės vyksta Saulėtekio 2, VU Sveikatingumo ir sporto centre penkis kartus per savaitę. Komandos trenerė lektorė L.Berūkštienė. komandą sudaro 15 žaidėjų:

1 lentelė. VU merginų krepšinio komandos narės

Žaidėjas	Ūgis	Pozicija
<u>Aistė Babianskaitė</u>	170	Gynėja
<u>Neringa Bytautaitė</u>	180	Puolėja
<u>Alma Burvytė</u>	176	Gynėja
<u>Vaiva Danieliūtė</u>	170	Gynėja
<u>Kristina Joniškytė</u>	182	Puolėja
<u>Justė Kaziliūnaitė</u>	170	Gynėja
<u>Laura Keršulytė</u>	185	Puolėja
<u>Dovilė Lukavičiūtė</u>	172	Gynėja
<u>Vilma Martinonytė</u>	190	Vidurio puolėja
<u>Martyna Meilutė</u>	180	Gynėja
<u>Laima Rickevičiūtė</u>	188	Vidurio puolėja
<u>Laura Šleževičiūtė</u>	185	Puolėja
<u>Jūratė Staskonytė</u>	179	Puolėja
<u>Severina Uždavinytė</u>	184	Puolėja
<u>Inga Zaksaitė</u>	190	Vidurio puolėja

4.2.4. Lietuvos studentų krepšinio lygos aprašas¹⁴

Lietuvos studentų krepšinio lyga (LSKL) – krepšinio lyga įkurta 1999 metais., kurioje žaidžia Lietuvos universitetų vaikinų ir merginų krepšinio komandos. Lygai vadovauja Rimantas Cibauskas.

Lygą sudaro 2 vaikinų divizionai ir vienas merginų.

¹³ Parengta remiantis <http://www.lskl.lt/Pub/default.aspx?Page=teamDetail&ID=33> ir <http://www.ssc.vu.lt/#SPORTAS>

¹⁴ Parengta remiantis <http://www.lskl.lt/Pub/default.aspx?Page=NuostataiM>, <http://www.lskl.lt/Pub/default.aspx?Page=Nuostatai>, <http://www.lskl.lt/Pub/default.aspx?Page=Nuostatai2> ir <http://lt.wikipedia.org/wiki/LSKL>

- Pirmoje vaikinų grupėje žaidžia 9 komandos: KTU, VDU, MRU, LKKA, LŽŪU, KU, ŠU, VGTU, VPU. 2006 – 2007 m. mažąjį finalą laimėjo LKAA krepšininkai, nugalėję VPU ekipą. Didįjį finalą laimėjo ir LSKL čempionais tapo VDU krepšininkai, finale nugalėję KTU ekipą.
- Antroje vaikinų grupėje žaidžia 10 komandų: KK, KTU – 2, KMU, LVA, VU, VK, LKA, VPU – 2, VDA, LMTA. 2006 – 2007 m. sezoną laimėjo KTU – 2 komanda finale nugalėjusi, čempionų titulą praradusius, VU studentus.
- Merginų grupėje žaidžia 8 komandos: KTU, VDU, LKKA, VU, ŠU, KU, VPU, MRU. 2006 – 2007 m. čempionatą laimėjo LKKA krepšininkės finale nugalėjusios VU studentes.

Lygoje gali žaisti ir profesionalūs krepšininkai, studijuojantys konkrečiame Lietuvos universiteto.

Vaikinų abiejų grupių varžybas vyksta dviem etapais:

- reguliarus sezonas arba I etapas. Visos komandos I etape žaidžia tarpusavyje po dvi rungtynes (du ratai), iš kurių vienerias namuose ir vienerias išvykoje;
- atkrintamosios varžybas arba II etapas. Dalyvauja tik I-me etape 1-8 vietas užėmusios komandos:
 - o ketvirtfinalis - žaidžiama iki dviejų laimėtų rungtynių. Pirmosios rungtynės žaidžiamos I etape aukštesnę vietą užėmusios komandos aikštelėje. 1v.-8v., 3v.-6v., 4v.-5v., 2v.-7v. ir 8v.-1v., 6v.-3v., 5v.-4v., 7v.-2v. ir, jei prireiks, vėl 1v.-8v., 3v.-6v., 4v.-5v., 2v.-7v;
 - o pusfinalis – žaidžiama iki dviejų laimėtų rungtynių. A (1v.-8v. laimėtojas) – B (4v.-5v. laimėtojas), B – A ir, jei prireiks, vėl A – B. C (2v.-7v. laimėtojas) – D (3v.-6v. laimėtojas), D – C ir, jei prireiks, vėl C – D.
 - o finalas – žaidžiama iki trijų laimėtų rungtynių (vaikinų I grupėje). III (A-B pralaimėtojas) – IV (C – D pralaimėtojas), IV – III, III – IV ir, jei prireiks, vėl IV – III, III–IV. I (A-B laimėtojas) – II (C-D laimėtojas), II – I, I – II ir, jei prireiks, vėl II – I, I – II.

Merginų varžybas vyksta trim etapais:

- reguliarus sezonas arba I etapas. Visos komandos I etape žaidžia tarpusavyje po dvi rungtynes (du ratai), iš kurių viene-rias namuose ir vienerias išvykoje;
- atkrintamosios varžybas arba II etapas.
 - o ketvirtfinalis: žaidžiama iki dviejų laimėtų rungtynių. Pirmosios rungtynės žaidžiamos I etape aukštesnę vietą užėmusios komandos aikštelėje; 1 – 8, 3 – 6, 4 –

- 5, 2 – 7 ir 8 – 1, 6 – 3, 5 – 4, 7 – 2 ir, jei prireiks, vėl 1 – 8, 3 – 6, 4 – 5, 2 – 7 ir 8 – 1;
- pusfinalis: žaidžiama iki dviejų laimėtų rungtynių. A (1 v. – 8 v. laimėtojas) – B (4 v. – 5 v. laimėtojas) ir B – A ir, jei prireiks, vėl A – B. C (2 v. – 7 v. laimėtojas) – D (3 v. – 6 v. laimėtojas) ir D – C ir, jei prireiks, vėl C – D.
 - finalas: finalinėse rungtynėse dėl 1 - 2 ir 3 - 4 vietų žaidžiamos tik vienerios rungtynės neutralioje aikštelėje.

4.3. Tyrimo duomenų analizė

Nors atlikta elektroninės žiniasklaidos (naujienų portalo www.delfi.lt ir specializuoto e-tinklalo www.lskl.lt) analizė parodė, kad tam tikra prasme sportas vis dar yra vyrų dominavimo sritis, tačiau interviu su VU krepšininkėmis metu surinkta informacija, leidžia tuo suabejoti. Beveik vienareikšmiai atsakymai – kad Vilniaus universiteto krepšininkės turi geresnes sąlygas sportuoti nei vaikinų komanda: „*Mums geresnės [sąlygos], nes jie žaidžia antroje lygoje, o mes pirmoje*“ [3]; „*Kas liečia VU, tai mes gaunam daugiau [rėmimo]*“ [8] dar kartą iškelia klausimą, ar mes galime kalbėti apie lyčių nelygybę sporte. Galbūt elektroninėje žiniasklaidoje užfiksuotos universitetus atstovaujančių sportininkų ir sportininkų vaizdavimo tendencijos, kurios byloja apie akivaizdų vyrų protegavimą, tėra tik tai nonsensas ar žiniasklaidos funkcijų raiškos išvada. Kitaip tariant, mus pasiekia selektyvi ir apdorota informacija, kuri ir formuoja suvokimą apie sportą, šiuo atveju krepšinį, kaip apie vyrų pasaulį.

Tačiau žvelgiant iš kitos pusės, situacija, kuri yra VU krepšinio struktūroje, kuomet merginų krepšinio komanda turi tokias pačias ar net geresnes sąlygas sportuoti nei vaikinų komanda, dar neleidžia mums teigti, kad kitose VU studentų propoguojamose sporto šakose ar apskritai sporte lyčių nelygybės nėra.

Kaip matome, tariama ar reali lyčių nelygybė sporte, tai yra tema, kuri susilaukia daug skirtingų nuomonių, palieka daug atvirų klausimų, į kurią bus pabandyta atsakyti, pasiremiant empirinio tyrimo rezultatais. Pirmiausiai, pasiremiant bendru lyties raiškos sporto pasaulyje vaizdu: kokias apskritai sąlygas sportuoti turi vaikinai ir merginos, ar jos yra tokios pačios; koks visuomenės ir sporto administracijos (sporto departamento, federacijų, trenerių ir kt.) dėmesys yra skiriamas vaikinams ir merginoms, ar jis tolygiai paskirstomas ir pan. Po to, analizuojant VU sporto administracijos

sudaromas struktūrinės galimybės merginoms žaisti krepšinį. Galiausiai, atskleidžiant LSKL vaikinių bei merginų grupių nuostatas ir vaizdavimo bei informavimo apie varžybas ir jų rezultatus ypatumus.

Kartu, visa tai bus pagrindas, siekiant pažiūrėti, ar VU merginų krepšinio komandos narių tarpe egzistuoja sąlygos formuoti kolektyviniam tapatumui. T.y. ar šio tyrimo objektas susiduria su struktūrine nelygybe tiek iš VU sporto administracijos, tiek iš LSKL pusės, ar komandoje yra bendrumo jausmas, ar krepšininkės imasi konkrečių veiksmų, siekiant sumažinti galimybių sportuoti nepriteklių ir inspiruojant optimalios informacijos apie komandą bei jos pasiektus rezultatus pateikimą.

4.3.1. Lyčių nelygė sporte

Tikriausiai nė vienas nenusteptume išgirde, kad sportas (tiek pasyvus, tiek aktyvus) visų pirma suprantamas kaip vyrų pasaulis, vyriškumo kalvė. Kaip teigia Dunning (1986, cituojama iš Malcom, 1997), sportas vis dar yra laikomas vyrams aktualia sritimi, kuri apibrėžiama kaip „vyrų rezervatas“ kur pastarieji atlieka „vyriškumo apeigas“ (Brown, 1986, ten pat, 1) siekdami atitikti tikro vyro kategoriją (ten pat, 1). Tai patvirtina ir krepšininkės:

„(...) sportas visada buvo ir yra vyrų sritis (...)“ [8]; „Sportas yra vyrų pasaulis. (...) jiems [draugams] sportas yra vyriškas dalykas (...). Ir visi tokie dalykai, kaip pergalės, emocijų reiškimas gal čia moterims nepriklauso.“ [5].

Todėl laikantis tokios nuostatos, tampa visiškai nenuostabu, kad netgi postmodernioje visuomenėje, kurioje atrodytų apskritai sunku surasti sritį, kurią galėtume įvardinti tik kaip vyrišką arba tik kaip moterišką, sportas, tiek visuomenės, tiek pačių sportininkų akimis, išlieka vyrų dominavimo sritimi, į kurią moterys yra nenoriai „priimamos“.

Vis gi, svarbu pabrėžti, kad pastarasis procesas nėra akivaizdus, nes jį sėkmingai retušuoja įvairūs teisiniai aktai (pavyzdžiui, Tautų (JT) konvenciją dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims; Title IX, JAV), formaliai užtikrinantys lygias lyčių galimybes į mokslą, į darbą, savo ruožtu ir į profesionalų sportą ir pan. Procesas, kuris veikia kaip subtilus ar plika akimi nepastebimas moterų išstūmimas iš sporto, kyla iš paties sporto instituto ar jo struktūros bei iš esmės yra matomas tik tiesioginiams sporto dalyviams, nes pasireiškia per nelygias galimybes ir sąlygas bei netolygiai paskirstytą sporto administracijos ir visuomenės dėmesį vyrų ir moterų propoguojamoms sporto šakoms.

Veiksniai, taktiškai atribojantys moteris nuo profesionalaus sporto, leidžia daryti prielaidą, kad egzistuoja lyčių nelygė sporte:

„Manau, kad ta nelygybė yra labai ryški“ [3]; „Tikrai, kad egzistuoja [lyčių nelygybė sporte]“ [4]; „Taip, lyčių nelybė [sporte] tikrai yra“ [5]; „Apskritai tai manau, kad ji [lyčių nelygybė] yra“ [8]; „Taip, 100 procentų“ [2].

4.3.2. Lyčių nelygybė sporte sąlygojantys veiksniai

Neretai konkrečių sporto šakų nacionalinės rinktinės ar pavieniai sportininkai, skinantys stulbinančius rezultatus tarptautiniuose turnyruose, tampa ne tik nacionaliniais didvyriais, bet ir valstybės vizitine kortele. Todėl siekiant tinkamai parengti juos pasaulinio lygio varžyboms be galo svarbu yra tinkamas finansavimas. Būtent sportininkų ir sportininkių finansavimo skirtumai tampa vienu pagrindinių veiksnių inspiruojančių lyčių nelygybę sporte:

„(...) tai [lyčių nelygybė sporte] pasireiškia per finansavimą. Kad ir palyginkime, kiek pinigų yra skiriama vyrams ir kiek moterims. Moterims tik tai kas lieka nuo vyrų – trupiniai“ [4]; „(...) moteris mažiau remia finansiškai (...) Siūlau vien tik palyginti rinktinių biudžetus.“ [7]; „Tik pas mus (...) mažiau finansavimo“ [5]; „Vyrams daugiau pinigų skiriama (...)“ [1].

Taigi, galime daryti prielaidą, kad netolygus lyčių finansavimas sporte yra esminė priežastis, kodėl bent jau Lietuvos nacionalinėse moterų ir vyrų krepšinio lygose žaidžia nevienodas profesionalių komandų skaičių¹⁵, kas taip pat pažymi lyčių nelygybę sporte:

„Kur žaisti profesionalų krepšinių, jeigu Lietuvoje yra keturios komandos ir vienetai papuola į tas komandas. Vyrų komandų yra labai daug. Yra kur kas platesnis ratas tiek Lietuvoje, tiek užsienyje“ [2].

Be to, ryškiai besiskiriantis nacionaliniuose turnyruose žaidžiančių moterų ir vyrų komandų skaičius atsiliepia sportininkėms asmeniškai. T.y. profesionalios sportininkės yra priverstos žaisti žemesnėse lygose, nes nėra pakankamai aukšto lygio komandų. Natūralu, kad atstovaudamos žemesnėje lygoje žaidžiančią komandą jos ne tik praranda sportinę „formą“, bet ir gauna mažesnius atlyginimus:

„Vyrų ir atlyginai yra normalūs“ [2]; „Vyrams vis tiek yra skatinimas didesnis, jų algos yra nesulyginamos su moterimis“ [9].

¹⁵ Lietuvos moterų krepšinio lygoje (LMKL) žaidžia 4 komandos, Lietuvos vyrų krepšinio lygoje (LKL) žaidžia 9 komandos.

Derėtų pastebėti, kad sporto struktūra veikia taip, kad su lyčių nelygybe sporte būsimos profesionalios sportininkės susiduria jau vaikystėje. Tai pasireiškia per sportuoti reikiamų sąlygų ir priemonių/ įrankių netolygumą bei prastesnį paruošimą:

„Tarkim kai aš dar buvau jaunesnė ir lankiau krepšinio mokyklą, tai vaikinams buvo sudaromos geresnės sąlygos: jie gaudavo geresnes sales, jų sportinė apranga visada buvo geresnė, mes žaisdavome su 10 metų senumo apranga“ [9]; „Būdavo tie skirtumai tikrai, tokiais treningų klausimais – duodavo tai, kas likdavo, arba visai neduodavo, o bernai tai aišku gaudavo. Bet tai irgi nuo pasiekimų priklausydavo. Bet iš esmės vis tiek principas panašus – panelėms kas liks“ [5]; „(...) vaikinai yra paruošiami geriau, jiems daugiau dėmesio yra skiriama“ [8].

Daugeliu atvejų, netolygiai sudaromos struktūrinės sąlygos ir galimybės (finansavimas, premijos, atlyginimai, sportinė apranga, treniruotės, sportinės stovyklos ir pan.) vyrams ir moterims kultivuoti pasirinktą sporto šaką yra kertiniai veiksniai, inspiruojantys lyčių nelygybę sporte. Tačiau derėtų nepamiršti, kad socialinis pripažinimas sporte, kurio siekia kiekvienas sportininkas, nėra išreiškiamas tik materialiais dalykais. Sporte be galo svarbus yra supančios aplinkos pritarimas tam, ką darai ir palaikymas, t.y. sporto administracijos rodomas dėmesys bei pačios visuomenės susidomėjimas vyrų ir moterų sportu.

Bent jau Lietuvoje sporto administracijos dėmesys, palaikymas ir pagerbimas yra netolygiai paskirstomas moterų ir vyrų rinktinėms:

„Pačiam sporte tai tikrai yra tokia situacija, kad moteris (...) [sporto administracija] mažiau palaiko morališkai“ [7]; "Bendrai visose sporto šakose, tai dėmesys labiau yra rodomas vyrams (...)“ [6]; „Gal visose taip sporto šakose yra, kad vyrais domisi kur kas labiau, nei moterimis (...) Bet gal, kad krepšinis Lietuvoje yra toks populiarus tai ir ryškiausiai tai matosi. (...)Bet tikrai taip yra, kad moterų rinktinė laimėjusi svarbius turnyrus yra vadovybės tik kukliai pagerbiama, o vyrų – tai plačiai visuomenei pristatoma. Jie vis tiek iškeliami virš visų“ [3]; „(...) juos [vyrus] daugiau palaiko sporto administracija“ [1].

Todėl natūralu, kad ir pačios visuomenės susidomėjimas vyrų ir moterų kultivuojamomis sporto šakomis skiriasi:

„Vyrų sporto šakos pritraukia daugiau dėmesio ir sirgalių“ [7]; „Vyrų sportu domisi visi labiau (...)“ [8]; „Jūs dar klausiat, aišku, kad jaučiasi [skirtingas susidomėjimas vyrų ir moterų sportu]“ [6].

Taigi galima sakyti, kad tiek netolygus sporto administracijos dėmesio paskirstymas sportininkams ir sportininkėms, tiek skirtingas pačios visuomenės susidomėjimas moterų ir vyrų sportu, dar labiau sustiprina lyčių nelygybę sporte.

4.3.3. Struktūrinės sąlygas sportuoti apsprendžiantys veiksniai

Vis gi, siekiant išsiaiškinti, ar iš tiesų, sportas yra arena, kur veikia lyčių nelygybė, svarbu atkreipti dėmesį į tai, kuo remiantis yra siūlomos atitinkamos struktūrinės sąlygos ir galimybės vyrams ir moterims sportuoti bei kodėl vyrų kultivuojamos sporto šakos susilaukia daugiau tiek sporto administracijos, tiek visuomenės dėmesio. T.y. ar apskritai sporte yra proteguojama viena lytis – vyrai, ar tai priklauso nuo konkrečių sporto šakų, kiek tam įtakos turi sporto skirstymo į vyriškas ir moteriškas sporto šakas bei profesionalų ir mėgėjišką sportą.

Taigi Lietuvos nacionalinių sporto šakų rinktinių finansavimą sudaro rėmimas gautas iš valstybės biudžeto bei lėšos, surinktos iš rėmėjų (verslo kompanijų, pavienių žmonių, besidomininčių konkrečia sporto šaka ir pan.). Kadangi pastarasis finansavimo tipas labiau remiasi subjektyviais kriterijais, tai dėmesį koncentruosime ties sporto rėmimu gautu iš valstybės biudžeto.

Lietuvoje biudžetinių lėšų paskirstymo funkcijas atskiroms sporto šakoms vykdo Lietuvos kūno kultūros ir sporto departamentas (KKSD). KKSD pasirašo sutartis dėl sporto šakos plėtojimo ir skiria rėmimą tik toms sporto šakų federacijoms, kurios pateikia visus privalomus dokumentus, t. y. varžybų kalendorius, sporto šakos rinktines, statistines ataskaitas, sportininkų laimėjimus. Šie dokumentai leidžia įvertinti sporto šakos federacijos veiklą ir valstybės biudžeto lėšų panaudojimo veiksmingumą, taip pat statistinių dokumentų visuma leidžia spręsti apie sporto plėtrą visoje šalyje. Lėšos konkrečioms sporto šakoms skiriamos trimis dalimis:

- organizacinėms išlaidoms;
- masiškumui plėtoti,
- sporto važyboms plėtoti ir meistriškumui ugdyti (Pristatytas..., 2007).

Kaip matome, praėjusių metų įdirbis – pasiekti rezultatai svarbiausiose varžybose ir sporto šakos masiškumas – lemia ateinančių metų sporto šakos finansavimą.

Derėtų pabrėžti, kad tam tikra sporto biudžeto dalis yra skiriama konkrečiai sporto federacijai, o ne nacionaliniai vienos ar kitos sporto šakos rinktinei. Kitaip tariant, gautas lėšas konkreči sporto federacija (nesikišant KKSD) savo nuožiūra paskirsto tam tikro amžiaus grupių vyrų ir moterų rinktinėms. Tuo remiantis galime daryti prielaidą, kad struktūrinių sąlygų ir galimybių moterims ir vyrams sportuoti nelygybę iššaukia ne aukščiausia sporto administracija – Lietuvoje KKSD, o tiesioginė konkrečią sporto šaką administruojanti struktūra. Ji savo nuožiūra (nebūtinai ar tik sąlyginai atsižvelgdama į praėjusio sezono laimėjimus) gali skirti atitinkamas lėšas ne tik sportininkų ir

sportininkų meistriškumo ugdymui, bet ir tą pačią sporto šaką kultivuojančių vyrų ir moterų populiarinimui. Remiantis tuo, drįstu manyti, kad per menkas moterų sporto populiarinimas bei skatinimas, visų pirma turi įtakos talentingų sportininkų iškilimui ir ugdymui, kas savo ruožtu sąlygoja tai, kad moterys nepasiekia aukštų rezultatų. O tai reikšmingai atsiliepia menkam jų kultivuojamos sporto šakos finansavimui ir visuomenės susidomėjimui. Kaip matyti, atsiduriame užburtame rate: nėra moterų sporto skatinimo – nėra gabių sportininkų – nėra aukštų rezultatų – nėra finansavimo.

Drauge, visa tai paaiškina, kodėl moterų sportas nesugeba pritaukti mažų mergaičių bei užsitikrinti kartų kaitos: „(...) pastebima, kad sporto mokyklose yra labai sumažėję mergaičių. Vilniaus krepšinio mokykloje nėra surenkamos komandos, nes mergaitės neina sportuoti, jos renkasi kitus užsiėmimus“ [9]. Paprasčiausiai mažos mergaitės neturi sektino pavyzdžio „(...) jei Lietuvoje būtų daugiau profesionalių moterų komandų ar daugiau žinomų sportininkų, tada ir mažesnės mergaitės tai būtų geresnis pavyzdys“ [3], nes moterims padaryti stulbinančią sportinę karjerą bei tapti pirmo ryškumo sporto žvaigžde yra be galo sunku: „Tik tai tos, kurios užima prizines vietas, pasiekia aukštus rezultatus, tai joms ir didesnis dėmesys yra skiriamas“ [1].

Nors moterų sportas vis dar išlieka periferijoje, bet reikia pripažinti, kad slenkstis, kurį moteriai reikia perlipti, norint tapti sąlyginai pilnateise profesionalaus sporto kultūros dalimi, mažėja:

„(...) aukščiausiam lygyje – profesionalų sporte – lyčių nelygybė, manau, yra sunkiau pastebima. Moterims reikia mažiau įrodinėti, kad ir jos gali pasiekti aukštus rezultatus. (...) manau profesionaliame sporte dėmesys yra apylygiai skiriamas abiem lytims. Ir pačios tos merginos turi savo rėmėjus, gerbėjus ir pan. domisi tie, kuriems įdomu“ [8].

Be to, moterys lengviau įsilieja į tas sporto šakas, kurios yra apibėžiamos kaip moteriškos. Tokias kaip gimnastika, dailusis čiuožimas, sportiniai šokiai ir pan. T.y. tas sporto šakas, kuriose dėmesys visų pirma krypta į atlečių išvaizdą, graciją, judesių trapumą (Malcom, 1997). „Moterys laikomos silpnesne lytimi. Mums sportuoti reiškia šokti, o ne žaisti kažką greito, kas skirta vyrams“ [9]. Tai mums leidžia teigti, kad sporto skirstymas į tradiciškai moterišką ir tradiciškai vyrišką išreiškia stereotipizuotas visuomenės normas. Kitaip tariant, apibrėžia, kas tinka vyrams ir kas tinka moterims ir tuo pačiu, sąlyginai apriboja galimybes patekti į tas sritis, kurios iš pažiūros yra traktuojamos kaip neatspindinčios tavo lyties tapatumo: „Sportas yra stereotipizuotas. Jis vis dar primeta, kas tinka moterims ir kas vyrams“ [6]. Tačiau būtent sporto šakų skirstymas į vyriškas ir moteriškas suteikia moterims galimybę tapti sporto kultūros dalimi.

Taigi, struktūrinės sąlygos bei galimybės sportuoti sąlyginai priklauso nuo pasiektų sportinių rezultatų ir nuo kultivuojamos sporto šakos.

4.3.4. Visuomenės susidomėjimą vyrų ir moterų kultivuojamomis sporto šakomis apsprendžiantys veiksniai

Tikriausiai nė vieno nenustebina tai, kad tą pačią sporto šaką kultivuojantys vyrai ir moterys susilaukia skirtingo visuomenės susidomėjimo. Iš šono žiūrint atrodo – tiek viena, tiek kita lytis, užsiimanti ta pačia sporto šaka, vadovaujasi vienodomis ar bent jau labai panašiomis žaidybinėmis taisyklėmis ir principais, tačiau praktiškai be išimčių, vyrai sulaukia didesnio sirgalių dėmesio nei moterys. Kodėl taip yra?

Pagrindinis dalykas, sąlygojantis skirtingą susidomėjimą vyrų ir moterų kultivuojamomis sporto šakomis, yra fiziologinės savybės. Kitaip tariant, sportas visų pirma yra suprantamas kaip fizinė veikla, kur dominuoja tokie elementai kaip jėga, galia, agresyvumas ir greitis, kuriuos geriausiai išreiškia vyrai (Snyder, Spreitzer, 1989, cituota iš Mean, 2001). Nors „*moterys yra pakankamai stiprios ir vertos, kad jas vertintų nemažiau nei vyrus*“ [9], tačiau jos, net ir pasiekusios stulbinamai gerą fizinę formą, niekuomet neprilygs tą pačią sporto šaką propoguojantiems vyrams:

„Moterys nerodo tokių gerų rezultatų kaip vyrai. Tai mano nuomone atsiremia į fiziologinius žmogaus duomenis. Vyrų kur kas geresni. Tarkim, jei moterys sugebėtų kažką tokio parodyti, kad ir futbole, nebūtinais krepšinyje, tai manau ir susidomėjimas išaugtų. Jos nerodo nei greičio, nei jėgos“ [3]; „*[moterys] gali puikiai žaisti krepšinį, gerai bėgti, šokti į tolį ir taip toliau. Aišku mūsų [moterų] rezultatai bus prastesni negu vyrų, bet tai priklauso nuo fiziologijos“* [9].

Atletiškumas, greitis, stulbinantys rekordai, galia ir kt., savybės, kuriomis pasižymi vyrų propoguojamos sporto šakos, ir yra būtent tai, kas prikausto žiūrovų dėmesį bei kelia jų susidomėjimą:

- tiek kalbant apie sportą apskritai: „*(...) rodomas žaidimas yra įdomesnis, greitesnis*“ [6];
- tiek apie krepšinį:

„Mes negalime nieko parodyti, nei įdėti kamuolio į krepšį, nei kažko tokio. Tiesiog lėtas toks žaidimas“ [3]; „*Vyrų krepšinis yra greitesnis, daugiau jėgos, jie gali įdėti į krepšį, o mums tas neįmanoma. Vyrų rezultatyvesnis, kietesnis*“ [5]; „*Moterų krepšinis elegantiškesnis, visur jaučiasi moteriškumas*“ [2]; „*Jie [vaikinai] šoklesni, veržlesni, jų [vaikinių] žaidimas yra atletiškas. Gražiau žiūrėti*“ [1].

Savybės, kuriomis pasižymi vyrų propaguojamos sporto šakos, tame tarpe ir krepšinis, prikausto ne tik aplinkinių, bet ir pačių krepšininkų dėmesį. Paradoksalu, bet pačios būdamos krepšininkėmis bei suvokdamos, kad kiekvienas moterų sporto šakos sirgalius yra aukso vertės, pirmenybę atiduoda vyrų sportui, tuo pačiu ir vyrų krepšiniui:

„Man pačiai neįdomu žiūrėti į žaidžiančias moteris. Man pačiai žaisti labai smagu ir labai patinka. Bet pavyzdžiui, kaip man smagu pažiūrėti „Lietuvos ryto“ ir „Žalgirio“ varžybas ir kaip aš veržiuosi į „Siemens“ areną, tai aš tikrai į „Lietuvos telekomo“ varžybas niekada taip nesiveržiu. (...) Moterų krepšinis nėra įdomus – jis yra lėtesnis, mažiau grubesnis ir gal nėra tokio azarto tarp moterų“ [2]; „Pavyzdžiui, aš pati nežiūriu moterų krepšinio, nes man neįdomu. Ir net nežiūrėčiau, kad ir per TV rodytų. O vyrų krepšinis tikrai įdomus. Vyksta žaidimas“ [3].

Vienareikšmiai negalime sakyti, kad moterų sportas nesusilaukia visuomenės susidomėjimo. Priešingai, moterys, kultivuojančios tas sporto šakas, kurias galime apibrėžti kaip moteriškas, negali skųstis sirgalių dėmesiu: *„Manau, kad tos sporto šakos, kurios yra moteriškesnės susilaukia daugiau dėmesio, nes vyrams ir visai visuomenei daug maloniau žiūrėti į tų sporto šakų atstoves moteris. Čia lyg ir daugiau moteriškumo yra. O tos moterys, kurios užsiima daugiau vyrišku sportu, ar tai būtų futbolas, ar sunkioji atletika, ar disko metimas, tai ten jau nebesimato, kad moteris yra. Ten visai nei patiems vyrams neįdomu žiūrėti į vyriškas sporto šakas kultivuojančias moteris“ [1].* Visa tai mums leidžia teigti, kad sportas yra feminizuojamas. T.y. sportininkėmis bei jų pasiektais rezultatais domimasi ne iš sportinio azarto, o dėl to, kad jos visų pirma yra moterys: *„žiūri kaip į moterį, o ne kaip į žaidėją. Ir visada su tuo susiduri. Visur taip yra“ [9].*

Sporto feminizacija tik dar kartą patvirtina, kad moteris vis dar nėra „tikra“ sporto kultūros dalis ir tai mums leidžia kalbėti apie lyčių nelygybę sporte ar net tam tikrą moterų diskriminaciją [1,4,5,9].

4.3.5. Veiksniai, sąlygojantys merginų apsisprendimą užsiimti profesionaliu sportu¹⁶

Sporte visapusiškas dėmesys yra rodomas vyrams, o sportininkės paprastai lieka neįvertintos ir nesuprastos. Taigi kyla natūralus klausimas, kodėl esant tokiai situacijai, kuomet geriausios sąlygos ir galimybės yra sudaromos sportininkams, moterys neišsižada profesionalaus sporto, o priešingai, siekia jame įsitvirtinti.

Vaikystė ar ankstyvoji paauglystė yra tas laikotarpis, kai merginos ateina „į sportą“. Iš pradžių jos pačios nesuvokia, kad sąlygos, kurios yra sudaromos joms ir vaikinams reikšmingai skiriasi. Be to, jei ir supranta, bent jau pačioje pradžioje, tai nenumuša joms ūpo sportuoti, nes visų pirma, tai yra

¹⁶ Nors tyrimas buvo atliktas tik su krepšininkėmis, tačiau manau, kad kalbėdama apie veiksnius, sąlygojančius merginų apsisprendimą užsiimti profesionaliu sportu, galiu juos išplėsti ir kalbėti apibendrintai. Nes būtent tokie patys veiksniai, kuriuos išskyrė krepšininkės, yra minimi ir daugelyje tarptautinių tyrimų (S.Scraton, K.Fasting, G.Pfister, A.Bunuel (1999) atliko tyrimą su futbolininkėmis, Mennesson (2000) – su boksininkėmis). Tą patį pastebėjau ir aš, atlikdama bakalauro darbo tyrimą su boksininkėmis, imtynininkėmis ir karate sporto atstovėmis.

suvokiama kaip laisvalaikio praleidimo forma: „(...) norėjau kažką veikti po pamokų, nes turėjau daug laisvo laiko“ [1].

Susidomėjimą sportu paskatina ir jas supanti aplinka ar šeimos tradicijos:

„Mano senelis buvo krepšininkas. 1937 metais pirmoje Lietuvos rinktinėje žaidė. Ir šiaip apskritai mano visa giminė sportininkai – lengvaatlečiai ir taip toliau. Kadangi giminėje tai įprasta, o ir man pačiai patiko, tai dėl to ir aš žaidžiu krepšinį“ [9]; „Mano mama su tečiu sugalvojo. Surado, kur vyksta atranka norint žaisti krepšinį ir nuvedė“ [8]; „Mano tėvas buvęs krepšininkas ir aš gal dėl to“ [5]; „(...) krepšinį pradėjau lankyti todėl, kad sesė lankė ir tėtis liepė žaisti krepšinį“ [3].

Apsisprendimui aktyviai sportuoti yra labai svarbi ir pačio asmens rodoma iniciatyva, susidomėjimo tuo, ką darai:

„Aš visada labai norėjau lankyti krepšinį (...)“ [4]; „Man pavyzdžiui reikėjo veiklos, sportavimo, bendravimo, žmonių“ [2].

Vėliau, kuomet jau įsilieji į kultivuojamą sporto šaką, pats tiesiogiai patiri, ką reiškia būti sportininke, atsiranda prisirišimas prie to, ką darai. Todėl net esant netenkinančioms sąlygoms, tampa sunku atsakyti to, kas jau yra tapę gyvenimo dalimi ar įpročiu: *„Skaityk visą laiką tam pačiame kolektyve, tai paskui ir gaila mest. Kiekvieną dieną susitinki, jau kaip šeima tampi. Ir visai nebenori išeiti, nes gaila“ [5].*

Natūralu, kad sportas tampa gyvenimo būdu, savirealizacijos forma ar tiesiog profesija:

„Paprasčiausiai gal jos [moterys] pasirenka tokį gyvenimo būdą, čia tampa jų profesija“ [5]; „Pirmiausiai jos siekia save išreikšti, save realizuoti“ [6]; „(...) gal ateina užsidirbti pinigų ir iš to gyventi. Gal mato, kad yra gabi, todėl ir sieja savo gyvenimą su profesionaliu sportu“ [2].

Sportinės pergalės ir dėmesys taip pat veikia kaip veiksniai sulaikantys sportininkes pasilikti profesionaliame sporte net ir esant nepakankamoms sąlygoms sportuoti: *„Gal kitos sportuoja dėl pergalių – nes iš tiesų geras jausmas yra kai laimi“ [8]; „Profesionaliame sporte sulauki bent jau šio tokio dėmesio. Gal moterys visada tikisi sulaukti to dėmesio“ [5].*

Kadangi vis dar gajus požiūris, kad sportas yra vyrų pasaulis, todėl sportuojančioms merginoms kyla noras parodyti, kad ne tik vyrai gali šturmuoti stadionus, gerinti rekordus, skinti pergales. Kitaip tariant, sportininkės nori įrodyti, kad jos yra ne prastesnės nei vyrai: *„Aš sportuoju, nes noriu parodyti, kad moterys nėra blogesnės. Būtent tas mane ir skatina sportuoti“ [9].*

Apibendrinant galima teigti, kad sportas, nepaisant visų struktūrinių apribojimų ir dėmesio stokos, laikui bėgant daugeliui sportininkų iš laisvalaikio praleidimo tampa gyvenimo būdu ar savirealizacijos forma. Kitaip sakant, jis „užveda ir nebepaleidžia“.

4.3.6. VU sporto administracijos sudaromos struktūrinės galimybės merginoms žaisti krepšinį

Kadangi šio empirinio tyrimo tikslas nėra tik susidaryti bendrą lyties raiškos vaizdą sporte, bet ir išanalizuoti pasirinkto atvejo – VU merginų krepšinio komandos – galimybes ir sąlygas profesionaliai sportuoti bei ginti savo universiteto garbę LSKL. Taigi pirmiausiai atvejo analizę derėtų pradėti nuo VU sporto administracijos sudaromų struktūrinių galimybių merginoms žaisti krepšinį bei pastarųjų palyginimo su tą pačią sporto šaką kultivuojančių vaikinams sportavimo sąlygomis. Kitaip tariant, ar egzistuoja lyčių nelygybė VU krepšinio komandose.

Remiantis bendru lyties raiškos vaizdu sporte, kur išryškėja subtili lyčių nelygybė, atrodytų savaime suprantama, kad panaši situacija turėtų būti ir tarp VU merginų ir vaikinų krepšinio komandų, kuomet pastarieji turi geresnę priėjimą prie kultivuojamai sporto šakai reikalingų išteklių ir priemonių. Paradoksalu, bet situacija yra priešinga. Būtent merginų krepšinio komanda yra ta, kuri turi geresnes sąlygas kultivuoti pasirinktą sporto šaką:

*„Manau, kad net merginų komandai yra sudarytos geresnės sąlygos nei vaikinų“ [9];
„Kas liečia VU, tai mes [merginos] gaunam daugiau“ [8]; „Net sakyčiau, kad mums [merginoms] daugiau skiria“ [6].*

Geresnis merginų komandos finansavimas, kaip ir profesionaliame sporte, iš dalies priklauso nuo sportinių pasiekimų: *„Viskas remiasi į tai, ką komanda laimi, kokius žaidėjus turi ir pan.“ [6]; „(...) palyginus su VU vaikinų krepšinio komanda, tai mes visko turime daugiau. Mūsų ir rezultatai geri“ [8].* Rėmimui įtakos turi ir LSKL devizionas, kuriame žaidžia merginų ir vaikinų krepšinio komandos¹⁷: *„Mums geresnės, nes jie žaidžia antroje lygoje, o mes pirmoje“ [3,4].*

Būtent tai patvirtina ir VU Sveikatos ir sporto centro direktoriaus J. Jankauskas „Kuo geresni rinktinės rezultatai, tuo daugiau galimybių gauti geresnį finansavimą“.

Tai mums leidžia teigti, kad VU merginų krepšinio komanda yra labiau skatinama nei vaikinų, nes jai yra sudaromos sąlygos žaisti ne tik LSKL, bet LMK A lygoje. Taip pat, pati VU sporto

¹⁷ LSKL sudaro 2 vaikinų divizionai (pirmas devizione žaidžia stipresnės komandos, antrame – silpnesnės) ir vienas merginų. Plačiau žiūrėti į psl. 33.

administracija surado rėmėją merginų krepšinio komandai: „Mums [merginų krepšinio komandai] leidžia dalyvauti daugiau lygų. (...) Pats universitetas surado šį [„Arvi“] rėmėją“ [9].

Be to, tai priklauso ir nuo to, kad egzistuoja mažesnė konkurencija tarp universitetinių merginų krepšinio komandų, žaidžiančių LSKL, todėl pasiekti aukštesnius rezultatus yra lengviau: „VU moterų krepšinis yra labai skatinamas ir tegul vyrai nesupyksta, bet labiau yra ignoruojami vyrai nei moterys. (...) pas mus konkurencija mažesnė, nei pas vaikus. Mažiau komandų, tai gali būti aukštesni rezultatai“ [9].

Apibendrinant, geresnės struktūrinės sąlygos, kurios priklauso nuo sportinių laimėjimų, yra sudarytos VU merginų krepšinio komandai. Be to, tai sąlyginai leidžia manyti, kad egzistuoja netradicinė lyčių nelygybė, kuomet merginos yra dominuojančiųjų, o vaikinai – subordinuotojų pozicijoje.

4.3.7. VU merginų ir vaikinų krepšinio komandų tarpusavio santykiai

Atrodytų turėtų būti savaimė suprantama, kad esant tokiai situacijai, kuomet merginų krepšinio komandai yra sudaromos geresnės sąlygos sportuoti, vaikinų krepšinio komandos nariai turėtų reikšti nepasitenkinimą esama situacija ir ignoruoti ar netgi nepripažinti tą pačią sporto šaką kultivuojančių merginų. Juk vis gi, sportas dar tebėra vyrų sritis. Paradoksalu, bet VU vaikinų ir merginų krepšinio komandų tarpusavio santykiai yra puikūs:

„Mūsų santykiai yra tikrai labai šilti“ [4]; „Taip, mes labai gerai sutariame“ [5]; „Tokie draugiški santykiai“ [1]; „Taip ir net labai gerus. (...) Čia kaip šeima tokia“ [3].

Tai pasireiškia ne tik vieni kitų palaikymu varžybų metu: „Jie ateina mūsų palaikyti per varžybas, mes nueiname į jų“ [4]; „Jie ateina mūsų palaikyti į varžybas, kartu važiuojam į visokius sportinius renginius“ [8], bet ir kartu švenčiamomis pergalėmis: „Tarkim jeigu kokią pergalę švenčiam, tai visur pasikviečiam ir vaikinų komandą“ [3].

Nors tarpusavio komandų santykiai yra draugiški, vis gi kartais išryškėja vaikinų nuostata, kad moterims sporte ne vieta: „Taigi sako, jūs nei čia rezultatų parodot išpūdingų, nei žaidimas gražus. Nors mes ir rezultatus geresniu turime ir daugiau medalių turime, bet jis vis tiek sako, kad moterys turi auginti vaikus, šokti, domėtis kosmetika, soliariumais ir taip toliau. Ką čia tas sportas“ [9].

Be to, merginų krepšinio komandos sąlyginis pranašumas: „Mes juk žaidžiame I lygoje, mes turime antrą vietą, o jie žaidžia II lygoje ir turi antrą vietą. Todėl mes kaip tik jaučiamės pranašesnės“

[2] išaukia konkurenciją, kuri kyla būtent iš vaikinių pusės: „(...) manau jie tai konkuruoja su mumis“ [1].

Taigi, merginų ir vaikinių, žaidžiančių krepšinį už VU komandas santykiai yra draugiški, nepriklausomai nuo to, kad merginos yra tarsi pranašesnės nei vaikinai toje srityje, kuri vis dar laikoma vyrų dominavimo sfera.

4.3.8. VU sporto administracijos sudaromos struktūrinės sąlygos sportuoti

Visas šis vaizdas, kuris tarsi byloja, kad merginos nesijaučia diskriminuojamos nei sporto administracijos, nei tą pačią sporto šaką kultivuojančių vaikinių, iš tiesų nėra toks džiuginantis, koks galėtų pasirodyti iš pirmo žvilgsnio. Pirmiausiai dėl to, kad sąlygos, kurias turi merginos nėra lengvai pasiekiamos. Visa, ko reikalauja pats žaidimas – aprangos, sportbačiai, dienpinigiai ir kt. – yra tik nuolatinės merginų komandos trenerės kovos su universiteto sporto administracija rezultatas. Kitaip tariant, norint turėti tinkamą finansavimą reikia eiti į žutbūtinę kovą su valdžia: „*Mūsų finansuoja tiek, kiek mes išsikvojame tą finansavimą. Šiaip tai mūsų finansuoti niekas nenori, nes mūsų valdžia yra labai prasta. Mūsų trenerė pas juos nuolat eina. Lipa jiems ant galvų ir tik taip iškovoja dienpinigius kelionėms į varžybas*“ [8].

Sporto administracijos rodomas dėmesys, supratimas ar betarpiškas bendravimas su pačiomis krepšininkėmis, paaiškinant realią sporto finansavimo sistemą, galėtų nors šiek tiek sumažinti įtampą ar net nepasitenkinimą, glūdinčią sportininkių tarpe. Tačiau ir to nėra: „*Manau tikrai nesulauksim, kad ateitų bent į vienas mūsų varžybas*“ [3]; „*Jo [dėmesio] niekada nebuvo ir niekada nebus*“ [7], „(...) *nė į vienas varžybas neatėjo pažiūrėti kaip mes žaidžiame*“ [5].

Administracijos lieka nepastebėtos ne tik eilinės krepšininkių varžybos, bet ir pirmą kartą VU sporto istorijoje LSKL iškovota garbinga antra vieta: „*Mūsų universiteto Rektorius mūsų pagerbime Vilniaus rotušėje nepasirodė, ponas Jankauskas buvo atėjęs, bet komandos jis net nepasveikino, net nepriėjo. Nei pagyrimo raštu, nieko*“ [9].

Toks VU administracijos elgesys inspiruoja tai, kad merginos nesulaukia socialinio pripažinimo net iškovojusios aukštas vietas: „*Mes jaučiamės visiškai neįvertintos*“ [7]; „*Jokio atgarsio nesulaukėm*“ [3]. Juk kaip buvo minėta anksčiau, socialinis pripažinimas sporte pasireiškia kaip aplinkos pritarimas, statusas ir materialūs prizai (Weiss, 2001):

„*Būtų smagu jei rektorius ar bent jau sporto direktorius sugebėtų pasikviesti merginas ir padėkoti, bent jau simbolines dovanėles įteiktų. Nereikia ten kažkokio ažiotažo. Esmė –*

būtų parodytas dėmesys“ [2]; „Financinių premijų tai jokių negavome. Netgi dėmesio jokio nesulaukėm“ [5]; „Bet jokio paskatinimo ir pagerbimo nebuvo. Pernai mes turėjom trečia vietą LSKL, tai gavom pirtį. Pirtį, kuri ir taip mums priklauso“ [9].

Ne tik tinkamo pagerbimo ar įvertinimo stoka pasižymi VU administracija. Dar opesnis klausimas yra mokslo lengvatos, kurių VU nedaro. Lanksti mokymosi sistema yra taikoma sporto rinktinių nariams ne tik užsienio: „Tarkim, kaip užsienyje yra rėmiamos universitetų komandos: apie mokėjimus už pragyvenimą ir už mokslą iš savo kišenės, tai net kalbos nėra. Pas mus tokių dalykų nėra. Pas mane tarkim taip dėstytojai supranta, kad jei tu kažką sportuoji, tai reiškia, kad turi laiko kažkuo užsiimti, o tas yra blogai“ [9], bet ir daugelyje Lietuvos universitetų: „Kituose universitetuose žinau, kad padeda, bent jau už mokslą nereikia mokėti, o čia nieko“ [4], „(...) kituose universitetuose kiek žinau, tai tikrai labai padeda. Būna pavyzdžiui kokios varžybos, tai kokį kolį nukelia. O čia net priešiškažiūri“ [3].

Atrodytų už VU rinktinę žaidžiančios krepšininkės, tai daro universiteto labui. Kartu, jos yra priverstos rasti laiko ne tik studijoms, bet ir sportui. Todėl krepšininkių manymu būtų teisinga, kad joms būtų suteikiamos tam tikros mokslo lengvatos: VU niekas neatleidžia studentų nuo paskaitų, jei jie praleidžia paskaitą dėl varžybų, vėliau turi aiškintis patys:

„Mes kaip visi studentai mokame už mokslą, nors ir giname savo universiteto garbę. O rezultatų iš tavęs reikalauja“ [2]; „(...) nėra nemokamas mokslas, bendrabučiai nėra suteikiami nemokamai, nei apskritai nėra daroma jokių nuolaidų“ [7]; „Bent jau universitetas galėtų suteikti tam tikras nuolaidas, kad už mokslą nereikėtų mokėti, tai jau būtų bent tam tikras motyvatorius, eiti į treniruotes, labiau stengtis“ [5].

Galiausiai, derėtų paminėti, kad tai nėra tik VU krepšinio komandų problema. Visos universiteto sporto šakos susiduria su tuo pačiu. Todėl susiformuoja dviprasmiška situacija: universitetas nėra suinteresuotas skatinti studentus atstovauti savo mokymosi įstaigą, bet kartu, iš pasiryžusių prisidėti prie universiteto rinktinių veiklos, nebyliai reikalauja aukštų rezultatų. Nes kaip teigia VU SSC direktorius J.Jankauskas: „jei rezultatų nėra, vadinasi, ir finansavimas mažesnis“.

Tai patvirtina ir krepšininkės: „Pas mus [universitete] nėra prioritetingos sporto šakos jokios. Šaškės ar krepšinis jokio skirtumo. Jokio skirtumo nėra, jiems svarbu rezultatai. Kaip ponas Jankauskas išsireiškė, rezultatai yra svarbiausia. Turi būti medalis ir taškas. Tu privalai sportuoti, tu privalai už savo universitetą būti nežinau kaip už ką. Nors iš tikrųjų čia visiškai yra tavo reikalas“ [9].

Tokį VU sporto administracijos elgesį galima suprasti kaip kartu ir atsainų, ir spaudžiantį, bei netenkinantį ne tik krepšininkių, bet ir apskritai VU sportininkų. Sugretinus Pelak atlikto moterų ledo ritulio komandos tyrimo rezultatus su tyrimu atliktu su VU krepšininkėmis, galima teigti, kad toks sporto administracijos elgesys galėtų būti pagrindu, skatinančiu VU sportininkes imtis kolektyvinių

veiksmų, siekiant pagerinti susiklosčiusią situaciją. Kitaip tariant, kolektyvinės sąmonės ir solidarumo formavimasis, inspiruotas sporto administracijos elgesio, pasitarnautų ardant netenkinančią situaciją.

4.3.9. LSKL merginų ir vaikinų grupių nuostatos ir organizaciniai ypatumai

Lietuvos studentų krepšinio lyga – tai yra viena stipriausių studentų krepšinio lygų Europoje. Kiekvienais metais tobulinami organizaciniai ir viešųjų ryšių klausimai vis labiau skatina tiek pačių studentų, tiek plačiosios visuomenės susidomėjimą studentų krepšiniu. Siekiant populiarinti studentų krepšinį pastarąjį sezoną į pagalbą buvo pasitelkta televizija (LNK tiesiogiai transliavo LSKL „Žvaigždžių dienos“ varžybas) bei didžiausiu vartotojų skaičiumi galintis pasigirti naujienų portalas www.delfi.lt, kuriame kiekvieną savaitę buvo dedami pranešimai apie įvykusių rungtynių rezultatus. Todėl atsižvelgiant į tai, kad LSKL sudaro abiejų lyčių pogrupiai bei įvertinus LSKL lygos populiarumą bei naujienų sklaidą yra naudinga atlikti šios lygos vaikinų ir merginų grupių nuostatų analizę ir išryškinti vaizdavimo bei informavimo apie varžybas ir jų rezultatus ypatumus, siekiant pažiūrėti, ar egzistuoja lyčių nelygybė LSKL.

4.3.9.1. LSKL merginų ir vaikinų grupių nuostatų analizė

Pirmiausiai LSKL analizę vertėtų pradėti nuo vaikinų¹⁸ ir merginų grupių nuostatų apžvalgos bei abiejų grupių nuostatų palyginimo.

Taigi tiek vaikinų, tiek merginų nuostatas sudaro 11 pagrindinių skyrių, t.y. vadovavimas čempionate, čempionato dalyviai, komandų registracija, varžybų vykdymo sistema, varžybų laikas, rungtynių teisėjai ir klubų atstovai, finansinis aprūpinimas, žaidėjai, žaidėjų apranga, protestai ir baudos, apdovanojimas. Juose yra pristatomi procesiniai čempionato reikalavimai bei ypatumai. Lyginant vaikinų ir merginų nuostatas pagrindiniai skirtumai išryškėja šiuose skyriuose:

- Komandų registracija – įvardinant LSKL dalyvio mokestį: vaikinų komandos dalyvio mokestis yra 2500 Lt., merginų – 600 Lt.
- Varžybų vykdymo sistema – apibrėžiant LSKL čempionato eigos etapus ir finalo varžybų skaičių. Pirmasis skirtumas: vaikinų čempionatas vykdomas 2 etapais, merginų – 3 etapais.

¹⁸ LSKL lygą sudaro 2 vaikinų devizionai, kuriems yra taikomos atskiros nuostatos. Analizei yra pasirinkta tik pirmojo - vaikinų deviziono nuostatos, nes čia kaip ir merginų grupėje žaidžia stipriausios studento krepšinio komandos. Be to, apsiribota tik pirmosios vaikinų nuostatomis dar ir dėl to, kad siekiama aiškumo, t.y. analizuojant abiejų vaikinų grupių nuostatas padidėja supainiojimo galimybė.

Antrasis skirtumas: siekiant išsiaiškinti LSKL vaikinių grupės čempioną yra žaidžiama iki trijų laimėtų varžybų, merginų grupėje čempionėmis paskelbiama ta komanda, kuri laimi vienas finalines varžybas neutralioje aikštelėje.

- Rungtynių teisėjai ir klubų atstovai – informuojant LSKL direktoratą apie įvykusių varžybų rezultata: vaikinių varžybų statistikos protokolas LSKL direktoratui turi būti išsiunčiamas elektroniniu paštu ar faksu 2 – jų valandų bėgyje po rungtynių baigties, merginų varžybų rezultatas LSKL direktoratui savalaikiu būdu turi būti praneštas ne vėliau kaip sekančią dieną iki 10.00 val. po rungtynių baigties.

Beveik visi (išskyrus LSKL eigos etapus) įvardinti skirtumai byloja apie tai, kad tiek vaikinių komandos, tiek jų grupės varžybos yra svarbesnės nei merginų.

Visų pirma, startinio mokesčio skirtumą galime vertinti iš dviejų pozicijų. Iš vienos pusės žiūrint, daugiau nei keturis kartus mažesnis merginų krepšinio komandos dalyvio mokestis gali būti suprantamas kaip vienas iš būdų, siekiant pritraukti kuo daugiau dalyvių į LSKL ir taip bent jau kiekybiškai populiarinti moterų krepšinį. Tačiau žiūrint iš kitos pusės, ryškus skirtumas tarp merginų ir vaikinių komandų startinio mokesčio, pastaruosius „padaro“ reikšmingesniais ir svarbesniais. Kitaip tariant, pakelia vaikinių komandų kartelę, o merginų – kaip tik nuleidžia.

Kalbant apie antrąjį skirtumą, t.y. laimėtų finalinių varžybų skaičių, kuris leidžia skelbti tiek vaikinių, tiek merginų grupių čempionus, vertėtų prisiminti krepšinyje dažnai vartojamą posakį „Kamuolys apvalus“. Jis reiškia, kad krepšinyje, kaip ir sporte apskritai, būna atvejų, kai laimi ne ta komanda, kuri objektyviai vertinant yra stipresnė, o ta, kurią varžybų dieną lydėjo sėkmė, nors meistriskumu priešininkams ji gal ir negali prilygti. Būtent tokią situaciją gali iššaukti tik vienos finalinės varžybos, per kurias siekiama išsiaiškinti LSKL merginų grupės čempioną. Tuo tarpu, vaikinių grupės čempiono laurai atitenka tai komandai, kuri per finalines varžybas (gali būti nuo 3 iki 5 susitikimų) pasiekia tris pergales. Kitaip tariant, vaikinams atsitiktinumo galimybė sumažėja, merginoms atvirkščiai – padidėja.

Trečiasis skirtumas, kuris byloja apie tam tikrą lyčių nelygybę LSKL, yra informacijos apie įvykusių varžybų baigtį pateikimo pobūdis. Derėtų atkreipti dėmesį į terminus „rungtynių statistikos protokolas“ ir „rungtynių rezultatas“. Pirmasis terminas minimas vaikinių grupės nuostatose ir yra konceptualizuojamas kaip pilna statistinė informacija apie įvykusių varžybų eigą ir joje dalyvavusiųjų asmeninį indėlį į jų baigtį. Rungtynių statistikos protokolą sudaro toki kiekvieno jose žaidusio komandos krepšininko rodikliais: pelnyti taškai, žaistos minutės, atkovoti kamuoliai, rezultatyvūs perdavimai, perimti kamuoliai, blokai, klaidos, pražangos, pataikymo procentas atitinkamai iš 1, 2, 3 taškų zonų. Tuo tarpu, terminas „rungtynių rezultatas“ yra minimas merginų grupės nuostatose ir yra

suprantamas kaip galutinis rungtynių rezultatas (skaitinė išraiška), kuris pažymi, kuri komanda laimėjo, kuri pralaimėjo. Šie „nekalti“ terminai vėl leidžia teigti, kad tiek vaikinų komanda, tiek kiekvienas krepšinininkas asmeniškai yra sureikšminamas lyginant su merginų komanda ir ją atstovaujančiomis krepšininėmis, apie kurias jokia statistika nėra vedama. Kitaip tariant, vaikinai pastatoti į dominuojančiųjų, o merginos į subordinuotojų poziciją.

Antroji trečiojo skirtumo dalis, t.y. informavimo priemonės ir laiko tarpas, per kurį apie rungtynių baigtį turi būti informuojama LSKL direktoratas, taip leidžia kalbėti apie tam tikrą lyčių nelygybę LSKL. T.y. operatavus direktorato informavimas apie vaikinų varžybų baigtį lyginant su savalaikiu informavimu apie merginų rungtynių baigtį, vėl gi leidžia teigti, kad vaikinų krepšinio komandos yra laikomos reikšmingesnėmis ir svarbesnėmis nei merginų.

Trečiąjį skirtumą pastebi ir VU krepšininės, nes būtent tokio pobūdžio informacija yra pateikiama LSKL informaciniame portale www.lskl.lt.

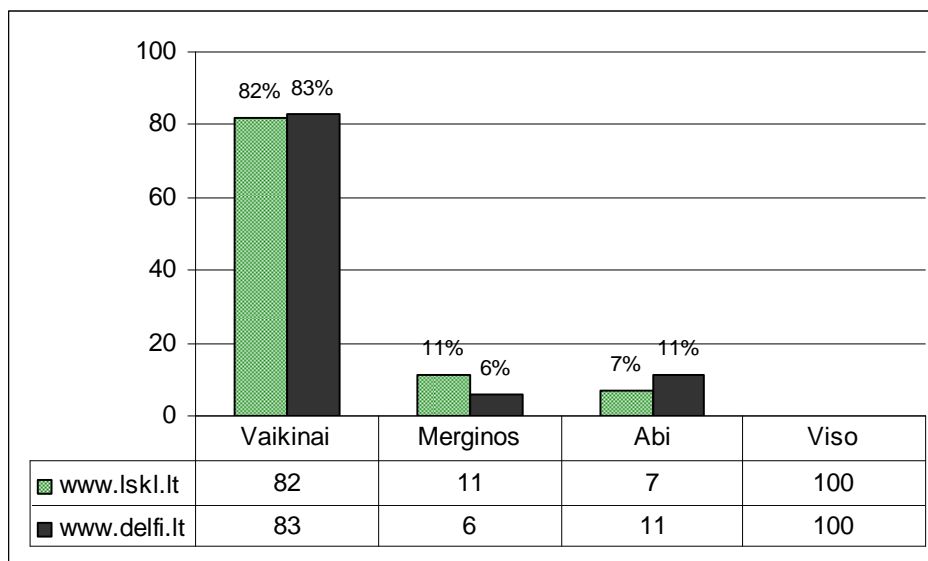
„Tarkim vyrų varžybų statistika visa yra vedama. O sakykim moterų visa statistika yra galutinis rezultatas“ [9]; „Po kiekvienų vaikinų varžybų yra pateikiama vaikinų statistika – kiek taškų įmetė, kiek kamuolių atkovojo ir pan. O apie merginas tokios statistikos nėra. Būna tik rezultatas ir tai dažnai daug vėliau įdeda“ [4]; „pati pastebėjau, kad informacija apie merginų varžybas yra kur kas vėliau įvedamos arba neskubama“ [2].

4.3.9.2. LSKL merginų ir vaikinų grupių varžybų organizaciniai ypatumai

Kiekvieną savaitę po visų sužaistų rato varžybų vaikinų grupėje yra renkamas naudingiausias savaitės žaidėjas, kuris yra pristatomas www.lskl.lt portale. Jo nuotrauka bei naudingumo koeficientas yra patalpinami šio internetinio puslapio dešinėje pusėje pačiame viršuje¹⁹. Nudingiausia merginų grupės žaidėja nėra renkama: „(...) vyrų ir savaitės naudingiausias žaidėjas yra renkamas, o mergina nėra renkama“ [2].

Portalas www.lskl.lt atlieka informacinę ar net švietėjišką funkciją, todėl natūralu, kad jame pateikiama ir žodinės žinutės apie vykusių varžybų eigą bei interviu su krepšinininkais. Atlikta šių žinučių bei informaciniame tinklalapyje www.delfi.lt patalpintų pranešimų apie LSKL kiekybinę analizę leido užčiuoti sportininkų ir sportininkų vaizdavimo/ pristatymo ypatumus.

¹⁹ Žiniasklaidos technologijų ekspertai, pasakytų, kad tai yra geriausia vieta (tiek spausdintinėje, tiek internetinėje informavimo priemonėje), siekiant apkreipti skaitytojų dėmesį.

1 pav. Publikacijų pasiskirstymas pagal krepšinių žaidžiančių lytį informaciniuose portaluose www.lskl.lt ir www.delfi.lt 2006 – 2007 m. LSKL sezoną (%)

Viso analizei buvo atrinkti 181 pranešimas iš www.lskl.lt ir 36 žinutės iš www.delfi.lt, iš kurių didžioji dalis buvo apie krepšininkus, atitinkamai 82% ir 83%. Žinutės apie krepšininkes sudarė tik 11% www.lskl.lt ir 6% www.delfi.lt patalpintų pranešimų apie LSKL. Maždaug dešimtdalyje informacijos yra bendrai pristatomos tiek vaikinių, tiek merginų krepšinio grupės. Tai leidžia teigti, kad analizuojamuose informaciniuose portaluose egzistuoja kiekybinė LSKL žaidžiančių krepšininkų ir krepšininkių vaizdavimo nelygybė.

Visa tai sustiprina ir tai, kaip yra pateikiama bendrų vaikinių ir merginų grupių varžybų anonsinė informacija: „*Tarkim buvo bendri mūsų renginiai su vaikinais, kad ir LSKL finalas Kauno sporto halėje, tai reklamuoja tik juos. Praneša, kad bus kažkoks koncertas, o tada vaikinių varžybos, apie mūsų varžybas tarsi pamirštama praneški, nors tai ir yra tas pats renginys, vykstantis tą pačią dieną, vienos varžybos po kitų*“ [5].

Reklama apie pavienes merginų varžybas apskritai nėra pateikiama. Vaikinių grupės varžybos reklamuojamos portale www.lskl.lt yra tik tos, kurios einamąją savaitę yra laikomos išskirtinėmis. T.y. kiekvieną savaitę iš anksto yra parenkamos varžybos, kurių metu susirinkusius žiūrovus džiugina ne tik LSKL vaikinių krepšinis, bet ir Lietuvos muzikinio pasaulio atstovų pasirodymai: „*O kai būna [vaikinių varžybų]reklama, tai ji atrodo maždaug taip: bus Ščiogolovaitė, Inculto ir vyrų krepšinis, Kalnietis (Mantas Kalnietis, VDU ir „Žalgirio“ krepšininkas)*“ [5]. Apskritai profesionalių krepšininkų, tokių kaip jau minėtasis M.Kalnietis ar kitų „žalgiriečių“ vardai, pasitarnauja ne tik atstovaujimų universitetų

varžybų rezultatui, bet ir reklamuojant pačias rungtynes ar net LSKL. Kitaip sakant, pasinaudojama profesionalių krepšininkų pavardėmis, siekiant pritraukti didesnę skaičių sirgalių bei taip populiarinti LSKL: „*Daugelis universiteto komandose žaidžiančių profesionalių krepšininkų tiesiog pasinaudoja savo vardais, kuri yra jų vizitinė kortelė*“ [9].

Bendrai vykstančios LSKL varžybos, tokios kaip LSKL „Žvaigždžių diena“ ar finalai, skiriasi ne tik tuo, kad vaikinų yra reklamuojamos, o merginų – ne, bet ir tuo, kad pastarųjų yra nemokamos, o norint patekti į vaikinų varžybas tenka pirkti bilietus: „(...) per „Žvaigždžių dieną“ į mūsų varžybas galėjai patekti nemokamai, o į vaikinų reikėjo pirkti bilietus“ [8]. Merginų varžybos, kurios paprastai vyksta prieš vaikinų varžybas, ne tik įgauna „apšildančiųjų“ vaidmenį, bet tuo pačiu, leidžia suprasti, kad jos nėra svarbios: „*Kad ir būna „Žvaigždžių diena“, tai merginų varžybos būna prieš pagrindinį renginį. Toks tipo apšilimo lygio. O paskui vyksta vaikinų varžybos, tai prisirenka pilna salė žiūrovų*“ [3].

Lyčių nelygybė, kuri pastebima LSKL leidžia daryti prielaidą, kad nors ir yra sudaromos sąlygos merginoms ginti atstovaujamo universiteto garbę, bet pati lyga yra labiau orientuota į vaikus. Todėl nenuostabu, kad tokia situacija išaukia merginų emocijas, kurios pasireiškia kaip nepasitenkinimas ir pyktis.

Taigi lyčių nelygybė LSKL ir emocijų pagrindu išreiškiamas VU merginų krepšinio komandos nenoras susitaikyti su esama situacija, gali pasitarnauti komandos kolektyvinės sąmonės konstravimuisi. Ir kartu veikti kaip priemonė, mobilizuojanti komandą imtis kolektyvių veiksmų, siekiant sugriauti šios lygos status quo.

4.3.10. Bendrumo jausmas VU merginų krepšinio komandoje

Remiantis Pelak (2002), kolektyvinis komandos veiksmas, kaip priemonė pasipriešinti struktūrinių sąlygų bei pripažinimo apribojimams, turi kilti ne iš pavienių narių, o iš visos komandos, kaip vieneto. Komandoje turi būti susiformavęs bendrumo jausmas, kuris visų pirma pasireiškia per nuolat vysktančias tarpusavio sąveikas treniruočių ir varžybų, o vėliau tai tampa pagrindu, mobilizuojančiu merginas pagerinti netenkinančią situaciją. Taigi, jeigu VU merginų krepšinio komandoje egzistuoja bendrumo jausmas ar kolektyvinė sąmonė pirmiausia siekiant žaidybinių pergalių, tai tikėtina, kad jis taps pagrindu ir solidarizuojantis siekiant sumažinti struktūrinių galimybių ir įvertinimo nepriteklių. Todėl reikia išsiaiškinti, ar egzistuoja bendrumo jausmas VU merginų krepšinio komandoje, kaip jis pasireiškia, kas jį palaiko ir kas iš dalies griaua.

Visų pirma derėtų išsiaiškinti, kaip krepšininkės konceptualizuoja bendrumo jausmas:

- tarpusavio santauka: „Anksčiau buvo keli žmonės, kurie kėlė visokius vėjus ir varžybų, ir treniruočių metu, ar negražiai pasako. Nesantaika, labai trukdo bendrumo jausmui“ [8];
- palaikymas ir supratimas: „Bet kokių atveju reikia palaikyti vienoms kitas, nepriklausomai, ar padarė kokią klaidą ar nepadarė, įmetė taškų, neišmetė“ [2], „Kad visos kovoja viena už kitą, jei trenerė kažką pasako. Komandoje turi kam pasakyti „Manęs neišleido žaisti“ ir tu turi su kuo pasikalbėti, turi kam pasiguosti“ [6];
- bendri interesai: „Pavyzdžiui, kai būna kokio nors kompanija, kuri visada kažkur eina, kažką kartu veikia, važiuoja, turi bendrus pomėgius“ [5];
- žaidybiniis supratimas: „Kai žinau ką žmogus darys, kol dar net nepradėjo daryti“ [7]; „Bendrumo jausmas ir pasireiškia per vienas kito supratimą. Nes juk salėje tu turi jausti žmogų“ [9];
- komandinių tikslų siekimas: „Kai komanda siekia bendrų tikslų, į šoną nustumdamą apkalbas ir visus kitus asmeniškumus“ [3], „(...) žaidi taip, kad pasiektum bendrą komandinį rezultatą“ [4].

Bendrumo jausmas, kuris pasireiškia kaip geri tarpasmeniniai santykiai, supratimas ir palaikymas, komandiniai interai ir susižaidimas, yra nesvetimas VU merginų krepšinio komandai: „Jis yra jau labai seniai. Ir kiekvienais metais tik tvirtėja“ [6]. Nenuostabu, kad bendrumo jausmas atsiranda tik sezonui persiritus į antrąją pusę. Juk beveik kiekvienais metais komandą papildo naujos narės, vyksta natūrali kartų kaita:

„Sezono pradžioje į komandą atėjo trys naujokės (...) po truputį, po truputį susigyvenom. (...) tas bendrumo jausmas gal tik sezono pabaigoje pasijuto“ [1]; „Sakyčiau, kad dabar jau yra. Nes jau praėjo metai, kai nauji žmonės prisiderino, pradėjo labiau bendrauti“ [8].

Įsibėgėjant sezonui, naujos narės palaipsniui įsisavina komandos santykius, žaidimo taktikas, pajaučia komandoje tvyrančią atmosferą. Kartu, prisideda prie atsinaujinusios komandos bendrumo jausmą kūrimo. Laikotarpiu, kai dar vyksta naujųjų ir senųjų komandos narių apsipratimo procesas, bendrumo jausmą palaiko varžybose pasiektos pergalės ir pralaimėjimai: „Kai laimim, tai visos būna laimingos, visos kartu džiaugiamės ir viskas yra gerai. Kartu atšvenčiam pergalės ir santykiai tarp visų būna labai draugiški“ [2].

Neatsiejama krepšinio dalis yra komandos ritualai, kurie tikima, įvykdyti tiksliai taip, kaip visada, atneš komandai pergalę. VU merginų krepšinio komanda irgi turi savo komandinius ritualus, t.y. Red Bull (energetinis gėrimas) gėrimas prieš varžybas: „(...) ritualas prieš varžybas yra toks

dalykas, kad visos nusiperkam Red Bull ir prieš varžybas visos kartu išgeriam“ [9]. Komandos išbėgimas į aikštelę, prieš paskelbiant varžybų pradžia, neišsivaiduojamas be komandos šūkio pasakymo ir startinio penketo pasveikinimo: „Prieš varžybas visos sudedame rankas ir sušaukiame „VU laimės“. Prieš varžybas į aikštelę išeinančioms penkioms startinėms žaidėjoms duodam po penkis“ [1]. Merginų krepšinio komanda turi ir savo talismaną, t.y. komandos narė Vaiva. Nors ši žaidėja į aikštę išbėga retai, bet tikima, kad jei ji varžybų dieną yra su komanda, pastaroji būtinai nugalės: „(...) kaip simbolis mūsų komandos narė Vaiva. Jeigu ji būna varžybose, tai ją vadinam mūsų komandos talismanu, nes ji šiaip retai išeina į aikštelę. (...) juokais pasakome, jeigu ji bus varžybose, mes laimėsime“ [9]. Visa tai – ritualai, šūkiai, pasveikinimas, simbolis – turi įtakos komandos bendrumo jausmo vystymuisi, nes tai yra atliekama bendrai ir tikėkimės su malonumu.

Tačiau ne viskas komandinėje sporto šakoje yra taip gražu. Kadangi VU merginų krepšinio komandą formaliai sudaro 15 (realiai 12) merginų, tai nenuostabu, kad tarp jų vyksta konkurencija. Daugeliu atvejų, komandinėse sporto šakose konkurencija išeina į naudą žaidybine prasme, nes skatina kiekvieną komandos narę pasitempti: „*Ji labiausiai išryškėja treniruočių metu, kad visos nori įrodyti, kad yra kažko vertos, kad jas vėliau išleistų į aikštelę. Ateina į treniruotes, dirba iš širdies*“ [6]. Tačiau santykių prasme, konkurencija įneša tam tikrą sumaištį, nepasitenkinimą ar net pasipiktinimą, kas iš tiesų nestiprina, o silpnina komandos bendrumo jausmą: „*Mūsų komandoje yra 14 – 15 žmonių. Bet per varžybas trenerė visų negali išleisti. Todėl tu, kurių neišleidžia pradeda pykti, burbuliuoti ant tu, kurios žaidžia*“ [1]. Gebėjimas suvokti, kad šiuo metu komandoje yra merginų, pasiekusių geresnę sportinę formą bei galinčių labiau prisidėti prie komandą tenkinančio rezultato, konkurenciją, įtakojančią tarpusavio santykius sumažina iki minimumo: „*Merginos kažkaip vis labiau susimąsto, kad mes žaidžiam dėl bendro tikslo – pergalės ir kad norint jį pasiekti turi žaisti tos, kurios tuo metu yra geriausios*“ [7]. Taigi galime teigti, kad merginų komandoje jaučiama konkurencija pasitarnauja siekiant pergalių ir nežlugdo tarpusavio santykių kartu ir bendrumo jausmo.

Pasididžiavimas ir bei tapatinimasis su komanda, kurią atstovauji taip pat reikšmingai prisideda prie komandos bendrumo jausmo stiprinimo: „*Aš tuo [kad žaidžiu VU merginų krepšinio komandoje] didžiuojuosi. Man visada smagu pasakyti už kokią komandą žaidžiu. Vien tik mokytis VU yra garbės reikalas. Man malonu pasakyti, kad aš ir už šią komandą žaidžiu*“ [2], „(...) aišku malonu atstovauti savo universitetą“ [1].

Faktai, kad VU krepšininės pirmiausiai siekia komandinių tikslų, o ne asmeninio rezultatyvumo pagerinimo, kad komandoje vyrauja tarpusavio supratimas ir bendravimas ne tik aikštelėje, bet ir už jos ribų, kad komanda turi savo ritualų, šūki, pasveikinimą ir netgi talismaną, neleidžia abejoti, kad VU merginų krepšinio rinktinėje egzistuoja bendrumo jausmas. Kitaip tariant,

egzistuoja sąlygos formuoti kolektyviniam tapatumui, kurio dėka būtų galima siekti sumažinti struktūrinių galimybių (kurias sudaro tiek VU, tiek LSKL) ir merginų komandos pripažinimo nepriteklių.

4.3.11. Kaip būtų galima populiarinti merginų krepšinį?

Kaip jau buvo aptarta ankčiau, moterų sportas nėra toks populiarus kaip vyrų. Beveik be išimties pastarieji lyderiauja tiek gerindami rekordus sporto aikštelėse, tiek plėsdami sirgalių ratą. Jie bėga greičiau, jie šoka toliau, jie deda į krepšį. Fiziniai duomenys tampa jų „arkliuku“ tiek pritraukiant žiūrovus, tiek rėmėjus. Būtent rėmimą, kaip vieną iš pagrindinių priemonių, siekiant populiarinti merginų krepšinį išskyrė krepšininkės: „Pirmiausia turi būti rėmimas, finansai“ [9]; „Reikia turėti didesnius finansus. Gal kokie verslininkai galėtų paremti, tada pradėtumėm reklamuotis daugiau ir gal susidomėjimas atsirastų“ [4].

Neginčijamai visuomenės susidomėjimą skatina ir reklama: „Turi būti daugiau reklamos, kuri tarsi parodytų, kad moterų šansai pasiekti sportinių aukštumų yra ne ką mažesni“ [9]. Būtent šiemet suaktyvinta reklama, parinktos tam tinkamos žiniasklaidos priemonės bei vaikinių varžybas lydėjusi muzikinių šou programa, kur kas padidino susidomėjimo pačia LSKL: „Kai šiemet pradėjo daugiau reklamuoti LSKL, tai daugiau ir gerbėjų atsirado“ [8].

Be to, merginų krepšinio reklama pasitarnautų skatinant ne tik didesnę visuomenės susidomėjimą, bet galėtų veikti kaip priemonė, siekiant pritraukti mažas mergaites žaisti krepšinį: „Moterų krepšinis turi būti populiarinamas nuo mažens“ [9].

Siekiant kelti LSKL merginų krepšinio grupės komandų lygį, būtinas paskatinimas iš pačių universitetų pusės. Tai galėtų būti nemokamas mokslas, stipendijos ir aišku dėmesys: „(...) mokslas turėtų būti nemokamas, stipendijas galėtų mokėti. Kažkoks rėmimas turėtų būti ir iš Universiteto pusės“ [9].

Neabejotinai svarbi yra ir pačių merginų rodoma iniciatyva, siekiant sukurti tinkamas priemones populiarinti merginų krepšinį: „Buvo kalbėta apie tai su LSKL prezidentu. Jis sako, kad reikia iniciatyvo ir iš merginų pusės“ [7]; „Jis [LSKL prezidentas R.Cibauskas] sakė, jeigu jūs rašot projektus, aš juos paremsiu“ [9].

Nors LSKL merginų krepšinis populiarumu dar neprilygsta vaikinių, tačiau reikia pripažinti, kad pati lyga jau ėmėsi tam tikrų veiksmų, siekiant didinanti susidomėjimą būtent merginų varžybotomis.

Visų pirma, įpusėjęs 2006 – 2007 metų sezonui buvo kardinaliai pakeista krepšininkų apranga: iš tradicinio plačių šortų ir marškinėlių komplekto į sukneles. Nors iš pradžių pačios merginos skeptiškai vertino ir nepalankiai priėmė šį pasikeitimą: „*Tos suknelės kaip kažkoks pasityčiojimas*“ [9], bet vėliau pripažino, kad tai tikrai pasitarnavo pritraukiant daugiau sirgalių: „*Manau, tai, kad mes žaidžiame su suknelėmis pritraukia daugiau žiūrovų. Man atrodo, per finalus buvo pilna sporto halė, nes merginos žaidė su suknelėmis. Tai visai gerai sprendimas, siekiant pritraukti daugiau žiūrovų*“ [1].

Antra, svarbiausios sezono varžybos – LSKL „Žvaigždžių diena“, finalai – vyksta daug žiūrovų talpinančioje arenoje – Kauno sporto halėje. Tiek vaikinų, tiek merginų rungtynės vyksta tą pačią dieną, tik pastarųjų paprastai būna prieš vaikinų. Atsižvelgiant į faktą, kad vaikinų grupės varžybos yra ganėtinai populiarios, pasiūlant abiejų lyčių varžybų komplektą yra bandoma pritraukti sirgalius ne tik į vaikinų varžybas, bet kartu ir į merginų: „*Galiu pasigirti šiemet per LSKL finalines varžybas, kurios vyko kartu vaikinų finalu, merginų varžybose buvo daugiau žmonių nei vaikinų varžybose*“ [9].

Apibendrinant, galima teigti, kad LSKL administracija imasi veiksmų, mažinančių visuomenės susidomėjimo atotrūkį tarp vaikinų ir merginų krepšinio. Siekiant dar labiau pagerinti padėtį, kaip teigia LSKL ryšių su visuomene atstovas A.Žakas, trūksta pačių merginų rodomos iniciatyvos. Susidomėjimą prisidėti prie lygos organizavimo rodo būtent VU krepšinio komandos entuziastės. O kaip parodė Pelak (2000) tyrimas, sąveika tarp struktūros ir veiksmų turi įtakos teigiamiems pokyčiams.

IŠVADOS

Šiuolaikinėje visuomenėje sportas užima svarbią vietą daugelio žmonių gyvenime. Jis suprantamas ne tik kaip būdas aktyviai praleisti laisvalaikį, bet ir kaip viena iš galimų savirealizacijos formų. Todėl nenuostabu, kad ne tik vyrai, kurie nuo seno yra laikomi neatsiejama šio instituto dalimi, bet ir moterys siekia tapti profesionalaus sporto aktyviais dalyviais. Vis gi sportas yra tebelaikomas vyrams aktualia sritimi, todėl sportininkės, norėdamos sulaukti pripažinimo ir populiarumo susiduria su eile apribojimų. Nepripažinimas, nevienodos teisės bei struktūrinės galimybės į tuos pačius dalykus su vyrais, nesiskaitymas ar netgi žeminimas – tampa daugelio aktyviai sportuojančių moterų kasdienybe. Todėl kolektyvis tapatumas, lydimas kolektyvinio veiksmo, tampa vienu efektyviausių būdų, siekiant pasipriešinti lyčių santykių status quo ir taip pagerinti savo padėtį konkurencingame sporto pasaulyje. Kitaip tariant, kolektyvinis tapatumas ir kolektyvinis veiksmas leidžia suprasti procesus, kurie veikia kaip pagrindas įtraukiant moteris sportininkes į vyrų dominavimo institutą.

Taigi, siekiant išsiaiškinti, ar vis dar egzistuoja lyčių nelygybė sporte ir pastarosios įtaką kolektyvinio tapatumo formavimuisi komandinėje sporto šakoje, kaip būdai, siekiant sugriauti lytiškumu (sexism) paremtas struktūras buvo atliktas tyrimas su VU merginų krepšinio komandos narėmis, kuris leido suformuluoti tokias pagrindines išvadas:

- Krepšininkų nuomone, nevienodas moterų ir vyrų kultivuojamų sporto šakų finansavimas yra vienas pagrindinių veiksnių, sąlygojančių lyčių nelygybę sporte, tačiau tik iš dalies galime su tuo sutikti. Kadangi sportininkų vyrų 2006 metais Lietuvoje buvo apie 3,5 karto daugiau nei sportininkų moterų, todėl natūralu, kad jie sulaukė didesnio rėmimo. Be to, reikia atsižvelgti į tai, kad finansavimas, remiantis Lietuvos kūno kultūros ir sporto departamento pateikiama informacija, yra skiriamas priklausomai nuo pasiektų rezultatų svarbiausiose praėjusių metų varžybose ir sporto šakos masiškumo. Todėl natūralu, kad esant kur kas didesniam sportininkų skaičiui, padidėja jų galimybės pasiekti aukštesnius rezultatus ir taip sulaukti didesnės finansinės paramos. Tačiau visa tai turi netiesioginės įtakos skatinant moterų sporto vystymąsi ir aukštų rezultatų siekimą, kurie taptų objektyviu pagrindu gauti didesnę finansavimą. T.y. atsiduriame užburtame rate: nėra moterų sporto skatinimo – nėra gabių sportininkų – nėra aukštų rezultatų – nėra finansavimo.
- Skirtingas visuomenės susidomėjimas vyrų ir moterų propoguojamomis sporto šakomis pastato vyrus į dominuojančių poziciją sporte. Pagrindinis dalykas, sąlygojantis skirtingą susidomėjimą vyrų ir moterų kultivuojamomis sporto šakomis, yra fiziologinės savybės. Kitaip tariant, sportas

visų pirma yra suprantamas kaip fizinė veikla, kur dominuoja tokie elementai kaip jėga, galia, agresyvumas ir greitis, kuriuos geriausiai išreiškia vyrai. Vis gi, moterys, kultivuojančios tas sporto šakas, kurias galime apibrėžti kaip moteriškas, negali skūstis sirgalių dėmesiu. Tačiau sportininkėmis bei jų pasiektais rezultatais domimasi ne iš sportinio azarto, o dėl to, kad jos visų pirma yra moterys. Sporto feminizacija tik dar kartą patvirtina, kad moteris vis dar nėra „tikra“ sporto kultūros dalis ir tai mums leidžia kalbėti apie lyčių nelygybę sporte.

- Vaikystė ar ankstyvoji paauglystė yra tas laikotarpis, kai merginos ateina „į sportą“, todėl tam daugiausiai įtakos turi jas supanti aplinka, šeimos tradicijos ir bei pačios sportininkės rodoma iniciatyva. Sporto sudaromos galimybės realizuoti save vaidina svarbų vaidmenį merginų apsisprendimui pasilikti profesionaliame sporte. Šį sprendimą dar sustiprina pergales lydinčios geros emocijos, visuomenės dėmesys, prisirišimas ar įpratimas bei noras įrodyti, kad jos yra ne prastesnės nei vyrai.
- VU sporto administracija, įvertindama sportinius laimėjimus ir LSKL deviziono lygį, kuriame žaidžia vaikinų ir merginų krepšinio komandos, geresnį priėjimą prie kultivuojamai sporto šakai reikalingų išteklių ir priemonių sudaro pastarosioms. Vis gi, VU sporto administracijos veiklą galima įvardinti kaip netenkinančią krepšininkių: nuolatinė trenerės kova su VU sporto administracija dėl minimalaus rėmimo ir žaidimui reikalingų priemonių, dėmesio bei pagarbos nebuvimas tiek sezono metu, tiek iškovus antrą vietą LSKL, galėtų būti pagrindu, skatinančiu VU sportininkes imtis kolektyvinių veiksmų, siekiant pagerinti susiklosčiusią situaciją.
- Organizaciniai vaikinų ir merginų grupių varžybų ypatumai ir LSKL nuostatose bei portale www.lskl.lt bei www.delfi.lt išryškėjanti struktūrinė lyčių nelygybė byloja apie tai, kad LSKL didesnis dėmesys yra skiriamas vaikinų grupės varžyboms. Visa tai, išaukia merginų pyktį, nepasitenkimą bei nenorą susitaikyti su esama situacija, kurie gali veikti kaip priemonė, mobilizuojanti komandą imtis kolektyvinių veiksmų, siekiant sugriauti šios lygos status quo.
- Komandoje vyraujantis tarpusavio supratimas ir bendravimas, komandinių tikslų siekimas, naudojami ritualai, šūkiei, pasveikinimas byloja apie tai, kad VU merginų krepšinio komandoje egzistuoja bendrumo jausmas. Visa tai, leidžia teigti, kad egzistuoja sąlygos formuoti kolektyviniam tapatumui, kurio dėka būtų galima siekti sumažinti struktūrinių galimybių (kurias sudaro tiek VU, tiek LSKL) ir merginų komandos pripažinimo nepriteklių.
- Siekiant populiarinti merginų krepšinį svarbus yra ne tik pakankamas jų rėmimas, bet ir LSKL, universitetų bei krepšininkių bendradarbiavimas ieškant tam efektyviausių priemonių.

- Ribotos sąlygos (VU, LSKL), komandos bendrumo jausmas bei rodoma iniciatyva keisti netenkinančią situaciją, leidžia teigti, kad VU merginų krepšinio komandoje yra sąlygos formuoti kolektyviniam tapatumui.

LITERATŪRA

1. Atsakome, 2005 [žiūrėta 2007 04 11]. Prieiga per internetą: <http://www.kksd.lt/index.php?-1960903883>.
2. Bourdieu P., Wasquant L.J.D. Įvadas į refleksyviają sociologiją. – Vilnius: Baltos lankos, 2003.
3. Daumantas, A. Moterys olimpiniam judėjime, 2001. [žiūrėta 2007 vasario 20 d.]. Prieiga per internetą:
<http://www.google.com/search?q=cache:JGoAPIAfOdMJ:ausis.gf.vu.lt/mg/nr/2001/06/06mo.html+moterys+olimpiniame+jud%C4%97jime&hl=lt>.
4. Jungtinių Tautų Organizacijos Konvencija dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims, 1979 [žiūrėta 2007 balandžio 02 d.]. Prieiga per internetą:
http://209.85.135.104/search?q=cache:eBiQC3WkLM8J:www.hrmi.lt/downloads/structure//JUNGTINIŲ TAUTŲ KONVENCIJA DEL VISŲ FORMŲ DISKRIMINACIJOS_panaikinimo_moterims.pdf+JT+konvencija&hl=lt&ct=clnk&cd=1&gl=lt.
5. Jungtinių Tautų (JT) Visuotinėje Žmogaus teisių deklaracija, 1948 [žiūrėta 2007 balandžio 02 d.]. Prieiga per internetą: http://www.urm.lt/popup2.php?item_id=8849
6. Kaip reklamuotis televizijoje [žiūrėta 2006 05 15]. Prieiga per internetą: <http://www.iks.lt/spausdinti.php?iq=9&tipas=3>
7. Krepšinis [žiūrėta 2006 birželio 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://lt.wikipedia.org/wiki/Krep%C5%A1inis>
8. Lietuvos sporto statistikos metraštis. Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės. Vilnius: Lietuvos sporto informacijos centras, 2004.
9. LMKL komandos, 2006 [žiūrėta 2007 gegužės 15 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.lmkl.lt/teams.php>
10. LKL komandos, 2006 [žiūrėta 2007 gegužės 15 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.lkl.lt/index.php/ZnVzZWFjdGlvbj10ZWFTcy5icm93c2U=>
11. LSKL, [žiūrėta 2007 gegužės 15 d.]. Prieiga per internetą: <http://lt.wikipedia.org/wiki/LSKL>
12. LSKL merginų grupės nuostatai, 2006 [žiūrėta 2007 kovo 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.lskl.lt/Pub/default.aspx?Page=NuostataiM>
13. LSKL vaikinų pirmos grupės nuostatai, 2006 [žiūrėta 2007 kovo 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.lskl.lt/Pub/default.aspx?Page=Nuostatai>

14. LSKL vaikinių antros grupės nuostatai, 2006 [žiūrėta 2007 kovo 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.lskl.lt/Pub/default.aspx?Page=Nuostatai2>
15. Pristatytas 2007 m. kūno kultūros ir sporto biudžetas, 2007. [žiūrėta 2007 balandžio 28 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.kksd.lt/index.php?222586680>
16. Skačkauskaitė A. Sportininkų ir sportininkių vaizdavimo ypatumai žiniasklaidoje. Bakalauro darbas, Vilniaus Universitetas, Filosofijos fakultetas, 2005.
17. Sportas [žiūrėta 2006 birželio 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.ssc.vu.lt/#SPORTAS>
18. Universiteto sporto rinktinių spindesys ir skurdas, Vilnensis, 2004 m. balandžio mėnuo. [žiūrėta 2006 rugsėjo 30 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.vilnensis.vu.lt/nr-38/sportas.html>
19. VU merginų krepšinio komandos sąrašas, 2006 [žiūrėta 2006 rugsėjo 30 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.lskl.lt/Pub/default.aspx?Page=teamDetail&ID=33>
20. Vilniaus Universiteto Sveikatos ir sporto centras, 2006 [žiūrėta 2006 rugsėjo 30 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.ssc.vu.lt/#SPORTAS>
21. About Title IX, 2006 [interaktyvus]. Bailiwick.lib.uiowa.edu, [žiūrėta 2006 m. rugpjūčio 17 d.]. Prieiga per internetą: <http://bailiwick.lib.uiowa.edu/ge/aboutRE.html>.
22. Athens 2004, 2004 [žiūrėta 2007 m. vasario 20 d.]. Prieiga per internetą: www.athens2004.com.
23. Brincker B., Gundelach P. Sociologist in Action: A Critical Exploration of the Interventional Method // Acta Sociologica, Vol.48/4: 365 – 375, SAGE Publications, 2005. [žiūrėta 2007 m. vasario 19 d.]. Prieiga per internetą: <http://asj.sagepub.com/cgi/reprint/48/4/365>
24. Deutsch F.M. Undoing Gender // Gender and Society, Vol.21/1: 106 – 127, SAGE Publications, 2007. [žiūrėta 2007 m. vasario 19 d.]. Prieiga per internetą: <http://gas.sagepub.com/cgi/reprint/21/1/106>
25. Gauntlett D. Media, Gender and Identity: A introduction. – London and New York: Roudledge, 2002.
26. Kidd B., Donnelly P. Human Rights in Sports // International Review for the Sociology of Sport, Vol. 35/2:131 – 148, SAGE Publications, 2000. [žiūrėta 2007 m. balandžio 12 d.]. Prieiga per internetą: <http://irs.sagepub.com/cgi/reprint/35/2/131>
27. Lorber, J. Paradoxes of Gender. – New Haven and London: Yale University Press, 1994.
28. Lull J. Media, Communication, Culture: A Global Approach. – New York Columbia University Press, 2000.
29. Malcom N.L. Doing Gender and Playing Softball: A.Study of Sport Participation, Femininity and Inequality. – ASA Conference Presentation, 1997.

30. Malcom N. L. Organized Cheering and the „Feminization” of Youth Sports. – Southern Sociological Society, 2001.
31. Malcom N. L. Constructing Female Athleticism: A Study of Girl’s Recreational Softball // American Behavioral Scientist, Vol. 46/10: 1387 – 1404, SAGE Publications, 2003. [žiūrėta 2006 m. birželio 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://abs.sagepub.com/cgi/reprint/46/10/1387>
32. McCullagh, C. Media Power: a Sociological Introduction – Basingstoke: Palgrave, 2002.
33. McDonald K. Oneself as Another: From Social Movement to Experience Movement // Current Sociology, Vol. 52/4:575 – 593, SAGE Publications, 2003. [žiūrėta 2007 m. vasario 19 d.]. Prieiga per internetą: <http://csi.sagepub.com/cgi/reprint/52/4/575>
34. McNay L. Gender, Habitus and the Field: Pierre Bourdieu and the Limits of Reflexivity // Theory, Culture and Society, Vol. 16/1: 95 –117, SAGE Publications, 1999. [žiūrėta 2006 m. birželio 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://tcs.sagepub.com/cgi/reprint/16/1/95>
35. Mean L. Identity and Discursive practice: doing gender on the football pitch // Discourse and Society, Vol. 12/6: 789 – 815, SAGE Publications, 2001. [žiūrėta 2006 m. birželio 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://das.sagepub.com/cgi/reprint/12/6/789>
36. Melucci A. The Playing Self: Person and Meaning in the Planetary Society. – Cambridge University Press, 1996a.
37. Melucci A. Challenging Codes: Collective Action in the Information Age. - Cambridge University Press, 1996b.
38. Melucci A., Avritzer L. Complexity, Cultural Pluralism and Democracy: Collective Action in the Public Space // Social Science Information, Vol. 39/4:507 – 527, SAGE Publications, 2000. [žiūrėta 2007 m. vasario 19 d.]. Prieiga per internetą: <http://ssi.sagepub.com/cgi/reprint/39/4/507>
39. Mennesson Ch. “Hard” Women and “Soft” Women: The Social Construction of Identities among Female Boxers // International Review for the Sociology of Sport, Vol. 35/1: 21-33, SAGE Publications, 2000. [žiūrėta 2006 m. birželio 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://irs.sagepub.com/cgi/reprint/35/1/21>
40. Mewett P.G. Conspiring to Run: Women, their Bodies and Athletic Training // International Review for the Sociology of Sport, Vol. 38/3:331 – 349, SAGE Publications, 2003. [žiūrėta 2006 m. birželio 1 d.]. Prieiga per internetą: <http://irs.sagepub.com/cgi/reprint/38/3/331>
41. Mythbusting: What Every Female Athlete Should Know!, 2002. [žiūrėta 2006 m. rugpjūčio 17 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.womenssportsfoundation.org/cgi-bin/iowa/issues/rights/> .

42. Munday J. Identity in Focus: The Use of Focus Groups to Study the Construction of Collective Identity // *Sociology*, Vol. 40/1:89 – 105, SAGE Publications, 2006. [žiūrėta 2007 m. vasario 19 d.]. Prieiga per internetą: <http://soc.sagepub.com/cgi/reprint/40/1/89>
43. Pelak C.F. Women's Collective Identity Formation in Sports: A Case Study From Women's Ice Hockey // *Gender and Society*, Vol. 16/1:93 – 114, SAGE Publications, 2002. [žiūrėta 2006 m. sausio 20 d.]. Prieiga per internetą: <http://gas.sagepub.com/cgi/reprint/16/1/93>
44. Polletta F., Jasper J.M. Collective Identity and Social Movement // *Annual Reviews of Sociology*, 2001. [žiūrėta 2007 m. kovo 19 d.]. Prieiga per internetą: <http://arjournals.annualreviews.org/doi/abs/10.1146/annurev.soc.27.1.283>
45. Reger J. Organizational Dynamics and Construction of Multiple Feminist Identities in The National Organization for Women // *Gender and Society*, Vol. 16/3: 710 – 727, SAGE Publications, 2001. [žiūrėta 2007 m. kovo 19 d.]. Prieiga per internetą: <http://gas.sagepub.com/cgi/reprint/16/5/710>
46. Risman B.J. Gender as A Social Structure: Theory Wrestling with Activism // *Gender and Society*, Vol.18/4: 429 – 450, SAGE Publications, 2004. [žiūrėta 2007 m. kovo 19 d.]. Prieiga per internetą: <http://gas.sagepub.com/cgi/reprint/18/4/429>
47. Team sport [žiūrėta 2006 06 01]. Prieiga per internetą: http://en.wikipedia.org/wiki/Team_sport
48. Vaugrand H. Pierre Bourdieu and Jean – Marie Brohm: Their Schemes of Intelligibility and Issues toward a Theory of Knowledge in the Sociology of Sport // *International Review for the Sociology of Sport*, Vol.36/2: 183 – 201, SAGE Publications, 2001. [žiūrėta 2007 m. vasario 19 d.]. Prieiga per internetą: <http://irs.sagepub.com/cgi/reprint/36/2/183>
49. Von der Lippe G. Media Image: Sport, Gender and National Identities in Five European Countries // *International Review for the Sociology of Sport*, Vol.37/3 - 4: 371 - 395, SAGE Publications, 2002. [žiūrėta 2007 m. kovo 19 d.]. Prieiga per internetą: <http://irs.sagepub.com/cgi/reprint/37/3-4/371>
50. Weiss O. Identity Reinforcement in Sport: Revisiting the Symbolic Interactionist Legacy // *International Review for the Sociology of Sport*, Vol.36/ 4:393 – 405, SAGE Publications, 2001. [žiūrėta 2007 m. vasario 19 d.]. Prieiga per internetą: <http://irs.sagepub.com/cgi/reprint/36/4/393>
51. Women and Sport, 2003 [žiūrėta 2007 balandžio 11 d.]. Prieiga per internetą: http://www.media-awareness.ca/english/issues/stereotyping/women_and_girls/women_coverage.cfm

PRIEDAI

1 priedas

INTERVIU GAIRĖS

I. Sporto biografija

1. Kada pradėjote sportuoti?
2. Ar krepšinis buvo pirmoji sporto šaka, kuria aktyviai užsiėmėte? Kokios kitos? Kodėl jas metėte?
3. Kodėl nusprendėte kultivuoti būtent šią sporto šaką? Kas tam turėjo daugiausiai įtakos: sporto šakos populiarumas, tėvai, draugai, mokytojai, atitiko Jūsų asmenybę?
4. Kokia buvo aplinkos reakcija Jums pradėjus sportuoti? Jus palaikė, ar jautėte spaudimą?
5. Ar dabar jaučiate palaikymą: sirgalių, tėvų, draugų, sporto administracijos, tos pačios sporto šakos atstovų vyrų? Kuo tai pasireiškia?

II. Lyčių nelygybė sporte

6. Kaip Jūs galvojate, ar profesionalus sportas vis dar yra labiau laikomas tik vyrams aktualia veikla? Kodėl taip yra? Kuo tai pasireiškia?
7. Kaip Jūs manote, ar vyrai ir moterys apskritai turi vienodas galimybes ir sąlygas užsiimti profesionaliu sportu? Krepšiniu? Kokios galimybės yra sudaromos vyrams ir kokios moterims?
8. Kaip Jūs manote, ar visuomenės susidomėjimas apskritai vyrų ir moterų kultivuojamomis sporto šakomis skiriasi? Ar tai priklauso nuo konkrečių sporto šakų? Ar susidomėjimas vyrų ir moterų krepšiniu skiriasi? Kodėl taip yra? Kaip tai galima būtų pakeisti? (sirgaliai, rėmėjai, sporto administracija)
9. Kaip Jūs manote, ar sporto administracija vienodai vertina profesionalius sportininkus vyrus ir moteris, jeigu jie pasiekia tuos pačius rezultatus? Ar nesijaučia vienos lyties išskėlimas aukščiau kitos? Kaip buvo mokykloje ir kaip yra dabar – universitetinėje komandoje? Ar tai nenumušo ūpo sportuoti?
10. Ar nejaučiate nuoskaudos, kad mažiau pasiekę sportininkai vyrai susilaukia daugiau dėmesio ir yra labiau vertinami, o merginos pasiekusios aukščiausius rezultatus tarsi lieka „už borto“? Kas tai lemia ir kaip tai būtų galima pakeisti?
11. Ar moterys vis dar yra diskriminuojamos sporte?
12. Kokių tikslų vedamos merginos ateina į profesionalų sportą (noras įrodyti, kad jos neblogesnės nei vyrai, garbės troškimas ir pan.?)

III. Ribos

13. Ar sporto administracija sezono pradžioje Jums iškelia tam tikrus tikslus? Ar turi komanda kokių nors lūkesčių?
14. Kaip Jūs manote, ar Jūs turite tokias pačias struktūrines sąlygas sportuoti kaip ir vaikinai? Kaip buvo mokykloje ir kaip yra dabar? (sportinė apranga, treniruočių laikas).
15. Kokių principu yra sudaromas treniruočių tvarkaraštis (Jūs pačios siūlote Jums tinkamiausią laiką, ar treniruočių laiką pasiūlo administracija post factum, t.y. geriausias laikas yra skiriamas vaikinams, o Jums kas lieka)?

16. Ar Jūs palaikote santykius su VU vaikinų komanda? Kokie jie yra? Ar bendraudama su jais nejaučiate, kad jie mano, jog jie yra pranašesni nei jūs? Kaip tai pasireiškia? Kodėl taip yra?
17. Ar Jūs konkuruojate su sportininkais vyrais dėl geresnių sąlygų, sirgalių ir pan.?
18. Kaip žinia šį sezoną pasiekėte tikrai aukštus sportinius laimėjimus. Ar po šio laimėjimo Jūs jaučiatės pakankamai įvertintos sporto administracijos ir pačių vaikinų?
19. Portalo Delfi analizė parodė, kad LSKL vaikinų varžybų rezultatai yra pristatomi šiame portale, o merginų ne? Ar nejaučiate dėl to nuoskaudos?
20. LSKL „Žvaigždių diena“.
21. LSKL portalo www.lskl.lt anonsavimo ir rezultatų pateiimo ypatumai. Ką apie tai manote?

IV. Kolektyvinė sąmonė

22. Kaip apibūdintumėte bendrumo jausmą?
23. Ar įsibėgėjant sezonui atsiranda bendrumo jausmas tarp komandos narių? Kaip tai pasireiškia (juokeliai, susikalbėjimas be žodžių, bendri tikslai)? Kas skatina bendrumo jausmo atsiradimą – pergalės, pralaimėjimai?
24. Ar turite kokių nors komandinių ritualų (skanduočių, pergalių šventimų)?
25. Ką Jums reiškia būti VU komandos nare? Ar Jūs tuo didžiuojatės?
26. Ar egzistuoja konkurencija tarp žaidėjų komandos „viduje“? Ar ji jaučiama nuolat? Ar tik tam tikrais momentais, pavyzdžiui, sezono pradžioje ar pabaigoje?
27. Ar jūs siekiate pirmiausia komandinių tikslų – pergalės, ar siekiate asmeninių (pagerinti savo pataikymo statistiką)?

V. Derybos

28. Kelintą sezoną žaidžiate VU komandoje? Ar pastebite kokius nors struktūrinius pokyčius (pagerėjo sąlygos, gaunate didesnę finansinę paramą, sumažėjo lyčių nelygybę ir pan.)?
29. Kaip Jūs manote, ar Jūs prisidedate prie komandos struktūrinių pokyčių – sąlygų gerinimo? Kaip prisidedate? Ar siūlote administracijai būdus, kaip būtų galima pagerinti sąlygas ir sumažinti nelygybę tarp vyrų ir moterų? Ką norėtumėte pagerinti?
30. Kaip būtų galima populiarinti moterų krepšinį?

LSKL vaikinių I grupės IX-jo 2006/07 metų čempionato NUOSTATAI

I. VADOVAVIMAS ČEMPIONATUI

1. Lietuvos studentų krepšinio lygos (toliau LSKL) vaikinių I gr. čempionatą organizuoja ir vykdo LSKL vykdomasis komitetas (toliau VK), o jo pravedimui betarpiškai vadovauja LSKL generalinis sekretorius, direktoratas ir vyriausioji teisėjų kolegija (toliau VTK), kurią tvirtina LSKL VK.

2. LSKL čempionatas vykdomas pagal FIBA taisykles. Žaidžiama "Wilson" firmos gamybos kamuoliais (Nr.7).

II. ČEMPIONATO DALYVIAI

1. LSKL 2006/2007 metų vaikinių I gr. čempionate gali dalyvauti po vieną visų Lietuvos aukštųjų mokyklų (LSKL narių) komandą, kurią sudaro šioje aukštojoje mokykloje besimokantys dieninio ar vakarinio skyriaus studentai (bakalaurai, magistrantai, doktorantai) arba studentai, esantys akademinėse atostogose, o taip pat vienerius metus (kalendorinius) po aukštosios mokyklos baigimo, bet tik iki 28 metų amžiaus (t.y. čempionato starto dieną dalyvis privalo dar neturėti 28 metų) ir turintys nustatytos formos galiojančias LSKL licencijas.

2. LSKL 2006/2007 metų vaikinių I gr. čempionate žaidžia 9 komandų: ŠU, VDU, LKKA, KTU, VPU, KU, LŽŪU, MRU ir VGTU studentų komandos.

3. Pasibaigus LSKL 2006/2007 metų I gr. vaikinių čempionatui, esant reikalui, gali būti sprendžiamas klausimas dėl komandos perėjimo iš I-os grupės į II-ją ir atvirkščiai.

III. KOMANDŲ REGISTRACIJA

Komandų registracija ir licencijų išdavimas žaidėjams vyks š.m. rugsėjo 11-15 dienomis, pateikiant LSKL direktoratui:

- a) oficialų žaidėjų sąrašą - paraišką pagal pridedamą nustatytos formos pavyzdį (priedas 1);
- b) kiekvieno žaidėjo studento pažymėjimą (studento bilietą) arba įskaitų knygelę, arba juos atitinkantį dokumentą, baigusiems diplomo nuorašą (kopija);
- c) po dvi spalvotas (3x4 cm) kiekvieno žaidėjo nuotraukas;
- d) komanda, norinti dalyvauti čempionate iki š.m. rugsėjo 11 d. privalo sumokėti į LSKL sąskaitą VK patvirtintą dalyvio mokestį 2500.00 Lt. sumoje ir pateikti finansinį dokumentą, patvirtinantį čempionate dalyvausiančios komandos mokesčio sumokėjimą, arba garantinį raštą, kad jis bus sumokėtas vėliau.

IV. VARŽYBŲ VYKDYMO SISTEMA

LSKL 2006/2007 metų vaikinių I gr. čempionatas vykdomas dviem etapais. Komandos klasifikuojamos pagal iškovotus taškus. Už kiekvienas laimėtas rungtynes skiriami 2 taškai, pralaimėtas - 1 taškas (įskaitant pralaimėjimą išsibaudavus) ir 0 taškų - už pralaimėjimą dėl teisės žaisti netekimo.

Čempionato pradžia: 2006 m. rugsėjo 18 d. - pabaiga 2007 m. gegužės 7 d.

ETAPAS:

Visos komandos I etape žaidžia tarpusavyje po dvejas rungtynes (du ratai), iš kurių viene-rias namuose ir vienerias išvykoje.

Varžybų pradžia: 2006 m. rugsėjo 18 d. - pabaiga 2007 m. vasario 26 d.

II ETAPAS (atkrintamosios varžybos):

Dalyvauja tik I-me etape 1-8 vietas užėmusios komandos.

Varžybų pradžia: 2007 m. kovo 5 d. - pabaiga gegužės 7 d.

Ketvirtfinalis - žaidžiama iki dviejų laimėtų rungtynių. Pirmosios rungtynės žaidžiamos I etape

aukštesnę vietą užėmusios komandos aikštelėje. Nugalėtojui išaiškinti prireikus trečių rungtynių, jos žaidžiamos ten, kur ir pirmosios rungtynės: 2007 m. kovo 5 d.–13 d.:

1v.-8v., 3v.-6v., 4v.-5v., 2v.-7v. ir 8v.-1v., 6v.-3v., 5v.-4v., 7v.-2v. ir, jei prireiks, vėl 1v.-8v., 3v.-6v., 4v.-5v., 2v.-7v.

Pusfinalis – žaidžiama iki dviejų laimėtų rungtynių: 2007 m. kovo 19 d.–27 d.

A(1v.-8v. laimėtojas) – B(4v.-5v. laimėtojas), B – A ir, jei prireiks, vėl A – B.

C(2v.-7v. laimėtojas) – D(3v.-6v. laimėtojas), D – C ir, jei prireiks, vėl C – D.

Finalas – žaidžiama iki trijų laimėtų rungtynių: 2007 m. balandžio 2 d. – gegužės 7 d.

III (A-B pralaimėtojas) – IV (C – D pralaimėtojas), IV – III, III – IV ir, jei prireiks, vėl IV – III, III – IV.

I (A-B laimėtojas) – II (C-D laimėtojas), II – I, I – II ir, jei prireiks, vėl II – I, I – II.

V. VARŽYBŲ LAIKAS

LSKL vaikinių I gr. 2006/2007 metų čempionato visos rungtynės, kaip taisyklė, vyksta pirmadieniais: Vilniuje-VPU sporto salėje, Kaune-sporto halėje, Klaipėdoje-Lietuvos krikščioniškojo fondo aukštosios mokyklos (LKFAM) sporto salėje ir Šiauliuose-Šiaulių sporto rūmuose (ŠSR) nuo 17.00 val., bet ne vėliau kaip nuo 20.00 val. (esant dvejoms rungtynėms). Esant būtinybei, LSKL direktoratas gali koreguoti varžybų vietą, dieną ir laiką.

VI. RUNGTYNIŲ TEISĖJAI IR KLUBŲ ATSTOVAI

1. LSKL 2006/2007 metų čempionato teisėjų sąrašą tvirtina LSKL direktoratas, suderinęs jį su LKF teisėjų asocijacija (TA).

2. LSKL VTK kiekvienoms rungtynėms paskiria po du aikštės teisėjus, iš kurių vienas yra vyresnis ir sekretoriata.

3. Netvykus paskirtam teisėjui, jį pakeisti gali tik to miesto, kur vyksta rungtynės, LSKL VTK atstovas ir tik iš LSKL direktorato patvirtinto sąrašo.

4. Rungtynių teisėjai vadovauja rungtynėms sutinkamai FIBA oficialioms krepšinio taisyklėms, jų interpretacija ir šiais nuostatais.

5. Kiekvienoms rungtynėms komanda-aikštelės šeimininkas rungtynės skiria savo atstovą, kuris rūpinasi technine įranga ir tvarka sporto salėje, sutinka ir išleidžia rungtynių teisėjus, o taip pat yra pilnai atsakingas už išsiuntimą LSKL direktoratui elektroniniu paštu arba faksu 2-jų valandų bėgyje po rungtynių statistikos protokolą. Prieš rungtynes komandos atstovas privalo prisistatyti rungtynių vyresniajam teisėjui.

VII. FINANSINIS APRŪPINIMAS

1. Visas išlaidas, susijusias su varžybų organizavimu ir rungtynių pavedimu padengia priimanti komanda.

2. LSKL direktoratas apmoka visas išlaidas, susijusias su aikštės teisėjais, sekretoriais ir medicinos personalu.

VIII. ŽAIDĖJAI

1. Kiekvienas žaidėjas, atstovaujantis savo aukštosios mokyklos komandą ir turintis LSKL žaidėjo licenciją, turi teisę žaisti LSKL 2006/2007 metų vaikinių I gr. čempionate. Šią licenciją pasirašo LSKL generalinis sekretorius. Licencijos prieš rungtynes privalo būti pateikiamos rungtynių sekretoriui, o esant reikalui ir rungtynių teisėjams.

2. Visos Lietuvos aukštosios mokyklos, norinčios dalyvauti LSKL 2006/2007 metų vaikinių I gr. čempionate, šių nuostatų III p. nustatyta tvarka ir terminais, pateikia LSKL direktoratui oficialų žaidėjų sąrašą - paraišką. Komanda gali registruoti ne daugiau kaip 15 žaidėjų. Žaidėjų, turinčių kitų lygų žaidėjų licencijas skaičius neribojamas. Iki registracijos pabaigos, t.y. iki š.m. rugsėjo 15 d. licencijos žaidėjams išduodamos nemokamai.

3. Atkrintamose varžybose (II etape) gali žaisti tik tie žaidėjai, kurie reguliariame sezone (I etape)

bus sužaidę ne mažiau kaip pusę rungtynių (pagal techninį protokolą).

4. Oficialaus žaidėjų sąrašo - paraiškos papildymas ar žaidėjų pakeitimas galimas LSKL direktoratui pateikus visus reikalingus dokumentus, bet tik iki I etapo pabaigos, t.y. iki 2007 m. vasario 26 d., nurodant vietoje kurio iš žaidėjų tai daroma (t.y. sąrašo - paraiškoje negali būti daugiau kaip 15 žaidėjų), bei sumokant už kiekvieną papildomą registruojamą žaidėją po 50.00 Lt.

5. Visose LSKL čempionato rungtynėse komandą sudaro 12 žaidėjų ir treneris. Kiekviena komanda taip pat gali turėti ir trenerių asistentą (-us), tačiau apie tai registruojant komandą privalo būti informuotas LSKL direktoratas ir VTK.

IX. ŽAIDĖJŲ APRANGA

1. Visi žaidėjai, dalyvaujantys LSKL vaikinių I gr. čempionate rungtynių metu privalo dėvėti vienodą ir tvarkingą LSKL VK patvirtinto pavyzdžio aprangą (FIBA taisyklių 4.3 paragrafas).

2. Galimą reklamą ant žaidėjų aprangos nustato ir tvirtina LSKL VK (FIBA taisyklių 4.3.2 punktas).

Pastaba: Už žaidėjų aprangos reikalavimų ignoravimą LSKL čempionato varžybose skiriama nuo 500.00 iki 1000.00 Lt. bauda.

X. PROTESTAI IR BAUDOS

1. LSKL komandos protestus, susijusius su LSKL 2006/2007 metų vaikinių I gr. čempionato vykdymu (sutinkamai FIBA taisyklėms) gali pateikti LSKL direktoratui tik kartu su 100.00 Lt užstatu, kuris gražinamas protestą patenkinus. LSKL direktoratas protestą privalo svarstyti trijų dienų bėgyje.

Protestas ir piniginis užstatas LSKL direktoratui, jeigu jo atstovo nėra rungtynėse, pateikiamas per rungtynių vyresnįjį teisėją.

2. Komandos, nepatenkintos LSKL direktorato sprendimu, turi teisę trijų parų bėgyje rašyti oficialią apeliaciją LSKL VK, pateikiant savo argumentus ir piniginį užstatą 200.00 Lt sumoje, kuris gražinamas apeliaciją patenkinus. LSKL VK sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas. 3. Nepateikus piniginio užstato, jokie protestai nepriimami ir nesvarstomi.

4. LSKL 2006/2007 metų vaikinių I gr. čempionate dalyvaujanti komanda, be rimtos priežasties neatvykusi į rungtynes ir apie tai neinformavus, baudžiama 500.00 Lt bauda ir gali būti pašalinta iš varžybų. Šį klausimą sprendžia LSKL direktoratas kartu su LSKL VTK. Pašalinus komandą iš čempionato jos visi rezultatai anuliuojami.

5. Paaiškėjus, jog komandoje LSKL 2006/2007 metų vaikinių I gr. čempionate žaidė žaidėjas, neturintis LSKL licencijos, rungtynių, kuriose jis žaidė, rezultatai anuliuojami (jeigu jkomanda šias rungtynes laimėjo), o komandai įskaitomas pralaimėjimas. Tokiam žaidėjui LSKL licencija neišduodama.

Atskiru atveju gali būti sprendžiamas klausimas dėl tos komandos tolimesnio dalyvavimo čempionate. Tai sprendžia LSKL direktoratas ir VTK.

6. Žaidėjas, rungtynių metu gavęs diskvalifikacinę arba dvi technines pražangas, praleidžia sekančias rungtynes. Jeigu žaidėjas tai ignoruoja, komandai tose rungtynėse įskaitomas pralaimėjimas (jeigu ji tas rungtynes laimėjo), o žaidėjas automatiškai privalo praleisti sekančias rungtynes. Jeigu ir tai jis ignoruoja, gali būti diskvalifikuotas iki sezono pabaigos. Tai sprendžia LSKL direktoratas kartu su VTK.

XI. APDOVANOJIMAS

1. Komandai, LSKL 2006/2007 metų vaikinių I gr. čempionato nugalėtojai, suteikiamas LSKL 2006/2007 metų čempiono vardas. Komanda apdovanojama čempionų taure, o žaidėjai čempionų medaliais ir asmeniniais prizais. Medaliu ir asmeniniu prizu taip pat apdovanojamas komandos treneris ir jo asistentas (-ai), jeigu toks yra.

2. Komandos, II-jų ir III-jų vietų laimėtojos, apdovanojamos taurėmis, o žaidėjai ir treneriai bei trenerių asistentai - medaliais ir pažymėjimais (sertifikatais).

3. Komandai, užėmusiai IV-tą vietą įteikiamas pažymėjimas (sertifikatas).

LSKL merginų grupės IX-jo 2006/07 metų čempionato NUOSTATAI

I. VADOVAVIMAS ČEMPIONATUI

1. Lietuvos studentų krepšinio lygos (toliau LSKL) merginų čempionatą organizuoja ir vykdo LSKL vykdomasis komitetas (toliau VK), o jo pravedimui betarpiškai vadovauja LSKL generalinis sekretorius, direktoratas ir vyriausioji teisėjų kolegija (toliau VTK), kurią tvirtina LSKL VK.

2. LSKL čempionatas vykdomas pagal FIBA taisykles. Žaidžiama "Spalding" arba "Molten" firmų gamybos kamuoliais (Nr. 6).

II. ČEMPIONATO DALYVIAI

1. LSKL 2006/2007 metų merginų čempionate gali dalyvauti po vieną visų Lietuvos aukštųjų mokyklų (LSKL narių) komandą, kurią sudaro šioje aukštojoje mokykloje besimokančios dieninio ar vakarinio skyriaus studentės (bakalaurės, magistrantės, doktorantės) arba studentės, esančios akademinėse atostogose, o taip pat vienerius metus (kalendorinius) po aukštosios mokyklos baigimo, bet tik iki 28 metų amžiaus (t.y. čempionato starto dieną dalyvė privalo dar neturėti 28 metų) ir turintčios nustatytos formos galiojančias LSKL licencijas.

2. LSKL 2006/2007 metų merginų čempionate žaidžia 8 komandos: VPU, KTU, VU, ŠU, VDU, MRU, KU ir LKKA studentų komandos.

III. KOMANDŲ REGISTRACIJA

Komandų registracija ir licencijų išdavimas žaidėjoms vyks š.m. rugsėjo 11-15 dienomis, pateikiant LSKL direktoratui:

- oficialų žaidėjų sąrašą - paraišką pagal pridedamą nustatytos formos pavyzdį (priedas 1);
- kiekvienos žaidėjos studentės pažymėjimą (studento bilieta) arba įskaitų knygelę, arba juos atitinkantį dokumentą, baigusiems diplomo nuorašą (kopijas);
- po dvi spalvotas (3x4 cm.) kiekvienos žaidėjos nuotraukas;
- komanda, norinti dalyvauti čempionate iki š.m. rugsėjo 11 d. privalo sumokėti į LSKL sąskaitą VK patvirtintą dalyvio mokestį 600.00 Lt sumoje ir pateikti finansinį dokumentą, patvirtinantį čempionate dalyvausiančios komandos mokesčio sumokėjimą, arba garantinį raštą, kad jis bus sumokėtas vėliau.

IV. VARŽYBŲ VYKDYMO SISTEMA

LSKL merginų 2006/2007 metų čempionatas vykdomas trimis etapais. Komandos klasifikuojamos pagal iškovotus taškus. Už kiekvienas laimėtas rungtynes skiriami 2 taškai, pralaimėtas – 1 taškas (įskaitant pralaimėjimą išsibaudavus) ir 0 taškų – už pralaimėjimą dėl teisės žaisti netekimo.

Čempionato pradžia: 2006 m. rugsėjo 20 d. - pabaiga 2007 m. balandžio 2 d.

I ETAPAS:

Visos komandos I etape žaidžia tarpusavyje po dvejas rungtynes (du ratai), iš kurių vienerias namuose ir vienerias išvykoje.

Varžybų pradžia: 2006 m. rugsėjo 20 d. - pabaiga 2007 m. vasario 14 d.

II ETAPAS (atkrintamosios varžybos):

Dalyvauja visos aštuonios komandos. Žaidžiama iki dviejų laimėtų rungtynių. Pirmosios rungtynės žaidžiamos I etape aukštesnę vietą užėmusios komandos aikštelėje. Nugalėtojai išaiškinti prireikus trečių rungtynių, jos žaidžiamos ten, kur ir pirmosios rungtynės.

Varžybų pradžia: 2007 m. vasario 21 d. – pabaiga kovo 22 d.

Ketvirtfinalis: 2007 m. vasario 21 d. – kovo 7 d.:

1 – 8, 3 – 6, 4 – 5, 2 – 7 ir 8 – 1, 6 – 3, 5 – 4, 7 – 2 ir, jei prireiks, vėl 1 – 8, 3 – 6, 4 – 5, 2 – 7 ir 8 – 1.

Pusfinalis: 2007 m. kovo 14 d. – 22 d.

A(1 v. - 8 v. laimėtojas) – B(4 v. – 5 v. laimėtojas) ir B – A ir, jei prireiks, vėl A – B.

C(2 v. – 7 v. laimėtojas) – D(3 v. – 6 v. laimėtojas) ir D – C ir, jei prireiks, vėl C – D.

III ETAPAS (finalas):

Finalinėse rungtynėse dėl 1 - 2 ir 3 - 4 vietų žaidžiamos tik vienerios rungtynės neutralioje aikštelėje.

Varžybų pradžia: 2007 m. kovo 26 d. - pabaiga - balandžio 2 d.

Dėl 3 – 4 vietų žaidžiama: 2007 m. kovo 26 d.

Dėl 1 – 2 vietų žaidžiama: 2007 m. balandžio 2 d.

V. VARŽYBŲ LAIKAS

LSKL merginų 2006/2007 metų čempionato visos rungtynės, kaip taisyklė, vyksta tik trečiadieniais. Rungtynių pradžia – ne anksčiau 17.00 val. ir ne vėliau kaip 19.00 val. Esant būtinybei, LSKL direktoratas gali koreguoti varžybų dienas ir laiką.

VI. RUNGTYNIŲ TEISĖJAI IR KLUBŲ ATSTOVAI

1. LSKL 2006/2007 metų čempionato teisėjų sąrašą tvirtina LSKL direktoratas, suderinęs jį su LKF teisėjų asociacija (TA).

2. LSKL VTK kiekvienoms rungtynėms paskiria po du aikštės teisėjus, iš kurių vienas yra vyresnis ir sekretoriatą.

3. Neatvykus paskirtam teisėjui, jį pakeisti gali tik to miesto, kur vyksta rungtynės, LSKL VTK atstovas ir tik iš LSKL direktorato patvirtinto sąrašo.

4. Rungtynių teisėjai vadovauja rungtynėms sutinkamai FIBA oficialioms krepšinio taisyklėms, jų interpretacija ir šiais nuostatais.

5. Kiekvienoms rungtynėms komanda, kurios aikštelėje vyksta rungtynės, pasirūpina medicinos personalu, o taip pat skiria savo atstovą, kuris rūpinasi technine įranga ir tvarka sporto salėje, sutinka ir išleidžia rungtynių teisėjus, o taip pat yra pilnai atsakingas už savalaikę LSKL direktorato informaciją apie rungtynių rezultatą (ne vėliau kaip sekančią dieną iki 10.00 val.).

Pastaba: už šio reikalavimo ignoravimą komandai – aikštės šeimininkei gali būti skiriama bauda nuo 50.00 iki 100.00 Lt.

Prieš rungtynes komandos atstovas privalo prisistatyti rungtynių vyresniajam teisėjui.

VII. FINANSINIS APRŪPINIMAS

1. Visas išlaidas, susijusias su varžybų organizavimu ir rungtynių pravedimu padengia pri-imanti komanda. Ji yra taip pat pilnai atsakinga už budintį medicinos personalą varžybų metu.

2. LSKL direktoratas apmoka visa išlaidas, susijusias su aikštės teisėjais, sekretoriatu ir medicinos personalu.

VIII. ŽAIDĖJOS

1. Kiekviena žaidėja, atstovaujanti savo aukštosios mokyklos komandą ir turinti galiojančią LSKL žaidėjos licenciją, turi teisę žaisti LSKL 2006/2007 metų merginų čempionate. Šią licenciją pasirašo LSKL generalinis sekretorius. Licencijos prieš kiekvienas rungtynes privalo būti pateikiamos rungtynių sekretoriui, o esant reikalui, ir rungtynių teisėjams.

2. Visos Lietuvos aukštosios mokyklos, norinčios dalyvauti LSKL 2006/2007 metų merginų čempionate, šių nuostatų III p. nustatyta tvarka ir terminais, pateikia LSKL direktoratui oficialų žaidėjų sąrašą - paraišką. Komanda gali registruoti ne daugiau kaip 15 žaidėjų. Iki registracijos pabaigos, t.y. iki š.m. rugsėjo 15 d. licencijos žaidėjoms išduodamos nemokamai.

Pastaba: registruoti ir žaisti leidžiama ir LMKL ar LMKAL licencijas turinčias žaidėjas.

3. Atkrintamose varžybose (II etape) gali žaisti tik tos LMKL licenciją turinčios žaidėjos, kurios reguliariame sezone (I etape) bus sužaidusios ne mažiau kaip pusę rungtynių. Sužaidusios rungtynės skaitomos tos, kuriose žaidėja bus išėjusi žaisti į aikštelę ir apie tai bus atitinkama atžyma rungtynių lape.

4. Oficialaus žaidėjų sąrašo - paraiškos papildymas ar pakeitimas galimas LSKL direktoratui pateikus visus reikalingus dokumentus, bet tik iki I-jo etapo pabaigos, t.y. iki 2007 m. vasario 14 d.,

nurodant vietoje kurios iš 15 žaidėjų tai daroma (t.y. sąrašė - paraiškoje negali būti daugiau kaip 15 žaidėjų), bei sumokant už kiekvieną papildomai ar naujai registruojamą žaidėją po 50.00 Lt.

5. Visose LSKL čempionato rungtynėse komandą sudaro 12 žaidėjų ir treneris. Kiekviena komanda taip pat gali turėti ir trenerį asistentą (-us), tačiau registruojant komandą apie tai privalo būti informuotas LSKL direktoratas ir VTK.

IX. PROTESTAI IR BAUDOS

1. LSKL komandos protestus, susijusius su LSKL 2006/2007 metų merginų čempionato vykdymu (sutinkamai FIBA taisyklėms) gali pateikti LSKL direktoratui tik kartu su 100,00 Lt užstatu, kuris gražinamas protestą patenkinus. Protestą LSKL direktoratas kartu su VTK privalo svarstyti trijų dienų bėgyje.

Protestas ir piniginis užstatas LSKL direktoratui, jeigu jo atstovo nėra rungtynėse, pateikiamas per rungtynių vyresnįjį teisėją.

2. Komandos, nepatenkintos LSKL direktorato ir VTK sprendimu svarstant protestą, turi teisę trijų parų bėgyje oficialiai rašyti apeliaciją LSKL VK, pateikiant savo argumentus ir piniginį užstatą 200,00 Lt sumoje, kuris gražinamas apeliaciją patenkinus. LSKL VK sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

3. Nepateikus piniginio užstato jokie protestai ar apeliacijos nepriimami ir nesvarstomi.

4. LSKL 2006/2007 metų merginų čempionate dalyvaujanti komanda, be rimtos priežasties neatvykusi į rungtynes ir apie tai neinformavus, baudžiama 300.00 Lt bauda ir gali būti pašalinta iš varžybų. Šį klausimą sprendžia LSKL direktoratas kartu su VTK. Pašalinus komandą iš čempionato jos visi rezultatai anuliuojami.

5. Paaiškėjus, jog komandoje LSKL 2006/2007 metų merginų čempionate žaidė žaidėja, neturinti LSKL licencijos, rungtynių, kuriose ji žaidė, rezultatai anuliuojami (jeigu komanda tas rungtynes laimėjo), o komandai įskaitomas pralaimėjimas. Tokiai žaidėjai LSKL licencija neišduodama.

Atskiru atveju gali būti sprendžiamas klausimas dėl tos komandos tolimesnio dalyvavimo čempionate. Tai sprendžia LSKL direktoratas ir VTK.

6. Žaidėja, rungtynių metu nubausta diskvalifikacine arba dviems techninėmis pražangomis, praleidžia sekančias rungtynes. Jeigu žaidėja tai ignoruoja, komandai tose rungtynėse įskaitomas pralaimėjimas, jeigu ji tas rungtynes laimėjo, o žaidėja automatiškai privalo praleisti sekančias rungtynes. Jeigu ir tai ji ignoruoja, ji gali būti diskvalifikuota iki sezono pabaigos. Tai sprendžia LSKL direktoratas kartu su VTK.

X. APDOVANOJIMAS

1. Komandai, LSKL 2006/2007 metų merginų čempionato nugalėtojai, suteikiamas LSKL 2006/2007 metų merginų čempiono vardas. Komanda apdovanojama čempionių taure, o žaidėjos – čempionių medaliais ir asmeniniais prizais. Medalium ir asmeniniu prizu taip pat apdovanojamas komandos treneris ir jo asistentas (-ai).

2. Komandos, II-jų ir III-jų vietų laimėtojos, apdovanojamos taurėmis, o žaidėjos ir treneriai bei trenerių asistentai - medaliais ir pažymėjimais (sertifikatais).

3. Komandai, užėmusiai IV-tą vietą įteikiamas pažymėjimas (sertifikatas).

2 lentelė. Portale www.lskl.lt publikuotų pranešimų sąrašas (2006 – 2007 m. sezonas)

Nr.	Pavadinimas	Data	Lytis
1	VGTV pateikė siurprizą nugalėdama VDU	2006 09 18	vyr.
2	LKKA sunkiai nugalėjo MRU	2006 09 18	vyr.
3	KU pergale pradėjo LSKL sezoną	2006 09 18	vyr.
4	KTU įveikė LŽŪU tik po pratęsimo	2006 09 19	vyr.
5	Pirmadienį sporto halėje antrojo LSKL turo susitikimai	2006 09 24	vyr.
6	LKKA nugalėjo uostamiesčio krepšininkus	2006 09 25	vyr.
7	ŠU šešiese nugalėjo VGTV komandą	2006 09 26	vyr.
8	VPU iškovėjo pirmąją pergalę Kaune	2006 09 26	vyr.
9	Pirmadienį studentų lygoje – "Naujieji lietuviai"	2006 10 01	vyr.
10	LŽŪU ekipa neprilygo technikams	2006 10 03	vyr.
11	LKKA iškovėjo nesunkią pergalę	2006 10 03	vyr.
12	ŠU sostinėje iškovėjo antrąją pergalę	2006 10 03	vyr.
13	VDU įveikė sostinės krepšininkus	2006 10 03	vyr.
14	VDU po sunkios kovos įveikė "žemkę"	2006 10 03	vyr.
15	G.Leonavičius: "Būtų smagu patekti į ketvertuką"	2006 10 04	vyr.
16	LKKA nugalėjo VDU krepšininkus	2006 10 09	vyr.
17	Teisininkai įveikė uostamiesčio studentus	2006 10 09	vyr.
18	VGTV krepšininkai šventė jau trečiąją pergalę	2006 10 09	vyr.
19	ŠU Kaune sutriuškino LŽŪU	2006 10 09	vyr.
20	Pirmadienį LSKL – principinės dvikovos	2006 10 09	vyr.
21	Klaipėdiečiai priverė pasiduoti titulą ginančius šiauliečius	2006 10 16	vyr.
22	M.Lukauskiui pasistiprinusi MRU ekipa palaužė KTU	2006 10 16	vyr.
23	VPU sutriuškino „žemkę“	2006 10 16	vyr.
24	LKKA iškovėjo penktąją pergalę	2006 10 16	vyr.
25	Studentų lygoje - penktosios savaitės dvikovos	2006 10 16	vyr.
26	Pirmadienį studentų lygoje turnyro lentelės kaimynų dvikovos	2006 10 22	vyr.
27	LKKA pratęsė pergalių seriją	2006 10 23	vyr.
28	Klaipėdiečiai iškovėjo dar vieną pergalę	2006 10 23	vyr.
29	VPU komanda sutriuškino čempionus	2006 10 23	vyr.
30	VDU krepšininkai nugalėjo MRU auklėtinius	2006 10 23	vyr.
31	M.Valaitis: "Svajojame patekti į ketveriukę..."	2006 10 25	vyr.
32	Merginų grupėje pirmąją LKKA studentės	2006 10 26	mot.
33	M.Lukauskis: "Šiomet tikrai nebūsime autsaideriai"	2006 10 26	vyr.
34	LŽŪU patyrė septintąjį pralaimėjimą	2006 10 30	vyr.
35	Šiauliečiai sutriuškino technologus iš Kauno	2006 10 30	vyr.
36	VDU iškovėjo sudėtingą pergalę	2006 10 30	vyr.
37	VGTV komanda iškovėjo ketvirtą pergalę	2006 10 30	vyr.
38	LSKL startuoja aukštųjų mokyklų atvirų durų pasirodymai	2006 10 30	vyr.
39	VDU krepšininkai palaužė KTU ekipą	2006 11 06	vyr.
40	KU Vilniuje nugalėjo VGTV krepšininkus	2006 11 06	vyr.
41	LŽŪU iškovėjo pirmąją pergalę	2006 11 06	vyr.
42	Antroje vaikinių grupėje Vilniaus pogrūpyje pirmąją VK	2006 11 09	vyr.
43	Po pirmojo merginų grupės rato - ryškus LKKA komandos atotrūkis	2006 11 09	mot.
44	Kauno pogrūpio pirmojo rato kovas be nuostolių baigė tik KK ekipa	2006 11 09	vyr.

45	VDU neleido šiauliečiams pakartoti pernykščio finalo	2006 11 13	vyr.
46	Klaipėdos krepšininkai nugalėjo LŽŪU	2006 11 13	vyr.
47	Sostinės derbyje – VPU pergalė	2006 11 13	vyr.
48	KTU mačo paskutinėmis sekundėmis pralaimėjo VGTU	2006 11 13	vyr.
49	Pirmadienį LSKL dvikovos vyks keturiuose Lietuvos miestuose	2006 11 13	vyr.
50	Klaipėdoje organizuotas šou sulaukė didelio susidomėjimo	2006 11 14	vyr.
51	Merginų grupė: Svarbi VDU pergalė prieš šiaulietes	2006 11 16	mot.
52	R.Vaičius: "Sustiprėję kovosime dėl čempionų vardų"	2006 11 16	vyr.
53	VGTU krepšininkai VDU priešinosi tik du kėlinius	2006 11 20	vyr.
54	Klaipėdiečiai po pratęsimo nusileido VPU studentams	2006 11 20	vyr.
55	LKKA pergalių serijos nenutraukė ir MRU	2006 11 20	vyr.
56	Autsaiderių mūšyje stipresni buvo LŽŪU studentai	2006 11 20	vyr.
57	Pirmadienį LSKL lyderiai rungtyniaus Vilniuje	2006 11 20	vyr.
58	LSKL rinktinėje – pajėgiausi čempionato krepšininkai	2006 11 21	vyr.
59	P.Stasiulionis: "Nenuleidžiame rankų"	2006 11 22	vyr.
60	Vaikinų II grupėje pirmauja Vilniaus ir Kauno kolegijos	2006 11 23	vyr.
61	Merginų grupė: Kauno derbį antrą kartą laimėjo KTU	2006 11 23	mot.
62	Pirmadienį į LSKL sugrįžta "Naujieji lietuviai"	2006 11 26	vyr.
63	VDU patyrė trečiąją nesėkmę	2006 11 27	vyr.
64	ŠU iškovojo penktąją pergalę	2006 11 27	vyr.
65	Sostinėje VPU iškovojo pergalę prieš KTU	2006 11 27	vyr.
66	Klaipėdiečiai privertė pirmą kartą pralaimėti LSKL lyderius	2006 11 27	vyr.
67	A.Milaknis: Norint kilti, reikia įrodyti, kad esi vertas	2006 12 01	vyr.
68	MRU nugalėjo LSKL čempionus ŠU krepšininkus	2006 12 04	vyr.
69	LKKA nesunkiai įveikė KTU krepšininkus	2006 12 04	vyr.
70	VDU svečiuose sutriuškino VPU komandą	2006 12 04	vyr.
71	Trečioji iš eilės LŽŪU pergalė – triuškinama persvara	2006 12 04	vyr.
72	Pirmadienį LSKL - turnyro lentelės lyderių dvikova	2006 12 04	vyr.
73	Merginų grupėje vis dar nepralaimėjo LKKA	2006 12 07	mot.
74	P.Šakinis: Noriu būti pirmas	2006 12 09	vyr.
75	MRU sutriuškino klaipėdiečius	2006 12 11	vyr.
76	LŽŪU svečiuose įveikė čempionus	2006 12 11	vyr.
77	Spurtas po didžiosios pertraukos lėmė VGTU pergalę	2006 12 11	vyr.
78	VDU atkeršijo LKKA studentams	2006 12 11	vyr.
79	Pirmadienį net trys LSKL dvikovos Vilniuje!	2006 12 11	vyr.
80	Pirmadienį - naujos merginų aprangos pristatymas	2006 12 13	mot.
81	Pirmadienį – LSKL baigiasi pirmoji sezono dalis	2006 12 17	vyr.
82	KTU šventė antrąją pergalę	2006 12 18	vyr.
83	Ilgai atsilikinęje technikai išplėšė pergalę prieš LKKA	2006 12 18	vyr.
84	Klaipėdiečiai įtikinamai įveikė penkis šiauliečius	2006 12 18	vyr.
85	Po LSKL merginų madų šou – kalėdinis vakaras Kaune	2006 12 19	mot.
86	V.Šarauškas: "Didelis krūvis trukdo žaisti geriau"	2006 12 22	vyr.
87	VDU krepšininkų dovana fanams - precedento neturinti akistata	2006 12 28	vyr.
88	Šventinėje dvikovoje - VDU komandos pergalė	2006 12 31	vyr.
89	Sausio 29-ąją - LSKL "Žvaigždžių diena"!	2007 01 12	abi
90	Įspūdinga LSKL "Žvaigždžių diena" su "Time Team"	2007 01 17	abi
91	P.Motiejūnas: "Dar nežadu baigti karjeros"	2007 01 19	vyr.
92	LSKL "Žvaigždžių dienoje" – bandymas pasiekti dėjimų rekordą	2007 01 25	vyr.
93	Vaikinų ir merginų sudėtyje LSKL "Žvaigždžių diena" (papildyta)	2007 01 26	abi
94	"Lietuvos" rinktinė atsilygino kauniečiams	2007 01 29	vyr.
95	M.Kalnietis neapgynė "Oro karaliaus" titulo	2007 01 29	vyr.

96	Taikliausi LSKL – L.Aglinskaitė ir P.Šakinis	2007 01 29	abi
97	"Lietuvos" krepšininkės nugalėjo kaunietės	2007 01 29	mot.
98	LSKL estafetėse geriausiai sekėsi kauniečiams	2007 01 29	abi
99	LSKL grįžta į krepšinio aikšteles	2007 02 04	vyr.
100	ŠU paskutinę mačo sekundę įveikė VPU	2007 02 05	vyr.
101	LŽŪU studentai įveikė ir LKKA komandą	2007 02 05	vyr.
102	Teisininkams nepavyko palaužti LSKL lyderių	2007 02 05	vyr.
103	Klaipėdiečiai šventė pergalę Kaune	2007 02 05	vyr.
104	LSKL merginų grupėje sužaistos priešpaskutinio turo mačai	2007 02 08	mot.
105	V.Jasikevičius: "Man patinka LSKL"	2007 02 23	vyr.
106	Pirmadienį LSKL – paskutinės reguliariojo sezono rungtynės	2007 02 25	vyr.
107	M.Kalnietis ir P.Parachomikas pateko į LKL "Oro karaliaus" finalą	2007 02 25	vyr.
108	Du naudingiausi žaidėjai ir atkovotų kamuolių rekordas	2007 02 26	vyr.
109	MRU reguliarųjį sezoną baigė antra pergale iš eilės	2007 02 26	vyr.
110	VDU patyrė netikėtą pralaimėjimą namuose	2007 02 26	vyr.
111	KTU nepateikė staigmenos paskutiniame mače	2007 02 26	vyr.
112	KU po sunkios kovos Kaune įveikė LŽŪU krepšininkus	2007 02 26	vyr.
113	LKKA šiauliečiams nepaliko jokių vilčių	2007 02 28	vyr.
114	Merginų grupėje - du nežinomieji	2007 03 01	mot.
115	Pirmoje grupėje prasideda ketvirtfinalis, antroje - pusfinalis	2007 03 01	vyr.
116	V.Gabšys pagerino du LSKL rekordus	2007 03 01	vyr.
117	LSKL – kovo beprotybė	2007 03 04	vyr.
118	Reguliarusis sezonas baigėsi triuškinančia LKKA pergale	2007 03 04	vyr.
119	VPU krepšininkai mačo pabaigoje pasirodė stipresni	2007 03 05	vyr.
120	LKKA nugalėjo LŽŪU krepšininkus	2007 03 05	vyr.
121	KU nugalėjo titulą ginančius šiauliečius	2007 03 05	vyr.
122	VDU ketvirtfinalį pradėjo triuškinančia pergale	2007 03 05	vyr.
123	Žingsnį finalo link žengė VU ir KTU-2 komandos	2007 03 08	vyr.
124	Merginų grupėje paaiškėjo visos pusfinalio dalyvės	2007 03 08	mot.
125	P.Parachomikas: "Norėčiau žaisti pirmoje grupėje"	2007 03 10	vyr.
126	LSKL – atsakomosios ketvirtfinalio rungtynės	2007 03 11	vyr.
127	VG TU atsirevanšavo pedagogams po pratęsimo	2007 03 12	vyr.
128	Šiauliečiai dėl čempionų vardo nebekovos	2007 03 12	vyr.
129	Vilniuje VDU sulaukė rimto pasipriešinimo	2007 03 12	vyr.
130	LKKA tik mačo pabaigoje išplėšė kelialapį į pusfinalį	2007 03 12	vyr.
131	Mačas tarp VG TU ir VPU neįvyko	2007 03 14	vyr.
132	LKKA merginų pusfinalį pradėjo triuškinama pergale	2007 03 16	mot.
133	Antros grupės finale vietą užsitikrino KTU-2 ekipa	2007 03 16	vyr.
134	LSKL pusfinalyje – stipriausios čempionato komandos	2007 03 18	vyr.
135	KU sutriuškino LKKA krepšininkus	2007 03 19	vyr.
136	VDU sunkiai, bet pergalingai pradėjo pusfinalio varžybas	2007 03 19	vyr.
137	LSKL antros vaikinių grupės finale - VU ir KTU-2	2007 03 22	vyr.
138	T.Šablinskas: Pusfinalyje galime nugalėti VDU	2007 03 24	vyr.
139	Ar sulauksime intrigos lemiamose pusfinalio dvikovose?	2007 03 25	vyr.
140	Klaipėdiečiai išplėšė kelialapį į finalą	2007 03 26	vyr.
141	VDU krepšininkai nesunkiai pateko į finalą	2007 03 26	vyr.
142	Merginų grupės finale – kaunietės prieš vilnietes	2007 03 30	mot.
143	Antros grupės finale VU triuškinė KTU-2	2007 03 31	vyr.
144	Pirmąją pergalę finale iškovojo VDU krepšininkai	2007 04 02	vyr.
145	LKKA sutriuškino VPU krepšininkus	2007 04 02	vyr.

146	LSKL finalo favoritė – VDU komanda	2007 04 02	vyr.
147	Pirmadienį prasideda LSKL finalų kovos	2007 04 02	vyr.
148	Antros grupės finale dviejų rungtynių neužteko	2007 04 05	vyr.
149	M.Kalnietis: Didžiausias VDU pranašumas – priekinė linija	2007 04 05	vyr.
150	Pirmadienį - šou programa ir Klaipėdoje	2007 04 08	vyr.
151	LKL "Oro karaliaus" konkurse - M.Kalnietis ir P.Parachomikas	2007 04 08	vyr.
152	LSKL lyderių dvikova - Klaipėdoje	2007 04 11	vyr.
153	Lyderių dvikovą laimėjo VDU	2007 04 12	vyr.
154	Vilniečių derbis baigėsi VGTU pergale	2007 04 12	vyr.
155	Be lyderių žaidusi VPU nepasipriešino LKKA studentams	2007 04 12	vyr.
156	LSKL autsaideriai įveikė šiauliečius	2007 04 12	vyr.
157	Merginų grupėje baigėsi reguliarusis sezonas	2007 04 15	mot.
158	LSKL bronzos medaliai - LKKA rankose	2007 04 16	vyr.
159	KTU tapo merginų grupės bronzininkėmis	2007 04 16	mot.
160	LSKL - mažojo finalo dvikovos	2007 04 16	abi
161	Antroje vaikinų grupėje prasidėjo ketvirtfinaliai	2007 04 16	vyr.
162	LSKL uždarymas - naktiniame klube SIENA!	2007 04 18	abi
163	LSKL – priešpaskutinio turo dvikovos	2007 04 18	vyr.
164	LKKA neturėjo vargo su šiauliečiais	2007 04 19	vyr.
165	MRU be diskvalifikuoto lyderio įveikė „žemkę“	2007 04 19	vyr.
166	Klaipėdiečiai nugalėjo VGTU krepšininkus	2007 04 19	vyr.
167	VDU sutriuškino KTU krepšininkus	2007 04 19	vyr.
168	Antrosios grupės finale triumfavo kauniečiai	2007 04 20	vyr.
169	Pirmieji sirgaliai pateks į LSKL uždarymo vakarėlį	2007 04 22	abi
170	LSKL superfinalų priešprieša - jau pirmadienį	2007 04 22	abi
171	Naujieji LSKL čempionai - VDU krepšininkai!	2007 04 23	vyr.
172	Merginų grupės auksas - LKKA studentėms	2007 04 23	mot.
173	Vaikinų antroje grupėje aiškūs trys pusfinalio dalyviai	2007 04 23	vyr.
174	G.Leonavičius turės praleisti vienerias rungtynes	2007 04 23	vyr.
175	Merginų grupėje pirmąsias ketvirtfinalio rungtynes laimėjo favoritės	2007 04 24	mot.
176	"VDU Fanai" varžėsi su VDU merginų komanda	2007 04 24	mot.
177	Iškilminga LSKL apdovanojimų ceremonija - Vilniaus rotušėje	2007 05 02	abi
178	LSKL iškilmingai užbaigė devintąjį sezoną	2007 05 06	abi
179	SELL žaidynės vėl grįžta į Kauną	2007 05 15	abi
180	M.Sauliūtė pasiekė baudų mėtymo rekordą	2007 05 15	mot.
181	SELL žaidynių krepšinio turnyruose – 16 lietuviškų komandų	2007 05 18	abi

3 lentelė. Portale www.delfi.lt publikuotų pranešimų sąrašas (2006 – 2007 m. sezonas)

Nr.	Pavadinimas	Data	Lytis
1	LSKL graisumingai pradėjo naują sezoną	2006 09 16	abi
2	Prasidėjo devintasis LSKL sezonas	2006 09 19	abi
3	LSKL atrajame ture - įtemptos dvikovos	2006 09 26	abi
4	Studentų lygoje ryškėja lyderiai	2006 09 26	abi
5	Principinę studentų lygos dvikovą laimėjo LKKA žaidėjai	2006 10 10	mot.
6	LSKL ir toliau pergalingai rungtyniauja LKA komanda	2006 10 17	mot.
7	Šeštoji LKKA pergalė Lietuvos studentų krepšinio lygoje	2006 10 24	vyr.
8	LSKL pergalės iškovojo favoritai	2006 10 31	vyr.
9	VDU studentų lygoje atsirevanšavo šiauliečiams	2006 11 04	vyr.
10	LSKL čempionus nugalėjo teisininkai	2006 11 04	vyr.
11	Studentų lygoje neliko nelaimėjusių komandų	2006 11 07	vyr.
12	Studentų lygoje neliko nepralaimėjusių komandų	2006 11 07	vyr.
13	Studentų lygoje intriga didėja	2006 11 21	vyr.
14	LSKL įrodė pranašumą prieš moksleivius	2006 11 25	vyr.
15	VDU atkeršijo LKKA studentams	2006 12 12	vyr.
16	6 - oji LSKL čempiono nesėkmė sezone	2006 12 19	vyr.
17	V.Garastas:studentai eina teisingu keliu	2006 12 19	vyr.
18	LSKL "Žvaigždių dienoje" - bandymas pasiekti dėjimų rekordą	2007 01 25	vyr.
19	Lietuvos studentai ir studentės pranoko kauniečius	2007 01 30	vyr.
20	Naudingiausias - V.Jasikevičius	2007 01 30	vyr.
21	M.Kalnietis neapgynė "Oro karaliaus" titulo	2007 01 30	vyr.
22	Taikliausi - L.Aglinskaitė ir P.Šakinis	2007 01 30	vyr.
23	"Lietuvos" krepšininkės nugalėjo kaunietes	2007 01 30	vyr.
24	LSKL estafetėse geriausiai sekėsi kauniačiams	2007 01 30	vyr.
25	Įsibėgėję LŽŪU krepšininkai įveikė ir LKKA studentus	2007 02 06	vyr.
26	LSKL autsaideriai nugalėjo titulą ginančius šiauliečius	2007 02 13	vyr.
27	VDU užsitikrino LSKL reguliariojo sezono nugalėtojų vardą	2007 02 20	vyr.
28	LSKL - du naudingiausi žaidėjai ir atkovotų kamuolių rekordas	2007 02 27	vyr.
29	V.Gabšys pataikė 10 tritaškių, o LKKA šventė pergalę	2007 03 01	vyr.
30	LSKL atkrintamosios varžybos prasidėjo favoritų peralėmis	2007 03 01	vyr.
31	Paaiškėjo trys LSKL pusfinalio dalyviai	2007 03 13	vyr.
32	LSKL žingsnį finalo link žengė VDU ir KU ekipos	2007 03 20	vyr.
33	LSKL finale susitiks Kauno ir Klaipėdos universitetai	2007 03 27	vyr.
34	LSKL bronzos medaliais pasidabino KTU studentės ir LKKA studentai	2007 04 17	vyr.
35	Naujieji LSKL čempionai - VDU krepšininkai	2007 04 23	vyr.
36	LSKL merginų grupės auksas - LKKA studentėms	2007 04 23	vyr.

Interviu Nr.1.

Kristina

VU merginų krepšinio komandos puolėja

Sporto biografija

Kada pradėjote sportuoti?

Pradėjau trečioje klasėje.

Tai buvo pirma tavo kultivuojama sporto šaka?

Taip. Aišku lankiau dar visokius chorus, dailes, nes buvo įdomu. Bet paskui atėjo trenerė, pasiūlė ir nuo trečios klasės žaidžiu krepšinį.

Tai daugiausiai įtakos tavo apsisprendimui žaisti krepšinį turėjo trenerė? Ar aplinka tave paveikė?

Buvau aukšta ir norėjau kažką veikti po pamokų, nes turėjau daug laisvo laiko.

Kaip į tavo šį sprendimą reagavo tėvai?

Labai palaikė.

O draugai?

Keista juems buvo iš pradžių, bet paskui priprato.

O kaip dabar?

Vis tik visi nustemba... bet aš manau, kad moteriškumas ir krepšinis yra suderinamas dalykas.

O iš sirgalių jaučiate palaikymą?

Yra vaikinų krepšinio komanda. Keista, bet jie daugiausiai ateina ir palaiko. Ateina tėveliai tų merginų, kurios Vilniuje gyvena, draugai, kursioikai.

O sporto administracija?

Deja... ateina taip retai, kad aš net nežinau. Man kartais atrodo, kad jie net nežino mūsų rezultatų.

Lyčių nelygybė sporte

Kaip tu galvoji, ar profesionalus sportas vis dar yra labiau laikomas tik vyrams aktualia veikla?

Taip, dar tebėra. Krepšinyje irgi tas tebėra, na nebent „Lietuvos telekomo“ komanda, gal jos dabar vienintelės tokios krepšininkės, kurios, nors ir negaliu taip sakyti, panašiai uždirba kiek vyrai, bet daugiausiai iš Lietuvos krepšininkių.

O kodėl taip yra, kad vyrai neužleidžia pirmaujančių pozicijų sporte?

Net nežinau iš tikrųjų, gal Lietuvoje ir tas pats moterų krepšinis yra mažiau proteguojamas. Gal dar dėl to, kad moterų sportas mūsų visuomenėje nėra įdomus. Jiems paprasčiausiai neįdomu, ar jos sportuoja ar ne, kokie jų rezultatai.

Kaip manai, ar vyrai ir moterys apskritai turi vienodas galimybes ir sąlygas užsiimti profesionaliu sportu?

Profesionalų atžvilgiu, tai man atrodo vienodos galimybės yra. O mėgėjiškam sporte tai tikrai daugiau vyrų yra. Ir rėmimas, ir palaikymas ten yra kitoks, žymiai didesnis. Į moteris ne tiek dėmesio kreipiama. Tarkim ir į mus studentes.

O kuo tai pasireiškia?

Vyrams daugiau pinigų skiriama, juos daugiau palaiko sporto administracija. Kadangi daugiau lėšų skiria, tai daugiau ir reklamuoja, o tas įtakoja ir tai, kad jie turi daugiau sirgalių. Ir tai inspiruoja toki mąstymą, kad vyrai yra populiarnesni.

Tai kaip supratai tu manai, kad visuomenės susidomėjimas apskritai vyrų ir moterų kultivuojamomis sporto šakomis skiriasi?

Net nežinau iš tikrųjų. Gal skiriasi kažkiek.

O nuo ko tu manai tai priklauso?

Manau, kad tos sporto šakos, kurios yra moteriškesnės susilaukia daugiau dėmesio, nes vyrams ir visai visuomenei daug maloniau žiūrėti į tų sporto šakų atstoves moteris. Čia lyg ir daugiau moteriškumo yra. O tos moterys, kurios užsiima daugiau vyrišku sportu, ar tai būtų futbolas, ar sunkioji atletika, ar disko metimas, tai ten jau nebesimato, kad moteris yra. Ten visai nei patiem vyrams neįdomu žiūrėti į vyriškas sporto šakas kultivuojančias moteris. Gal vyrai apskritai ateina pažiūrėti į gražias moteris sportininkes, kaip tos moterys atrodo kažką darydamos.

Gal turi sumanymų, kaip būtų galima pakeisti visą šią situaciją, kad bent jau sirgalių atžvilgiu moterų ir vyrų sportu susidomėjimas būtų apylygis?

Net nežinau...

Kaip tu manai, ar sporto administracija vienodai palaiko vyrus ir moteris?

Nevienodai. Moterų, kurios aktyviai sportuoja ir pasiekia aukštus rezultatus, yra mažiau nei vyrų. Tik tai tos, kurios užima prizines vietas, pasiekia aukštus rezultatus, tai joms ir didesnis dėmesys yra skiriamas. Bet vis dėl to vyrai pasiekia daugiau nei moterys, todėl jiems ir didesnis dėmesys skiriamas. Mes jau susitaikėm su tokia situacija, kad moterys nėra taip vertinamos ir manau neverta kelti bangų, nes tavęs niekas neišgirs. O jei ir išgirs, tai turėtų būti drąsus žmogus, kad galėtų kažką pakeisti.

O jūs pakalbate tarpusavyje, kaip būtų galima pakeisti šią situaciją?

Kažkaip nelabai, neskaip minėjau mes jau su tuo susitaikę.

O kaip tu manai, ar kažkas panašaus į Title IX galėtų Lietuvoje ką nors pakeisti?

Nemanau, nes mes esame per daug konservatyvūs. Na gal kažkada...

Tai apiendrinant norėčiau sužinoti tavo nuomonę, ar moterys yra diskriminuojamos sporte?

Kažkiek tai taip.

Kokių tikslų vedamos merginos ateina į profesionalų sportą?

Užsidirbti nori. Mes pavyzdžiui dėl savęs sportuojam. Visos jau ilgai sportuojam ir ne taip ir lengva būtų viską mesti. Nėra kur kitur žaisti, tai mes už universitetą gal trijose lygose žaidžiam iš azarto. Mes norim save realizuoti, išsiliesti po visų paskaitų ir darbų. Ir ateinam dėl to sportuoti.

Ribos

Ar sporto administracija sezono pradžioje jums iškelia kokius nors tikslus?

Šiais metais jeigu neklystu buvo iškeltas tikslas – patekti į ketvertuką.

O jūs pačios komandoje išsikeliate sau tikslus?

Be abejo. Laimėti aukštesnę vietą nei pernai.

Ar jautėsi kažkokie struktūriniai pokyčiai kai dar mokeisi mokykloje tarp vaikinams ir merginoms sudaromų sportuoti sąlygų?

Aš iki 15 metų mokiausi Šiauliuose, tai ten niekas nesiskyrė. O nuo 15 metų atvažiavau į Vilnių, į Ozo vidurinę mokyklą, ten tos profesionalios duonos paragavau. Vos ne visi sportininkai buvo jauni profesionalai. Iš tikrųjų, ten visiems iš skirtingų federacijų ar trenerių buvo skiriamas savotiškas dėmesys: vienas treneris skiria tau dėmesį, kitas kitam. Tai nelabai jaučiau to skirtumo. Bet kai žaidžiau už rinktinę savo metų, ten jau jautėsi. Tarkim būdavo merginų rinktinė ir vaikinų rinktinė. Ir ten tas skirtingas dėmesys labai išryškėdavo, nes vaikinams duodavo ir visokios atributikos daugiau, jiems geresnės gyvenimo sąlygos būdavo sudarytos. Gal ne visada, bet daugumoje.

O kaip dabar universitete?

Kadangi vaikinai žaidžia antroje lygoje, o mes žaidžiam pirmoje lygoje ir esam antroje vietoje ši sezoną. Tai užėmėm aukštesnę vietą nei jie. Ir pernai jie žemesnę vietą užėmė savo lygoje, o mes aukštesnę... tai net nežinau. Nors iš valdžios tai dar nieko nesulaukėm.

Gal žinai, kokių principu yra sudaromas treniruočių tvarkaraštis?

Visų pirma priklauso nuo to, kada gaunam salę. Mes salę turim penkis kartus per savaitę, vaikinai – keturis kartus. Manau mums daugiau duoda, kadangi mes užimame aukštesnę poziciją negu jie. Dėl treniruočių grafiko? Tai kada salė yra, tai mes derinamės tarpusavyje su trenere ir komandos merginoms, kad galim visos ateiti.

Jau minėjai, kad palaikote santykius su VU vaikinų komanda, kaip tu juos apibūdintum?

Jei neklystu, tai trys ar keturios panelės draugauna su vaikinų komandos nariais. O likusieji paprasčiausiai geri draugai. Pavyzdžiui nueinam po varžybų pasėdėt visi, jie ateina mūsų varžybų pažiūrėti, mes irgi nueiname į jų varžybas jų palaikyti. Tokie draugiški santykiai.

Tai jūs nejaučiate iš jų, kad jie yra pranašesni už jus?

Kartais būna taip, po pralaimėtų varžybų. Pasako „O jūs čia tą padarėt, to nepadarėt“. Bet kritiką visada reikia priimti. Bet tokio, kad tokio jų pranašumo tikrai nesijaučia.

Kaip tu manai jūs konkuruojate su vaikiniais dėl geresnių sąlygų, dėl sirgalių?

Mes tikrai ne, bet manau jie tai konkuruoja su mumis.

Kaip žinia šį sezoną pasiekėte tikrai aukštus sportinius laimėjimus. Ar po šio laimėjimo Jūs jaučiatės pakankamai įvertintos?

Kai atėjo naujas prezidentas labai daug viskas pasikeitė, labai daug renginių, labai daug dėmesio skiriama pačiai LSKL. Moterų A lyga, kur mes žaidžiame dėmesys nelabai didelis. Prieš kokius 3 – 4 metus tas dėmesys buvo kur kas didesnis ir iš pačios valdžios ir iš pačių trenerių, ir pačių žaidėjų.

O nuo ko tai priklauso?

Manau, kad nuo vadovaujančios administracijos, kiek jie stengiasi, kiek jie patys nori, kad ta lyga plėtotųsi. Jeigu jie nieko neorganizuoja, jeigu jie nieko nesistengia, tai nieko ir nebus.

O VU sporto administracijos jūs jaučatės pakankamai įvertintos?

Iš viso jokio dėmesio.

O vaikinai susilaukia iš jų dėmesio?

Irgi ne.

O kokia situacija yra dėl apdovanojimų, premijų?

Kai žaidžiau profesionalioje moterų lygoje, tai ta pati administracija kai sužaisdavom gerai varžybas skirdavo premijas. Aš nežinau kaip kitose komandose – gal irgi skiriamos premijos. Bet va tarkim, studentų lygoje, tai jei ir išskiria kokias premijas tai pasidalinanm atsižvelgiant į tai, kas daugiau žaidžia, tai ir daugiau gauna.

O gal žinai, ar jums ir vaikinams yra skiriamos tokios pačios premijos?

Mums didesnės.

Portalo Delfi analizė parodė, kad LSKL vaikinų varžybų rezultatai yra pristatomi šiame portale, o merginų ne, kaip tai vertini?

Vaikinų LSKL žaidžia labai daug profesionalų, kad ir tie patys žalgiriečiai ir „Sakalų“ keletas žaidžia. Galbūt didesnis dėmesys skiriamas būtent jiems. Gal net ne patiems vaikinams, o tiems profesionalams. Jeigu mūsų komandoje žaistų kažkas iš „Lietuvos telekomo“ komandos, tai kažkiek didesnis dėmesys būtų. Reikia, kad žaistų daugiau profesionalų komandoje, tai padėtų parodyti, kad tai ne vien mėgėjai žaidžia. Sutrauktų daugiau dėmesio.

Kaip jūs reagavot į tai, kad LSKL „Žvaigždžių dienos“ varžybas rodė per TV, o moterų ne?

Labai pykom. Ir kai mes dar pamatėm, kad vaikinams davė treningus... mes jau iš pradžių labai apsidžiaugėm – mums ir rankšluosčiai, ir aprangos, ir kojinės ir visa kita, bet kai pamatėm, kad jie ir treningus dar gavo, tai atsiprašau... Ir dar varžybų nerodo, tai iš viso supykom. Iš tikrųjų labai nustebau, kad mūsų varžybos vyko Kauno sporto halėje. Ir dar sakė labai daug žiūrovų buvo... maloni staigmena. Nes kai mes studentų lygoje finale žaidėm, tai žiūrovų gal kokie pora šimtų buvo, o kai vaikinai žaidė, tai vos ne pilna sporto halė, kaip per Eurolygos varžybas, buvo.

O ant jūsų aprangų yra užrašytos pavardės? Kaip ant vaikinų aprangų?

Ant mūsų tai nėra. O ant vaikinų yra man atrodo. Bet mums šiais metais pasiuvo suknelės žaisti per varžybas. Tai gal siuvo su intencija, kad bus ne vieniems metams, tai ir pavardžių neužrašė.

O kaip tu manai, Jūs pakankamai esate remiamos?

Jeigu mūsų neremtų „Arvi“ moterų A lygai, tai šiais metais treningų neturėtume. Universitetas davė ten prastus tokiu, „Arvi“ dar sportbačius davė, aprangą nupirko. Bet jeigu „Arvi“ neremtų, tai būtų prastai.

Ar matai kažkiokių skirtumus tarp vaikinų žaidžiamo ir merginų krepšinio?

Be abejo. Jie šoklesni, veržlesni, jų žaidimas yra atletiškas. Gražiau žiūrisi. Kai pati žaidžiu, tai atrodo viskas gražu, viskas gerai, bet kai pasižiūri iš šono, viskas taip lėtai atrodo. Kartais net atrodo, paimtum pagreitum juostele. Kai pati žaidžiu, tai patinka, bet kai reikia žiūrėti – tai nelabai.

Kolektyvinė sąmonė

Ar įsibėgėjant sezonui atsiranda tarp komandos narių bendrumo jausmas?

Sezono pradžioje į komandą atėjo trys naujokės, tai į jas buvo žiūrima kreivai. Bet po truputį, po truputį susigyvenom. Bet vis tiek išskildavo kažkokių ginčų dėl tų naujų žmonių. Ir tas bendrumo jausmas gal tik sezono pabaigoje pasijuto. Bet ir dabar dar atsiranda vienas kitas žmogus, kuris pastoviai yra kažkuo nepatenkintas.

O kodėl taip yra?

Konkurencija komandoje yra.

O ta konkurencija buna tik sezono pradžioje ar visą laiką?

Nuolat. Mūsų komandoje yra 14 – 15 žmonių. Į treniruotes dažniausiai ateina 6 – 7 merginas. Į tam tikras pozicijas yra didelė konkurencija. Tarkim pozicijoje, kurioje aš žaidžiu mūsų yra keturios. Bet per varžybas trenerė visų negali išleisti. Bet kadangi mes visos gerai sutariam, tai mes to nelabai sureikšminam. Nors tiesą saknat yra tokių žaidėjų, kurios tai sureikšmina. Todėl tų, kurių neišleidžia pradeda pykti, burbuliuoti ant tų, kurios žaidžia. Kai ateina nauji žmonės, trenerė nelabai jais pasitiki, o šiemet kai atėjo tos dvi naujos merginos, trenerė iš karto pradėjo jomis pasitikėti. Jos iš tikrųjų lankė kiekvieną treniruotę, labai stengėsi. Aš iš pradžių labai pykau dėl to, kad tą naujokę leido iš karto į salę. Susidarė toks įspūdis, kad ji užėmė mano poziciją. Tai taip galvojau iš pradžių. Bet paskui pagalvojau, kad jeigu man nesiseka, tai tegul leidžia, nes krepšinis yra komandinis žaidimas. Paskui kažkaip susitaikiau su ta mintim, per trenruotes pati pradėjau daugiau dirbti ir dabar man atrodo mes apylygiai gaunam laiko.

O ta konkurencija neardo jūsų komandos bendrumo jausmo?

Ardo.

O galima tai kažkaip pakeisti?

Konkurencija sugavina tiek komandinius, tiek draugiškus santykius. Kai kurioms ir principai pradeda lįsti ir ambicijos. Bet man atrodo tie žmonės nežino, ką daro, bet paskui apmąsto, ką padarė ir galiausiai nusileidžia.

O pergales ir pralaimėjimai turi įtakos bendrumo jausmui?

Be abejo turi. Ir pergales turi daugiau įtakos, nes kai pralaimi varžybas, tai kartais ir pykčiai prasideda.

O jūs turit tam tikrus komandos ritualus?

Prieš varžybas visos sudedame rankas ir sušaukiame „VU laimės“. Prieš varžybas į aikštelę išeinančioms penkioms startinėms žaidėjoms duodam po penkis.

O kaip dėl pergalių, švenčiat jas kartu?

Dažniausiai jei namie žaidžiam, tai pergales žaidžiam kartu, einam dažniausiai kartu kur nors pasėdėti.

Ką tau reiškia būti VU komandos nare?

Man iš tikrųjų daug.

O ką reiškia daug?

Visų pirma galiu realizuoti save, nes be sporto negaliu įsivaizduoti savo gyvenimo. Visų antra, VU komanda sudaro galimybes realizuoti save. Kad ir studijuoju ir esu užsiėmusi, sportas man padeda išsikrauti. Ir aišku malonu atstovauti savo universitetą.

Ar tu tuo didžiuojiesi?

Be abejo.

O kaip tu manai komandos narės pirmiausia siekia komandos tikslų, t.y. nugalėti, ar pagerinti savo asmeninius rezultatus?

Dažniausiai komandos, bet būna atvejų, kai viršų ima asmeniniai rezultatai. Atsiranda noras įrodyti vienos kitoms, kad yra geriausios. O jeigu būtų daugiau pinigų, tai manau tie tarpusavio ginčai dar labai paaštrėtų.

Derybos

Kelintą sezoną žaidi VU komandoje?

Antrą.

O ar pastebi kažkokių skirtumų tarp šių sezonų?

Be abejo. Geresnės galimybės sportuoti šiemet. Pernai metais ne toks geras rėmimas buvo ir net pats universitetas mažiau stengėsi. Bet kai pamatė, kad mes laimėjome geresnę vietą nei pernai, tai gal ir daugiau lėšų išskyrė. Pati studentų lyga pakilo. Iš tikrųjų, po truputį kyla.

O jūs pačios teikiate pasiūlymus sporto administracijai?

Ne. Net nesvarstėm tokio klausimo.

Kaip būtų galima populiarinti moterų krepšinį?

Daugiau reklamos, bent jau moterų sportui. Vyrų tai vos ne ant kiekvieno kampo reklama yra, iš karto matosi, kad krepšinis populiarus. Ir moterų manau reiktų labiau reklamuoti. Be to moterys visų pirma parodomos kaip moterys, o ne kaip sportininkės. Manau, tai, kad mes žaidžiame su suknelėmis pritraukia daugiau žiūrovų. Man atrodo, per finalus buvo pilna sporto halė, nes merginos žaidė su suknelėmis. Tai visai gerai sprendimas, siekiant pritraukti daugiau žiūrovų.

Interviu Nr. 2

Dovilė

VU merginų krepšinio komandos gynėja

Sporto biografija

Kada pradėjote sportuoti?

Pradėjau sportuoti nuo trečios klasės, tai kažkur nuo devynių metų. O krepšinį pradėjau žaisti gal nuo dešimt metų.

O kokias sporto šakas buvo prieš krepšinį?

Plaukimas.

O kodėl jį metei ir perėjai į krepšinį?

Kažkaip treneris pamenu pasikeitė, ji išėjo į dekretą. Ir aš pamenu nėjau pas tą naują trenerį. Ir paskui mane mokykloje mane pavietė fizinio mokytoja į krepšinį. Pradėjau sportuoti, paskui susiradau krepšinio mokyklą ir paskui normaliai jau krepšinio mokykloje treniravausi.

Tai kaip supratau, tavo mokytoja paskatino?

Taip, bet aš ir šiaip entuziastė buvau. Prie sporto, gal genai truputėlį iš mamos paveldėti. Aš išbandžiau ir aerobiką, ir stalo tenisą, ir plaukimą. Bet krepšinis man buvo mieliausias. Man komanoje buvo smagu. Aš tokia daugiau vadovauti linkusi, o čia galėjau vadovauti, nes žaidžiu įžaidėjos pozicijoje.

Kokia buvo aplinkos reakcija Jums pradėjus sportuoti?

Visiem visada buvo aišku. Aš visą laiką buvau aktyvi, tai niekaip ir nekilo jokios nuostabos dėl to. Mano tėvai niekada man nieko nereguliavo, aš visada viską pati pasirinkdavau. Pati nuėjau į krepšinį, pati ir nusprendžiau apsistoti ties tuo.

O kaip dabar aplinkiniai žiūri į tavo tokį aktyvų sportą?

Labai palankiai, nors ir ne taip aktyviai dabar sportuoju. Nes ir dabar ketvirtas kursas ir nėra tokio režimo kaip anksčiau, kad du kartus į dieną treniruotės. Dabar jau vis tiek yra mokslai, darbai ir jei du kartus per savaitę į treniruotę nueini, tai būna gerai. Aišku, dar plius varžybos. Be to, aš sukuosi tarp žmonių, kurie yra susiję su krepšiniu, visi aplink krepšininkai.

Lyčių nelygybė sporte

Kaip tu galvoji, ar profesionalus sportas vis dar yra labiau laikomas tik vyrams aktualia veikla?

Taip, 100 procentų.

O kodėl taip yra?

Todėl, kad įdomiau žiūrėti žaidžiančius vyrus. Man pačiai neįdomu žiūrėti į žaidžiančias moteris. Man pačiai žaisti labai smagu ir labai patinka. Bet pavyzdžiui kaip man smagu pažiūrėti „Lietuvos ryto“ ir „Žalgirio“ varžybas ir kaip aš veržiuosi į „Siemens“ areną, tai aš tikrai į „Lietuvos telekomo“ varžybas niekada taip nesiveržiu. Na nebent jis papuola į kokį nors moterų Eurolygos ketvertuką – tada gal ir įdomu. Moterų krepšinis nėra įdomus – jis yra lėtesnis, mažiau grubesnis ir gal nėra tokio azarto tarp moterų.

Jei teisingai supratau, tu manai, kad moterų sportas yra periferijoje lyginant su vyrais?

Manau čia priklauso nuo sporto šakų. Bet iš esmės, tai tikrai moterų sportas yra periferijoje. Net nežinau, kur moterys dominuoja. Gal nebent kai yra duetai, kaip pavyzdžiui dailiajame čiuožime Drobiazko su Vanagu. Bet čia juk yra duetas. Bet dabar gal ir moterų sportą jau kelia, daro vis tiek kažką, kad būtų populiariau.

Kaip tu manai, ar vyrai ir moterys apskritai turi vienodas galimybes ir sąlygas užsiimti profesionaliu sportu?

Nemanau. Vien tik lyginant pas mus. Kur žaisti profesionalų krepšinį, jeigu Lietuvoje yra keturios komandos ir vienetai papuola į tas komandas. Vyrų komandų yra labai daug. Yra kur kas platesnis ratas tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Vyrų ir atlyginai yra normalūs. O moterų negali finansuoti geriau, nes tai nėra įdomu. Be to merginų yra kur kas mažiau norinčių sportuoti, nes anksčiau buvo kur kas geresnė situacija. Dabar jau yra blogesnė. Dabar surinkti 16 žaidėjų moterų yra sunku, nes niekas nenori eiti žaisti. Mes pavyzdžiui kaip palyginame save su jaunesnėmis žaidėjomis, kai buvom jų metų, jos yra kur kas prastesnės nei mes. Nėra noro. Nėra paskatinimo.

O kas galėtų būti tas paskatinimas?

Sakykim, elementariai, jeigu kokių nors rezultatų pasieki, tau nereikia mokėti už treniruotes. Kad ir tokius dalykus. Kažkokius pasiūlymus ateičiai teikti. Pavyzdžiui kaip vyrams yra: tau yra 15 metų, tu esi 2 metų, tu esi perspektyvus tau „Lietuvos rytas“ moka algą, nors tu dar ir nežaidi toje komandoje. Paprasčiausiai juos tai motyvuoja. Moterims manau taip niekada nebus. Bent jau Lietuvoje. Nėra įdomus moterų žaidimas, tai reiškia niekas neis jo žiūrėti, tai ir reklamuotis neverta. Iš kur yra finansai komandos, iš reklamos.

Kaip suprantu, tu manai, kad nei moterų sportas, nei savo ruožtu ir moterų krepšinis nėra populiarus?
Gal Amerikoje jis yra populiarus. Aš manau, kad WNBA tikrai eina ir žiūri ir ten yra pilnos salės. Ten moterys yra kitokios. Jos ten kitų fizinių duomenų, nes ten žaidžia juodaodės. Ten kitas lygis yra. O kalbant apie Lietuvą, kol kas situacija nelabai džiuginani. Nežinau, gal trūksta trenerių gerų, kad mergaites pritraukti. Jeigu atsiranda kokioje komandoje viena ar dvi entuziastės, o jeigu jom neduota gabumų ir neužtenka tik darbo, tai viskas baigiasi.

O sporto administracija jus palaiko?

Aš galiu kalbėti tik apie mūsų universitetą. Mus turi palaikyti VU rektorius, o mūsų rektoriui yra dzin ant mūsų. Jam apskritai ant krepšinio yra visiškai vienodai. Jam įdomu šachmatai ir ką tu jam pasakysi. Universitetas apskritai mūsų nepaskatina, jokių finansinių premijų nieko. Mes kaip visi studentai mokame už mokslą, nors ir giname savo universiteto garbę. O rezultatų iš tavęs reikalauja.

Gal žinai, ar situacija vaikinų komandoje irgi yra tokia pati?

Mūsų universiteto manau, kad tokia pati. O apskritai, ten kur žaidžia žalgiriečiai, Mačiulis ir kt. Aš tikrai nemanau, kad jie į universitetą įstojo savo jėgomis... Na gerai, sakykim jie įstojo visi savo jėgomis, bet juk jie visi žaidžia VDU komandoje, kodėl pavyzdžiui jie neįstojo į KTU. Nes manau jiems kitas sąlygas pasiūlė. Geresnes. Aš esu garantuota, kad jie ir už mokslus nemoka. Bet aš kalbu ne tik apie juos. Jeigu komanda yra suinteresuota surinkti pačius geriausius žaidėjus, jie siūlo jiems geresnes sąlygas. Aš nesakau ir pas mus jau stengiasi kažką daryti, bet tai vyksta per kančias, treneris eina per galvas, kad užsiverbuotų kažkokį geresnį žaidėją. Mūsų komandoje kažkada buvo aukščiausios lygos žaidėjos. Bet ir jos buvo anksčiau. Mūsų komandoje dabar apskritai nėra nė vienos žaidėjos iš aukščiausios Lietuvos moterų krepšinio lygos.

Ar neįaučiate nuoskaudos, kad mažiau pasiekę sportininkai vyrai susilaukia daugiau dėmesio ir yra labiau vertinami, o merginos pasiekusios aukščiausius rezultatus tarsi lieka „už borto“?

Ai kažkaip aš nelabai kreipiu į tai dėmesį. Svarbiausia, kad mums pačioms smagu, kad mes kylam nuo penktos iki antros vietos. Mes juk už savo žaidimą pinigų negaunam, tai ta antra vieta mums yra pats geriausias įvertinimas. Mes žaidžiame dėl to, kad norime žaisti, o jei sąlygos netenkina visada galima išeiti iš komandos.

O ar įmanoma visą šią situaciją kaip nors pakeisti?

Manau, kad įmanoma. Juk ir siekia po truputį... dabar uždėjo sukneles merginoms – taip siekia populiarumo. Jeigu bus populioarumas, bus ir didesni pinigai, nes bus didesnis rėmimas. Dabar atėjo naujas prezidentas Cibauskas, jis ir stengiasi kažką daryti. Per du metus kaip jis dirba tiek merginos, tiek vaikinai tapo kur kas populiariesni. Sirgalių ir mūsų varžybose ir jų yra kur kas daugiau. Ir kažkokią reklamą daro ir tai vis tiek į naudą išeina. Bet reikia ne tik gero prezidento, reikia, kad rektorius palaikytų. Viskas dabar priklauso nuo universiteto valdžios.

Kaip tu galvoji, ar moterys sporte diskriminuojamos?

Jeigu mes prasčiau žaidžiam, tai aš nemanau, kad tai yra diskriminacija.

Kokių tikslų vedamos merginos apskritai ateina į sportą?

Vienus skatina tėvai, neleidžia mesti, kiti ateina visiškai iš sportinio azarto. Man pavyzdžiui reikėjo veiklos, sportavimo, bendravimo, žmonių. Kitos gal ateina užsidirbti pinigų ir iš to gyventi. Gal mato, kad yra gabi, todėl ir sieja savo gyvenimą su profesionaliu sportu.

Koks yra skirtumas tarp vyrų ir moterų krepšinio?

Visiškai skirtingai žaidžia. Mes metam kitaip, mes mažiau jėgos turim, mes viską lėčiau darom. Veržlumas. Moterų krepšinis elegantiškesnis, visur jaučiasi moteriškumas.

Ribos

Ar sporto administracija sezono pradžioje jums iškelia tam tikrus tikslus?

Netiesiogiai, taip. Pas mus trenerė nenori pralaimėti. Ta prasme, mūsų tikslas eiti į priekį. Žinau, kaip buvo prieš SEL varžybas – važiuosite į SEL varžybas, jei LSKL laimėsite trečiąją vietą. Tai kaip ir netiesiogiai reikalauja.

O kaip pati komanda, jos narės turi kažkokių bendrų tikslų sezono pradžioje?

Taip – visada laimėti. Mes juk žaidžiame praktiškai prieš lygias ir laimėti visada galime

Ar jūs turite tokias pačias struktūrines sąlygas sportuoti kaip ir vaikinai?

Manau, kad taip. Tai yra tos pačios treniruotės. Mes sakykim dar turim ir rėmėjus. Vaikinai nežinau, ar juos turi. Iš rėmėjų mes esam gavę treningus, sportbačius. Bet čia jau yra ne iš universiteto. Ir treniruočių yra tiek pat.

Kokiu principu yra sudaromas treniruočių tvarkaraštis?

Aš šito tikrai nežinau, bet manau, kad kažkaip treneriai visa tai derina. Merginoms treniruotės yra daromos anksčiau, nes vis tiek daugiau vaikinių jau būna su mašinomis, tai jiems visai tas pats. O merginoms gal vis tiek yra geriau truputėlį anksčiau.

Ar Jūs palaikote santykius su VU vaikinų komanda?

Komandos tarpusavyje bendrauja.

O kaip apibūdintum šiuos santykius?

Yra ir porų, yra ir šiaip draugų. Geri normalūs santykiai, ateina vaikinai palaikyti mūsų per varžybas, merginos nueina palaikyti jų. Visiškai normalūs draugiški santykiai.

O jums bendraujant su jais nesijaučia tokia jų nuostata, kad jie yra pranašesni už jus?

Mes jaučiamės už juos pranašesnės. Mes juk žaidžiame I lygoje, mes turime antrą vietą, o jie žaidžia II lygoje ir turi antrą vietą. Todėl mes kaip tik jaučiamės pranašesnės.

Ar jūs konkuruojate su sportininkais vyrais dėl geresnių sąlygų, sirgalių ir pan.? Ar jaučiate dėl šių dalykų konkurenciją?

Aš nemanau, kad kam nors iš mūsų tai rūpi. Ta prasme, kad tų sąlygų nei vieniems, nei kitiems nėra geresnių. Jeigu pavyzdžiui vaikinai gautų kokias nors stipendijas, o mes ne, tai tada gal ir kovotų kažkas. Gal ne kova, o kažkoks nepasitenkinimas būtų. O dabar tos sąlygos yra lygios, tai nėra čia ko kovoti. O dėl sirgalių? Kiekvienas sau sirgalius pasirūpina. Kiekvienas savo draugus, savo tėvus kviečiasi ir viskas.

Kaip žinia šį sezoną pasiekėte tikrai aukštus sportinius laimėjimus. Ar po šio laimėjimo Jūs jaučiatės pakankamai įvertintos sporto administracijos ir pačių vaikinių?

Mes gavom diplomus ir medalius – tiek ir įvertintos. Jokio dėmesio iš universiteto sporto administracijos nesulaukėm.

Ar jaučiat dėl to nuoskaudą?

Būtų smagu jei rektorius ar bent jau sporto direktorius sugebėtų pasikviesti merginas ir padėkoti, bent jau simbolines dovanėles įteiktų. Nereikia ten kažkokio ažiotazo. Esmė – būtų parodytas dėmesys. Bet mes manau to nesulauksim.

Pabandykite pasvarstyti, kad jeigu vaikinai būtų jūsų pozicijoje, ar viskas būtų taip pat?

Tikiu, kad būtų kitaip.

Portalo Delfi analizė parodė, kad LSKL vaikinių varžybų rezultatai yra pristatomi šiame portale, o merginų ne?

Man iš tikrųjų labai vienodai dėl to. Aš pati paskaitau LSKL tinklalapyje, tai ir pati pastebėjau, kad informacija apie merginų varžybas yra kur kas vėliau įvedamos arba neskubama. Sakykim vyrų ir naujienų yra daugiau, vyrų ir savaitės naudingiausias žaidėjas yra renkamas, o mergina nėra renkama. Čia jau tam tikra diskriminacija gaunasi. Galėtų ir moterų naudingiausią rinkti. Aš nežinau kodėl jie to nedaro.

O kaip jūs regavote į tai, kad LSKL „Žvaigždžių dienos“ vaikinių varžybas rodė per TV, o merginų ne.

Aš sakau, merginų varžybas neįdomu žiūrėti. Merginos nebando padaryti kažkokio šou, jos bando žaisti rimtai, taip kažką laimėtų. Vaikinai daro šou. Treneriai irgi galėtų paraginti merginas žaisti žaismingiau, susigalvoti per treniruotę kokių nors įdomesnių elementų. Kad ir LMKL varžybas rodydavo netiesiogiai, tai ką jau kalbėti apie studentų varžybas. Reikia pradėti rodyti varžybas, norint, kad būtų populiaru. Tai priklauso nuo moterų krepšinio finansavimo. Jeigu atsirastų tokių entuziastų, nusipirktų keletą geresnių žaidėjų, tada pradėtų kelti lygį. Kažkas turėtų eiti va bank.

O jus pakankamai finansuojamos?

Kur jau tau čia pakankamai... bet kaip iš idėjos žaidžiant man atrodo, kad mes pakankamai gaunam, bent jau kedus gaunam, nereikia pačioms pirkti.

Kolektyvinė sąmonė

Ar įsibėgėjant sezonui atsiranda bendrumo jausmas tarp komandos narių?

Gal tam tikrais momentais... bet aš asmeniškai nesijaučiu bendros komandos nare. Man ši komanda nėra tokia mielai kaip buvo prieš kokius ketverius metus.

O kodėl taip yra?

Gal todėl, kad aš esu viena iš vyresnių. O jaunesnių žaidėjų požiūrio aš nelabai suprantu. Daugelis jų galvoja, kad jos yra labai geros. Ir jei žmogus padaro klaidą, tai vyksta viešas rėkimas ir smerkimas vienas kitų. Reiškiamas nepasitenkinimas. Aš nemanau, kad reikia taip elgtis. Juk ateini žaisti visoms mielo krepšinio... juk jei padarei klaidą, tai padarei žaidi toliau ir viskas. O tas rėkimas manau nieko nepadės. Gal taip yra todėl, kad jos yra jaunesnės. Tos merginos, kurios žaidžia komandoje ne pirmą sezoną jaunesnių nesuprantam. Yra požiūriai kiti. Pavyzdžiui, jei ateina bernai, tai reikia pasirodyti. O pas mus to požiūrio nėra. O gal tai apskritai moterų charakterio bruožas...

O kaip tu tada galėtum apibūdinti tą bendrumo jausmą?

Bet kokių atvejų reikia palaikyti vienoms kitas, nepriklausomai, ar padarė kokią klaidą ar nepadarė, įmetė taškų, neįmetė. Ir tų reikimų, kad tu man ne mama ir ne tėtis, kad komanduotum – tikrai nereikia. Juk mes žaidžiam bendrą žaidimą, o aš esu komandos narė ir reikia su tuo susitaikyti. Ir aš jau nebežaisiu geriau.

Kaip tu manai, ar pergalės ir pralaimėjimai turi įtakos komandos bendrumui?

Turi aišku. Kai laimim, tai visos būna laimingos, visos kartu džiaugiamės ir viskas yra gerai. Kartu atšvenčiam pergalės ir santykiai tarp visų būna labai draugiški. Bet paskui viskas stojasi į savo vietas ir vis tiek žaidžia simpatijos – antipatijos ir neko čia nepadarysi.

Ar turite kokių nors komandinių ritualų (skanduočių, pergalių šventimų)?

Kaip ir pas visus šūksniai prieš varžybų pradžią. Viena surėkia „Kas laimės?“, visos kitos „VU“. Darant apšilimą penkis duodi prabėgdama kiekvienai merginai. Čia gal tokie ritualai bendriniai. O kažkokių specialių tai nėra. Jeigu savo salėj žaidžiam ir laimim, tai po varžybų visos kartu nueinam visos karu išgerti alaus draugiškai. Bet irgi iš pradžių ne visos ėjo. Kaunietės niekada neidavo. Visos juk turim dėti pastangas, kad komandoje būtų geras klimatas. Aš dažnai paskydavau, kad kol alaus kartu nepradėsime gerti, tol nežaisime vieningai.

Ką tau reiškia būti VU komandos nare? Ar tu tuo didžiuojiesi?

Aš tuo didžiuojuosi. Man visada smagu pasakyti už kokią komandą žaidžiu. Vien tik mokytis VU yra garbės reikalas. Man malonu pasakyti, kad aš ir už šią komandą žaidžiu.

Ar egzistuoja konkurencija tarp žaidėjų komandos „viduje“?

Aš asmeniškai konkurencijos nejaučiu, nes mano pozicijos žaidėjų nelabai buvo ir dabar yra. O tarp kitų aš manau, kad yra šiek tiek. Mūsų ta komanda yra daugiau mažiau sutytuoti. Kiekvienai tam tikros pozicijos žaidėjai yra skiriama po apylygį laiką. Konkurencija prasideda tada, kai pavyzdžiui ateina ir pasako kuri nors „Žinau ateis tokia viena gera žaidėja į mūsų komandą“ bandydama įkasti man. Tipo man atsiras konkurencija. Arba dirbtinai reiškiamas palankumas į tai, kad ateis nauja gera žaidėja. Mergina, kuri tai kalba ji mini apie tos pačios pozicijos kaip ir ji žaidėją ir roso dirbtinai, kad ji patenkinta, nors labai puikiai matosi, kad ji nepatenkinta. Visos nori žaisti ir visos nori po daugiau laiko žaisti.

Kaip tu manai, merginos pirma orientuotos į tai, kad laimėtų varžybas, ar kad pagerintų savo asmeninius rezultatus?

Manau, kad mūsų komandoje svarbiausia yra komandinis laimėjimas, o asmeniniai... nebent jei tu sieki gale sezono būti apdovanota kaip naudingiausia žaidėja. Čia į aukščiausią lygą jau neišeisi. Asmeniniai rezultatai yra svarbūs tada, jeigu nori išeiti į aukščiausią lygą. Todėl aš nematau kažkokios prasmės siekti asmeninių rezultatų.

Derybos

Ar matai, kad kas nors keistųsi per tą laiką kol tu žaidi VU komandoje?

Niekas.

Kaip būtų galima populiarinti moterų krepšinį?

Aš manau, tai ką daro dabartinis LSKL prezidentasyra labai gerai. Sakykim uždėjo aprangas kitas. Bent jau pritraukė vaikinų dėmesį. Jei tai dar labiau būtų pareklamuota, tai gal dar daugiau dėmesio pritrauktų. Bando daryti, kad ir Kauno sporto halėje ir merginų kartu finalus. Bet čia bendrai ir merginoms, ir vaikinams... Kad ir padaro mokamą – jei jau mokama, tai gal ir įdomu eiti žiūrėti. Pats

LSKL lygos prezidentas per sezono uždarymą sakė, pačios merginos siūlykit, jei ko trūksta skambinkit, bandysime padėti. Siūlykit savo variantus, kaip tai būtų galima populiarinti. Kažkokios pastangos yra dedamos, bet gal ne viskas iš karto yra padaroma.

Interviu Nr. 3

Laura

VU merginų krepšinio komandos puolėja

Sporto biografija

Kada pradėjote sportuoti?

Aš aktyviai pradėjau sportuoti pirmoje klasėje.

Tai buvo pirma tavo kultivuota sporto šaka?

Ne, aš daug išbandžiusi. Lankiau šokius, manekenių būrelį, plaukimą kažkiek laiko. O paskui, kažkaip į krepšinį patekau.

O kodėl minėtus užsiėmimus metei?

Visi prieš krepšinį buvę užsiėmimai buvo pradėti lankyti mamos iniciatyva. Mama norėjo, kad jei jau mergaitė, tai ir užsiimčiau kažkuo mergaitišku. O krepšinį pradėjau lankyti todėl, kad sesė lankė ir tėtis liepė žaisti krepšinį. Per tą krepšinį ir taip išaugau. Nes buvau labai mažytė, o sesė buvo tokia aukšta.

O jautei plaikymą iš tėvų ir draugų dėl savo tokio sprendimo?

Tėtis labai džiaugėsi, nes jis ir pats norėjo, kad aš žaisčiau krepšinį. Mama buvo labai prieš.

O kaip dabar?

Dabar irgi palaiko.

O kas sulaiko šioje sporto šakoje?

Man tai tapo įpročiu. Anksčiau būdavo visai kitaip: o čia varžybos, kaip faina, o dabar tokio jausmo jau nėra. Manau, būtų nerealiai sunku va taip vieną dieną imti ir viską mesti. Kad būtų ramu viduje ir visur kitur, tu tiesiog toliau eini į treniruotes. Nesakau kategoriškai, kad nėra tokio smagumo, bet tiesiog nėra to tokio vaikiško entuziazmo. Gal ir pavargom per tiek metų.

Lyčių nelygybė sporte

Kaip tu manai, ar profesionaliame sporte egzistuoja lyčių nelygybė?

Manau, kad ta nelygybė yra labai ryški. Bet aš tai laikau savaime suprantamu dalyku, nes moterų sportas yra neįdomus. Nėra įdomu žiūrėti moterų krepšinį. Ką mes galime parodyti? Kad ir būna „Žvaigždžių diena“, tai merginų varžybos būna prieš pagrindinį renginį. Toks tipo apšilimo lygio. O paskui vyksta vaikinių varžybos, tai prisirenka pilna salė žiūrovų. Man tai atrodo natūralu ir aš dėl nieko nesistebiu, kad nėra pakankamo finansavimo. Mes negalime nieko parodyti, nei įdėti kamuolio į krepšį, nei kažko tokio. Tiesiog lėtas toks žaidimas.

O kitose sporto šakose?

Moterys nerodo tokių gerų rezultatų kaip vyrai. Tai mano nuomone atsiremia į fiziologinius žmogaus duomenis. Vyrų kur kas geresni. Tarkim, jei moterys sugebėtų kažką tokio parodyti, kad ir futbole, nebūtinai krepšinyje, tai manau ir susidomėjimas išaugtų. Jos nerodo nei greičio, nei jėgos. Pavyzdžiui, aš pati nežiūriu moterų krepšinio, nes man neįdomu. Ir net nežiūrėčiau, kad ir per TV rodytų. O vyrų krepšinis tikrai įdomus. Vyksta žaidimas.

O gal tam, kad tas susidomėjimas moterų sportu nėra toks didelis kaip vyrų įtakos turi nepakankamai geros galimybės ir sąlygos sportuoti moterims?

Manau čia reikėtų kalbėti apie atskiras šalis. Kalbant tik apie Lietuvą tai situacija yra tragiškai bloga. Mano sesė mokosi ir žaidžia krepšinį Amerikoje, tai ten profesionaliai sportuojančių skaičius yra apylygis ir finansavimas yra tiek merginoms, tiek vaikinams panašus. O kartais, jeigu dar parodai geresnius rezultatus nei vaikinų komanda, tai jos visko daug daugiau gauna, daromos visokios nuolaidos, kad ir dėl tų pačių mokslų. O Lietuvoje tu daryk ką nori, tu vis tiek nieko negausi. Toks vaizdas, kad arba išnyks apskritai moterų krepšinis, arba taip smuks lygis, kad nežinau.

Tai tu manai, kad moterims yra sudaromos prastesnės sąlygos?

Taip. Kalėjau su sporto mokyklos trenere, tai ji pasakojo, kad dabar tokia situacija, kad mažos mergaitės apskritai neina į krepšinį. Juos nuogastauja, kad ateis kažkada toks laikas kai nebus apskritai kaip žaisti. Dabar dar užsilikę krepšinininkų nuo ankstesnių laikų, o kas bus ateityje tai neaišku.

O kaip būtų galima šią situaciją pakeisti?

Aš manau, kad reikia daugiau komandų, reikia gero pavyzdžio, reikia sutvarkyti pačią struktūrą. Juk jei Lietuvoje būtų daugiau profesionalių moterų komandų ar daugiau žinomų sportininkų, tada ir mažesnėms mergaitėms tai būtų geresnis pavyzdys. Ir mes gal jose turėtume galimybę žaisti. Manau, kad viskas atsiremia į pinigus. Jeigu būtų pinigų, tai manau tikrai atsirastų kam žaisti. Manau daug merginų, kurios žaidžia už universitetus galėtų žaisti ir profesionaliose komandose. Viskas atsiremia į pinigus. Jeigu pavyzdžiui, dabar pakviestų žaisti į Kauną ir finansuotų tas keliones, tikrai važinėtum ir žaistum. Manau pinigai čia yra svarbiausias dalykas.

O sporto administracija neskatina Jūsų sportuoti?

Pas mus tai visiškai ne. O kituose universitetuose kiek žinau, tai tikrai labai padeda. Būna pavyzdžiui kokios varžybos, tai kokį kolį nukelia. O čia net priešiškažiūri.

O taip yra tik į merginas, ar ir į vaikus?

Čia būtent tokai sistema yra Vilniaus universitete. Kai pakalbam su merginomis, tai skiriasi kiekvieno fakulteto vystoma politika sportininkų atžvilgiu. Imkim pavyzdžiui KTU, VDU ar MRU ten iš esmės padeda.

O tu žinotai, kad taip yra VU?

Man buvo pasakyta. Aš buvau įstojusi į Riomerio universitetą. Tiksliau sakant mane buvo prisiviliojį, būtent dėl krepšinio. Vakar kažkaip pagalvojau, kad padariau klaidą, kad vis dėl to likau VU, nes ten taip padeda. Manau, kitais metais teks mesti krepšinį, nes nespėjau su mokslais.

O susidomėjimas moterų ir sporto šakomis skiriasi apskritai?

Taip, labai. Gal visose taip sporto šakose yra, kad vyrais domisi kur kas labiau, nei moterimis – ta nelygybė. Bet gal, kad krepšinis Lietuvoje yra toks populiarus tai ir ryškiausiai tai matosi. Kitur gal irgi yra, bet kai tos sporto šakos apskritai nėra taip reklamuojamos, tai gal ne taip ryškiai ir matosi.

Ar neįaučiame nuoskaudos, kad mažiau pasiekę sportininkai vyrai susilaukia daugiau dėmesio ir yra labiau vertinami, o merginos pasiekusios aukščiausius rezultatus tarsi lieka „už borto“?

Gal taip ir nėra, kad vyrai ir nelaimėję grįžta didvyriais. Bet tikrai taip yra, kad moterų rinktinė laimėjusi svarbius turnyrus yra vadovybės tik kukliai pagerbiama, o vyrų – tai plačiai visuomenei pristatoma. Jie vis tiek iškeliami virš visų. Bet ką darysi...

O tai nenumuša ūpo sportuoti?

Aš tai nežiūriu tokiu plačiu mastu. Pirmiausiai žiūriu savęs, ko man reikia. Gloaliniu mastu čia nieko neprimastysi. Yra kaip yra.

O jeigu yra tokia situacija, tai kodėl moterys eina profesionaliai sportuoti?

Paprasčiausiai gal jos pasirenka tokį gyvenimo būdą, čia tampa jų profesija. Paprasčiausiai tu tuo gyveni, tu tu kvėpuoji. Ir tikrai nepagalvoji, kad už tai nieko negausi, nesulauksi nors elementaraus dėmesio.

Kokie skirtumai yra tarp moterų ir vyrų krepšinio?

Metimo trajektorija, merginos niekada nemeta taip aukštai išsikėlusios kamuolio ir taip aukštai pašokusios. Šuolis.

Ribos

Ar sporto administracija sezono pradžioje jums iškelė kažkokius tikslus?

Kad gal ne. Trenerė nieko nesakė.

O pati komanda viduje išsikėlė kažkokius tikslus?

Kad komandoje nelabai gerai yra. Tokia atmosfera.

Kaip Jūs manote, ar Jūs turite tokias pačias struktūrines sąlygas sportuoti kaip ir vaikinai?

Mums geresnės, nes jie žaidžia antroje lygoje, o mes pirmoje. Mes rodome geresnius rezultatus. Vienintelis dalykas dėl ko negalime skųstis, tai yra trenerė, kuri yra nereali. Ji ką gali tą padaro. Bet paprasčiausiai VU sporto struktūroje yra kai kas, kas aukščiau sėdi. Tai ten yra užsisėdėję seniai, kuriuos reikia versti. Pasikeistų jie, pasikeistų manau viskas. Manau būtų kas ir finansuotų, bet tie pinigai ar kas nors užsilaiko kažkur tenai. Jei kalbėti apie rėmėjus, tai mes tikrai gauname ir sportbačius ir treningus ir kitus treningus, maistpinigius. O vaikinai? Tai nežinau, jų ten treneris nėra suinteresuotas siekti daugiau. Visa komanda jo nemėgsta, bet niekas nieko nedaro, kad jį pakeistų.

Tai tu galvoji, kad merginų komanda turi geresnes sąlygas ir tos sąlygos priklauso nuo pasiektų rezultatų?

Nėra gal taip ryškiai matyti.

O palaikote santykius su VU vaikinų komanda?

Taip ir net labai gerus. Tarkim jeigu kokią pergalę švenčiam, tai visur pasikviečiam ir vaikinų komandą. Yra ir porų. Čia kaip šeima tokia. Nes mes labai daug bendraujame. Tas tai tikrai labai smagu.

O bendraujant su jais neišryškėja toks dalykas, kad jie jaučiasi už jus pranašesni, nes jie yra vyrai?

Ne. Iš tikrųjų jie nedemonstruoja labai geros formos, tai neturi dėl ko prieš mus pūstis.

O jūs konkuruojate su vaikiniais dėl geresnių sąlygų ar sirgalių?

Nėra jokios konkurencijos. Viskas yra normaliai. Yra mūsų laikas sąlėje, yra jų. Kad mes nieko tokio negauname, dėl ko būtų verta konkuruoti.

Kaip žinia šį sezoną pasiekėte tikrai aukštus sportinius laimėjimus. Ar po šio laimėjimo Jūs jaučiatės pakankamai įvertintos sporto administracijos ir pačių vaikinių?

Nieko. Mes pirmą kartą VU istorijoje pasiekėme antrą vietą, bet jokio dėmesio nei iš universiteto, nei iš sporto valdžios nesulaukėme. Jokio atgarsio nesulaukėm. Taip keista, nes tarkim mokykloje esu laimėjusi mažąją Eurolygą, tai pas direktorių vedė, visokie priėmimai buvo organizuojami, skelbimų lentoje nuotraukos, mokyklos laikraštyje rašė. Iš tikrųjų visi žino, o čia niekas nieko nežino, kad kažkas kažką laimėjo. Būtent tokia situacija yra VU, o kituose kiek pašneki yra tikrai kitaip. Visi džiaugiasi laimėjimais, o ne tik tie kas laimėjo.

Tu manai, kad viskas priklauso nuo sporto vadovybės?

Taip. Susidaro toks vaizdas, kad VU vadovybei visiškai dzin ant mūsų. Jie net gal nežino, kur kas dalyvauna. Manau tikrai nesulauksim, kad ateitų bent į vienas mūsų varžybas.

Portalo Delfi analizė parodė, kad LSKL vaikinių varžybų rezultatai yra pristatomi šiame portale, o merginų ne, kaip į tai reaguoji?

Pykstam. Juk tai yra nesąžininga. Ypač jeigu nori populiarinti moterų krepšinį.

Kolektyvinė sąmonė

Kaip tada įsivaizduoji tą bendrumo jausmą?

Kai komanda siekia bendrų tikslų, į šoną nustumdamą apkalbas ir visus kitus asmeniškumus. Visa ta atmosfera kokia yra mūsų kolektyve toli gražu neprilygsta bendrumo jausmui.

O tai gal yra natūrali būseną moteriškame kolektyve?

Pavyzdžiui kai aš žaidžiau už Kauno sporto mokyklą tai komandoje buvo sudarytos tokios sąlygos, kad tu juodai dirbi, už tai, kad tu gautum laiką aikštelėje. O čia niekas neina į treniruotes, tik mes iš esmės dviese einam, o žaisti nori visos. Gal prieš varžybas jau ir susirenka visos, ir kalbama apie krepšinio reikalus, bet ne krepšinio priemonėmis. Kalbos eina apie kasdinius dalykus, visokios apkalbos. Šlykštu yra komandoje. Tiesiog susitumdymai vyksta – parvečia specialiai viena kitą, nors šiaip draugėm viena kitą laiko. Kai mes atėjom, mes tokių dalykų buvom niekada nematę.

Konkurencija?

Konkurencija. Dviese šiemet atėjom naujos į susiformavusią komandą. Ir iš žaidimo laiko pašalinom kitas žaidėjas. Tai kilo tokios apkalbos, toks nepasitenkinimas. Mes toje komandoje esame labai nemėgstamos. Pusę metų buvom laikomos naujokėmis, tu daryk ką nori, bet senbuvės vis tiek su mumis visiškai nesiskaitė. Paskleisdavo tokių kalu, kad nesuprasdavai, kad apie tave kalba. Dabar jau geresnė situacija. Prireikė daugiau laiko, kad sueitumėm ir su merginomis. Su vaikiniais nuo pat pradžių gerai sutarėme. Nors ir dabar dar visko būna. Dabar jau vadinamos ne naujokėmis, bet „Kaunas“.

Kaip tu manai ar komandoje yra bendrumo jausmas?

Ne.

O taip buvo ir iki jūsų atėjimo?

Taip. Apie šioje komandoje vyraujančią atmosferą žino ir kitų universitetų žmonės. Žiauru čia yra. Bet gerai, kad dviese esam.

O jūs turit kokių nors komandinių ritualų?

Prieš varžybas sudedame rankas pasakome „Laimės VU“.

O jūs turit bendrų komandos ritualų?

Sudedame visos rankas ir viena pasako „Kas laimės?“, o visos kitos atsako: „VU“. O po varžybų tiesiog einam visos kur nors pasėdėti. Tokia tradicija iš tikrųjų. Į mus iš pradžių taip keistai žiūrėdavo, kad mes su kita naujoke neidavom kartu, nes mes alkoholio visiškai negeriamo ir šiaip ko ten eiti jei mūsų ten niekas nemėgsta. Jos paprasčiausiai jeigu mato, kad esi jai varžovė, tai ji ant tavęs dar labiau varys. Dabar situacija jau yra pakankamai normali.

O ką tau reiškia būti VU komandos krepšinio nare? Tu didžiuojiesi, kad esi šios komandos narė?

Iš tikrųjų man yra tas pats, ar aš esu VU komandos narė. Man tas pats, ar aš būčiau VDU nare, ar kito kokio universiteto. Paprasčiausiai, tai dabar yra vienintelė vieta žaisti krepšinį ir tiek. Aišku, kai laimi tai smagu, bet niekada nepagalvoji, ar čia VU, ar kokia kita komanda. Tiesiog sportuoji ir tiek...

Ar jūs siekiate pirmiausia komandinių tikslų – pergalės, ar asmeninių?

Aš visada pirmiausiai noriu laimėti.

Derybos

Ar siūlote administracijai būdus, kaip būtų galima pagerinti sąlygas?

Kalbėjom su LSKL prezidentu, tai jis sakė, kad stengsis paspasusti VU rektorių. Jis daug padarė studentų lygai. Bent jau vaikinų komandoms tai ir dabar manau sąlygos yra daug geresnės nei kitose šalyse. Juk ya sakoma, kad LSKL yra pati stipriausia Europoje. O kalbant apie VU vadovybę, tai trenerė verčiasi per galvą, ji dėl mūsų viską padarytų. Bet, kad sėdi sporto administracijoje tokie asmenys, kuriems tas pats.

Kaip būtų galima populiarinti moterų krepšinį?

Reikia daugiau komandų, kurios susilauktų didesnio rėmimo. Yra kam žaisti, yra gerų trenerių, reikia tik rėmimo.

Interviu Nr. 3

Neringa

VU merginų krepšinio komandos puolėja

Sporto biografija

Kada pradėjote sportuoti?

Nuo penktos klasės.

O krepšinis buvo pirma sporto šaka, kurią kultivavai?

Taip, pati pirma.

O kas tave paskatino pasirinkti būtent krepšinį?

Aš visada labai norėjau lankyti krepšinį, bet niekas man prieš tai nesiūlė. Bet mokykloje per kūno kultūros pamokas pati trenerė išrykiavo visas ir tiesiog išrinkotas, kurios galėtų būti krepšininkės. Ir aš buvau tarp jų.

O kokia buvo aplinkos reakcija į tavo tokį sprendimą?

Iš pradžių tai tikrai labai plaikė, bet paskui, kai prasidėjo visokios traumos ir ligos (peršalimai ir pan.), tai nenorėjo, kad aš sportuočiau. O dabar tai palaiko. Manau jie patenkinti, kad aš žaidžiu krepšinį.

O kaip reaguoja nauji žmonės, kai pasakai, kad tu žaidi krepšinį?

Jaučiasi palaikymas. Gal kiek kitaip yra universitete, nes kai pasakai, kad esi sportininkė, tai visi iš karto sako, kad per sportą įstojai į universitetą.

Lyčių nelygybė sporte

Kaip tu manai, ar profesionaliame sporte egzistuoja lyčių nelygybė?

Tikrai, kad egzistuoja.

O kaip tai išryškėja?

Visu pirma, tai pasireiškia per finansavimą. Kad ir palyginkime, kiek pinigų yra siriama vyrams ir kiek moterims. Moterims tik tai kas lieka nuo vyrų – trupiniai. Pažiūrėkite, kokia dabar yra moterų krepšinio padėtis Lietuvoje. Aukščiausioje lygoje žaidžia tik keturios komandos, tai kur taip matyta. Viskas atsiremia į pinigus. Nėra finansavimo. Girdėjau kalbant, kad „Lietuvos telekomui“ gali neleisti žaisti Eurolygoje, nes Lietuvoje yra tik keturios profesionalios komandos, o tai reiškia, kad Lietuvos moterų krepšinio lygis nėra aukštas.

O kodėl taip yra?

Niekam nežinomu moterų krepšinį, todėl jis Lietuvoje neturi savo vardo.

O sporto administracija neskatina Jūsų sportuoti?

Mūsų universitete, tai apskritai apie tai negali būti net kalbos. Kituose universitetuose žinau, kad padeda, bent jau už mokslą nereikia mokėti, o čia nieko. Kad ir laimėjom antrą vietą studentų lygoje, nieko mes negauname. Net elementaraus dėmesio. Jau net nekalbam apie premijas.

O tu žinotai, kad taip yra VU?

Aš tai nieko nežinojau.

O susidomėjimas moterų ir sporto šakomis skiriasi apskritai?

Aš kitomis sporto šakomis nelaikiu domiuosi. Bet pavyzdžiui kalbant apie mus, tai būtų naudinga pačią tą „Žvaigždžių dieną“ prisiminti. Buvo LSKL „Žvaigždžių diena“, kuri vyko Kauno sporto halėje. Tai per mūsų varžybas ji buvo apytuštė, o per vaikinų varžybas, kurios vyko po mūsų salė jau buvo pilnutėlė, vietos kur atsisėsti nebuvo.

Ar neįsivaizduojate nuoskaudos, kad mažiau pasiekę sportininkai vyrai susilaukia daugiau dėmesio ir yra labiau vertinami, o merginos pasiekusios aukščiausius rezultatus tarsi lieka „už borto“?

Tai čia taip per amžius buvo ir nieko čia nepakeisi. Mes su tuo jau susitaikėm.

Tai tu galvoji, kad moterys yra diskriminuojamos sporte?

Labai netgi.

Kokius skirtumus matai tarp moterų ir vyrų krepšinio?

Pats metimas skiriasi. Pirmas spurtas.

Ribos

Ar sporto administracija sezono pradžioje jums iškelė kažkokius tikslus?

Bent jau aš tai tikrai negirdėjau.

O pati komanda viduje išsikėlė kažkokius tikslus?

Mūsų komandoje yra žiauri situacija, todėl apie jokių tikslus negali būti nė kalbos. Kai atėjau su kita mergina į šią komandą šiemet, tai pašalinom iš žaidimo kitas merginas. Jos labai dėl to nepatenkintos. Kyla apkalbos. Ir šiaip atmosfera...

Kaip Jūs manote, ar Jūs turite tokias pačias struktūrines sąlygas sportuoti kaip ir vaikinai?

Mums geresnės, nes jie žaidžia antroje lygoje, o mes pirmoje. Be to mes turime rėmėjus. Mus remia ne tik universitetas. O vaikinai žaidžia antroje lygoje ir neturi rėmėjų. Be to jiems buvo suteikta proga pereiti į pirmąją lygą, bet jie ja nepasinaudojo. Jų treneris pasakė, kad geriau būti antroje lygoje priemiems, nei pirmoje paskutiniams.

O palaikote santykius su VU vaikinų komanda?

Taip. Mūsų santykiai yra tikrai labai šilti. Jie ateina mūsų palaikyti per varžybas, mes nueiname į jų. Kartu švenčiame pergales. Smagu tikrai.

O bendraujant su jais neišryškėja toks dalykas, kad jie jaučiasi už jus pranašesni, nes jie yra vyrai?

Ne visiškai. Kai mes žaidėme finale, kuris vyko Kaune, net atvažavo mūsų palaikyti.

O jūs konkuruojate su vaikiniais dėl geresnių sąlygų ar sirgalių?

Visiškai ne.

Kaip žinia šį sezoną pasiekėte tikrai aukštus sportinius laimėjimus. Ar po šio laimėjimo Jūs jaučiatės pakankamai įvertintos sporto administracijos ir pačių vaikinų?

Mes nesulaukėm jokio dėmesio nei iš sporto administracijos, nei iš fakulteto. Ta pergalė valdžios liko nepastebėta.

Tu manai, kad viskas priklauso nuo sporto vadovybės?

Taip, tikrai. Vien tas rektorius nekreipia dėmesio į sportą. Net per apdovanojimus LSKL prezidentas pasakė, kad visų universitetų dekanai labai palaiko savo komandas, stengiasi dėl jų. O VU nieko, net pasakė, kad dabar skatinsim VU rektorių, kad jis irgi prisidėtų. Maždaug jį judina, nes jis visai toks pavėpęs. Gal sakau ateityje kas ir keisis. Jis manau net nežino, kas kur kas dalyvauja.

Portalo Delfi analizė parodė, kad LSKL vaikinų varžybų rezultatai yra pristatomi šiame portale, o merginų ne, kaip į tai reaguoji?

Čia tapi situacija, kaip yra ir LSKL internetiniame puslapyje. Po kiekvienų vaikinų varžybų yra pateikiama vaikinų statistika – kiek taškų įmetė, kiek kamuolių atkovojo ir pan. O apie merginas tokios statistikos nėra. Būna tik rezultatas ir tai dažnai daug vėliau įdeda.

O kaip į tai reaguoji?

Pykстам labai. Ir atrodo čia sudėtinga būtų tai padaryti.

Kolektyvinė sąmonė

Įvertinus visą šią situaciją, tu manai komandoje yra bendrumo jausmas?

Ne.

Kaip tada tu galėtum apibrėžti tą bendrumo jausmą?

Komanda turi būti komanda. Ne tai, kad kiekvienas savo rezultatų žiūri, o žaidi taip, kad pasiektum bendrą komandinį rezultatą. Manau, kad ta konkurencija turi būti sudaryta, bet ne iki tokio lygio, kaip yra dabar. Kad jau bendras komandos tikslas pereina į vienas kitos apkalbinėjimus. Ir iš trenerės pusės turi jaustis, kad konkurencija yra. O čia to nėra, čia apkalbos vien vyrauja.

O šie nesutarimai turi įtakos jūsų komandos pergalėms, pralaimėjimams?

Taip. Tikrai esam ne kartą pralaimėję vien tik dėl to. Graudu dėl to. Įvertinus situaciją manyčiau mes dar visai neblogai laikomės. Būna taip, kad susitariam prieš varžybas, kad pamirštam visus pykčius, bet žiūrek ir vėl pradeda. Jei trenerė kažko tokio prieš varžybas nepasakytų, tai manau, kad visai nesužaistume.

O ką tau reiškia būti VU komandos krepšinio nare?

Aš noriu sportuoti, o čia ir galiu tai daryti.

O tu didžiuojiesi, kad esi šios komandos narė?

Niekada apie tai nepagalvojau. Net nežinau...

Ar jūs siekiate pirmiausia komandinių tikslų – pergalės, ar asmeninių?

Konkurencija tarp mūsų yra kitokia. Tikrai ne dėl kažkokių konkrečių taškų, tiesiog vyksta ne kova dėl krepšinio, bet kova tarp asmeninių dalykų. Mes susirenkame bendru tikslu – treniruotis, bet kai kurios to nesupranta. Aš žaidžiu dėl bendros pergalės, bet negaliu pasakyti, kad nesiekiu pagerinti ir savo taškų kraičio.

Derybos

Ar siūlote administracijai būdus, kaip būtų galima pagerinti sąlygas?

Trenerė mūsų klausia, ką mes galėtume patobulinti kitais metais.

Kaip būtų galima populiarinti moterų krepšinį?

Reikia turėti didesnius finansus. Gal kokie verslininkai galėtų paremti, tada pradėtumėm reklamuotis daugiau ir gal susidomėjimas atsirastų.

Interviu Nr. 5

Justė

VU merginų krepšinio komandos gynėja

Sporto biografija

Kada pradėjai sportuoti?

Pradėjau sportuoti kažkur 11 metų.

O krepšinis buvo pirmoji tavo kultivuojama sporto šaka?

Taip. Aš iš pradžių chorą laniau, paskui nusprendžiau pereiti į krepšinį.

O kas paskatino tave užsiimti krepšiniu?

Mano tėvas buvęs krepšininkas ir aš gal dėl to. Mane dar į tenisą norėjo įkišti, bet aš kažkaip nenorėjau, tai ir nuėjau į krepšinį.

O kokia buvo aplinkos reakcija į tavo šį sprendimą – tėvų, draugų ir kt.?

Iš pradžių toks ten ir palaikymas buvo. Galvojo eilinis būrelis ir tiek. O iš draugų pusės, tai visada būdavo visokių juokų, bet jie irgi tokie daugiau draugiški.

O kas sulaiko krepšinyje?

Man kažkaip į kraują jau įaugę... Skaityk visą laiką tam pačiame kolektyve, tai paskui ir gaila mest. Kiekvieną dieną susitinki, jau kaip šeima tampi. Ir visai nebenori išeiti, nes gaila. Ir šiaip labai faina – su sportu visokios kelionės vaikystėje ir viskas. Draugų susirandi ir iš jaunesnių, ir iš vyresnių.

O kai tu įstojai į universitetą ir pasakei, kad žaidi krepšinį, kokia jų buvo reakcija?

Visi taip keistai žiūrėjo, vien dėl mano ūgio, nes aš nesu aukšta. Ir šiaip manau daug kam pasirodė, kad nelabai įprastas dalykas, kai panelė žaidžia krepšinį. Bet šiaip ganėtinai nieko. Iš pradžių visi laai klausinėjo „Kada varžybos, kada varžybos?“, bet ūiaip pažiūrėti, tai labai ne daug kas atėjo.

Lyčių nelygybė sporte

Kaip tu manai, ar profesionalus sportas vis dar yra labiau laikomas tik vyrams aktualia veikla?

Taip, lyčių nelybė tikrai yra. Ir netgi gal net visose sporto šakose. Ji yra dėl to, kad taip tarsi savaime išeina. Moterų krepšinis nėra toks greitas kaip vyrų. Žaidžiam ir mes, ir jie. Tik pas mus mažiau žiūrovų, mažiau finansavimo. Bando dabar atkreipti žiūrovų dėmesį su tokiais dalykais kaip suknelėm – dabar padarė, kad merginos žaistų su susknelėmis. Bet mane kažkaip tas erzina.

Erzina?

Taip. Man tai iš karto apeliuoja į žmonių tokius žemus jausmus, kad pavyzdžiui, ateikit pažiūrėkit kaip panos atrodo, o ne kaip žaidžia. Aišku, kai krepšinio aprangos būna kaip maišai, tai gal irgi nelabai gerai. Bet manau būtų galima surasti kažkokį viduriuką. Dabar žaidžiam ir nieko. Bet iš pradžių toks buvo kažkoks nelabai malonus dalykas. Kažkokia kvailystė.

Kaip tu manai, ar vyrai ir moterys apskritai turi vienodas galimybes ir sąlygas užsiimti profesionaliu sportu?

Jeigu šnekant apie mūsų universitetą, tai lyg ir yra vienodos. Aišku, būna taip kad paprastai vyrams lengviau salę rezervuoti, nes juk reikia, kad vyrai geriau žaistų ir daugiau žiūrovų ir lėšų pritrauktų. Mūsų atveju, tai panašiai, nes mes turim tokią trenerę, kuri labai moka pakoti. Šiaip realiai tai aš manau, kad jei ta salė būtų skirta konkrečiai dienomis, tai tikrai manau, kad vaikinai daugiau gautų nei mes.

O kaip buvo mokykloje, jautėsi kažkoks skirtumas?

Būdavo tie skirtumai tikrai, tokiais treningų klausimais – duodavo tai, kas likdavo, arba visai neduodavo, o bernai tai aišku gaudavo. Bet tai irgi nuo pasiekimų priklausydavo. Bet iš esmės vis tiek principas panašus – panelėms kas liks.

O kaip į tai reaguodavote?

Pykdavome. Ir dabar pykstam.

O kaip tu manai, tai galima kaip nors pakeisti?

Net nežinau. Juk pačio tų vyrų sporto finansavimas nėra didelis. O jeigu dar po lygų finansavimą paskirstyti, tai net nežinau. Juk vyrai daugiau pasiekia.

Kaip tu manai, kodėl tap yra, kad moterys ir pasiekusias aukštas laimėjimus nėra taip vertinamos, kaip vyrai?

Vyrų pergalės yra sureikšminamos. Sportas yra vyrų pasaulis. Pavyzdžiui, mano draugai, kurie nėra krepšininkai kaip jie šneka: jiems sportas yra vyriškas dalykas, o čia moteris, kuri turi būti tokia moteriška, silpna, o ji eina į aikštelę ir elgiasi kaip vyras. Ir žinai, kaip būna ten visi tie gestai, kai duoda penkis, per užpakalį viena kitai suduoda. Visokie tokie, sako čia taip vyriška ir moterims tai labai netinka. Ir visi tokie dalykai, kaip pergalės, emocijų reiškimas gal čia moterims nepriklauso. Moteris turi būti solidi, graži, elegantiška.

O tie struktūriniai skirtumai tu manai priklauso nuo sporto šakų?

Manau, kad priklauso. Nors tikrai bent jau Lietuvoje kur ne tik neina moterų žiūrėti, bet ir vyrų. Bet yra tokių sporto šakų, kur moterys daug gražiau atrodo.

Kaip tu manai, ar pati sporto valdžia vienodi paskirsto dėmesį vyrams ir moterims?

Aš vis tiek labiau galvoju, kad vyrams daugiau dėmesio skiria. Bet gal tai iš dalies yra ir mūsų pačių kaltė, gal mes per mažai reikalaujame ir kišamės. Tos sporto valdžios tikslas yra kuo daugiau parduoti. O parduoti daugiau gali vyrų, nei moterų.

Jei teisingai suprantu, tu manai, kad moterys yra diskriminuojamos sporte?

Taip, yra.

O tai jei tokia situacija yra, tai kodėl tavo nuomone apskritai moterys eina į tą profesionalų sportą?

Profesionaliame sporte sulauki bent jau šio tokio dėmesio. Gal moterys visada tikisi sulaukti to dėmesio. Kad ir toje pačioje JAV – moterų sportas ten tikrai populiarus, kaip ir vyrų. O gal kitos eina ir dėl savęs. Paprasčiausiai krepšinis labai užkabina. Ir jeigu tu pritampi tam pasaulyje labai sunku yra iš jo išeiti. Aišku yra tų galimybių moterims, yra tų stiprių klubų, kur ir pinigai dideli.

Gal gali įvardinti, kokie yra skirtumai tarp vyrų ir moterų krepšinio?

Vyrų krepšinis yra greitesnis, daugiau jėgos, jie gali įdėti į krepšį, o mums tas neįmanoma. Vyrų rezultatyvesnis, kietesnis. O mūsų toks labiau pozicinis ir apskritai toks padrikas dažnai būna. Gal ir pas mus tokių momentėlių gražių būna, bet gal tik ne tiek daug, kiek vyrai galėtų padaryti.

Ribos

Ar sporto administracija sezono pradžioje Jums iškelia tam tikrus tikslus?

Man atrodo, kad ne. Mūsų trenerė pati mums iškelia ir pačiai administracijai pasako, kokių tikslų mes siekiame. Ir tada jau reikia stengtis pateisinti. Aš taip įsivaizduoju, kad jei nepateisintume tai sakytu kažką panašaus, nu va aš taip ir sakiau, kad jūs esate nieko vertos. Bet čia tik aš taip įsivaizduoju, nes kaip jau minėjau jokio palaikymo iš jų pusės nėra.

O pačios komandos narės išsikelia sau kažkokius tikslus?

Taip. Jie yra maksimalūs. Šiomet, tai tikrai buvo maksimalūs – patekti į finalą. Bet kadangi finale kovojom su LKKA, tai taip jau realiai mažtēm, nebent per stebuklą laimėti galėjome.

Kaip tu manai, ar merginos turi tokias pačias struktūrinės sąlygas sportuoti kaip ir vaikinai?

Gal ne visiškai tokias pačias, bet kad panašias tai tikrai. Gal tik kartais per detales išryškėja, kad jie tarsi ir geriau vertinami ir labiau palaikomi.

O kas tai būtų?

Kitoks dėmesys jiems rodomas. Palankesnis.

Kokiu principu yra sudaromas treniruočių tvarkaraštis?

Kiek žinau, tai mes gan vienodai su vaikiniais turime tą salę. Šiaip tą salę kartais nuomoja kažkam, tai pirma žiūri į nuomininkus, kada jiems tinka. O kai jiems netinka, tai mums tada išskiria, bet visai neatsižvelgia, ar mums su paskaitomis tinka, ar ne. O paskui, dažniausiai apie 18 val. – mes einam sportuoti, o paskui vaikinai. Bet kaip sakiau, daugiausiai apie nuomininkus derina, nes sako, kad pinigų nėra.

Ar merginų komanda palaiko santykius su vaikiniais?

Taip, mes labai gerai sutariame. Ateina jie mūsų į varžybas palaikyti, mes einame jų palaikyti, kažkaip ir kartu pergales švenčiame. Tikrai labai geri santykiai.

O ar bendraunant su jais vis gi neišryškėja toks dalykas, kaip jų pranašumas?

Kažkaip ne. Ši vaikinų komanda tokia tolerantiška, ateina padėti, palaiko. Kartais net ateina į sekretoriata, kai būna tarpfakultetinės varžybos ir pateisėjauja ir palaiko. Kažkaip tie mūsų santykiai taip natūraliai formuojasi. Būna net kartais, kai trenerė neleidžia žaisti per varžybas, tai rėkia „Į aikštę, į aikštę“. Tiai sakyčiau, kad šie vyrai tikrai labai tolerantiški.

Kaip žinia šį sezoną pasiekėte tikrai aukštus sportinius laimėjimus. Ar po šio laimėjimo Jūs jaučiatės pakankamai įvertintos sporto administracijos ir pačių vaikinų?

Financinių premijų tai jokių negavome. Netgi dėmesio jokio nesulaukēm. Mūsų Jankauskas (VU Sporto ir sveikatos centro direktorius) atėjo į rotušę, kur vyko apdovanojimai. Gal pasiimti garbės, nors nė į vienas varžybas neatėjo pažiūrėti kaip mes žaidžiame. Ateinantį savaitgalį bus SEL varžybos, tai net nesugeba išskirti mums pinigų, kad nereikėtų važinėti, o galėtume nakvoti Kaune. Iš tikrųjų, visai tai sporto valdžiai yra taip dzin ant mūsų. Ten toks atgyvenęs aparatas sėdi, kad baisu.

Portalo Delfi analizė parodė, kad LSKL vaikinų varžybų rezultatai yra pristatomi šiame portale, o merginų ne? Kaip tu manai, kodėl taip yra?

Kad apskritai daugiau reklamuoja vaikinų LSKL varžybas nei mūsų. Tarkim buvo bendri mūsų renginiai su vaikiniais, kad ir LSKL finalas Kauno sporto halėje, tai reklamuoja tik juos. Praneša, kad bus kažkoks koncertas, o tada vaikinų varžybos, apie mūsų varžybas tarsi pamirštama praneški, nors tai ir yra tas pats renginys, vykstantis tą pačią dieną, vienos varžybos po kitų. Į mūsų varžybas būna nemokas įėjimas, jokios reklamos ir nieko. O kai būna reklama, tai ji atrodo maždaug taip: bus Ščiogolovaitė, Inculto ir vyrų krepšinis, Kalnietis (Mantas Kalnietis, VDU ir „Žalgirio“ krepšininkas). O apie merginas nieko nepasako. O žiūrovai ateina anksčiau prieš tokias varžybas ir žiūri, kad kažkas čia vyksta – pasirodo merginos žaidžia. Būna, kad dar kokių vaikų priveda į mūsų varžybas, kad daugiau žiūrovų būtų.

O kaip jūs reagavote į tai, kad vaikinų LSKL varžybas roso per TV, o nerginų – ne.

Kaip čia ir reaguosi... pikta, pikta, bet juk niekur neisi ir prieš vėją nepapūsi. Ir mūsų gal dar niekas nežiūrėtų.

Kaip tu manai, ar jūs pakankamai esate finansuojamos?

Manau, kag nelabai mus finansuoja universitetas. Buvo šiemet, kad gavome ir treningus, ir sportbačius. Bet šiemet pasirašėm bendradarbiavimo sutartį su „Arvi“, kuris galiausiai neištesėjo savo pažadų. Bent jau universitetas galėtų suteikti tam tikras nuolaidas, kad už mokslą nereikėtų mokėti, tai jau būtų bent tam tikras motyvatorius, eiti į treniruotes, labiau stengtis.

Kolektyvinė sąmonė

O įsibėgėjus sezonui tarp komandos narių atsiranda bendrumo jausmas?

Manau, kad atsiranda. Nors pernai sakyčiau buvo viskas ne taip. Man pernai buvo pirmi metai komandoje, šiemet tik antrus metus žaidžiu. Aš atėjau į patį visurį sezono, nes man buvo kelio trauma. Mane tikrai labai gerai priėmė, nes aš turėjau daug pažįstamų ir iš seniau. Bet pernai man nepatiko atmosfera. Buvo tokių žmonių, kurie per daug žvaigždės jautėsi, kiti charakteriai. O šiemet jau yra kita situacija ir labai faina. Ir komanda labai gerai sutaria. Tokie bendri bajoriukai jau atsiradę. Einam kažkur visos kartu pasėdėti, pasilinksinti. Tikrai yra toks bendrumo jausmas.

O kaip tu apibūdintum tą bendrumo jausmą?

Pavyzdžiui, kai būna kokia nors kompanija, kuri visada kažkur eina, kažką kartu veikia, važiuoja, turi bendrus pomėgius. Na gal pas mus ir nelabai natūraliai susiformavus, bet tikrai labai labai susiklijavus. Žinai, kai beveik kiekvieną dieną susitinki treniruotėse, varžybose, tos emocijos didelės, pasišneki, išsišneki ir galiausiai taip gaunasi, kad viena apie kitą daug jau žinom. Ir automatiškai draugėmis jau tampame.

O pergalės ir pralaimėjimai turi įtakos bendrumo jausmui?

Ne gal. Gal kai pralaimi, tai tos nuotaikos tokios prastesnės būna. Bet kiek aš iš vaikystės atsimenu, tai ten visokios intrigėlės būdavo tarpusavyje.

O dabar taip nėra?

Ne. Nebent tokios minimalios. Kai žinai, kad ir kitą sezoną toje pačioje komandoje žaisi, tai manau nėra ko čia pyktis.

Ar turi komanda kažkokių ritualų?

Jei žaidžiam Vilniuje, savo salėje, tai nepriklausomai, ar laimime, ar pralaimime einam visa komanda kokio alaus išgerti. Jei laimim, tai gal ir pratešiam, jei nelaimim – tai nepratešiam. O tokių kaip ritualų, tai gal ir neturim.

O prieš varžybas jokio šūkių neturit?

Turim. Sudedam visos rankas, komandos kapitonė pasako „Kas laimės?“, o mes atsakome „VU“ ir eina tada iš galo startinis penketas ir visoms penkis duoda.

O ką tau reiškia būti VU komandos nare?

Aš pati nesu iš tų, kurios labai daug žaistų, bet tai yra labai gera vien tik dėl savęs, nes gali pasportuoti. Antra, labai gera dėl žmonių, kurie tai komandai priklauso, dėl trenerės, kuri labai gera yra. Ir panos labai tokios šaunios yra. Aš apskritai labai džiaugiuosi, kad jį žaidžiu. Man per jį labai daug draugų atsirado, labai visko daug patyriau. Ir manau visai kitaip susiformavau negu būčiau lankiusi chorą. Manau dėka krepšinio tapau tokia stipresnė, atsiranda didesnis pasitikėjimas savimi.

Tai tu didžiuojiesi, kad esi šios komandos narė?

Taip, žinoma.

Ar egzistuoja konkurencija tarp komandos narių?

Egzistuoja. Konkurencija atsiranda dėl to, kas į aikštelę išeis. Didžiausia konkurencija vyksta tarp įžaidėjų ir aukštų žaidėjų. Šių pozicijos žaidėjų yra daugiausiai. Kadangi aš esu jauniausia tarp įžaidėjų, tai pernai praktiškai nežaisdavau. Šiomet jau geresnė situacija. Bet kartais būna tokių nesmagių akimirku, kai matai, kad tas kuris žaidžia šiuo metu nėra geriausias ar jam nesiseka, bet jis vis tiek žaidžia. Trenerė turi tokį keistą savo šabloną, ką leisti į aikštę, ko ne, ir kiek laiko išleisti konkretų asmenį. Ir atrodo kartais, kad ji net kai kuriai labai nesiseka nenori jos keisti. O kai tave išleidžia kokiom dviem minutėm ir išeini drebančiomis rankomis ir bijai tą kamuolį paimti ir nieko gero per tas kelias minutes nepadarai, tai ir galvoja paskui, kad tu nestipri ir daugiau neleidžia į aikštę. Manau čia išryškėja skirtumas tarp vyrų ir moterų: vyras er tas dvi minutes išeis į aikštę ir pabandys ką nors įrodyti, ką jis gali. O tu išeini ir bijai. Bet nėra kažkaip didelių pykčių dėl tų minučių aikštelėje. Tik kartais gal... kai atrodo stengiesi, stengiesi, eini į treniruotes, bet vis tiek nežaidi. Pas mus komandoje yra dvi įžaidėjos, kurios visada žaidžia, o kitos dvi – ne, tai galiausiai atsirado toks dalykas, kad tos dvi, kurios visada žaidžia jos nelanko treniruočių, o mes nelankom, nes vis tiek žaisti negaunam. Tai galiausiai trenerė klausia, ko neinam į treniruotes. O mums paprasčiausiai nėra motyvacijos.

Kaip tu galvoji, ar komandoje pirmiausiai kiekviena siekia bendros pergalės, ar pirmiausiai nori pagerinti asmeninius savo rezultatus?

Manyčiau, kad bendro daugiau. Bent jau aš iš savo pozicijos galėčiau taip pasakyti. Aš žinau, kad vis tiek nežaisiu, bet aš vis tiek važiuoju su merginomis, noriu būti kartu su jomis.

Derybos

Kaip minėjai, VU merginų komandoje žaidi antras sezonas, ar matai kokius nors struktūrinius pokyčius?

Man atrodo, kad viskas lygiai taip pat kaip ir dabar. LSKL tai tikrai jaučiasi pokyčiai. Šis naujas prezidentas tikrai labai daug prie tš pokyčių prisidėjo. Ir populiarumas, kad ir minimaliai padidėjo.

Kaip būtų galima populiarinti moterų krepšinį?

Manau, kad reikėtų rodyti šiekk tiek daugiau dėmesio mums. Bent jau tiek pat kiek ir vyrams. Svarbiausi įtaka yra iš spaudos, TV, interneto, tai reikėtų jų pagalbą ką nors daryti.

Interviu Nr. 6

Vaiva

VU merginų krepšinio komandos gynėja

Sporto biografija

Kada pradėjai sportuoti?

Pradėjau sportuoti ketvirtoje klasėje.

Ar krepšinis buvo pirmoji tavo kultivuotas sporto šaka?

Buvo pramoginiai šokiai, buvo kung fu, buvo aerobika, buvo baseinas, o paskui atėjau į krepšinį.

O kodėl metei minėtas sporto šakas?

Aš perėjau į krepšinį, nes pas mus kieme buvo vien berniukai, kurie visi žaidė krepšinį ir aš norėjau prie jų pritampiti. Tai sakyčiau čia buvo jų įtaka.

O kokia buvo aplinkos reakcija į tavo šį sprendimą?

Mama tik labai nenorėjo... nes sako mokslai nukentės, juk dėl varžybų ir mokslus reikėjo praleisti. O šiaip pakankamai normaliai, nes aš visą laiką buvau pakankamai aktyvi ir krepšinis man buvo labai gera iškrova. Niekas per daug nesistebėjo, sakyčiau labai normali buvo jų reakcija. Draugai irgi plaikė, nes aš juk su jais ir kieme pamėtydavau į krepšį.

O kokia buvo tavo kursiojų reakcija, kai pasakei, kad žaidi už rinktinę?

Nustemba ir net gal nepatiki, nes nėra susidūrę su tuo būna tikrai taip, kad perklausia, ar tikrai žaidžiu ir kai pasakau, kad tikrai. Tai jie vis tiek nepatiki ir sako, kad meluoju, nes taip negali būti. Iš tikrųjų tai yra įvairių reakcijų, bet sakyčiau, kad nėra nė vienos, kuri kritikuotų ar pan.

Lyčių nelygybė sporte

Kaip tu manai, ar profesionalus sportas vis dar yra labiau laikomas tik vyrams aktualia veikla?

Taip, tikrai taip yra.

O kodėl taip yra?

Nes moterims nerodo niekas dėmesio, niekas neafišuoja, niekas neparodo, kad apskritai yra moterų sportas. Apskritai moterų krepšinis bent jau Lietuvoje dabar nyksta.

O kaip apskritai sporte?

Priklauso nuo sporto šakos, vienosose daugiau moterų, kitose daugiau vyrų.

O tu manai, kad yra teisinga skirstyti sporto šakas į moteriškas ir vyriškas?

Jas reikia skirstyti, nes tikrai yra ne moteriškų ir nevyriškų sporto šakų. Sportas yra stereotipizuotas. Jis vis dar primeta, kas tinka moterims ir kas vyrams.

Kaip tu manai, ar vyrai ir moterys apskritai turi vienodas galimybes ir sąlygas užsiimti profesionaliu sportu?

Bendrai visose sporto šakose, tai dėmesys labiau yra rodomas vyrams, jiems ir geresnės sportavimo sąlygos, ir geresnis finansavimas. Bet gal čia priklauso nuo to, kad jie aukštesnius pasiekimus turi. O pavyzdžiui, universitete tai sakyčiau yra vienodos sąlygos sudarytos tiek vyrams, tiek moterims.

O kaip dėl visuomenės dėmesio, jaučiasi skirtumas tarp lyčių?

Jūs dar klausiat, aišku, kad jaučiasi. Ypač Lietuvoje manau jaučiasi krepšinyje, bet gal ir apskritai jaučiasi. Nors kas liečia studentų krepšinį, bent jau mūsų universiteto merginų ir vaikinų komandas, tai nesijaučia sakyčiau. Aišku, kas liečia žiūrovus.

O kaip dėl struktūrinių dalykų, tokių kaip apranga, įrankiai ir pan.?

Sakyčiau tokie patys. Net sakyčiau, kad mums daugiau skiria.

O nuo ko tai priklauso?

Nuo pasiekimų. Viskas remiasi į tai, ką komanda laimi, kokius žaidėjus turi ir pan. Dar manau svarbu ir tai šiuo atveju, ar komanda susiranda rėmėjų.

Ar neįjauti nuoskaudos, kad mažiau pasiekę sportininkai vyrai susilaukia daugiau dėmesio ir yra labiau vertinami, o merginos pasiekusios aukščiausius rezultatus tarsi lieka „už borto“?

Kartais būna toks nusivylimas, bet realiai suprantu, kad tu nieko nepakeisi, tai ir susitaikai su tuo. Nes visų pirma, jie yra vyrai, jų rodomas žaidimas yra įdomesnis, greitesnis. Taip yra...

Tai apibendrintai, tu sutinki su teiginiu, kad moterys yra diskriminuojamos sporte?

Tai gal nėra diskriminacija, tai gal kaip aš minėjau labiau yra ties streeptipai, kas tinka moterims, ir kas tinka vyrams. Aš tikrai negalėčiau pasakyti, kad moterys yra diskriminuojamos. Tiesiog yra stereotipai, išskirtinis dėmesys vaikinams ir viskas. Neįvardinčiau to taip grubiai – diskriminacija.

Kokių tikslų vedamos merginos ateina į profesionalų sportą?

Manau moterys sportą ateina savo noru. Pirmiausiai jos siekia save išreikšti, save realizuoti. Tikrai ne dėl to, kad manęs neparodys per TV, nes aš nežaisiu. Daug merginų, kurios aktyviai pradėjo sportuoti, tai pradėjo daryti vien iš idėjos ir kad jai patinka tai, ką daro, nesvarbu koks visuomenės dėmesys tam bebūtų. Sportas tampa profesija.

Gal gali pasakyti kokie yra vyrų žaidžiamo ir moterų žaidžiamo krepšinio?

Vyrų krepšinis yra greitesnis, įdomesnis, efektyvesnis – dėjimai į krepšį, kamuolių perėmimai.

Ribos

Ar sporto administracija sezono pradžioje Jums iškelia tam tikrus tikslus?

Kiek aš iš trenerės žinau, tai man atrodo lyg ir ne. Bet aš bijau suklysti. Aišku nori prizinių vietų, tai gal tą ir pasako, bet konkrečiai neįvardina. Lyg ir ne, bet bijau suklysti.

O pati komanda viduje išsikelia sau tikslus?

Taip. Mes norime kuo daugiau pergalių.

Kaip supratau jūs turite panašias struktūrines sąlygas su vaikiniais?

Taip.

O gal tu žinai, kaip yra sudarinėjamas treniruočių tvarkaraštis vaikinams ir jums?

Nežinau tikrai. Bet tiek vaikinai, tiek mes turim po tiek pat treniruočių, tai vadinasi kažkaip tvarkingai tiek vaikinų treneris, tiek mūsų susitaria.

Ar Jūs palaikote santykius su VU vaikinų komanda?

Labai grus. Abai visi bendraujam ir viskas tarp mūsų labai gerai.

O ar bendraunant su vaikiniais kartais nesijaučia jų demonstruojamo pranašumo jūsų atžvilgiu?

Ne tikrai tokio dalyko nėra. Gal anksčiau, vaikystėje toks dalykas ir buvo.

O kaip tai pasireiškė?

Sulaukdau tokių pasakymų – krepšinis visai ne bobų reikalą, ką jūs čia iš viso veikiate. Dabar to jau nėra. Nes mes dabar nei profesionalės, nei ką. Žaidžiam tik mėgėjišką krepšinį VU merginų rinktinėje.

Ar Jūs konkuruojate su sportininkais vyrais dėl geresnių sąlygų, sirgalių ir pan.?

Tikrai ne. Nėra dėl ko konkuruoti. Nei mes konkuruojame, nei pykstamės. Pas mus su jais labai graži šeima.

Kaip žinia šį sezoną pasiekėte tikrai aukštus sportinius laimėjimus. Ar po šio laimėjimo Jūs jaučiatės pakankamai įvertintos sporto administracijos ir pačių vaikinių?

Ne, tikrai.

O kaip turėtų atrodyti įvertinimas, kad jūs jaustumėtės gerai?

Bent jau kažkoks minimalus finansinis įvertinimas. Pavyzdžiui, mums šį savaitgalį SEL ir mums VU sporto administracija net nenori finansuoti apgyvendinimo. Juk visiškai nedaug prašom, atsižvelgiant į tai, kad laimėjoms antrą LSKL vietą. Elemenariai norint gauti pirtį, mums reikia eiti vos ne maldauti. Atrodytų antra vieta pasiekta, pakankamai gerai... Šiaip visiškai jokio paskatinimo nesulaukiam. Ateina per apdovanojimus suirenka titulus ir susistato taures savo kabinete ir visiems demonstruoja. O mums pačioms tai nieko, nei moksluose padeda ar dar kažkur tai. Net neateina pažiūrėti varžybų. Viskas jiems tas pats. Viską reikia išsireikalauti, nes kitaip nieko negausi.

O jeigu vaikinai būtų jūsų pozicijose tu manai tas dėmesys toks pats būtų?

Manau, kad taip.

Portalo Delfi analizė parodė, kad LSKL vaikinių varžybų rezultatai yra pristatomi šiame portale, o merginų ne? Ar nejaučiate dėl to nuoskaudos?

Tai labai nemalonu, bet mes čia jau nieko negalime padaryti. Kad ir toje pačioje LSKL portale yra pateikta ir kiekvieno vaikinio asmeninė statistika, renkamas naudingiausias savaitės žaidėjas, o apie merginas nieko. Manau mes čia nieko negalime pakeisti. Niekas manau nesuinteresuotas merginų žaidimu.

O kaip dėl LSKL „Žvaigždžių dienos“, jautėte nuoskaudą dėl to, kad vaikinių varžybas rodė per TV, o merginų – nerodė.

Irgi nelabai patenkintos buvome. Bandėme per apdovanojimus dar su lygos prezidentu apie tai kalbėti, kodėl visada ir visur pirmiausiai būna vaikinai. Bet kaip supratome, jie nori, kad pačios merginos imtųsi iniciatyvos, darytume visokius renginius. Merginų sąskaita.

Tavo nuomone, jus pakankamai finansuoja universitetas?

Mūsų nefinansuoja apskritai.

Bet juk minėjai, kad aprangas lyg ir davė?

Pernai gavome aprangas, o šiemet gavome treningus. Bet čia irgi tik trenerės dėka. Pati trenerė reikalavo du metus. Bet šiaip finansavimas yra minimalus.

O tokia pati situacija yra ir vaikinių komandoje?

Taip.

Kolektyvinė sąmonė

Ar įsibėgėjant sezonui atsiranda bendrumo jausmas tarp komandos narių?

Jis yra jau labai seniai. Ir kiekvienais metais tik tvirtėja. Aišku atsiranda ir tų konfliktų, bet mes vis tiek kažkaip stengiamės viską daryti bendrai. Ir jis yra seniai, nes nuo seniai mes viena kitą pažįstam. Ir jis tęsiasi kartu su metais.

O kaip tu galėtum apibūdinti bendrumo jausmą?

Kad visos kovoja viena už kitą, jei trenerė kažką pasako. Komandoje turi kam pasakyti „Manęs neišleido žaisti“ ir tu turi su kuo pasikalbėti, turi kam pasiguosti.

O pergalės ir pralaimėjimai prisideda prie bendrumo jausmo?

Gal labiausiai prisideda baliukai. Bet prisideda manau ir pergalės ir pralaimėjimai.

Ar turite kokių nors komandinių ritualų (skanduočių, pergalių šventimų)?

Po laimėtų varžybų savo salėje dažniausiai visos kartu einame gerti alaus. O prieš varžybas tai viena pasako „Kas ngalės?“, o kitos atsako VU.

O ką tau pačiai reiškia būti VU komandos nare?

Gerai. Man patinka komanda.

O tau turi reikšmės, kad tu žaidi būtent VU komandoje, o ne kurioje nors kitoje?

Gal ne. Žaisčiau kažkur kitus ir ten būtų gerai. Gal gerai yra todėl, kad gera komanda. Pavyzdžiui žaisčiau už VDU irgi manau būtų gerai.

Ar egzistuoja konkurencija tarp žaidėjų komandoje?

Egzistuoja. Ji labiausiai išryškėja treniruočių metu, kad visos nori įrodyti, kad yra kažko vertos, kad jas vėliau išleistų į aikštelę. Ateina į treniruotes, dirba iš širdies.

O ar būna tokių situacijų, kad pykčiai kyla dėl to, kad vienas išleidžia į aikštelę, o kitų ne?

Būna ir labai dažnai.

O kaip jūs sprendžiat tokias situacija?

Niekaip. Jei ir užsimename treneriai, tai trenerė turi paaiškinimą savo – ji geriau žaidžia. Aš pati susiduriu su šia situacija, tai ji man visada pasako „Ji geriau žaidžia“. Gali eiti į kiekvieną treniruotę, bet per varžybas žais tas žmogus, kuris treniruočių nelanko. Tokia ganėnai nemalonu situacija...

O tai nenumušą ūpo?

Numušą... neini, neini, bet paskui vėl grįžti, trūkstato krepšinio. Per laiką su tuo susigyveni,

Ar jūs siekiate pirmiausia komandinių tikslų – pergalės, ar siekiate asmeninių?

Manau, kad pas mus nėra tokių individualisčių, kurios bet kokia kaina siekia gerai sužaisti, sumesti savo vidutinį taškų skaičių. Manau, visos pirmiausiai siekiame komandinių pergalių.

Derybos

Kelintą sezoną žaidi komandoje?

Trečią.

Ar per tuos tris sezonus pastebi kažkokius struktūrinius pokyčius?

Šiomet patosi pokyčiai į gerąją pusę, nes susiradome rėmėjus, bet tikrai ne dėl universiteto valdžios. Sitaciją iš VU sporto struktūros galima įvardinti kaip regresą.

Ar komanda turi galimybes prisidėti prie struktūrinių pokyčių, t.y. teikti pasiūlymus vadovybei?

Studentų lygą mes galim įtakoti. Kitos komandos draugės kalbėjo su prezidentu apie tai. Aš tam pokalbyje nedalyvavau, tai nežinau.

*Kaip būtų galima populiarinti moterų krepšinį Lietuvoje?
Gal reikėtų reklamos daugiau. Gal daugiau dėmesio parodyti.*

Interviu Nr. 7

Aistė

VU merginų krepšinio komandos gynėja

Sporto biografija

Kada pradėjai sportuoti?

Nuo 7 ar 8 metų.

O krepšinis buvo pirma sporto šaka?

Ne. Iš pradžių buvo plaukimas, o paskui krepšinis.

O kodėl perėjai į krepšinį?

Šiaip... mokykloje perėjau ir tiek.

O kokia buvo aplinkos reakcija į tavo sprendimą aktyviai sportuoti krepšini?

Tai gi vaikai buvom.

Bet juk visada galėjai mesti šią sporto šaką?

Galėjau, negalėjau, dabar jau jokio skirtumo.

O kaip reagavo kursioikai kai sužinojo, kad tu aktyviai žaidi krepšinį?

Kad jie nelabai gal žinojo. Pirmus studijų metus aš dar žaidžiau profesionalų krepšinį, o paskui gavau traumą ir jau negalėjau taip aktyviai treniruotis, tai atėjau į universiteto komandą.

Lyčių nelygybė sporte

Kaip tu manai, ar sporte yra lyčių nelygybė?

Yra.

Ir kuo tai pasireiškia?

Vyrų krepšinis yra labiau afišuojamas. Kaip ir visur kitur vyrai bei vyrų sportas dominuoja. Bent jau krepšinyje taip jaučiasi, o kaip yra kitose sporto šakose, tai aš nežinau.

Kaip tu manai, ar yra sudaromos vienodos sąlygos sportuoti moterims ir vyrams?

Sąlygos – vienodos.

O kaip dėl susidomėjimo pačiu sportu?

Vyrų sporto šakos pritraukia daugiau dėmesio ir sirgalių. Kalbant apie krepšinį, tai vyrų krepšinis yra patrauklesnis. Jie gali įdėti į krepšį, jų žaidimas yra greitesnis.

O kaip dėl sporto administracijos, ar ji tolygiai paskirsto dėmesį moterims ir vyrams?

Pačiam sporte tai tikrai yra tokia situacija, kad moteris mažiau remia finansiškai, ir tuo pačiu mažiau palaiko morališkai. Siūlau vien tik palyginti rinktinių biudžetus.

O kaip galima būtų pakeisti šią situaciją?

Kol valdžia nepasikeis, tai napsikeis ir viskas nepasikeis.

Kaip tu manai, ar moterys yra diskriminuojamos sporte?

Gal nediskriminuojamos, bet gal ne taip vertinamos ar palaikomos.

O tai kokių tikslų moterys eina į profesionalų sportą?

Tai yra pinigai. Darbas. Profesija. O jei tai da ir malonumas, tai kai kaupiasi du dalykai viename, tai iš viso gerai.

Ribos

Ar sporto administracija sezono pradžioje jums iškelė kažkokius tikslus?

Iškelia atrodo. Bet mano nuomone, norint iškelti tikslus, pirmiausia reikia sudaryti tinkamas sąlygas sportuoti ir šiaip remti. Nes nėra nemokamas mokslas, bendrabučiai nėra suteikiami nemokamai, nei apskritai nėra daroma jokių nuolaidų. Tai čia kelk nekėlęs tų tikslų, jei aš nenorėsiu, aš nesportuoti. Man jie už tai nieko neduoda.

O pati komanda išsikelia kažkokius tikslus?

Ne man atrodo. Gal yra kažką išsikėlę, kad prizinė vieta turėtų būti. Kartais pasako, kad mes turime žaisti finale, nes mes pajėgios. O jeigu ir nežaisim, tai nesureikšminam. Aišku geriau žaisti, bet jai ir nežaisim tai nebus tragedija.

Kaip Jūs manote, ar Jūs turite tokias pačias struktūrines sąlygas sportuoti kaip ir vaikinai?

Vienodos.

O kaip dėl treniruočių tvarkaraščio?

Man atrodo tiek vaikinai tiek mes turim po panašų skaičių treniruočių. Čia gi mes patys susidarome, kiek ir kada mes norime sportuoti, taip pat ir jia elgiasi. Čia priklauso nuo trenerių. Norim darom penkias treniruotes, norim keturias. Be to, tos treniruotės nėra taip griežtai privalos, todėl ir eina vos ne kada nori ir turi laiko. Tik prieš varžybas į treniruotes tai jau visos susirenka.

O jūs palaikote kokius nors santykius su vaikinų komanda?

Palaikom.

O kokie tie santykiai?

Tai jau tikriausiai kitos daugiau apie tai papasakojo, kurios daugiau palaiko. Aš gal ne tiek palaikau, o kaip traktuoti pasisveikinimą, tai aš nežinau. Kitos komandos narės yra už mane kur kas jaunesnės, tai jie ir daugiau bendrauna. Normalūs tie santykiai.

O bendraujant su jais neišryškėja toks dalykas, kad jie jaučiasi už jus pranašesni, nes jie yra vyrai?

Nemanau. Jie paprasčiausiai yra draugai. O tai, kad universitete yra dvi krepšinio komandos, tai tikrai priešpriešos viena kitai nekelia. Yra ir porų...

Kaip žinia šį sezoną pasiekėte tikrai aukštus sportinius laimėjimus. Ar po šio laimėjimo Jūs jaučiatės pakankamai įvertintos sporto administracijos ir pačių vaikinių?
Mes jaučiamės visiškai neįvertintos.

O kaip tas pakankamai turėtų būti?
Piniginiu atžvilgiu.

O gal tas įvertinimas neturėtų būti tik materialus, gal dėmesiu parodo?
O tas dėmesys turėtų būti iš mūsų rektoriaus? Jo niekada nebuvo ir niekada nebus.

Portalo Delfi analizė parodė, kad LSKL vaikinių varžybų rezultatai yra pristatomi šiame portale, o merginų ne, kaip į tai reaguoji?
Skaitai, pagalvoji ir vėl tas pats. Buvo kalbėta ir su prezidentu lygos, kad merginų krepšinis yra mažiau reklamuojamas. Bet jis pasakė, kad reikia ir pačių merinų iniciatyvos.

O tai manai kažkiek padėtų?
Manau taip. Dabar kai suknelės vietj tradicinės krepšinio aprangos pasiuvo, vėl daugiau žiūrovų.

O kaip tau patinka tos suknelės?
Man asmeniškai nepatinka. Bet jeigu yra gražios panos, jom gražu, jom patogiu, jom gerai. O kai as esu pripratusi žaisti su šortais, tai man kažkaip nelabai patogiu.

Kaip tu manai, ar jus sulaukiate pakankamai finansinės paramos?
Mūsų jis visai nefinansuoja. Visą aprangą šiemt gavom iš savo rėmėjų – „Arvi“ – sportbačius, aprangas. Suknelės nupirko studentų krepšinio lygos federacija. Tiesa, vienus treningus šiemt gavom iš universiteto. Jų prašė jau kelis metus ir tai pasakė, kad daug jau davė.

O vaikinių komandoje irgi panaši situacija?
Man atrodo panaši. Bet jie gal dar papildomai kedus gavo. Krepšinis VU tai valdžiai yra paskutinėje vietoje. Jeigu šachmatai išrinka komandine sporto šaka numeris vienas, tai ką galima šnekėti...

Kolektyvinė sąmonė

O komandoje yra bendrumo jausmas?
Šioje komandoje tarp 15 žmonių. Bendrumo jausmo tarp tiek žmonių negali būti. Kaip ir visur yra grupelės. Tai yra per didelė grupė, ka visos būtų bendrai. Gal aikštelėje ir yra, nes juk ne pirmi metai žaidžiam kartu.

O kaip tu apskritai supranti bendrumo jausmą?
Kai žinau ką žmogus darys, kol dar net nepradėjo daryti.

O pergalės ir pralaimėjimai skatina bendrumo jausmą?
Taip. Kai laimime, tai visada būna gera nuotaika, o pro pralaimėjimų natūraliaikyla pykčiai. Bet viskas praeina ir stojasi į savo vėžes. Ir vėl tampam draugėmis. Čia merginos žaidžia, įia natūralu, kad charakterio pilna, jos daug impulsyvesnės, greičiau išsižiebia. Vyrai taip nekreipia į kai kuriuos dalykus dėmesio kaip moterys. čia ne vien tik krepšinyje taip yra. Su vyrais visada parasčiau yra.

O komanda turi kažkokių ritualų?
Ne.

Ką tau reiškai būti VU krepšinio komandos nare?

Aš žaidžiu šioje komandoje, dėl to, kad man patinka krepšinis ir aš žaidžiu krepšinį. O jei turėčiau pasirinkimo laisvę, ko Vilniuje nėra, tai gal žaisčiau kitur. Mes į šią komandą esam susirinkusios tik todėl, kad žaisti. Nežinau, gal kaip kam kažkas ir padėjo į universitetą įstoti. Kadangi aš savo jėgomis įstojau, tai man to nėra, kad aš turiu būtinai čia sėdėti ir žaisti, man to nėra.

Ar egzistuoja konkurencija tarp komandos narių?

Mano pozicijoje, tai ne.

O apskritai?

Pas jaunimą yra.

O kuo tai pasireiškia?

Pasireiškia pykčiais ir barniais. Ir aš manau, kad tai natūralu. Pas mus tai vyksta visą sezoną. Ir tik dėl to, kad mes esame kažkiek stipresnės individualiai, tai mes kažką pasiekiamo kaip komanda. Ypač kai kiekvienais metais ateina naujų narių – čia yra natūrali kartų kaita – tai apskritai tampa akivaizdu. Ta jaunesnė ji mane apibėga, ji dabar ėjo į startą, tai vadinasi ji dabar bloga. Merginos kažkaip vis labiau susimąsto, kad mes žaidžiam dėl bendro tikslo – pergalės ir kad norint jį pasiekti turi žaisti tos, kurios tuo metu yra geriausios.

O konkurencija labiau kyla iš naujų narių ar iš senų pusės?

Gal iš senų. Pamenu vienas metais jokios konkurencijos nebuvo. Visa komanda žaidė kaip kumštis, labai draugiškai. Tik dabar taip... nežinau, gal visos labai žvaigždės jaučiasi. Juk per vieną sezoną yra laimėję keturis medalius, tai jau vis tiek šį tą reiškia.

Ar jūs siekiate pirmiausia komandinių tikslų – pergalės, ar asmeninių?

Komandinių. Nes asmeninė statistika čia nėra vedama. Pergalė yra komandinė, o kuo geriau pasirodyti nori kiekvienas. Kuo geriau pasirodysi, tuo daugiau žaisi.

Derybos

Ar žaisdama ne vienus metus VU merginų komandoje matai kažkokių teigiamų pokyčius iš VU pusės?

Taip, ji sustiprinėjo, nes ateina nauji stiprūs žaidėjai.

O sąlygos?

Nieko nėra geriau nei buvo. Kad ir šiomet laimėjome antrą vietą, jie mūsų net nepasveikino.

Kaip būtų galima populiarinti merginų krepšinį?

Buvo kalbėta apie tai su LSKL prezidentu. Jis sako, kad reikia iniciatyvo ir iš merginų pusės. Žaidžiam, nes mums patinka, o žiūri ar nežiūri... Smagu, jeigu pažiūri, o jeigu nežiūri, tai ką dabar darysi. Ne naujiena. Su tuo jau yra susitaikyta. Tai patys vis tiek kviečiamės tuos sirgalius. Ir Sėklą patį pasikvietėm. Vien dėl jo daug kas atėjo pažiūrėti varžybų. Atėjo ne dėl mūsų, o dėl Sėklos.

Interviu Nr. 8

Jūratė

VU merginų krepšinio komandos puolėja

Sporto biografija

Kada pradėjote sportuoti?

Aš pradėjau sportuoti maždaug nuo 8 metų. Iš pradžių sportavau Vilniaus sporto mokykloje. Ją baigiau kartu su vidurine mokykla. Ir dabar dar keturis metus žaidžiu universitete.

O krepšinis buvo pirma tavo aktyviai kultivuota sporto šaka?

Taip.

O kas tave paskatino eiti į krepšinį?

Mano mama su tečiu sugalvojo. Surado, kur vyksta atranka, norint žaisti krepšinį ir nuvedė. Bet ar aš pati norėjau ar ne, tai šito negaliu pasakyti.

Bet tau krepšinis patiko?

Man patiko. Žiūrėdavau dar prieš tai, žaisdavau kieme, bet kad taip atsiminčiau, ar norėjau ar ne, tai tikrai neatsimenu.

O kokia buvo tavo aplinkos reakcija į tavo sprendimą sportuoti?

Tėvai palaikė. Mano draugai irgi lankė krepšinį. Su viena drauge net vienoje komandoje žaidėm.

O kaip sureagavo kursioikai, kai sužinojo, kad žaidi už VU rinktinę?

Aš su kursiokais santykių nelabai palaikau, bendraunu tik su keletu žmonių, su kuriais rašau visokius darbus. VU komandą sudaro visos senos pažįstamos, su kuriomis žaidžiau Vilniaus sporto mokykloje.

Lyčių nelygybė sporte

Kaip tu manai, ar profesionaliame sporte egzistuoja lyčių nelygybė?

Apskritai tai manau, kad ji yra. Bet tam aukščiausiam lygyje – profesionalų sporte – lyčių nelygybės manau yra sunkiau pastebima. Moterims reikia mažiau įrodinėti, kad ir jos gali pasiekti aukštus rezultatus. Tokiose, kaip mes žaidžiame lygose, tai tikrai yra.

O kodėl ta nelygybė vis dar yra?

Todėl, kad vyrai lieka vyrais. O sportas visada buvo ir yra vyrų sritis, o po to tik moterų tapo.

O gal tam, kad tas susidomėjimas moterų sportu nėra toks didelis kaip vyrų įtakos turi nepakankamai geros galimybės ir sąlygos sportuoti moterims?

Man atrodo, kad pačios sąlygos yra sudaromos lygios, bet vaikinai yra paruošiami geriau, jiems daugiau dėmesio yra skiriama. Bet konkurencija yra didesnė tarp vaikinų, nes yra daugiau norinčių sportuoti, todėl jų ir daugiau iškyla. O merginų tarpe mažesnė konkurencija, nes mažiau yra norinčių žaisti krepšinį.

O susidomėjimas vyrų ir moterų sportu irgi skiriasi?

Vyrų sportu domisi visi labiau ir aš pati moterų krepšinio nežiūriu. Bent jau komandinės sporto šakos yra kur kas įdomesnės žaidžiamos vyrų.

O kaip pati sporto administracija – daugiau dėmesio skiria vaikinams ar merginoms?

Daugiau dėmesio skiria vaikinams, bet kaip minėjau anksčiau, manau profesionaliame sporte dėmesys yra apylygiai skiriamas abiem lytims. Ir pačios tos merginos turi savo rėmėjus, gerbėjus ir pan. domisi tie, kuriems įdomu.

Ar neįsivaizduojate nuoskaudos, kad mažiau pasiekę sportininkai vyrai susilaukia daugiau dėmesio ir yra labiau vertinami, o merginos pasiekusios aukščiausius rezultatus tarsi lieka „už borto“?

Man atrodo ir yra ir vaikinių kultivuojamų sporto šakų, kurios yra nepakankamai įvertintos. O krepšinyje? Visų pirma, reikėtų palyginti, kiek yra vyrų ir moterų komandų. Vyrų komandų yra kur kas daugiau. Pavyzdžiui Lietuvoje tas krepšinis yra populiarus, o užsienyje... Jei ir kai kuriose šalyse jis ir yra populiarus, tai vis tiek labiau dėmesys krypta į vyrus. Visada taip buvo, kad vyrų sportu domimasi daugiau, o moterų tik paskui.

O ar galine lyčių nelygybę sporte įvardinti, kaip moterų diskriminaciją?

Nemanyčiau. Aš manyčiau, kad taip jau yra susiformavę ir nieko čia nepakeisi.

O dėl mažesnis domėjimasis moterų krepšiniu nenumuša ūpo sportuoti?

Man asmeniškai, tai nenumuša. Bet aišku norėtuši, kad tas domėjimasis būtų didesnis. Nors negirdėjau, kad kuri nors labai skūstųsi ar verkšlėtų.

O jeigu yra tokia situacija, tai kodėl moterys eina profesionaliai sportuoti?

Aš pavyzdžiui visda domėjausi tik sportu. Man niekada nebuvo įdomios nei jokios muzikos, nei teatrai, nei dailės. Man atrodo taip jau yra susiformavę, kad vieni nori sportuoti, kažkoks azartas. Gal kitos sportuoja dėl pergalių – nes iš tiesų geras jausmas yra kai laimi.

Gal gali įvardinti, kokie yra skirtumai tarp vyrų ir moterų krepšinio?

Vyrų krepšinis yra žymiai greitesnis, gal dėl to yra vyrų įdomiau žiūrėti nei mūsų. Aišku, kad merginos nei ten labiau pasistumdys, nei atkovos tiek kamuolių. Manau čia ne dėl vaikinių fizinių duomenų. Natūralu, kad skirtumai yra, nes yra vyrai ir yra moterys, taip ir turi būti.

Ribos

Ar sporto administracija sezono pradžioje jums išskėlė kažkokius tikslus?

Buvo žadėta, kad jeigu mes laimėsi pirmą arba antrą vietą, tai mes kažką gausime, pinigų kažkiek. Bet kad oficialiai būtų keliami tikslai, tai niekada tai nebuvo. Jie reikalauja rezultatų. VU sporto centro direktorius sako, nėra rezultatų, nėra finansavimo. Pernai laimėjom trečią vietą, šiemet – antrą, o kaip nieko neturim, taip nieko neturim. Nieko jis neduoda nei mums, nei vaikinių komandai.

O pati komanda viduje išsikėlė kažkokius tikslus?

Mūsų tikslas – būti pirmoms. Nors ir šneka, kad nori būti pirmos, bet manau visos komandos narės giliai širdyje supranta, kad pirmos vietos laimėti negalėjom, nes neįmanoma laimėti prieš aukščiausios lygos komandą. Tai manau visos tikėjosi būti bent jau antros. Šiemet aplošėm tas komandas, kurioms pernai pralošėm. Ir manau visos tuo buvo labai patenkintos ir jau einant į finalą, jau visos buvo laimėjusios.

Kaip tu manai, ar jūs turite tokias pačias struktūrines sąlygas sportuoti kaip ir vaikinai?

Kas liečia VU, tai mes gaunam daugiau. Mūsų trenerė tuo daugiau rūpinasi nei vaikinų treneris. Gal mes daugiau ar mažiau gaunam tą patį, bet dėl mūsų daugiau kovoja dėl pinigų, dėl aprangų, sportbačių, dienpinigių ir pan. Tai palyginus su VU vaikinų krepšinio komanda, tai mes visko turime daugiau. Mūsų ir rezultatai geri.

Tu manai, kad jūsų finansavimas iš dalies atsiremia ir į jūsų pasiekimus?

Mus finansuoja tiek, kiek mes išsikvojame tą finansavimą. Šiaip tai mūsų finansuoti niekas nenori, nes mūsų valdžia yra labai prasta. Mūsų trenerė pas juos nuolat eina. Lipa jiems ant galvų ir tik taip iškovoja dienpinigių kelionėms į varžybas. Ji pati eina ieško žmonių, kurie planuoja stoti į universitetą ir tuo pačiu žaistų krepšinį. Vyksta toks verbavimas. Yra tokių žaidėjų, kurios žaidžia aukščiausioje lygoje, bet treniruočių nelanko ir atvažiuoja tik į varžybas. Viskas, ką mes turime yra tik jos dėka. Aišku, visus šiuos dalykus su valdžia reikia suderinti, bet jiems tai nei kainuoja ką, nei ką. Dėl to mūsų rezultatai yra geresni, nes turim ir žaidėjų geresnių. O vyrukai, to neturi.

O gal tu žinai kokiu principu yra sudaromas jūsų treniruočių grafikas?

Visada mes sportuojame prieš vaikus. Kiek aš girdėjau pernai ar užpernai, buvo daug vyrų, kurie dirbo ir jiems vėliau buvo geriau. Kitas dalykas, ir vėlai vakare vaikinams grįžti yra ne taip baisu.

O jūs palaikote kokius nors santykius su vaikinų komanda?

Taip palaikome.

O kokie tie santykiai?

Labai geri. Jie ateina mūsų palaikyti į varžybas, kartu važiuojam į visokius sportinius renginius. Kartu švenčiam pergales.

O bendraujant su jais neišryškėja toks dalykas, kad jie jaučiasi už jus pranašesni, nes jie yra vyrai?

Ne.

O tu niekada su tuo nesusidūrei?

Aš tai ne. Gal kažkas kažkada man yra taip ir pasakęs. Bet kai vieną kartą tai išgirsti, manau tai neturi reikšmės. Jei taip kalbėtų nulat, manau būtų kitas reikalas.

O jūs konkuruojate su vaikiniais dėl geresnių sąlygų ar sirgalių?

Tikrai ne.

Kaip žinia šį sezoną pasiekėte tikrai aukštus sportinius laimėjimus. Ar po šio laimėjimo Jūs jaučiatės pakankamai įvertintos sporto administracijos ir pačių vaikinų?

Ne. Mes negavome nieko. Yra universitete tokia pirtelė, mums prižada, kad jeigu sužaisime gerai, mums leis ja pasinaudoti. Bet kai laimime, mes turime eiti jos maldauti, nors buvo sakyta, kad ją gausime jei pasieksime tą ir tą. O jei ir duoda, tai kelioms valandoms. Mes negavome iš jų nieko. Viską, ką gavom, gavom iš rėmėjų.

O gal tas įvertinimas pasireiškia per dėmesį, juk ne visada turi būti materialiai išraiška?

Niekada to dėmesio nebuvo. Man atrodo nė viena komandos narė nėra buvisi kažkokia pokalbyje su VU sporto administracija. Niekas nemėgsta to sporto reikalų direktoriaus, ir mūsų trenerė ir vaikinų treneris.

Bet patys tie finalai tai man nepatiko. Buvo mūsų merginų varžybos, tada kažkokia programa šiek tiek, et ta didžioji programa yra skirta vaikinų varžyboms. Ir visur taip buvo: ir per LSKL „Žvaigždžių dienas“, ir per finalus. Tame nelygė tikrai yra.

Portalo Delfi analizė parodė, kad LSKL vaikinų varžybu rezultatai yra pristatomi šiame portale, o merginų ne, kaip į tai reaguoji?

Mes į tai reguojam blogai. Anksčiau kažkaip buvo kitaip, o dabar ir pačioje www.lskl.lt portale yra įdedama tik po vieną pranešimą kas pora savaitių. Iš kitos pusės, net gal patiems žurnalistams, kurie apie mus rašo nėra įdomu. O be to, tokių pranešimų gal niekas ir neskaitys, išskyrus pačias merginas. Gal tik tie žmonės, kurie patys yra sportininkai, ar pažįsta merginas, tai tik jie ir paskaito. Tarkim tie, kurie yra tik sirgaliai, tai nemanau, gal jie labai skaitytų.

O kaip reagavote į tai, kad vaikinų „Žvaigždžių dienos“ varžybas rodė per TV, o jūsų ne?

Mes visa tai, kad mūsų nerodo išsakėm lygos prezidentui. Dar per finalus sakykim viskas buvo tvarkoje, bet per „Žvaigždžių dieną“ į mūsų varžybas galėjai patekti nemokamai, o į vaikinų reikėjo pirkti bilietus. Aš dėl to kažkaip nepergyvenu, bet kitoms tai nelabai patinka. Dažnai pasišnekame, kad gal tai ir nelabai gražu. O kad mes pakalbėsime tarpusavyje, tikrai neatsiras daugiau tų sirgalių ir jie neis į tas varžybas.

Kaip tu manai, ar jus pakankamai finansuoja universitetas, kad būtų sudaromos tinkamo sąlygos siekti pergalės?

Nei mus finansuoja, nei mums padeda su mokslais. Būtų labai smagu, kad bent jau toks merginoms, kurios moka už mokslą nereikėtų mokėti, vis gi jos žaidžia už nuniversitetą. Dabar viską ką turim, tai turim iš rėmėjų. Ką anksčiau gaudavom, tai aprangas.

Kolektyvinė sąmonė

O jūsų komandoje yra bendrumo jausmas?

Sakyčiau, kad dabar jau yra. Nes jau praėjo metai, kai nauji žmonės prisiderino, pradėjo labiau bendrauti. O jei nauji žmonės nepritampa, tai manau yra dėl tų žmonių kaltės, nes mes dedame visas pastangas, kad viskas būtų gerai.

O kaip tu supranti, kas yra bendrumo jausmas?

Anksčiau buvo keli žmonės, kurie kėlė visokius vėjus ir varžybu, ir treniruočių metu, ar negražiai pasako. Vienos nekreipia dėmesio, kitosatsako atgal. O jei varžybos, tai susipyksta, nekalba viena su kita. Nesantaika, labai trukdo bendrumo jausmui. O dabar nesakau, kad mes esame labai susibendravę, bet bent jau nesipykstame taip. O trenerė prieš varžybas dar organizuoja visokius pokalbius, prašo, kad nesipyktume, bet nemanau, kad jie įtakoja ką nors.

O pergalės ir pralaimėjimai turi įtakos bendrumo jausmui?

Taip. Nes paskui einame visos kartu švęsti. Tai labai susibendruojam.

O komanda turi savo ritualų?

Tradicinių tai turim, kai visos komandos narės sudeda rankas ir surėkia VU. O kažkokių išskirtinių, tai nėra. Po varžybu mes visos kiekvieną trečiadienį einam kur nors pasėdėti.

Ką tau reiškia būti VU merginų krepšinio komandos nare?

Visų pirma, aš turiu ką veikti laisvalaikiu. Kitas dalykas, mano beveik visos draugės yra iš šios komandos. Ir apskritai žmonės susiję su krepšiniu. Kitas dalykas, mokslo laui man padėjo ir padės jeigu aš čia žaisiu.

O tu didžiuojiesi tuo, kad esi šios komandos dalis?

Taip.

O jūsų komandoje yra konkurencija tarp žaidėjų?

Gal ir yra, bet jos nesimato. Aš asmeniškai nelaikiu jaučiu tos konkurencijos. Pavyzdžiui, yra lygiaverčių žaidėjų, tai vieną kartą vienos, kitą kartą – kitos daugiau žaidžia. Bet iš kitų pusės kaip aš matau tai yra. Bet čia yra pačių žaidėjų, kažkiek ir trenerių problema. Konkurencija pasireiškia labiau viduje per treniruotes. O per varžybas man atrodo visos turėtų suprasti, kad jeigu tu prasčiau žaidi, tai ir sėdi ant suolo. Ir gali kaltinti šiuo atveju tik save. Nes mūsų trenerė nėra tokia, kuri kažkurią labiau ignoruotų. Jeigu trenerė tavęs neišleidžia, gali pykti ant kitų, gali pykti ant savęs. Aš manau norint išeiti į aikštelę reikia tai įrodyti per treniruotes savo darbu.

Kaip tu manai, ar komanda pirmiausia siekia komandinių tikslų – pergalės, ar asmeninių?

Man atrodo, kad nėra viena nesiekia savo asmeninių rezultatų. Gal yra tokių, kurios daugiau iniciatyvos imasi, kamuolį dalina, bet tai jos ne dėl to, kad norėtų daugiau taškų pelnyti.

Derybos

Kaip tu manai, ar jūs pačios galite iš valdžios reikalauti, kad kas nors būtų geriau?

Kad mes neturim kur nueiti. Jeigu mes nueitume pavyzdžiui pas to centro direktorių, tai jis mums nei ką nors pažadėtų, nei ką nors duotų. Kažkada planavome kreiptis pas rektorių, bet kažkaip užgeso tos kalbos.

Kaip būtų galima populiarinti moterų krepšinį?

Man atrodo svarbiausia čia būtų reklama. Kai šiemet pradėjo daugiau reklamuoti LSKL, tai daugiau ir gerbėjų atsirado. Ir nereikėtų ignoruoti merginų ir pačiam tam LSKL interneto puslapyje, kurį skaito tikrai labai daug žmonių. Gal reikėtų daugiau interviu daryti su pačiomis merginomis, akcijų. Galėtų interviu paimti pavyzdžiui, kad ir iš komandos kapitonių. Manau susidomėjimas kiltų tada.

Interviu Nr. 9

Laura

VU merginų krepšinio komandos puolėja

Sporto biografija

Kada pradėjote sportuoti?

Tai įvyko labai seniai, dar mokykloje. Kokius dešimt metų jau tikrai sportuoju.

O krepšinis buvo pirma sporto šaka, kuria taip aktyviai užsiimi?

Taip. Bet dar po to lankiau lengvąją atletiką, rankinį. Bet po to nusprendžiau, kad krepšinis yra mano sritis jau maždaug. Be to aš visada buvau pakankamai aukšta. Ir dar visada sporto mokykloje mokiausi. Ir ten buvo surinkta ganėtinai stipri komanda, tai buvo toks potraukis. Aš pavyzdžiui asmeniškai niekada nesusidūriau, kad merginos būtų kažkaip engiamos. Pavyzdžiui mūsų sporto mokykloje merginų komanda dar labiau buvo skatinama nei vaikinų. Ir universitete taip yra. Rėmimas. Netgi universitete yra taip, kad mes esame remiamos kur kas daugiau nei vaikinų komanda. Ir kai mokiausi

mokykloje tas pars buvo, nes merginų yra mažiau ir čia galima kažką daugiau pasiekti. Tiesą sakant, pas merginas tie rezultatai gali būti pasiekti geresni, jeigu vaikinai kažko ypatingo neparodo.

O kas tave paskatino užsiimti krepšiniu?

Mano senelis buvo krepšininkas. 1937 metais pirmoje Lietuvos rinktinėje žaidė. Ir šiaip apskritai mano visa giminė sportininkai – lengvaatlečiai ir taip toliau. Kadangi giminėje tai įprasta, o ir man pačiai patiko, tai dėl to ir aš žaidžiu krepšinį.

Kokia buvo aplinkos reakcija į šį tavo sprendimą?

Tėvai palaikė. O iš klasės draugų, tai jie manęs nesuprato. Jie maždaug sakydavo taip: tarkim vakarėliai ir visokios kitos linksmybės būdavo pamirštos. Juk visas laisvalaikis buvo parduotas sportui. Kiek prisimenu save nuo vaikystės, tai aš visada buvau aukšta ir liekna, tai galėjau ir kažkuo kitu užsiimti, o ne lankyti krepšinį bei kitas sporto šakas, kurios gal ir nėra labai tinkamos merginoms. Pavyzdžiui klasiškai tai tikrai nepalaikė. O kiemo draugai visi buvo susižavėję vien dėl to, kad čia buvo kažkas nauja. Nes teko lankyti ir pramoginius šokius, ir baletą, o paskui kai persimečiau į krepšinį, tai visiems labai keista buvo.

O kokios reakcijos sulauki iš studijų draugų?

Kai dar mokiausi mokykloje, tai visi manė, kad stosiu į su sportu susijusią specialybę, bet aš įstojau į geografiją. Tai visiems buvo keista. Nors prisipažinsiu minčių buvo, bet daugiau galvojau apie su sportu susijusias studijas Amerikoje. Bet kadangi trenerė atkakliai bandė patraukti į komandą, mes net penkios iš sporto mokyklos buvom į šią komandą verbuojamos, nes tais metais buvo norima suburti stiprią komandą ir kažko pasiekti. Nes prieš tai universitetas žaidė kaip „Kibirktis“, o ši komanda visada būdavo pirma. Kai atėjo nauja trenerė, tai laai pasikeitė viskas, nes laikotarpiu, kai „Kibirktis“ jau buvo subyrėjusi, tai moterų krepšinis buvo antroje vietoje. Šiai dienai pas mus universitete krepšinis apskritai nėra prioritetinga sporto šaka pagal Jankauską, mūsų viršininką. Bet šiaip VU moterų krepšinis yra labai skatinamas ir tegul vyrai nesupyksta, bet labiau yra ignoruojami vyrai nei moterys.

O kuo būtent yra skatinamas tas moterų krepšinis?

Mums leidžia dalyvauti daugiau lygų. Pavyzdžiui, vyrai, norėdami dalyvauti „Sostinės“ turnyre patys turi ieškoti rėmėjų. O mes dalyvaujame Moterų A lygoje, ir mūsų pernai net nerėmė „Arvi“, tik šiemet pradėjo. Ir mums viską apmokėdavo universitetas. Šiemet mes labai daug gauname iš „Arvi“. Pats universitetas surado mums šį rėmėją. Ir nors visos merginos išreiškia didelį nepasitenkinimą sporto vadovybe, bet štai, ji surado mums rėmėją. Ir šiemet dar trečią turnyrą mums pridėjo. Viskas atsiremia į pinigus, kur tave leidžia išvažiuoti ir taip toliau. Visos kelionės ir dienpinigiai yra iš universiteto.

Kaip tu manai, jūs esate skatinamos dėl to, kad pasiekiate gerus rezultatus?

Todėl kad jie mato, jog merginos gali daugiau, nes pas mus konkurencija mažesnė, nei pas vaikus. Mažiau komandų, tai gali būti aukštesni rezultatai. Tačiau, tai kas liečia mokslus, tai mūsų visiškai neskatina, mes sportuojame savo noru. Tarkim kai būna sesija, tai jokių egzaminų nusikėlimų, palengvinimų nėra.

O galima būtų kaip nors pasiekti, kad jums būtų daromos nuolaidos moksluose?

Mes kiekvienais metais gauname tokį, kad galime rašyti raštą – prašyti rėmimo, kad padėtų komandai. Tai ir yra daroma, bet jokio atsako nesulaukiame, dėl to kad rektorius sutinka su viskuo ką perduoda sporto skyrius, kur sėdi pakankamai seni žmonės ir nesupranta šiuolaikinio pasaulio ir kaip viskas vyksta. Tarkim, kaip užsienyje yra rėmiamos universitetų komandos: apie mokėjimus už pragyvenimą ir už mokslą iš savo kišenės, tai net kalbos nėra. Pas mus tokių dalykų nėra. Pas mane tarkim taip dėstytojai supranta, kad jei tu kažką sportuoji, tai reiškia, kad turi laiko kažkuo užsiimti, o tas yra

blogai. Šia prasme yra toks nesusipratimas. Pavyzdžiui, Kauno miesto universitetuose ir Mykolo Riomerio universitete studentai yra skatinami sportuoti, jiems yra daromos įvairios mokslo nuolaidos. Mūsų universitete deja šiai dienai mes to neturime.

Kaip supratau, visi sunkumai kyla iš netinkamos valdžios?

Taip. Pernai metais buvo norima, bet... kadangi ir pats rektorius yra pakankamai senas žmogus ir sporto skyriaus vedėjas dirba ilgus metus, ir pas juos yra geri santykiai. Ir tarkim nėra tokio žmogaus, kuris pagal išsilavinimą galėtų, nes turi turėti tam tikrą mokslinį laipsnį, kuris galėtų tvarkyti visus šiuos reikalus. Aš asmeniškai manau, kad jei ateitų jaunesnis vadovas, tai tikrai viskas pasikeistų į gerąją pusę. Šiandien dienai niekas nesikeičia: jokių paskatinimų dėl mokslų, mes nieko neturim. Taip, mes gal turim rėmimą iš šalies, bet pats universitetas to nedaro. Pas mus nėra prioritetingos sporto šakos jokios. Šaškės ar krepšinis jokio skirtumo. Jokio skirtumo nėra, jiems svarbu rezultatai. Kaip ponas Jankauskas išsireiškė, rezultatai yra svarbiausia. Turi būti medalis ir taškas. Tu privalai sportuoti, tu privalai už savo universitetą būti nežinau kaip už ką. Nors iš tikrųjų čia visiškai yra tavo reikalas.

Lyčių nelygybė sporte

Kaip tu manai, ar profesionaliame sporte egzistuoja lyčių nelygybė?

Taip.

Ir kaip ji pasireiškia?

Ji pasireiškia tuo, kad tarkim lytims yra sudaromos skirtingos sąlygos sportuoti. Tarkim kai aš dar buvau jaunesnė ir lankiau krepšinio mokyklą, tai vaikinams buvo sudaromos geresnės sąlygos: jie gaudavo geresnes sales, jų sportinė apranga visada buvo geresnė, mes žaisdavome su 10 metų senumo apranga. Kai įstojau į universitetą viskas labai pasikeitė: mes gauname viską pirmos ne bernai. Aš manau, kad abiems lytims turėtų viskas būti skiriama po lygiai. Nelygybė mūsų universitete tikrai egzistuoja ir kitur manau. Moterys laikomos silpnesne lytimi. Mums sportuoti reiškia šokti, o ne žaisti kažką greitai, kas skirta vyrams.

Jeį teisingai supratau, tu manai, kad dar vis gajus piūris, kad sportas tai vyrų pasaulis?

Taip.

O struktūrinės galimybės profesionaliame sporte tiek vyrams, tiek moterims yra sudaromos vienodos?

Profesionaliame sporte irgi yra nelygybė. Tai labiausiai susiję su pinigais. Vyrams vis tiek yra skatinimas didesnis, jų algos yra nesulyginamos su moterimis. Šiandien dienai mes turime keturias aukščiausios lygos moterų komandas Lietuvoje. Dėl to, kad jos nesugeba susirasti rėmėjų. Rėmėjų labai reikia, nes norint važiuoti žaisti Europos turnyruose reikia turėti daug pinigų. Dėl ko mes neturim tiek moterų komandų? Nes nėra rėmimo. Moterų krepšinis jie skaito, kad nėra gražu taip kaip vyrų, nėra dėjimų į krepšį ir taip toliau. Dėl ko pas mus yra įvestos tos suknelės. Man pavyzdžiui, tai atrodo, kai kažkokia diskriminacija. Kodėl vaikinams nieko nesugalvoja? Tos suknelės kaip kažkoks pasityčiojimas. Pirmą kartą aš su suknele žaidžiau per „Žvaigždžių dienas“, tai nebuvo kažkokios oficialios varžybos, tai buvo daugiau šou. Kodėl mes? Ar mes turim kažkaip seksualiai atrodyti, vos ne priekabiavimas gaunasi. Praeitą savaitę aš turėjau pokalbį su LSKL prezidentu p.Cibausku. Jis sakė, jeigu jūs rašot projektus, aš juos paremsiu. Šiai dienai viskas yra Kaune, ten sėdi jauni vaikinai, todėl viskas ir yra orientuota į vaikus. Jis man pasakė, kad ir merginų tarpe yra veiklių žmonių, tai jeigu susiimat, parašot projektus, aš paremiu. Aš sutinku, kad reikia remti mokyklas, skatinti jaunas mergaites sportuoti, skatinti. Tai yra kažkokia prevencinė veikla. Planuojam daryti bendrą projektą, galvoj daug planų, tai aš kol kas nieko konkretaus nežinau. Sakė komandos narės padės. Kadangi aš pati pernai organizavau gatvės krepšinio turnyrą GADI (gamtininkų dienoms). Aš buvau vienintelė

mergina iš 100 vaikinių, kuri dalyvavo tame turnyre. Išdrįsau vis dėl to. Bet visiems buvo labai keista, kaip čia taip gali būti. Sakau, nesvarbu. Žiūrėkit į mane ne kaip į moterį, o kaip į žaidėją.

Kaip supratau į krepšininkes pirmiausia žiūri kaip į moteris, o paskui kaip į žaidėjas?

Taip. Pirma žiūri kaip į moterį, o ne kaip į žaidėją. Ir visada su tuo susiduri. Visur taip yra.

Kaip tu dėl to jautiesi?

Aš visada pirmiausiai esu už moterų teises. Aš visda nuo pat mažens kovojau, ir tarkim ir mokykloje turėjau konfliktų su mokytojais dėl kai kurių dalykų, dažnai klausdavau, kodėl kai kurių dalykų, kuriuos daro vaikinai, merginoms negalima. Aš manau, kad moterys puikiai gali įkalti vinį, pakeisti rozetę. Tuo pačiu, gali puikiai žaisti krepšinį, gerai bėgti, šokti į tolą ir taip toliau. Kodėl mes negalim? Aišku mūsų rezultatai bus prastesni negu vyrų, bet tai nuo fiziologijos priklauso. Aš manau, kad ta diskriminacija turėtų būti panaikinta. Šis dalykas yra nusistovėjęs, nes valstybėje, kad ir pačiame Seime moterų yra mažiau nei vyrų. Joms prasimušti į politiką yra žymiai sunkiau nei vyrams. Taip ir sporte yra. Jeigu yra moteris ir jeigu ji negali parodyti kažkokio rezultato kokį vyrai gali, nes jie yra fiziškai stipresni. Aš manau, kad moterys yra pakankamai stiprios ir vertos, kad jas vertintų nemažiau nei vyrus.

O kaip visuomenės susidomėjimas vyrų ir moterų sportu skiriasi ar ne?

Taip. Nors šiandien dienai jis yra jau padidėjęs, nes mes turim stiprią moterų Eurolygos komandą „Lietuvos telekomą“. Ir šiandien mes surenkame pakankamai daug žmonių į varžybas. Net įvedė mokestį, ilietai jau ne nemokami kaip anksčiau buvo. Renkasi žmonės tikrai. Tačiau pastebima, kad sporto mokyklose yra labai sumažėję mergaičių. Vilniaus krepšinio mokykloje nėra surenkamos komandos, nes mergaitės neina sportuoti, jos renkasi kitus užsiėmimus. Eina į meną, į manekenes, kas Lietuvoje yra labai populiaru, nes tai yra gražių merginų kraštas. Aš manau, kad tas visas skatinimas eiti į profesionalų sportą turi prasidėti nuo vaikų amžiaus, kai gaunami visi sporto pagrindai. Pavyzdžiui, man atėjus į universitetą viskas labai pasikeitė nuo to kas buvo mokykloje. Nors aš mokiausi Ozo sporto mokykloje, kur skatinimas tikrai buvo, bet tarkim kitose mokyklose to nėra. Ir krepšinio mokykloje vaikinai yra pirmoje vietoje ir dėl to jie gali pasiekti kažką daugiau, nei moterys. Nors yra daug merginų, kurios žaidžia ir WNBA, ir Štreimikytė, ir mes turim Kaune ir dvimetinę. Bet manau, ji Lietuvoje nežais, važiuos į užsienį. Nes turėti merginą, kuriai 16 metų, o jos ūgis jau 200 centimetrų, tai universitetui būtų gerai. Juk visada vyksta tas verbavimas – mane nuo 16 metų jau verbavo. Nuolat. Manęs į VPU trenerė nenorėjo leisti, aš pora metų treniravausi su Mykolo Riomerio komanda. Ten norėjo, kad aš žaisčiau. Kitais metais ten bus aukščiausios moterų krepšinio lygos komanda, ten bus „Lietuvos telekomo“ dukterinė komanda. Ten žais profesionalios žaidėjos, kurios treniruosis tarkim po du kartus į dieną, o ne kaip mes turim keturias – penkias treniruotes per savaitę. Geriausiu atveju susirenka tik pusė, nes nesusiderina dėl mokslų. Būtų gerai, kad mūsų nors 10 į treniruotes galėtų ateiti, tai galėtume normaliai derinius atkalti. Dar turime vieną žaidėją iš „Arvi“, tai mes su ja visai per treniruotes nesusitinkam, ji atvažiuoja tik į varžybas. Ji žino mūsų derinius, bet ji yra profesionalus žaidėjas, tai ji lengvai prisiderina.

Ar aš teisingai tave supratau, tu manai, kad moterys yra diskriminuojamos sporte?

Kažkiek taip.

O jeigu yra tokia situacija, tai kodėl moterys eina profesionaliai sportuoti?

Aš sportuoju, nes noriu parodyti, kad moterys nėra blogesnės. Būtent tas mane ir skatina sportuoti. Mane skatina tas noras, kažką veikti kitokio, ne kaip visos. Būti lėle, manekene ar dar kažkuo... Aš irgi galiu žaisti krepšinį. Vyrai gali, tai kodėl aš negaliu. Aišku, kad galiu. Be to, komandinėse sporto šakose yra bendravimas su kitomis žaidėjomis. Būna super su ta kompanija su kuria tu važiuoji į

stovyklas, žaidi, linksminiesi. Tarkim ir mūsų komanda – mes bendraujam ir už aikštelės ribų. Nesam, visos 14 žmonių, kurios yra komandoje draugės, nevaikštom už rankučių susikabinę. Būna ir konfliktų, būna visko, bet tai yra smagu turėti kažkokią savo kompaniją. Be to, kas liečia profesionalias sportininkes, tai jos kažkiek yra garsios. Apie jas rašo ne ką mažiau nei apie vyrus. Aišku, moterys dar turi kažką prie sporto veiklos padaryti šokiruojančio, nes apie jas nerašys. Kaip pavyzdžiui yra Ana Kurnikova, kuri aikštelėje nieko neparodo, bet apie ją rašo, nes ji kokį skandalą sukelia ir taip toliau. Komandinėse sporto šakose, atsiranda kažkokie bendri pomėgiai, su žmonėmis kurie domisi tuo pačiu. Be to, daugelis merginų žaidžia dėl to, kad kažkas šeimoje yra sportavę – broliai, seserys, tėvai, seneliai ir t.t. manau, kad visos šios priežastys skatina moteris sportuoti.

Ribos

Tu kaip jau ir užsiminei, VU struktūrinės galimybės sportuoti yra sudaromos lygios merginoms ir vaikinams ir tai iš esmės priklauso nuo pasiekimų. Bet tai tikriausiai priklauso ir nuo trenerės indėlio? Trenerė iš tiesų prie mūsų komandos labai daug prisideda. Ji yra žmogus, kuri atėjo kartu su mumis, tai ir kartu siekia tų bendrų tikslų. Ji puikiai moka suvaldyti komandą. Kadangi ji yra buvusi profesionali žaidėja, ji tikrai puikiai vadovauja komandai. Aišku būna momentų kai žmogus pasimeta, bet manau taip kiekvienam atsitinka. Gal mūsų trenerė nėra tiek stipri ant taktikos ir psichologinių žinių gal jai dar šiek tiek trūksta, bet kiekvienais metais tai gerėja. Ji skatina, kad visiems būtų lygios teisės. Kad ir kas gali ką pasakyti, kad ir manęs neišleidžia, tai ji sako, tu įrodyk, kad gali žaisti ir tave tikrai išleis. Viskas pasiekama yra tik darbu treniruotėse. Nieko nėra nepasiekiamo.

O gal tu žinai kokių principų yra sudaromas jūsų treniruočių grafikas?

Pas mus universitet yra taip: pirmiausia eina tos komandos, kur mokami pinigai, tada visi tie, kurie nuomojasi salę pasirenka sau tinkamiausią laiką, o paskui mes renkamės iš to, kas lieka. Mes surašome savo pageidavimus ant lapo. Aišku mums visoms geriau, kad treniruotės būtų po paskaitų. Šiaip pirma atsižvelgiam į merginas, pas mus bent jau. Merginos ir anksčiau treniruotes turi, mum ir tarkim yra buvę atvejų, kad mums ir vaikinams dubliavosi varžybos, bet vis tiek mes žaidėm savo salėje, o vaikinai važiavo kažkur kitur.

Tu jau užsiminei, kad jūs palaikote gerus santykius su vaikiniais, tačiau norėčiau sužinoti, ar kartais neišryškėja tokia jų nuostata, kad jums sporte ne vieta?

Mano vaikinai būtent ir sako, kam tau tas krepšinis. Taigi sako, jūs nei čia rezultatų parodot įspūdingų, nei žaidimas gražus. Nors mes ir rezultatus geresniu turime ir daugiau medalių turime, bet jis vis tiek sako, kad moterys turi auginti vaikus, šokti, domėtis kosmetika, soliariumais ir taip toliau. Ką čia tas sportas. Nors iš tikro jie mus velniškai palaiko per varžybas. Jie tikrai visda susirenka per varžybas ir visi jas žiūri. Net ir į Kauno sporto halę vežėmės, į finalus palaikyti. Je tikrai palaiko, nors gal ir šimtu procentų ir nesutinka, kad mes žaidžia krepšinį. O kodėl jie su mumis bendrauja. Nes mes esam kitokios merginos, nei tos, kurios kiekvieną dieną užsiima tik savo nagais, išvaizda ir taip toliau.

Kaip tu manai, ar jūs konkuruojate su vaikinų komanda dėl sirgalių, finansavimo?

Ne. Aš manau, kad ne. Manau, kad net merginų komandai yra sudarytos geresnės sąlygos nei vaikinų. Bent jau stojimo prasme, merginos yra labiau skatinamos totti ir joms yra labiau padedama. Pas mus yra dar antras priėmimas į universitetą. Ten palieka sportininkams vietų, kad jeigu tarkim būna jų blogesni mokslo rezultatai vien dėl to, kad jie pasižada atstovauti universitetui, yra priimami. Merginų yra priimama daugiau nei vaikinų. Vaikinai turi daugiau savo jėgomis stoti. Sakykim dėl ko vaikinai nežaidžia pirmoje lygoje. Jų paprasčiausiai nefinansuoja. Jie negali parodyti rezultatų. Jie negalės parodyti nei pirmos, nei trečios vietos, nes jie neturi gerų žaidėjų. Nes jeigu yra profesionalus žaidėjas,

jo mokslai atsilieka, taip dažniau būna. Ir sakau universitete pakankamai sunku mokytis. Vis tiek universtete pirmoje vietoje yra mokslas.

Kaip žinia šį sezoną pasiekėte tikrai aukštus sportinius laimėjimus. Ar po šio laimėjimo Jūs jaučiatės pakankamai įvertintos sporto administracijos ir pačių vaikinių?

Ne. Dėl to, kad aš galiu pasakyti taip. Mūsų universiteto Rektorius mūsų pagerbime Vilniaus rotušėje nepasirodė, ponas Jankauskas buvo atėjęs, bet komandos jis net nepasveikino, net nepriėjo. Nei pagyrimo raštų, nieko. Tiesiog pernai pasakė, jeigu bus pirma vieta, tada kiekvienai skirs po 500 Lt. O mes antros esam – tai tipo nieko nenusipelnėm. Bet iš tikro tai mes tikrai esam pirmos, nes pernai LKKA merginų krepšinio komandos nebuvo. Nes ji žaidė moterų krepšinio lygoje. Šiemt pirmi metai, kai atėjo į studentų lygą, visas komandas aplošia po 40 taškų. Mus gal mažiausiai aplošia. Bet jokio paskatinimo ir pagerbimo nebuvo. Pernai mes turėjom trečia vietą LSKL, tai gavom pirtį. Pirtį, kuri ir taip mums priklauso.

Portalo Delfi analizė parodė, kad LSKL vaikinių varžybų rezultatai yra pristatomi šiame portale, o merginų ne, kaip į tai reaguoji?

Tai yra labai pasibaisėtina. Tarkim vyrų varžybų statistika visa yra vedama. O sakykim moterų visa statistika yra galutinis rezultatas. Iš tikrųjų, mes ne kartą rašėme administratoriu, ne kartą buvo sakyta LSKL administracijai, kodėl merginoms yra skiriamas mažesnis dėmesys. Gal taip yra todėl, kad tam sąlygų nėra. Mes žaidžiam tokiose salėse, kuriose sekretoriatare yra dažniausiai 2 – 3 žmonės, todėl fiziškai yra neįmanoma suvesti tos statistikos. Sakykim dabar buvo moterų A lygos finalai, tai ten buvo visa statistika vedama. Ten sekretoriatare sedėjo 6 – 7 žmonės, kurie tai darė, dėl to, kad turi keli žmonės vesti. Pas mus nėra tam sudarytos galimybės iš lygos. Mes dėl to jaučiamės diskriminuojamos. Ir per finalus mes buvome diskriminuojamos. Per finalus sporto halėje Kaune, kai mes darėme apšilimą, o mūsų apšilimo metu „Žuvėdra“ apšilinėja. Tai koks čia apšilimas. Tai mes ir sakom mums ir taip stresas. Svariausias metų varžybos, kurių laukėm visus metus, o mums net neleidžia normaliai apšilti. Per vyrų apšilimą nė vieno žmogaus aikštelėje nebuvo. Apie tai ir ina kalba. Aš su lygos prezidentu praeitą savaitę turėjau labai rimtą pokalbį apie tai. Poratalas www.lskl.lt yra finansuojamas iš jo surastų rėmėjų. O visą dedamą informaciją deda LSKL administracija, kuriai priklauso iš esmės daugelis vaikinių. Organizaciniais reikalais jie daugiau yra orientuori į vyrų krepšinį, o ne į moterų. Jis sakė, jeigu mes kuriam rojektus, jis paremia.

Kaip supratau pati LSKL lyga yra labiau orientuota į vaikus, o tada gal žinai, ar tai yra pasiekta pačių vaikinių, žaidžiančių universiteto komandose dėka?

Taip, remiantis prezidentu galima sakyti, kad lyga yra orientuota į vaikus, nes iš merginų trūksta iniciatyvos. Bet tiesą sakant, aš negirdėjau, kad kuris vaikas ten labai prisidėtų prie tos organizacijos, rašytų projektus, prašytų rėmimo. Jiems vis tiek viskas lengviau ir greičiau pasiekama nei mums. Daugelis universiteto komandose žaidžiančių profesionalių krepšininkų tiesiog pasinaudoja savo vardais, kuri yra jų vizitinė kortelė. O mes pačios turime dėti visas pastangas ir siekti, kad būtų geriau.

Kolektyvinė sąmonė

Kaip tu manai, ar Jūsų komandoje yra tas bendrumo jausmas?

Taip yra.

O kuo jis pasireiškia?

Mes einam kartu linksmintis, mes tariamės, kuo užsiimsim. Mūsų pomėgiai yra labai panašūs, gal dėl to mes ir esam viena komanda. Tarkim, kad ir dabar važiuojam į varžybas į Kauną, bet mūsų neapgyvendina, tai kažkas pas kažką gyvena. Pas mane penki žmonės gyvena. Tai ką mes blogai sutaiame, jeigu aš sugebu su jomis išgyventi. Aš nesakau, kad nėra barnių. Tikrai yra konfliktinių situacijų. Visko būna. Čia yra moterys, čia pasireiškia emocijos. Būna, ad ateini be nuotaikos, apsirėki, galų gale apsiverki. Ir net kodėl mūsų komandoje eilę metų nebuvo aukštų pasiekimų, todėl, kad mūsų komandoje atmosfera nebuvo gera. Mes atėjome penkios naujos ir buvo tas senas branduolys, atėjo nauja trenerė ir vyko persiformavimas. Nauja trenerė, nauji žmonės, mes netgi labai nesutarėme, mums užteko kartu pasilinksminti pora kartų ir atsirado bendrumas kažkoks, bendri pomėgiai, bendri draugai. Yra dar kitas dalykas, kad mūsų labai geri santykiai su vaikinų komanda, net gi kai kurios su jais draugauja. Aš pati turiu draugą iš vaikinų komandos. Pas mus sezonų uždarymas ir vakarėliai būna kartu su jais. Bendrumo jausmas ir pasireiškia per vienas kito supratimą. Nes juk salėje tu turi jausti žmogų. Galiu pasigirti šiemet per LSKL finalines varžybas, kurios vyko kartu vaikinų finalu, merginų varžybose buvo daugiau žmonių nei vaikinų varžybose. Aišku, gal mūsų varžybos nebuvo tokios įdomios, nes susitiko netolygios komandos. Ir sakau su nesusižaisi, jeigu nejausi žmogaus. Mes kiekvienais metais, kai prasideda sezonas stengiamės susirinkti ir padayti sezono atidarymą, susipažinti su naujais žmonėmis, kad jos įsilietų į aplinką, nueiti pasišokti kur nors, pabendrauti. Mes tikrai skatiname bendrumą. Kai pas mus ateina naujas žmogus, nesakau, kad jam būna lengva įsitrinti į tą seną kompaniją. Bet nuo to laiko, kai aš atėjau į šią komandą, labai daug kas pasikeitė.

O komanda turi savo kažkokių ritualų?

Kažkokių ritualų ar nusistatymų, kad bus taip ir taip mes neturim. Yra vienintelis dalykas, čia kaip simbolis mūsų komandos narė Vaiva. Jeigu ji būna varžybose, tai ją vadinam mūsų komandos talismanu, nes ji šiaip retai išeina į aikštelę. Pas mus yra labai daug įžaidėjų, tai turi būti labai gera, norėdama į ją išeiti. Konkurencija mūsų komandoje yra pakankamai didelė, nes visos yra pakankamai geros surinktos, nes ir po rinktinių ir taip toliau. Ir juokais pasakome, jeigi ji bus varžybose, mes laimėsime. O ritualas prieš varžybas yra toks dalykas, kad visos nusiperkam Red Bull ir prieš varžybas visos kartu išgeriam. Prieš varžybas būna susirinkimas, kurio metu aptariama visi klausimai, trenerė prašo nusiraminti, kad viskas bus gerai – žodžiu viskas tas pats per tą patį.

Tu jau užsiminei apie konkurenciją komandoje, ji yra akivaizdi ar paslėpta?

Konkurencija yra didelė ir akivaizdi. Anksčiau buvo dar daugiau žmonių komandoje, tai ji buvo dar didesnė. Ir tikrai tau yra jaučiama. Tarkim komandoje yra 14 žmonių, varžyboms yra registruojama 12 žmonių. Ir trenerė sako, kad į aikštelę gali išeiti tik 7 – 8 žmonės, 12 į aikštelę gali išeiti jeigu mes laimime plius 40. Ir tai nevisada gali išleisti. Sakykim kas žais konkrečiose varžybose priklausu nuo mūsų priešininkų: yra žmonės, kurie prieš vieną komandą sužaidžia labai gerai, o prieš kitą nelabai. Ir yra tikrai merginų, kurios negali sužaisti, todėl jos ir nepatenka į komandą ir daug merginų dėl šios priežasties išėjo iš komandos. Ir šiaip manau jei tave nervuoja pats faktas, kad tu prasčiau žaidi ir yra tos, kurios yra geresnės, tai tas ir pasireiškia kaip konkurencija. Atsiranda tada visokie pasakymai. Apskritai, jeigu tu nori sportuoti, tu turi būti labai tvirto charakterio. Reikia grūdintis, nes tau bet ką gali pasakyti, jeigu tu nebūsi stiprus, tai tu neatsilaiksi psichologiškai. Nes konkurencija tikrai yra didelė. Ir kaip aš sakau, pas moteris, ta konkurencija yra tokia daugiau emocinė. Sakykim vyrai kažką bando įrodyti savo galimybėmis, o pas mus viskas yra grįsta santykiais. Pasireiškia tarkim, kad ir taip. Jeigu susipykstame aikštelėje, tai būna ir taip, kad neduoda kamuolio. Pas vyrus gal taip ir nebūna, o pas mus būna. Gal daugelis merginų to ir nepripažins, bet taip tikrai yra, ir aš tai jaučiu.

Kaip tu manai, ar komanda pirmiausia siekia komandinių tikslų – pergalės, ar asmeninių?

Mes turim komandą. Anksčiau pas mus buvo pora merginų, kurios dėl savęs žaisdavo – jos gavvo kamuolį ir tiesiog. Ir šiemet iš pradžių taip buvo, kai atėjo naujokės. Jos buvo įpratę, kad jos žaidžia

dviese, pasipasuoją ir viskas. Jos nesuprato, kad reikia žaisti visoms penkioms ir kad tai yra komandinis žaidimas, o ne vieno žmogaus rezultatų rodymas, jos to nelabai suprato. Aišku būna, kad atsiranda toks dalykas, kad nori parodyti, kad tu esi geresnis žaidėjas ir tikrai esi geresnis žaidėjas, tai ir stengiesi lyderiauti. Bet apskritai tai to tikslo – laimėti siekiame bendrai, nes visos norime laimėti. Beprotiškai. Būna, kai praloši, tai sėdi namie ir apgalvoji visas varžybas, prisimeni kiekvieną žingsnį, ką tu padarei. O jeigu nusifilmuoji ir žiūri namie, tai kartais net pagalvoji – o Dieve negi čia tu.

Gal gali įvardinti, kokie yra skirtumai tarp vyrų ir moterų krepšinio?

Pirmiausia skiriasi kamuolys, moterų kamuolys yra mažesnis, yra šeštas dydis. Vyrų krepšinis yra gal daugiau fiziškai skipresnis, pas mus yra gal daugiau taktinis žaidimas. Bet per tuos metus, aš irgi pastebiu, kad jis keičiasi, darosi toks daugiau fizinis. Merginos daugiau darosi fiziškai stipresnės, daugiau ant fizinio parengimo dirba, negu anksčiau dirbdavo. Vyrai gali įdėti į krepšį, o moterys to padaryti negali. Jie yra greitesni, pas juos gynyba yra kiek kibesnė. Pas moteris gal sakyčiau yra agresyvesnis tas žaidimas. Labiau apsireiškia moterų tokios emocijos. Pas vyrus yra grynai kontaktinė sporto šaka, grynai fizinis sportas. Gal toks skirtumas pagrindinis ir yra.

O kaip tu manai, šios savybės ir nėra tas pagrindas, kodėl vyrų krepšinis yra labiau žiūrimas?

Taip, kas be ko. Kaip aš sakau, kodėl į merginų varžybas gali eiti dažniau, ką galėtų padaryti ir ką jau daro. Tarkim dėl ko įvedė sukneles – aišku merginos dabar atrodo kur kas geriau ir aš pati tą pripažįstu, negusu tomis apdribusiomis vyriškomis aprangomis. Nes jos tikrai vyriškos. O dabar turim sukneles. kamuolys yra mažesnis, jį lengviau varytis, daugiau tritaškių. Visas žaidimas darosi gražesnis. Dar galėtų ir krepšį pažeminti – tada būtų ir dėjimų. Tada gal būtų ir gražiau ir daugiau žmonių ateitų į varžybas pažiūrėti, negu dabar. Aš sakau pas mus universitete susidomėjimas merginų krepšiniu yra mažesnis negu Kaune, nes Kaune jis yra labiau remiamas, jis ten visada susilaukdavo daugiau dėmesio nei Vilniuje. Pagrindiniai žmonės, kurie ateina žiūrėti mūsų varžybų yra mūsų tėvai, draugai, giminės, vaikinų komanda, futbolistų būna, kad ateina.

Derybos

Tu jau daug visko pasakei, bet gal dabar apibendrintai gali įvardinti, kaip būtų galima populiarinti moterų krepšinį?

Pirmiausia turi būti rėmimas, finansai. Moterų krepšinis turi būti populiarinamas nuo mažens. Kai mes esam mažos mergaitės, kai einame į krepšinio mokyklas jis turi būti skatinas jau tenai. Turi būti daugiau reklamos, kuri tarsi parodytų, kad moterų šansai pasiekti sportinių aukštumų yra ne ką mažesni. Toliau, nes turėtume turėti daugiau aukščiausio lygio komandų, ne keturias kaip dabar turime. Sąlygos turi tik gerėti. Tarkim, užsienyje yra sportuojančių studentų finansavimas: mokslas turėtų būti nemokamas, stipendijas galėtų mokėti. Kažkoks rėmimas turėtų būti ir iš Universiteto pusės. Tai ir būtų manau pagrindiniai dalykai.